

ДОВІДНИК

кваліфікаційних характеристик професій працівників

ВИПУСК 1

Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності

(Продовження)

ТЕХНІЧНІ СЛУЖБОВЦІ

1. АГЕНТ З ПОСТАЧАННЯ

Завдання та обов'язки. Одержує за нарядами, заявками та іншими документами товарно-матеріальні цінності (сировину, матеріали, устаткування, комплектуючі вироби, інвентар, канцелярське приладдя тощо). Оформлює документацію на одержані і відправлені вантажі, замовляє контейнери і транспорт для їх перевезення. Виконує позапланову закупівлю матеріалів. Відправляє товарно-матеріальні цінності за адресою підприємства або супроводжує вантажі під час їх перевезення і забезпечує їх зберігання, своєчасну доставку. Перевіряє стан вантажу, вживає заходів щодо заміни матеріальних цінностей у разі виявлення зовнішнього браку. Визначає режим перевезення вантажів, які швидко псуються, та небезпечних вантажів. Стежить за відповідністю тари вантажам, які перевозяться, розташуванням вантажів під час транспортування. Контролює дотримання вимог охорони праці під час вантажно-розвантажувальних робіт. Бере участь у реалізації заходів щодо підвищення економічної ефективності використання матеріальних ресурсів шляхом зниження витрат, пов'язаних із їх придбанням, доставкою і зберіганням.

Повинен знати: основи організації матеріально-технічного постачання і вантажно-розвантажувальних робіт; правила і порядок приймання і відправлення вантажів, замовлення контейнерів і транспортних засобів, оформлення документів на одержані і відправлені вантажі; номенклатуру і норми витрат сировини, матеріалів та інших товарно-матеріальних цінностей, умови їх зберігання і транспортування; основи організації праці.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

2. АДМІНІСТРАТОР

Завдання та обов'язки. Забезпечує роботу з ефективного і культурного обслуговування відвідувачів. Створює для них комфортні умови. Здійснює контроль за збереженням матеріальних цінностей. Консультує відвідувачів з питань наявних послуг. Вживає заходів щодо запобігання і ліквідації конфліктних ситуацій. Розглядає претензії, пов'язані з незадовільним обслуговуванням відвідувачів, і вживає відповідних організаційно-технічних заходів. Здійснює контроль за раціональним оформленням приміщень, стежить за оновленням і станом реклами в приміщеннях і на будівлі. Забезпечує чистоту і порядок у приміщеннях і на прилеглих до них територіях. Контролює дотримання робітниками підприємства, установи, організації (далі - підприємство) трудової і виробничої дисципліни, правил і норм охорони праці, вимог виробничої санітарії і гігієни, протипожежного захисту. Інформує керівництво підприємства про наявні недоліки в організації обслуговування відвідувачів, вживає заходів щодо їх ліквідації, здійснює контроль за виконанням працівниками вказівок керівництва підприємства.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази та інші нормативні документи і керівні матеріали, які стосуються організації підприємства; організаційну структуру управління підприємства; права і обов'язки працівників, режим їх роботи; правила і методи організації процесу обслуговування

відвідувачів; асортимент послуг, що реалізуються; основи маркетингу; принципи планування та оформлення приміщень, вітрин, організації реклами; основи естетики, етики, психології та обслуговування відвідувачів; основи економіки, організації праці й управління; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги.

Старший адміністратор: неповна вища освіта (молодший спеціаліст) і стаж роботи за професією адміністратора не менше 1 року або повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта і стаж роботи за професією адміністратора - не менше 2 років.

Адміністратор: неповна вища освіта (молодший спеціаліст) або повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта. Без вимог до стажу роботи.

3. АРХІВАРІУС

Завдання та обов'язки. Проводить роботу з ведення архівної справи на підприємстві. Організовує і забезпечує зберігання документів, які надійшли до архіву. Забезпечує зберігання документів, які надійшли до архіву. Приймає та реєструє документи, які надійшли на зберігання, від структурних підрозділів підприємства, роботу з якими у діловодстві закінчено. Бере участь у розробленні номенклатури справ, перевіряє правильність формування та оформлення справ під час їх передавання до архіву. Згідно із чинними правилами шифрує справи. Систематизує і розміщує справи, веде їх облік. Готує зведені описи справ постійного і тимчасового термінів зберігання, а також акти для передавання справ на державне зберігання, на списання і знищення матеріалів, строки яких минули. Бере участь у роботі з експертизи наукової і практичної цінності архівних документів. Стежить за станом документів, своєчасним їх відновленням, додержанням у приміщеннях архіву умов, необхідних для забезпечення їх збереження. Контролює додержання правил протипожежного захисту в приміщеннях архіву. Видає архівні копії та документи, готує необхідні довідки на основі відомостей, які є в документах архіву, веде їх облік. Готує необхідні дані для складання звітності щодо роботи архіву. Вживає заходів щодо використання в роботі сучасних технічних засобів.

Повинен знати: нормативні правові акти, положення, інструкції, інші керівні матеріали і документи з ведення архівної справи на підприємстві; порядок зберігання і використання архівних документів; державну систему діловодства; порядок оформлення справ і підготовки їх до зберігання та користування, складання описів справ постійного і тимчасового терміну зберігання, актів про видалення та знищення документів та справ; порядок ведення обліку і складання звітності, структуру підприємства; основи організації праці, правила експлуатації технічних засобів; основи законодавства про працю; правила протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

4. АСИСТЕНТ РЕФЕРЕНТА

Завдання та обов'язки. Бере участь в упровадженні системи взаємозв'язків, застосовує і підтримує її відповідно до встановлених вимог і порядку, які забезпечують координацію внутрішньої управлінської діяльності між керівником підприємства (установи, організації) і керівниками структурних підрозділів та іншими працівниками, взаємовідносин керівника підприємства із представниками інших підприємств (установ, організацій) партнерами, конкурентами та клієнтами. За дорученням керівника або його референта готує, опрацьовує відповідні інформаційні матеріали, проекти доповідей, співдоповідей; організовує робочий час керівника, розклад його роботи; складає щомісячний графік звітів керівників структурних підрозділів про результати господарської діяльності. Доводить або бере участь у доведенні до відома відповідних працівників, служб та сторонніх організацій зміст рішень, прийнятих керівником. Готує проекти розпорядчої, адміністративної, комерційної, технічної та іншої кореспонденції - запитів, звернень, відповідей на листи, повідомлень тощо. Готує своєчасне та адресне направлення доручень, розпоряджень та наказів керівника підприємства (установи, організації), службової кореспонденції керівникам підрозділів та іншим виконавцям. Здійснює планування та організацію поїздок керівника. Веде протоколи засідань із застосуванням стенографії чи інших засобів. Надає секретарю керівника допомогу в прийманні сторонніх відвідувачів чи співробітників, отриманні довідок, запитів та іншої інформації адміністративного, фінансового та організаційного характеру. За дорученням керівника або референта готує інформаційні, дорадчі, літературно-публіцистичні матеріали відповідного напрямку діяльності, підбирає необхідні законодавчо-нормативні, міжвідомчі, відомчі, фірмові, внутріфірмові та методичні документи. За дорученням керівника або референта вступає в ділове спілкування з партнерами через комп'ютерний та

телефонний зв'язок. Допомогає керівнику підприємства в застосуванні відповідних норм етикету під час проведення зустрічей, прийому відвідувачів та гостей. Бере участь у підготовці для подання відповідним органам статистичної, науково-технічної та іншої інформації.

Повинен знати: законодавство України про підприємницьку діяльність; основи адміністративного, господарського та трудового права; правила ведення документації; основи економіки, організації праці, виробництва; профіль, спеціалізацію та особливості управління підприємством; організаційну, виробничу і соціальну структуру підприємства; основи технології виробництва; комп'ютерну та офісну техніку; технічні засоби реєстрації та оброблення інформації; правила, норми та етикет організації проведення ділових заходів, зустрічей, прийомів, нарад тощо; основи психології спілкування, соціології та етики професійних відносин; основи вітчизняної культури, звичаї, відповідні стилі літературного та ділового мовлення; зарубіжний досвід у відповідній галузі діяльності та у сфері діловодства і стенографії; одну або більше іноземних мов.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта відповідного напрямку підготовки (молодший спеціаліст) або повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта. Без вимог до стажу роботи.

5. ДІЛОВОД

Завдання та обов'язки. Приймає, реєструє кореспонденцію і направляє її до структурних підрозділів. Відповідно до резолюцій керівників підприємства передає документи на виконання, оформлює реєстраційні картки або створює банк даних. Веде картотеку обліку проходження документальних матеріалів, здійснює контроль за їх виконанням, видає необхідні довідки щодо зареєстрованих документів. Відправляє відповідну документацію адресатам. Веде облік отриманої і відправленої кореспонденції, систематизує і зберігає документи поточного архіву. Веде роботу зі створення довідкового апарату документів. Готує і здає до архіву підприємства документальні матеріали, закінчені діловодством, і реєстраційну картотеку або комп'ютерні банки даних, складає опис справ, що надходять для зберігання до архіву. Забезпечує зберігання службової документації.

Повинен знати: нормативно-правові акти, положення та інструкції щодо ведення діловодства на підприємстві; основні положення державної системи діловодства; стандарти системи організаційно-розпорядчої документації; структуру підприємства і його підрозділів; порядок контролю за проходженням службових документів і матеріалів; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

6. ДРУКАРКА

Завдання та обов'язки. Виконує машинописні роботи із рукописних, машинописних і друкарських оригіналів, у тому числі підготовку матриць для одержання копій матеріалу на друкарських машинах різних систем. Відтворює на друкарській машині записи, зроблені на магнітних носіях (із застосуванням диктофонів магнітофонів) або друкує під диктування. Стежить за станом друкарської машини і забезпечує збереженість і правильний догляд за нею.

Повинна знати: машинопис; правила орфографії і пунктуації; стандарти уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації; порядок розміщення матеріалу під час друкування документів; правила друкування ділових листів з використанням типових форм; правила експлуатації друкарських машин, диктофонів, магнітофонів; основи організації праці; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги.

Друкарка I категорії: повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка за встановленою програмою, що передбачає друкування із швидкістю не менше 200 ударів за хвилину. Стаж роботи за професією друкарки II категорії - не менше 1 року.

Друкарка II категорії: повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка за встановленою програмою, що передбачає друкування із швидкістю понад 100 ударів за хвилину. Без вимог до стажу роботи.

7. КАЛЬКУЛЯТОР

Завдання та обов'язки. Визначає на основі діючих рецептур, закупівельних цін, торгових націнок калькуляції на продукцію, яка реалізується на підприємствах громадського харчування. Визначає ціну на продукцію (страви, напівфабрикати, кулінарні та кондитерські вироби), що відпускається підприємством громадського харчування і товари з урахуванням місць їх реалізації. Проводить у разі зміни рецептур, закупівельних цін та торгових націнок уточнення цін на готову продукцію і товари та вносить відповідні уточнення в калькуляційні картки. Веде реєстрацію калькуляційних карток за встановленою формою. Складає на основі заявок завідувача виробництва (шеф-кухаря) розрахунок необхідної кількості продуктів для приготування страв, напівфабрикатів та кулінарних виробів. Здійснює вибирання із товарних звітів і веде оперативний облік приготовлених страв та власної продукції. Випишує ярлики цін матеріально-відповідальним особам. Бере участь в інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.

Повинен знати: нормативно-правові акти; положення, інструкції, інші керівні матеріали і документи стосовно продукції, яка реалізується в організаціях громадського харчування, правила користування збірниками рецептур страв та кулінарних виробів; норми розкладки і виходу готової продукції; торгові націнки та правила користування ними; порядок і правила розрахунку (калькулювання) відпускних цін на продукцію та товари громадського харчування; порядок оформлення калькуляційних карток та їх облік; правила експлуатації обчислювальної техніки; основи організації праці, основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

8. КАСИР (НА ПІДПРИЄМСТВІ, В УСТАНОВІ, ОРГАНІЗАЦІЇ)

Завдання та обов'язки. Здійснює операції, пов'язані з прийманням та видаванням готівкових грошових коштів через касу підприємства, зберігає всі прийняті цінності. Одержує в установах банку готівку, робить записи в касовій книзі операцій одержання і видавання готівки за кожним прибутковим касовим ордером і видатковим документом в день їх надходження або видавання. Перевіряє наявність і достовірність підпису головного бухгалтера, а на видаткових документах - дозвільного напису керівника або уповноважених ним осіб, наявність всіх інших реквізитів на прибуткових касових ордерах та видаткових документах, а також зазначених у цих документах додатків (заяви, накладні, рахунки, довідки та ін.). Повертає документи в бухгалтерію для відповідного оформлення у випадку недодержання хоча б однієї з перелічених вимог. Підписує прибуткові касові ордери та видаткові документи відразу після одержання або видавання за ними готівки, а на доданих до них документах ставить штамп "Сплачено". Видає квитанцію особі, яка здала готівку в касу. Ставить штамп "Депоновано" або робить відповідний запис у платіжній відомості біля прізвищ осіб, яким не здійснено в установленний термін виплати, пов'язані з оплатою праці; складає реєстр депонованих сум, у платіжній відомості вказує фактично виплачену суму і суму, яка підлягає депонуванню, звіряє ці суми із загальним підсумком за платіжною відомістю та ставить свій підпис. Випишує видатковий касовий ордер на фактично видану за платіжною відомістю суму, передає його для реєстрації. Щоденно в кінці робочого дня виводить залишок грошових коштів у касі підприємства та передає в бухгалтерію підприємства звіт касира (копію записів у касовій книзі) разом з прибутковими касовими ордерами і видатковими документами під підпис особи, яка здійснює контроль за веденням касових операцій. Виконує інші обов'язки стосовно збереження в касі грошових документів, цінних паперів тощо.

Повинен знати: правила документообігу і технологію оброблення облікової інформації на підприємстві, нормативно-правові акти щодо ведення касових операцій, обліку цінних паперів; правила експлуатації обчислювальної техніки.

Кваліфікаційні вимоги.

Старший касир: повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Стаж роботи за професією касира - не менше 1 року.

Касир: повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

9. КАСИР КВИТКОВИЙ

I категорія

Завдання та обов'язки. Оформляє і продає проїзні та перевізні документи за видами

транспорту в міжнародному, змішаному, прямому (каботажному), місцевому і приміському сполученнях, на прогулянкові, туристичні круїзні рейси за попередніми замовленнями, колективними заявками, на проїзд з "прямою плацкартою" і зворотний виїзд. Розподіляє місця по касах і передає відомості про залишок вільних місць після відправлення поїзда, судна, автобуса, літака. Розподіляє по касах квитки і абонементи в театрах, кінотеатрах, цирках, клубах, парках, на стадіонах та в інших видовищних закладах. Складає відповідно до встановленої періодичності касові звіти про продаж квитків. Вносить затверджені зміни до тарифних і допоміжних керівних матеріалів. Бере участь в обслуговуванні, налагодженні і ремонті використовуваного устаткування.

Повинен знати: правила виконання касових і банківських операцій у межах ведення обліку і звітності; форми проїзних документів на внутрішніх і міжнародних перевезеннях; порядок оформлення і продажу квитків для проїзду в спеціальні зони; призначення, будову і правила обслуговування використовуваного устаткування; правила обліку і передання відомостей про наявність вільних місць у поїздах, автобусах, літаках, на суднах; встановлену звітність і порядок її складання.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Стаж роботи за професією касира квиткового II категорії - не менше 1 року.

II категорія

Завдання та обов'язки. Оформляє і продає квитки, абонементи, посадкові талони та інші проїзні і перевізні документи на транспорт (повітряний, морський, річковий, залізничний, автомобільний, міський електричний тощо), у театри, кінотеатри, цирки, клуби, парки, на стадіони та на інші видовища вручну і з використанням квиткодрукарських машин та автоматів термінальної апаратури автоматизованих систем продажу і бронювання місць. Передає інформацію про наявність у касі квитків, абонементів, посадкових талонів та інших проїзних документів. Обслуговує автомати для друкування, продавання квитків, розмінювання монет; розмінює гроші пасажиром для користування автоматами з продажу квитків. Оформляє, здійснює попередній продаж і продаж на замовлення квитків (абонементів) та інших проїзних і перевізних документів. Одержує, зберігає, здає кошти, бланки документів та інших матеріальних цінностей за встановленим порядком. Приймає проїзні та інші документи від громадян у разі їх відмови від поїздки польоту тощо і повертає за встановленим порядком сплачені ними гроші.

Повинен знати: правила перевезення пасажирів і багажу відповідним видом транспорту; застосування тарифів і встановлених доплат і зборів; порядок перерахунку вартості проїзду з одного виду транспорту на інший; форми проїзних документів; правила видавання пільгових квитків; схеми розташування місць у вагонах, суднах, автобусах, залах видовищних підприємств тощо; схеми відповідних транспортних мереж; основні маршрути і розклад руху транспорту; інструкції з одержання, зберігання і здавання коштів, бланків документів та інших матеріальних цінностей.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

10. КОДИФІКАТОР

Завдання та обов'язки. Веде роботу з добирання, зберігання, систематизації та обліку законодавчих, нормативно-правових актів і документів. Видає працівникам установ, організацій, підприємств необхідні законодавчі та інші нормативні документи; веде облік їх видавання-повернення. Вносить у примірники законодавчих та інших нормативних документів, відповідно до змін, необхідні помітки. Складає перелік документів, що застаріли. Вживає необхідних заходів щодо використання в роботі сучасних технічних засобів.

Повинен знати: законодавчі і нормативно-правові акти, постанови, розпорядження, накази, інші керівні матеріали і документи з питань, що стосуються діловодства; правила зберігання законодавчих та інших нормативних документів; принципи розроблення класифікаторів і порядок користування ними; основи організації праці; правила експлуатації технічних засобів; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

11. КОНТОРСЬКИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ (БУХГАЛТЕРІЯ)

Завдання та обов'язки. Виконує роботу з ведення нескладних операцій щодо обліку майна,

коштів, фондів, цінних паперів, результатів господарсько-фінансової діяльності тощо на підприємстві, в установі, організації. Одержує за оформленими відповідно до встановленого порядку документами кошти і цінні папери в банківських установах для виплати працівникам заробітної плати, премій, витрат на відрядження тощо. Веде на основі прибуткових і видаткових документів касову книгу, звіряє фактичну наявність грошових сум і цінних паперів із книжковим залишком, складає касову звітність. За дорученням здійснює роботу з оперативного обліку готової продукції, витрат сировини, матеріалів, палива, електроенергії, виходів працівників на роботу, понаднормових годин роботи тощо, готує відповідну інформацію. Виконує реєстрацію бухгалтерських проводок і рознесення їх за рахунками, проводить нескладні розрахунки за окремими дільницями бухгалтерського обліку. Приймає і контролює правильність оформлення первинних документів, готує їх до лічильного опрацювання, а також складає нескладну бухгалтерську звітність. Бере участь у проведенні аналізу виробничої і господарсько-фінансової діяльності підприємства, установи, організації. Готує на основі оперативних і статистичних звітів довідку з питань, що належать до його компетенції. Бере участь у розробленні заходів, які спрямовано на додержання норм (стандартів) фінансово-господарської діяльності на підприємстві, в установі, організації, сприяє їх здійсненню. Виконує поточні завдання в межах своєї компетенції за розпорядженням та дорученням керівництва бухгалтерії. Стежить за зберіганням бухгалтерських та нормативно-правових документів, які стосуються його діяльності.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з організації бухгалтерського обліку і складання звітності безпосереднього напрямку його діяльності; практику застосування інструктивних та нормативних документів; організацію документообігу на дільницях бухгалтерського обліку; основи трудового законодавства; основні методи економічного аналізу господарсько-фінансової діяльності підприємства, установи й організації; основи економіки, організації виробництва, праці та управління; основні принципи і практичні навички роботи на комп'ютері.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

12. КОРЕКТОР (КОРИГУВАННЯ ТЕКСТІВ)

Завдання та обов'язки. Здійснює вичитування відредагованого рукопису і читання коректурних відбитків з метою забезпечення графічної та лексичної однаковості різних елементів тексту, усунення орфографічних і пунктуаційних помилок, додержання технічних правил набору, а також виправлення недоліків змістового і стилістичного характеру. Під час читання рукопису перевіряє його комплектність (наявність титульного аркуша, вступу, ілюстрацій, довідкового апарату тощо), порядкову нумерацію розділів у змісті, порівнює їх назви із заголовками в тексті, забезпечує правильність написання та уніфікацію термінів, символів, одиниць вимірювання, умовних скорочень, однакової форми позначень в ілюстраціях і тексті. Усуває неясність у написанні окремих букв і знаків, неправильну розбивку тексту на абзаци, узгоджує з редакторами помічені стилістичні помилки. Перевіряє правильність оформлення таблиць, виносок, формул, довідкового апарату видання, повноту бібліографічного опису і наявність відповідних посилань на джерела цитат і цифрових даних у тексті. Дає вказівки набирачу на машинах щодо набору дефісів, тире, багатозначних чисел тощо. Доповнює редакторський паспорт, відмічаючи в ньому всі особливості вичитування рукопису. Під час читання коректурних відбитків перевіряє відповідність набраного тексту оригіналу. Виправляє орфографічні, пунктуаційні і технічні помилки, допущені під час набору або передрукування рукописів. Перевіряє правильність набору тексту, заголовків, приміток та інших виділених частин видання відповідно до загальних правил поліграфічного виробництва і вказівок технічного редактора. Підписує рукописи до набору, видання - до друку і випуску у світ.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, нормативні та інші керівні матеріали з коректорської роботи; основи редакційно-видавничої роботи; порядок підготовки рукописів до здавання у виробництво, коректурних відбитків до друку; граматику і стилістику літературної мови, техніку вичитування рукописів; правила коректури і стандартні коректурні знаки; технічні правила набору; державні стандарти на термінологію, позначення та одиниці вимірювання; чинні умовні скорочення, які застосовуються в бібліографії на іноземних мовах; чинні нормативи на коректорську роботу; основи технології поліграфічного виробництва; основи економіки й організації праці.

Кваліфікаційні вимоги.

Старший коректор (коригування текстів): неповна вища освіта відповідного напрямку підготовки (молодший спеціаліст) або повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта. Стаж роботи за професією коректора (коригування текстів) - не менше 2 років.

Коректор (коригування текстів): неповна вища освіта відповідного напрямку підготовки (молодший спеціаліст) або повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта. Без вимог до стажу роботи.

13. НАРЯДНИК

Завдання та обов'язки. Випишує на підставі змінно-добових завдань і вказівок майстра (виконавця робіт) первинні документи, за якими обчислюється виробіток і заробітна плата робітників-відрядників (наряди, відомості, рапорти виробітку тощо), а також на доплати, пов'язані з відхиленням від нормальних умов праці, простоями не з вини робітників, за понаднормові роботи тощо. Відповідно до чинних нормативних матеріалів з організації, нормування праці і заробітної плати поопераційних технологічних карт вказує професійні назви і розряди робіт, проставляє норми часу і розцінки. Веде облік виписаних нарядів та інших платіжних документів, нормованого часу, своєчасно групує наряди на роботи, виконані робітниками, бригадами, передає їх для нарахування заробітної плати, складає необхідні відомості для майстра й інженера з нормування праці. Вживає заходів для використання в роботі сучасних технічних засобів.

Повинен знати: положення, інструкції, нормативні та інші керівні матеріали з організації, нормування праці і заробітної плати, порядок їх застосування; строки і правила оформлення первинних документів з обліку виробітку і заробітної плати; основи технології та організації виробництва; правила експлуатації обчислювальної техніки; основи організації праці, основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

14. ОБЛІКОВЕЦЬ (реєстрація бухгалтерських даних)

Завдання та обов'язки. Перевіряє одержані первинні документи за формою та змістом, у разі відсутності на них обов'язкових реквізитів передає їх керівнику підрозділу (відділу, управління) бухгалтерського обліку для прийняття рішення. Систематизує одержані первинні документи, переносить інформацію, відображену в цих документах, у потрібному аналітичному розрізі у відомості (допоміжні відомості, аркуші-розшифровки), виводить підсумки цифрової інформації у цих документах за її видами, напрямками та періодами. На документах, дані яких включено бухгалтером до облікових реєстрів, зазначає номер відповідних облікових реєстрів і порядкові номери запису в них (номер рядка). Готує проміжні розрахунки, необхідні для здійснення обліку господарських операцій, та подає їх розгляд. Готує дані та форми документів для розрахункових операцій. Вносить записи в журнали обліку бланків суворої звітності, цінних паперів тощо. Здійснює реєстрацію документів бухгалтерського обліку, які надходять до підрозділу (відділу, управління). Комплектує в хронологічному порядку документи після їх оброблення, нумерує аркуші, складає внутрішній опис документів, засвідчувальний напис справи, підшиває або оправляє, оформлює обкладинку (титульний лист). Передає на зберігання або веде формування, систематизацію та зберігання справ у структурному підрозділі.

Повинен знати: нормативні, методичні та інші інструктивні матеріали з організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності; основи облікової політики, систему реєстрів бухгалтерського обліку, порядок і способи реєстрації інформації, правила документообігу і технологію управління обліковою інформацією на підприємстві; систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності та контролю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

15. ОБРОБЛЮВАЧ ІНФОРМАЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

Завдання та обов'язки. Підбирає інформаційний матеріал за тематикою, заданою замовниками. За допомогою технічних засобів і пристроїв підбирає довідкові матеріали для довідково-інформаційних служб, повідомляє черговому з видавання довідок про зміни в довідкових матеріалах. Готує і оформлює матеріали для копіювання на ксероксі. Підбирає оголошення і рекламу для розклеювання на довідкових стендах. Збирає, систематизує та кодує інформаційний матеріал за номерами замовлень, конвертує підібраний матеріал, зважає та маркує конверти. Пакує конверти в мішки і здає їх для відправлення, оформлює супровідну документацію. Розсипає абонентам запрошення на перегляд та одержання кореспонденції. Приймає і веде облік поштової кореспонденції, що надходить. Організовує накопичувальну картотеку абонентів інформаційно-поштової системи

"Знайомство". Веде систему обліку і карток абонентів.

Повинен знати: основи організації і роботи довідково-інформаційної служби; правила підбору інформаційного матеріалу за відповідною тематикою та його оформлення; системи кодування інформаційного матеріалу; прийоми роботи з технічними засобами і пристроями для оброблення і видавання матеріалів; порядок роботи з довідково-пошуковим апаратом і покажчиками; правила ведення адресної картотеки та індексування замовлень; вимоги до пакування інформаційного матеріалу; порядок приймання та обліку кореспонденції; порядок ведення звітної документації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

16. ОПЕРАТОР ДИСПЕТЧЕРСЬКОЇ СЛУЖБИ

Завдання та обов'язки. Систематично веде оперативний облік під час виробничого процесу та інших видів основної діяльності підприємства або його підрозділів, передавання готової продукції по міжцеховій кооперації або на склад, здавання виконаних робіт. Зіставляє одержані дані зі змінно-добовими завданнями, календарними планами, виробничими програмами; виявляє відхилення і причини їх виникнення. Веде диспетчерський журнал, оперативні рапорти та іншу технічну документацію, облік і реєстрацію причин порушень під час виробничого процесу. Повідомляє одержані дані про процес виробництва, його порушення у виробничо-диспетчерський відділ підприємства. Вживає заходів для використання в роботі сучасних технічних засобів.

Повинен знати: інструкції, положення, інші керівні матеріали і нормативні документи стосовно роботи диспетчерських служб; організацію служби оперативного управління виробництвом; основи технології та організації виробництва; організацію виробничого планування і диспетчерування на підприємстві; номенклатуру продукції, що виробляється на підприємстві; види виконуваних робіт (послуг); спеціалізацію цехів, дільниць, виробничі зв'язки між ними; правила експлуатації засобів одержання і передавання виробничої інформації; основи організації праці; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

17. ОПЕРАТОР КОМП'ЮТЕРНОЇ ВЕРСТКИ

I категорія

Завдання та обов'язки. Працює в текстовому редакторі з введенням тексту, який містить спеціальну термінологію, багаторядкові математичні, хімічні формули, здійснює набирання таблиць. Оперує з файлами. Виконує правку тексту. Створює макет для верстки. Виконує верстку тексту, підготовленого з використанням текстового редактора та інших прикладних програм верстки, графічний дизайн. Сканує та опрацьовує ілюстративний матеріал, виконує художній дизайн. Записує файли на магнітний носій. Роздруковує текст. Працює в сучасних операційних системах.

Повинен знати: прийоми складного шрифтового оформлення тексту; технічні правила набирання і верстки книжково-журнальної та газетної продукції; поліграфічні правила оформлення текстів з використанням текстового редактора і прикладних програм верстки; роботу в сучасних операційних системах; основи організації праці; основи законодавства про працю; правила захисту інформації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка за встановленою програмою. Стаж роботи за професією оператора комп'ютерної верстки II категорії - не менше 1 року.

Приклади робіт:

Набирання, правлення, верстка.

1. Література науково-технічна, складні каталоги, навчальні посібники іноземними мовами, іноземні словники.

2. Підручники для середніх та вищих навчальних закладів із фізики, хімії, математики та інших точних наук.

3. Технічні та енциклопедичні довідники.

Роботи з графічного дизайну, сканування, комп'ютерного ретушування ілюстративного матеріалу.

II категорія

Завдання та обов'язки. Працює в текстовому редакторі з введенням тексту, який містить спеціальну термінологію, математичні, хімічні, астрономічні та інші однорядкові формули, різні алфавіти, рядки зі шрифтовими виділеннями, 10-ти пальцевим методом. Працює із файлами (зберігає набраний текст, викликає текст на екран; перейменовує і об'єднує файли; працює в різних вікнах, роздруковує). Виконує правку тексту (виділяє текст, здійснює пошук та заміну). Створює макет для верстки. Здійснює верстку, шрифтове та поліграфічне оформлення тексту, сторінок, колонок. Записує файли на магнітний носій. Роздруковує текст на принтері. Працює в оперативній системі, користується основними командами, утилітами.

Повинен знати: прийоми шрифтового оформлення тексту; технічні правила набирання і верстки книжково-журнальної та газетної продукції; поліграфічні правила оформлення текстів з використанням текстового редактора і прикладних програм верстки; роботу в сучасних операційних системах; основи організації праці; основи законодавства про працю; правила захисту інформації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка за встановленою програмою. Стаж роботи за професією оператора комп'ютерної верстки III категорії - не менше 1 року.

Приклади робіт:

Набирання, правлення, верстка.

1. Книжково-журнальна та афішно-плакатна продукція.
2. Література художня (проза, вірші, драматичні твори і дитяча література).
3. Підручники для середньої школи і навчально-методична література.

III категорія

Завдання та обов'язки. Набирає в текстовому редакторі спеціального виду текст, який містить терміни: фізичні, математичні, хімічні, астрономічні тощо; одиниці величин, їх українські та міжнародні позначення і найменування; формули, алфавіти, знакові системи та інші текстові елементи. Здійснює введення тексту, вставки, вносить виправлення помилок. Працює із файлами, вводять параметри набору згідно з макетом полоси, здійснює розрахунки для верстки. Виконує правку тексту (виділяє текст, знищує, пересуває, копіює текст, здійснює контекстний пошук та заміну). Записує файли на дискету. Роздруковує набраний текст на принтері. Працює в комп'ютерній мережі.

Повинен знати: призначення функціональних клавіш текстового редактора; технічні можливості та параметри монітора, процесора і принтера; друкарську систему виміру та систему вимірювань, яка використовується у текстовому редакторі; стандарти коректурних знаків; математичні та хімічні знаки; основи організації праці; основи законодавства про працю; правила захисту інформації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка за встановленою програмою. Без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт:

Набирання та правлення.

1. Журнали та газети, навчально-методична література, підручники для середньої школи та професійно-технічних училищ.
2. Книжково-журнальна та афішно-плакатна продукція.
3. Література науково-популярна та соціально-економічна.
4. Література художня (проза, вірші, драматичні твори і дитяча література).

18. ОПЕРАТОР КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ

II категорія

Завдання та обов'язки. Виконує операції з базами даних на комп'ютерному устаткуванні (введення, опрацювання, накопичення, систематизація, виведення інформації) відповідно до затверджених процедур та інструкцій з використанням периферійного обладнання, систем передавання (приймання) даних. Готує до роботи устаткування, магнітні диски, стрічки, картки, папір. Працює в текстовому редакторі з введенням тексту та його редагуванням. Оперує з файлами, записує текст на дискету або переносить на папір за допомогою друкувальних пристроїв. Виконує інші операції технологічного процесу опрацювання інформації (приймає і контролює вхідні дані, готує, виводить та передає вихідні тощо). Керує режимами роботи периферійного обладнання згідно із робочими завданнями (підготовка текстових і графічних документів, розрахунків таблиць, переліків, списків тощо). Своєчасно застосовує коригувальні дії в разі появи недоліків у роботі устаткування. Доповідає відповідальному працівникові про виявлені відхилення від установлених норм функціонування комп'ютерного устаткування. Здійснює передавання (приймання) інформації по мережі відповідно до вимог програмного забезпечення.

Постійно вдосконалює уміння та навички роботи з клавіатурою. У разі необхідності виконує обов'язки секретаря керівника (організації, підприємства, установи), веде діловодство.

Повинен знати: правила експлуатації комп'ютерної техніки і систем зв'язку; технологію опрацювання даних, робочі інструкції, програмне забезпечення, що використовується; послідовність виконання операцій у комп'ютерних системах (мережах); стандарти уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації; діловодство; правила орфографії та пунктуації; технічні вимоги до магнітних дисків, паперу, витратних матеріалів для принтера; основи організації праці; основи законодавства про працю; правила захисту інформації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка за встановленою програмою. Без вимог до стажу роботи.

I категорія

- у разі роботи в текстовому редакторі з введенням 10-пальцевим методом текстів, які містять спеціальну термінологію, формули, інші абетки тощо.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка за встановленою програмою. Стаж роботи за професією оператора комп'ютерного набору II категорії - не менше 1 року.

19. ОПЕРАТОР КОПІЮВАЛЬНИХ ТА РОЗМНОЖУВАЛЬНИХ МАШИН

II категорія

Завдання та обов'язки. Виконує копіювання оригіналу на папір або формну пластину на копіювальних та розмножувальних електрографічних апаратах і машинах різних систем та конструкцій. Установлює режим копіювання, збільшення копій, розмножує їх з формних пластин або плівок, перевіряє якість копіювання. Розбирає і вирівнює видруковані листи з оригіналом, зшиває комплект на дртошвейній машині. Готує устаткування та матеріали до роботи, регулює устаткування в процесі роботи і чистить його. Веде встановлену документацію.

Повинен знати: види копіювальних та розмножувальних електрографічних машин, принцип дії та правила їх експлуатації; правила встановлення режиму копіювання; будову та правила і експлуатації аркушопідбірних і дртошвейних машин; правила ведення документації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

I категорія

- у разі виконання копіювальних робіт на кольоровому копіювальному суперкомплексі.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Стаж роботи за професією оператора копіювальних та розмножувальних машин II категорії - не менше 1 року.

20. ПАСПОРТИСТ

Завдання та обов'язки. Перевіряє подані для реєстрації документи, паспорт. Реєструє та знімає з реєстраційного обліку громадян згідно із встановленим порядком. У разі потреби готує виписки із домової книги, довідки за встановленою формою для видавання їх населенню.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, нормативні та інші керівні матеріали з питань реєстрації громадян; правила реєстрації та зняття з реєстраційного обліку громадян; порядок підготовки і оформлення довідок; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

21. ПРИЙМАЛЬНИК ЗАМОВЛЕНЬ

Завдання та обов'язки. Приймає від населення замовлення на побутові послуги. Визначає згідно з установленними правилами приймання найменування виробу, обсяг робіт, процент зношення, окремі дефекти, укомплектованість виробів, кількість та інші ознаки, ступінь забруднення, тривкість пофарбування, якість білизни, яку приймає для прання. Визначає дефекти і обсяги ремонтних робіт ювелірних виробів, побутових машин, приладів, годинників, радіотелевізійної апаратури, транспортних засобів. Оформлює на прийнятті замовлення квитанції з визначенням вартості виконуваних робіт згідно із чинними прейскурантами; визначає строк виконання робіт і контролює їх додержання. Розподіляє і направляє прийняті замовлення на фабрики, заводи, в цехи, майстерні з оформленням супровідної документації і одержує їх з перевіркою якості виконаних робіт. Видає вироби замовнику за квитанцією, одержує гроші від населення та здає їх відповідно до встановленого порядку. Веде картотеку гарантійного ремонту виробів. Приймає за аборнованими телефонами замовлення від населення на виконання побутових послуг і контролює їх виконання. Приймає замовлення і укладає договори з організаціями та установами на одержання газетно-журнальної інформації, виконання оголошення, реклами. Вживає заходів до використання в роботі сучасних технічних засобів.

Повинен знати: державні стандарти та технічні умови; прейскуранти (тарифи) на послуги; найменування, види, ступінь зношення, забруднення та інші якісні характеристики виробів, що приймаються; види технологічного оброблення; види, марки, найменування, будову та принцип роботи виробів, приладів; методику перевірки лому коштовних металів та виду каменів; правила оформлення документації щодо приймання та видавання замовлень; ведення книжки обліку руху замовлень; порядок приймання, зберігання та здавання коштів; правила використання технічних засобів; основи організації праці.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

22. РАХІВНИК

Завдання та обов'язки. Виконує під безпосереднім керівництвом бухгалтера роботи із заповнення облікових реєстрів і розроблювальних таблиць на підставі даних первинних документів (вимог на матеріали, нарядів на відрядні роботи тощо), здійснює реєстрацію бухгалтерських проводок і рознесення їх за рахунками, проводить нескладні розрахунки за окремими дільницями бухгалтерського обліку. Приймає і контролює правильність оформлення первинних документів, готує їх до лічильного опрацювання, а також для складання встановленої бухгалтерської звітності. Бере участь у здійсненні заходів, які спрямовано на додержання державної дисципліни та укріплення господарського розрахунку. Вживає заходів для використання в роботі сучасних технічних засобів.

Повинен знати: основи організації бухгалтерського обліку; форми первинних документів за дільницями обліку, правила їх заповнення; порядок виконання розрахунків і звітності; правила експлуатації обчислювальної техніки; основи організації праці; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

23. СЕКРЕТАР КЕРІВНИКА (ОРГАНІЗАЦІЇ, ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ)

Завдання та обов'язки. Виконує функції, що включають організаційно-технічне забезпечення адміністративно-розпорядчої діяльності керівника підприємства. Приймає кореспонденцію, яка надходить на розгляд керівникові, передає її, згідно з прийнятим рішенням, до структурних підрозділів або конкретним виконавцям для використання в процесі роботи або підготовки відповідей. Веде діловодство, виконує різні операції із застосуванням комп'ютерної техніки, призначеної для збирання,

оброблення і подання інформації для підготовки і прийняття рішень. Приймає документи і особисті заяви на підпис керівником підприємства. Готує документи і матеріали, необхідні для роботи керівникові. Стежить за своєчасним розглядом і поданням структурними підрозділами та конкретними виконавцями документів, що надходять на виконання, перевіряє правильність оформлення підготовлених проектів документів, що передаються керівнику на підпис, забезпечує якісне їх редагування. Організовує проведення телефонних переговорів керівника, записує за його відсутності одержану інформацію і доводить до його відома її зміст, передає і приймає інформацію по приймально-переговорних пристроях (телефакс, телекс і т.ін.), а також телефонограми, своєчасно доводить до його відома інформацію, одержану по каналах зв'язку. За дорученням керівника складає листи, запити, інші документи, готує відповіді авторам листів. Виконує роботу з підготовки засідань і нарад, які проводить керівник (збирання необхідних матеріалів, повідомлення учасників про час і місце проведення, порядок денний, ведення їх реєстрації), веде і оформляє протоколи засідань і нарад. Здійснює контроль за виконанням працівниками підприємства виданих наказів та розпоряджень, а також за дотриманням термінів виконання вказівок і доручень керівника підприємства, що взяті на контроль. Веде контрольно-реєстраційну картотеку. Забезпечує робоче місце керівника необхідними засобами організаційної техніки, канцелярським приладдям, створює умови, що сприяють його ефективній роботі. Друкує за вказівкою керівника службові матеріали, необхідні для його роботи або вводить поточну інформацію в банк даних. Організовує приймання відвідувачів, сприяє оперативності розгляду прохань і пропозицій працівників. Формує справи відповідно до затвердженої номенклатури, забезпечує їх зберігання і в установлені строки здає до архіву. Копіює документи на персональному ксероксі.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази; положення, інструкції та інші керівні матеріали і нормативні документи стосовно діяльності підприємства і ведення діловодства; структуру і керівний склад підприємства і його підрозділів; організацію діловодства; методи оброблення і оформлення документів; архівну справу; машинопис; правила користування приймально-переговорними пристроями, технічними засобами оброблення документів, усної та писемної документної інформації, комп'ютерами і друкарськими машинами; стандарти системи організаційно-розпорядчої документації; правила друкування ділових листів з використанням типових форм; основи етики і естетики; правила ділового спілкування; основи організації праці і управління; правила експлуатації обчислювальної техніки; основи адміністративного права і законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

24. СЕКРЕТАР НЕЗРЯЧОГО ФАХІВЦЯ

Завдання та обов'язки. Читає вголос незрячому фахівцю або записує для нього на магнітофон різну інформацію. Друкує інформацію рельєфно-крапковим шрифтом Брайля, переписує вручну або друкує на машинці текст, який диктує незрячий фахівець. Під його керівництвом креслить схеми, таблиці, виготовляє макети, посібники елементарної складності, заносить інформацію на машинні носії і одержує її з них, систематизує літературу, нормативно-довідкову картотеку в особистій бібліотеці. Готує огляд періодичних видань. Переглядає службову пошту, яку адресовано незрячому фахівцю, і знайомить його з її змістом. Заповнює, відповідно до його вказівок, службову та іншу документацію. У процесі занять, які проводяться незрячим викладачем, креслить на дошці або демонструє іншим способом, відповідно до його вказівок, схеми, таблиці, використовує технічні засоби навчання. Інформує про проведення в установах або організаціях заходів, в яких участь незрячого фахівця необхідна або бажана; знайомить його з наказами, розпорядженнями та об'явами. Супроводжує в службових відрядженнях. Виконує інші технічні функції із забезпечення та обслуговування роботи незрячого фахівця.

Повинен знати: положення, інструкції, інші керівні матеріали і нормативні документи з ведення діловодства; рельєфно-точковий шрифт Брайля; машинопис (у тому числі брайлевський); правила орфографії і пунктуації; правила друкування ділових листів з використанням типових форм; правила експлуатації друкарських машин, магнітофонів, диктофонів; правила користування персональною ЕОМ та іншими електронними пристроями, якими користуються незрячі фахівці; основи організації праці; методичну літературу щодо роботи з незрячим фахівцем.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта відповідного напрямку підготовки (молодший спеціаліст) або повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта. Без вимог до стажу роботи.

25. СЕКРЕТАР-ДРУКАРКА

Завдання та обов'язки. Виконує технічні функції, що охоплюють забезпечення та обслуговування роботи керівника підприємства або його підрозділів. Одержує необхідні керівникові відомості від підрозділів або виконавців, викликає за його дорученням працівників. Організовує телефонні переговори керівника, приймає і передає телефонограми, записує за відсутності керівника прийняті повідомлення і доводить до його відома їх зміст. Здійснює роботи щодо підготовки засідань і нарад, які проводить керівник (збирання необхідних матеріалів, повідомлення учасників про час, місце і порядок денний засідання або наради, ведення реєстрації), веде і оформлює протоколи. Забезпечує робоче місце керівника канцелярським приладдям, засобами організаційної техніки, створює сприятливі умови для його ефективної роботи. Передає та приймає інформацію за допомогою приймально-передавальних пристроїв (телекс, факс, телефакс тощо). Друкує за вказівкою керівника різні матеріали. Веде діловодство, приймає кореспонденцію, яка надходить на ім'я керівника, здійснює її систематизацію, відповідно до прийнятого на підприємстві порядку і передає після її розгляду керівником до підрозділів або конкретним виконавцям для використання в процесі їх роботи або підготовки відповіді. Стежить за строками виконання доручень керівника, взятих на контроль. Приймає документи на підпис керівника. Організовує приймання відвідувачів, сприяє оперативності розгляду заяв і пропозицій працівників. Формує справи відповідно до затвердженої номенклатури, забезпечує їх зберігання і у встановлені строки здає до архіву. Готує документи для тиражування на розмножувальній техніці, а також робить копії документів на персональному ксероксі.

Повинна знати: положення, інструкції, інші керівні матеріали і нормативні документи щодо ведення діловодства; структуру і керівний склад підприємства та його підрозділів; машинопис; правила орфографії та пунктуації; порядок розміщення матеріалу під час друкування різних документів; правила друкування ділових листів з використанням типових форм; правила експлуатації друкарських машин, диктофонів, магнітофонів; правила користування приймально-передавальними пристроями; стандарти уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації; основи організації праці, основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

26. СЕКРЕТАР-СТЕНОГРАФІСТКА

Завдання та обов'язки. Виконує технічні функції, що охоплюють забезпечення та обслуговування роботи керівника підприємства або його підрозділу. Одержує необхідні керівникові відомості від підрозділів або виконавців, викликає за його дорученням працівників. Організовує телефонні переговори керівника, приймає і передає телефонограми, записує під час відсутності керівника прийняті повідомлення і доводить до його відома їх зміст. Здійснює необхідну підготовку засідань і нарад, які проводить керівник (збирання необхідних матеріалів, повідомлення учасників про час, місце і порядок денний засідання або наради, ведення реєстрації), веде і оформлює протоколи. Забезпечує робоче місце керівника канцелярським приладдям, засобами організаційної техніки, створює сприятливі умови для його ефективної роботи. Стенографує тексти підготовлених керівником наказів, розпоряджень, листів та інших організаційно-розпорядчих документів з наступним їх розшифруванням і друкуванням на друкарській машині або введенням інформації в банк даних. Передає та приймає інформацію через приймально-передавальні пристрої (телекс, факс, телефакс і т.ін.). Виконує різні операції з використанням комп'ютерної техніки, призначеної для збирання, оброблення і подання інформації під час підготовки та прийняття рішень. Веде контрольно-реєстраційну картотеку, пильнує за строками виконання доручень керівника, взятих на контроль. Веде діловодство, приймає кореспонденцію, що надходить на ім'я керівника, здійснює її систематизацію, відповідно до прийнятого на підприємстві порядку, і передає після її розгляду керівникам у підрозділи або конкретним виконавцям для використання в процесі їх роботи або підготовки відповіді. Приймає документи на підпис керівника. Організовує приймання відвідувачів, сприяє оперативності розгляду заяв і пропозицій працівників. Формує справи відповідно до затвердженої номенклатури, забезпечує їх зберігання та у встановлені строки здає до архіву. Готує документи для тиражування на розмножувальній техніці, а також робить копії документів на персональному ксероксі.

Повинна знати: положення, інструкції, інші керівні матеріали і нормативні документи з ведення діловодства; структуру і керівний склад підприємства та його підрозділів, стенографію; машинопис; правила орфографії і пунктуації; порядок розміщення матеріалу під час друкування різних документів; правила друкування ділових листів з використанням типових форм; правила експлуатації друкарських машин, диктофонів, магнітофонів та інших технічних засобів, що використовуються; правила користування приймально-передавальними пристроями; стандарти системи організаційно-розпорядчої документації; основи організації праці; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або

повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

27. СТАТИСТИК

Завдання та обов'язки. Виконує роботи зі складання періодичної статистичної звітності та одноразових звітів підприємства за формами і в строки, встановлені офіційними органами. Систематично на підставі первинних документів, а також зведень, звітів, поданих підрозділами підприємства, накопичує дані про виконання планових завдань, зведення, які містять якісні характеристики складу персоналу, технологічного устаткування, транспорту тощо. Здійснює перевірку правильності одержаних даних, їх порівнянність по окремих підрозділах з даними за попередні періоди. Систематизує та опрацьовує цифрові дані (здійснює їх групування, підбиває підсумки, розраховує відносні показники тощо). Бере участь в аналізуванні виробничої і господарсько-фінансової діяльності підприємства. Готує різні довідки на основі даних статистичного обліку. Вживає заходів щодо використання в роботі сучасних технічних засобів.

Повинен знати: положення, інструкції, інші керівні матеріали і нормативні документи з організації статистичного обліку; організацію статистичного обліку на підприємстві; основи економічної статистики; методи техніко-економічного аналізу показників роботи підприємства та його підрозділів; форми первинних документів зі статистичного обліку і звітності, положення та інструкції щодо їх заповнення; основи організації виробництва; правила експлуатації технічних засобів; основи організації праці; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта відповідного напрямку підготовки (молодший спеціаліст) або повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта. Без вимог до стажу роботи.

28. СТЕНОГРАФІСТКА

Завдання та обов'язки. Веде стенографічний запис доповідей, лекцій, виступів (на конференціях, нарадах, семінарах тощо), протоколів засідань і нарад (повідомлень, пропозицій і рішень). Стенографує під диктовку керівників і фахівців підприємства тексти ділових листів, наказів, висновків, інструкцій, доповідних записок та інших службових документів, відомості, що передаються телефоном, а також записує мовлення з магнітних носіїв (з використанням диктофонів і магнітофонів). Розшифровує стенографічні записи, друкує їх на друкарській машині чи диктує друкарці або вводить інформацію до банку даних.

Повинна знати: стенографію; правила орфографії і пунктуації; порядок розміщення матеріалу під час друкування різних документів; правила експлуатації друкарських машин, диктофонів і магнітофонів; правила експлуатації обчислювальної техніки; основи організації праці; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги.

Стенографістка I категорії: повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві і стенографування зі швидкістю не менше 110 слів за хвилину. Стаж роботи за професією стенографістки II категорії - не менше 1 року.

Стенографістка II категорії: повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві і стенографування зі швидкістю не менше 85-90 слів за хвилину. Без вимог до стажу роботи.

29. ТАБЕЛЬНИК

Завдання та обов'язки. Веде табельний облік фактичного часу перебування працівників на підприємстві, здійснює контроль за їх своєчасним прибуттям на роботу, перебуванням на робочих місцях і виходом з роботи. Робить відповідні позначки у таблиці і щоденно складає рапорти (зведення) про присутність на роботі, запізнення і відсутність із зазначенням їх причин, веде облік спискового складу працюючих. Систематично вносить зміни, пов'язані з оформленням прийому працівників підприємства, переведень, звільнень, надання їм відпусток тощо. Контролює своєчасність подання працівниками листків тимчасової непрацездатності, довідок про догляд за хворими та інших документів, які підтверджують право на їх відсутність на роботі. За встановленим порядком подає таблиць, який містить відомості про фактично відпрацьований час, понаднормові години роботи, порушення трудової дисципліни тощо.

Повинен знати: положення, інструкції, інші керівні матеріали і нормативні документи з ведення табельного обліку; графіки змінності роботи і режим робочого часу на підприємстві та в його підрозділах; організацію діловодства на підприємстві; основи організації праці; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

30. ТАКСУВАЛЬНИК

Завдання та обов'язки. Проводить таксування первинних документів (нарядів, матеріальних приходних ордерів, вимог, накладних тощо) і підбиття підсумків у кожному документі. Вживає заходів щодо використання в роботі сучасних технічних засобів.

Повинен знати: положення, інструкції, інші керівні матеріали і нормативні документи стосовно обліку і порядку заповнення документів; форми первинних документів (нарядів, матеріальних приходних ордерів, вимог, накладних тощо) і правила їх заповнення; порядок виконання розрахунків; правила експлуатації технічних засобів; основи організації праці; основи законодавства про працю.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

31. ЧЕРГОВИЙ ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ПО МІНІСТЕРСТВУ (ВІДОМСТВУ)

Завдання та обов'язки. Забезпечує оперативне, надійне і конспіративне прийняття сигналів оповіщення, які надходять з Кабінету Міністрів України і Штабу Цивільної оборони України. Перевіряє наявність пакетів із сигналами, а також документації, зазначеної в описі. Здійснює відповідні записи у журналі приймання і здавання чергування. Перевіряє справність усіх засобів зв'язку. Переконається в достовірності сигналів оповіщення, про що негайно доповідає керівнику або особі, яка його замінює і діє за його вказівкою. Письмово здійснює запис у книзі отримання сигналів. Вживає заходів для своєчасного передавання сигналів оповіщення керівництва в разі пошкодження лінії зв'язку.

Повинен знати: керівні документи, які регламентують діяльність чергового відповідального по міністерству (відомству).

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

РОЗДІЛ 2

Професії робітників

ВСТУП

Розділ 2 "Професії робітників" Випуску 1 "Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників є результатом перегляду Розділу 2 "Професії робітників" Випуску 1 "Професії робітників, які є загальними для всіх видів економічної діяльності" зазначеного Довідника, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 16 лютого 1998 року [N 24](#), з урахуванням змін і доповнень до змісту та обсягу робіт, які виникли під впливом впровадження досягнень науки, техніки, технології, організації виробництва та праці, нових вимог до якості продукції (послуг).

До цього Розділу включено кваліфікаційні характеристики нових професій: "Контролер з неруйнівного контролю", "Охоронник", "Охоронець", "Нянька" (піклування та догляд за дітьми від народження до 3-х років).

На виконання доручення Міністерства праці та соціальної політики України згідно з листом від 17.04.2003 N 03-3/2230-018-2 п. 9 скасовано кваліфікаційні розряди у професіях: "Вантажник", "Дезінфектор", "Кастелянка", "Комірник", "Натирач підлоги", "Підсобний робітник", "Ремонтувальник респіраторів та протигазів", "Робітник виробничих лазень", "Робітник з благоустрою", "Робітник плодоовочевого сховища", "Склопротиральник", "Черговий біля ескалатора".

Відповідно до Класифікатора професій [ДК 003-95](#) змінено професійну назву роботи "Заправник поливомийних машин" на "Заправник поливально-мийних машин".

Проведено упорядкування професійних назв робіт за розділами класифікації Класифікатора.

Відповідно до Закону України "Про вищу освіту" та Закону України "Про професійно-технічну освіту" внесено відповідні зміни до кваліфікаційних вимог професій робітників.

Кваліфікаційні характеристики робітників розроблено за шестирозрядною сіткою. Кваліфікаційні розряди встановлюються відповідно до складності робіт, як правило, без урахування умов праці.

Кваліфікаційні характеристики використовуються як нормативні документи для цілей, визначених пунктами 4, 5 та 6 "Загальних положень Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників", які вміщено в цьому Розділі.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ДОВІДНИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ПРОФЕСІЙ ПРАЦІВНИКІВ

1. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників (далі - Довідник) є систематизований за видами економічної діяльності збірник описів професій, які наведено у Класифікаторі професій (ДК 003-95).

Довідник визначає перелік основних робіт, які властиві тій або іншій професії, та забезпечує єдність у визначенні кваліфікаційних вимог щодо певних категорій, розрядів та професій.

Довідник є нормативним документом, обов'язковим з питань управління персоналом на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності та видів економічної діяльності.

2. Довідник складається з Випусків і Розділів випусків, які згруповано за основними видами економічної діяльності, виробництва та робіт.

Зміст Випуску або Розділу складається із "Вступу", "Кваліфікаційних характеристик", вміщених в алфавітній послідовності з порядковими номерами, а також допоміжних показників переліків професій робітників з діапазонами розрядів.

3. Кваліфікаційна характеристика професії робітника має такі Розділи: "Завдання та обов'язки", "Повинен знати", "Кваліфікаційні вимоги".

За необхідності можуть бути додаткові Розділи: "Спеціалізація", "Приклади робіт".

3.1. У Розділі "Завдання та обов'язки" подається опис робіт, властивих для даної професії. Для визначення професійних завдань та обов'язків застосовано посилання на галузь необхідних знань, устаткування, машини, інструмент, сировину, матеріали, деталі, продукцію та послуги.

3.2. У розділі "Повинен знати" наводяться основні вимоги до спеціальних знань, необхідних для виконання завдань та обов'язків, а також знань технологічних та конструктивних особливостей знаряддя виробництва, ведення технологічного процесу, інструкцій та інших нормативних документів, методів і засобів, які робітник повинен вміти застосовувати під час виконання своїх професійних обов'язків.

3.3. У Розділі "Кваліфікаційні вимоги" визначено рівень професійної підготовки робітника, який необхідно мати для виконання покладених на нього обов'язків, і вимоги до стажу роботи.

Для професій робітників, що виконують роботи високої та середньої складності, визначено вимоги повної чи базової загальної середньої освіти та професійно-технічної освіти або повної чи базової загальної середньої освіти та професійної підготовки на виробництві. Для професій робітників, що виконують найпростіші роботи, визначено вимоги базової загальної середньої освіти або початкової загальної освіти та професійне навчання на виробництві.

Робітник більш високої кваліфікації, окрім робіт, зазначених у кваліфікаційній характеристиці присвоєного йому розряду, повинен володіти знаннями, навичками та вмінням виконувати роботи, передбачені кваліфікаційними характеристиками робітників нижчої кваліфікації цієї ж професії. Тому роботи, що наведені у кваліфікаційних характеристиках нижчих розрядів, як правило, не зазначаються.

3.4. Розділ "Спеціалізація" вміщує дані про похідні назви професій, характеристики робіт, галузеву віднесеність, а також посилання на товари, послуги, устаткування, механізми та інструменти, які вказують на особливості застосування професії.

3.5. У Розділі "Приклади робіт" наводяться назви робіт і пов'язаних з ними машин та

устаткування. Ці приклади робіт не передбачають повний перелік усіх робіт, що мають місце в кожній галузі. Розряди виконуваних робітником робіт встановлено за їх складністю без урахування умов праці.

4. Довідник служить основою для:

а) розроблення робочих інструкцій працівникам, які закріплюють їх обов'язки, права та відповідальність;

б) ведення документації про укладення трудового договору (прийняття на роботу), професійне просування, переведення на іншу роботу, відсторонення від роботи, припинення і розірвання трудового договору;

в) визначення кваліфікаційного статусу робітника;

г) присвоєння і підвищення кваліфікаційних розрядів за професією відповідно до оволодіння особою певним обсягом знань, вмінь та навичок у навчальному закладі або на виробництві за результатами кваліфікаційної атестації;

д) організації визначення змісту навчального процесу в закладах освіти, підприємствах, установах, організаціях.

5. Довідник застосовується як базовий елемент організації оплати праці разом із тарифними сітками, тарифними розрядами, тарифними ставками та коефіцієнтами (міжкваліфікаційними співвідношеннями), які утворюють тарифну систему оплати праці. Тарифікаційні процедури встановлюються і регулюються законодавством України, генеральною, галузевими, регіональними угодами, колективними та трудовими договорами.

6. У Довіднику визначено перелік основних робіт, які притаманні тій або іншій професії, виходячи із встановленого в галузях економіки поділу і кооперації праці.

Конкретний перелік робочих обов'язків визначається робочими інструкціями робітників, які розробляють і затверджують на основі Довідника роботодавці, ураховуючи конкретні завдання та обов'язки, права, відповідальність робітників та особливості штатного розпису підприємства, установи, організації.

Під час розроблення робочих інструкцій забезпечується єдиний підхід до побудови структури і викладу змісту Розділів. Інструкції повинні відображати повний перелік завдань та обов'язків, відповідальності, у разі потреби мати необхідні пояснення, а всі терміни - чіткі визначення.

Якщо виникає необхідність, завдання та обов'язки, що включені до типової кваліфікаційної характеристики тієї або іншої професії, можуть бути розподілені між окремими виконавцями або коло завдань та обов'язків окремих робітників може бути розширене з дорученням їм робіт, передбачених для різних груп професій, рівних за складністю, виконання яких не потребує іншої кваліфікації.

У зв'язку з тим, що окремі кваліфікаційні характеристики робітників містять тільки основні або типові завдання та обов'язки, роботодавець може доповнювати робочі інструкції видами робіт, які входять до складу технологічних карт, інструкцій, інших нормативних документів та визначені трудовим договором за умови дотримання правил охорони праці, санітарних норм і вимог безпеки виконання робіт.

Робоча інструкція та зміна до неї погоджується профспілковим комітетом або іншим уповноваженим робочим органом трудового колективу.

Робочі інструкції після їх затвердження керівником підприємства, організації, установи або за дорученням його заступниками, доводяться до робітника під розписку.

До робочих інструкцій може бути внесено зміни, доповнення лише на підставі наказу керівника підприємства, установи, організації за згодою робітника. Наказ про внесення змін, доповнень до робочої інструкції видається у разі перерозподілу обов'язків між робітниками у зв'язку зі скороченням чисельності, раціональним розподілом праці за згодою робітника.

Робочі інструкції складаються із Розділів: "Завдання та обов'язки", "Права", "Відповідальність", "Повинен знати", "Кваліфікаційні вимоги". За необхідності робоча інструкція може бути доповнена Розділами: "Загальні положення", "Приклади робіт", "Взаємовідносини (зв'язки) за професією".

У правому куті першої сторінки робочої інструкції розташовується слово "Затверджено", підпис керівника про її затвердження, вказано професію, ініціали та прізвище керівника, а також дата затвердження.

У заголовку робочої інструкції наводиться повна назва професії в давальному відмінку (повинна відповідати професійній назві роботи, передбаченій Класифікатором професій [ДК 003-95](#) зі змінами та доповненнями) та повна назва структурного підрозділу.

У Розділі "Завдання та обов'язки" робочої інструкції розкривається зміст робіт, які має виконувати робітник. Цей Розділ також повинен містити характеристику робочого місця.

У Розділі "Права" визначаються і наводяться делеговані робітникові повноваження, за допомогою яких робітник має забезпечувати у процесі своєї роботи виконання покладених на нього завдань та обов'язків.

Розділ "Відповідальність" містить показники особистої відповідальності за результати діяльності та виконання робіт, а також за невжиття належних заходів у межах своїх обов'язків.

У Розділі "Повинен знати" містяться вимоги до спеціальних знань, умінь, майстерності робітника, викликані реальними умовами виробництва (сфери послуг), особливостями устаткування, матеріалів, інструментів, що використовуються для виконання робіт.

У Розділі "Загальні положення" містяться основні дані про професію, найменування виробничого підрозділу, де працює робітник, нормативні документи, якими він керується у своїй роботі, його підпорядкованість, порядок прийняття на роботу та звільнення.

Розділ "Кваліфікаційні вимоги" містить норми, які стосуються професійної освіти та досвіду, достатніх для повного і якісного виконання робіт за професією.

У Розділі "Взаємовідносини (зв'язки) за професією" визначаються основні взаємозв'язки робітника із іншими працівниками, які необхідні для виконання покладених на нього обов'язків.

7. Поряд з роботами, що внесені до складу відповідного розділу кваліфікаційних характеристик професій, усі робітники повинні:

а) раціонально та ефективно організовувати працю на робочому місці;

б) дотримуватись норм технологічного процесу;

в) не допускати браку в роботі;

г) знати й виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці й навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

д) використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);

8. Робітники, робота яких пов'язана з авіаційним, автомобільним, морським, річковим, залізничним транспортом, виконанням підливних робіт, зберіганням і застосуванням вибухових матеріалів та отруйних речовин, обслуговуванням підйомно-транспортного устаткування, котельних установок, апаратів і посудин, що працюють під тиском, або зайняті на інших роботах, для яких чинними правилами та інструкціями встановлено особливі вимоги виконання, у тому числі безпечного ведення робіт, запобігання аварійності, виробничому травматизму та професійним захворюванням, повинні знати і дотримуватися нормативних актів про охорону праці, виробничих (експлуатаційних) інструкцій, технологічних регламентів, а також мати відповідний документ, що засвідчує завершену та успішну спеціальну підготовку до виконання цих робіт та своєчасну перевірку знань з охорони праці.

9. Робітники, безпосередньо зайняті керуванням і обслуговуванням машин та устаткування (оператори, машиністи, апаратники, електромонтери тощо), повинні мати професійну підготовку в обсязі, достатньому для безпечного усунення несправностей та відмов, що виникають у процесі роботи, а також для участі в їх ремонті.

10. Кваліфікаційні розряди підвищуються насамперед тим робітникам, які успішно виконують професійні завдання та обов'язки, норми праці і вимоги робітничої інструкції та пройшли відповідне професійне навчання. Присвоєння і підвищення кваліфікаційних розрядів робітникам здійснюють кваліфікаційні комісії в ході кваліфікаційної атестації.

11. Присвоєння робітнику кваліфікаційного розряду або його підвищення здійснюється з урахуванням складності виконуваних ним робіт, які мають місце в цеху, на дільниці, у будівельно-монтажній, ремонтно-будівельній організації.

12. За грубе порушення технологічної дисципліни та інші серйозні порушення, які спричинили

погіршення якості продукції або робіт, робітникам може бути знижена кваліфікація на один розряд. Поновлення розряду провадиться у відповідності до чинного трудового законодавства.

13. Особи, що не мають професійної освіти або стажу роботи, встановлених кваліфікаційними вимогами, але мають достатній практичний досвід та якісно і у повному обсязі виконують покладені на них завдання та обов'язки, можуть бути, як виняток, прийняті на відповідну роботу.

14. Роботодавець організовує систематичне навчання робітників з питань охорони праці, сприяє підвищенню кваліфікації робітників.

15. Прийняття на роботу за професією "бригадир" здійснюється в тому випадку, коли працівник має спеціальну підготовку з управління виробничими групами й високий кваліфікаційний рівень.

Присвоєння кваліфікаційних розрядів робітникам, на яких разом з основною роботою покладено виконання функцій з керівництва бригадою, здійснюється на загальних умовах. Призначення робітника бригадиром не може бути підставою для підвищення його розряду.

16. У разі виконання робітником робіт, що належать до різних професій трудовий договір укладається за згодою сторін з професії, яку визнано основною. Основною вважається професія з найбільшим обсягом виконуваних робіт порівняно з іншими професіями.

17. У всіх записах про виконувані роботи (запис до трудових книжок тощо) слід означувати повну назву професії відповідно до Довідника і кваліфікаційний розряд, наприклад: "Слюсар-інструментальник 7 розряду", "Лаборант електромеханічних випробувань та вимірювань 5 розряду" тощо.

18. У разі необхідності органи виконавчої влади, професійні спілки, організації роботодавців, наукові товариства, підприємства та установи можуть подавати міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, відповідальним за розроблення галузевих Випусків, обґрунтовані проекти змін і доповнень до Довідника.

19. Пропозиції щодо змін і доповнень подаються в разі:

а) одержання результатів наукових досліджень, упровадження технологічних нововведень, появи нових або укрупнення існуючих професій і робіт, усунення застарілих робіт, а також застосування новітнього або досконалішого устаткування, машин, матеріалів, інструментів, виробництва нових видів продукції тощо;

б) розширення і поглиблення змісту робіт (завдань і обов'язків);

в) уточнення переліків прикладів робіт;

г) зміни вимог до професійної освіти;

д) реєстрації додаткових даних, показників, що використовуються у кваліфікаційних характеристиках професій робітників;

е) зміни назв професій і робіт;

ж) уточнення професійної термінології тощо.

20. Міністерство праці та соціальної політики України у встановленому порядку і визначені строки розглядає проекти змін та доповнень і приймає відповідні рішення щодо їх погодження або затвердження, які є обов'язковими для застосування на національному ринку праці до виходу нового видання Довідника.

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

РОБІТНИКИ

1. АКУМУЛЯТОРНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Розбирає та складає акумулятори, знежирює акумуляторні посудини, фільтрує, готує дистильовану воду та обслуговує обладнання зарядних станцій під керівництвом акумуляторника вищої кваліфікації. Готує акумулятори до ремонту і заряджання. Очищує, промиває і

протирає акумуляторні посудини. Зачищає облої і наплив після паяння в пластинах з'єднувальних штабів і наконечників. Переміщує бутелі з кислотою, електролітом, дистильованою водою, банки з їдким калієм у межах робочого місця.

Повинен знати: основні знання про будову акумуляторних батарей; найменування основних матеріалів і реактивів акумуляторного виробництва; правила зберігання кислот, лугів і поводження з ними, способи визначення їх за зовнішнім виглядом та іншими ознаками, найменування і призначення найбільш розповсюджених інструментів, пристроїв.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Розбирає і складає акумулятори всіх типів. Обслуговує обладнання зарядних станцій (агрегатів). Заряджає акумулятори та акумуляторні батареї всіх типів. Замінює гумові їх клапани на пробках, заготовляє прокладки. Вимірює напругу окремих елементів акумуляторних батарей. Паяє з'єднання акумуляторних батарей. Визначає густину і рівень електроліту в елементах акумуляторів. Виготовляє розчин лугу з кристалічного каустику або концентрованого розчину згідно з установленою рецептурою. Закриває шнуром щілини між кришками і посудинами та заливає їх розігрітою мастикою. Заливає і доливає банки дистильованою водою та електролітом. Замінює окремі банки і обмазує їх мастикою. Веде записи щодо експлуатації зарядних станцій (агрегата).

Повинен знати: елементарні знання з електротехніки: будову і призначення акумуляторних батарей, правила та режими зарядження і розрядження акумуляторних батарей; властивості застосовуваних кислот, лугів і правила поводження з ними; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів для вимірювання напруги елементів акумуляторних батарей.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією акумуляторника 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості і середньої складності роботи з ремонту акумуляторів і акумуляторних батарей різних типів і ємностей. Виявляє пошкодження елементів батарей та усуває їх. Проводить поточний ремонт зарядних агрегатів. Замінює електроліт і здійснює сепарацію в акумуляторних батареях. Заготовляє колодки і прокладки. Відливає свинцеві з'єднувальні штаби і наконечники. Встановлює у посудини підпірне скло і свинцеві прокладки. Встановлює кришки блок-посудин з припаюванням перемичок. Готує електроліт згідно із встановленою рецептурою. Монтує і демонтує елементи акумуляторних батарей з виправленням з'єднувальних деталей. Вилучає шлам із елементів працюючих батарей. Виконує всі роботи, передбачені інструкцією з введення акумуляторів в експлуатацію.

Повинен знати: основи електротехніки; конструктивну будову і принцип роботи однотипних акумуляторних батарей; принципову схему зарядного агрегата; правила з'єднання пластин і їх полярність; будову апаратів і приладів, які застосовуються під час ремонту та обслуговування акумуляторних батарей; види пошкоджень елементів акумуляторних батарей і способи їх усунення; прийоми робіт і технологічну послідовність операцій під час розбирання, збирання і ремонтування елементів акумуляторних батарей; основні фізичні і хімічні властивості матеріалів, які застосовуються під час ремонту акумуляторів; правила приготування електроліту для різних типів акумуляторів і батарей; будову контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією акумуляторника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує складні роботи з ремонту і формування акумуляторів і акумуляторних батарей різних типів і ємностей. Здійснює середній ремонт зарядних агрегатів. Регулює напругу і силу струму під час зарядження. Визначає та усуває пошкодження акумуляторних батарей. Обслуговує машинний привід ртутного випрямляча струморозподільного щита. Випробовує акумуляторні батареї. Визначає придатність акумуляторів і батарей до подальшої експлуатації.

Підганяє міжелементні з'єднання. Визначає якість електроліту. Готує та оформлює технічну документацію до і після проведення ремонту акумуляторів і батарей.

Повинен знати: конструктивну будову і принцип роботи акумуляторних батарей різних типів і ємностей; будову обладнання зарядних агрегатів; схеми монтування і встановлення акумуляторних батарей; електричні вимірювальні прилади і прилади для заміру густини кислот, лугів і газів; правила ремонту акумуляторів, дистилляторів і зарядних агрегатів; фізичні і хімічні властивості кислот, лугів, свинцю, фарб, які застосовуються в акумуляторному виробництві; методи знаходження та усунення короткого замикання в елементах батарей; прийоми правлення і розкроювання свинцю за розмірами і кресленнями для виготовлення оболонки; порядок виведення окремих елементів із робочого кола; норми напруги під час заряджання і розряджання акумуляторів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією акумуляторника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує особливо складні роботи з ремонту, формування акумуляторів і акумуляторних батарей різних типів і ємностей. Вибирає режими формування і заряджання акумуляторних батарей. Проводить дефектацію судових акумуляторів усіх типів перед ремонтом. Складає розрахунки схем з'єднання акумуляторів і регулюючого опору в колі заряду залежно від ємності та напруги акумуляторів і потужності зарядного агрегата. Проводить ревізію і випробування всіх типів судових стаціонарних і переносних акумуляторів. Визначає обсяг ремонту дистилляторів. Обслуговує акумулятори в період заводських, ходових і державних випробувань на всіх типах суден і здає їх замовнику. Підформовує елементи, які відстають. Проводить капітальний ремонт зарядних агрегатів. Здійснює паяльні роботи на водневих апаратах. Складає схеми відключення окремих елементів для ремонту батарей, які знаходяться під напругою. Веде облік і технічну документацію з обслуговування і ремонту обладнання та апаратури зарядних станцій.

Повинен знати: основи фізики і хімії; конструкцію акумуляторних батарей усіх типів і ємностей; обладнання зарядних станцій; правила розрахунку схем з'єднань акумуляторів і регулювального опору у колі заряду залежно від ємності і напруги акумуляторів та потужності зарядного агрегата; будову електричних вимірювальних приладів і приладів для заміру густини кислот, лугів і газів; правила ремонту судових акумуляторів, дистилляторів та зарядних агрегатів; методи визначення та усунення складних несправностей у роботі акумуляторних батарей, апаратури та обладнання зарядних станцій; порядок і правила ведення обліку роботи зарядних агрегатів та акумуляторних батарей і складання необхідної технічної документації.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією акумуляторника 4 розряду - не менше 1 року.

2. АПАРАТНИК ОЧИЩЕННЯ СТИЧНИХ ВОД

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес очищення промислових стічних вод або радіоактивних вод від домішок і уловлювання цінних речовин для використання в технічному процесі методами відстоювання, фільтрації, нейтралізації тощо. Готує реагенти, дозує і завантажує їх в апарати або басейни залежно від кількості і складу стічних вод, які надходять, під керівництвом апаратника вищої кваліфікації. Веде перекачування і перепуск очищених вод, радіоактивних шламів і осадів. Проводить очищення апаратів і комунікацій від шламу. Веде записи у виробничому журналі.

Повинен знати: принцип роботи фільтрів, підігрівників, дозаторів і насосів; елементарні знання про технологічні режими процесів очищення виробничих стічних і радіоактивних вод; призначення і умови застосування простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів; санітарні правила роботи з радіоактивними речовинами.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес очищення промислових стічних або радіоактивних вод від домішок і уловлювання цінних речовин для використання у технологічному процесі методами відстоювання, фільтрації, нейтралізації тощо. Готує реагенти: соду, вапняне молоко, їдкий натр - дозує і завантажує їх у апарати або басейни залежно від кількості і складу стічних вод, які надходять. Веде

процес регенерації іонно-обмінних фільтрів. Проводить контрольні аналізи на повноту очищення стічних вод, контролює і регулює процес очищення відповідно до показань контрольно-вимірювальних приладів і результатів аналізів. Виявляє та усуває несправності в роботі обладнання і комунікацій. Готує обладнання до ремонту, одержує з ремонту. Веде процес іонно-обмінного очищення або біохімічного окислення стічних вод під керівництвом апаратника вищої кваліфікації.

Повинен знати: будову фільтрів, підігрівачів, дозаторів і насосів; технологічні режими процесів очищення, відстоювання, фільтрації і нейтралізації промислових стічних і радіоактивних вод; хімічні реактиви, які застосовуються в очисних установках; будову простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів, методику проведення аналізів; визначення сорбційного циклу зміни рН-середовища; основи фізики і хімії.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника очищення стічних вод 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процеси очищення промислових стічних вод від домішок методом іонно-обмінного очищення або біохімічного окислення. Випарює радіоактивні води на випарних установках. Готує реагенти: смоли, магнезит, аміак, кислоти тощо, здійснює дозування і завантаження їх у апарати залежно від кількості і складу стічних вод, що надходять. Веде процес виділення аміаку із надсмольної води в аміачній колонії, віддування леткого аміаку і розкладання пов'язаного аміаку в реакторі. Приймає стічні води на іонно-обмінні фільтри або в аеротенки. Спостерігає за інтенсивністю аерації і процесом фільтрації. Регулює технологічні процеси сорбції (очищення) радіоактивних вод. Веде процес регенерації смоли і мастил. Регулює дозування і швидкість подавання хімікатів у процесі регенерації смоли. Веде процес відмивання смоли від розчину, який регенерується і готує їх до наступного циклу. Контролює і регулює надходження кисню по аеротенках, кількість стічних вод, наявність токсичних речовин, ступінь очищення стічних вод, склад токсичних речовин, кількість піни на поверхні води в агрегатах концентрації розчинів лугу та кислоти за допомогою контрольно-вимірювальних приладів і за результатами аналізів. Обслуговує іонно-обмінні фільтри аеротенків, галереї управління з розташованими комунікаціями і арматурою, а також контрольно-вимірювальні прилади. Усуває несправності у роботі обладнання.

Повинен знати: технологічні режими процесів іонно-обмінного очищення, біохімічного окислення та аерації стічних вод, регенерації смоли, схему дільниці, яку обслуговує, будову іонно-обмінних, біохімічних, механічних фільтрів, випарних установок, арматури і комунікацій: призначення та умови застосування складних контрольно-вимірювальних приладів: параметри технологічного режиму очищення і правила регулювання процесу; основи теплотехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника очищення стічних вод 3 розряду - не менше 1 року.

3. АПАРАТНИК ПОВІТРОПОДІЛУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує кисневі і киснево-аргонні установки під керівництвом апаратника вищої кваліфікації. Продуває осушні батареї, вологовіддільники повітряних компресорів і декарбонізаторів, зливає рідкий кисень у стаціонарні і транспортні танки. Змашує устаткування, яке обслуговує. Бере участь у поточному ремонті обладнання установки та апаратури. Спостерігає за станом тиску в рампі і бере участь у наповненні балонів. Відкочує і розставляє балони на складі. Фарбує балони у різні кольори залежно від газів наповнення. Промиває водою і розчинниками апаратуру і ємності. Веде документацію щодо заповнення балонів. Перевіряє і заповнює паспорти на балони.

Повинен знати: елементарні знання про технологічну схему кисневого і киснево-аргонного виробництва; основні властивості одержаних газів та способи визначення та усунення їх витікання; принцип дії наповнювальної рампи і розташування на ній газових вентилів; будову стаціонарних і транспортних танків, пристроїв для змивання рідкого кисню і правила поводження з ними; будову балонів і правила їх наповнення, випробування і зберігання; кольори фарбування балонів залежно від газу наповнення і об'єму балонів; призначення і умови застосування простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде технологічний процес виробництва кисню на кисневій установці (агрегаті) продуктивністю кисню до 100 м.куб./год. Регулює роздільний апарат. Проводить аналіз газу. Спостерігає за роботою газових лічильників і диференціальних манометрів, за змінами показань рідкого і газоподібного кисню, азоту, аргону і рідкого повітря у випарнику. Наповнює балони і контролює наповнення та зливання рідкого кисню в стаціонарні і транспортні танки. Регулює роботу автоматичних приладів із заповнення балонів зрідженим і стисненим газом. Веде поточний ремонт обладнання установки та апаратури. Веде контрольно-облікові записи про роботу установки. Спостерігає за станом наповнювальної рампи та усіх її трубопроводів, вентилів і контрольно-вимірювальної апаратури. Контролює транспортування і зберігання наповнених балонів.

Повинен знати: технологічну схему виробництва кисню; будову наповнювальної рампи; будову кисневих установок і призначення окремих вузлів; правила регулювання апаратів згідно з показаннями контрольно-вимірювальних приладів; основні знання із фізики, хімії і електротехніки, властивості інертних газів; правила ведення контрольно-облікових записів про роботу установки; методи проведення аналізу газів; правила зливання рідкого кисню в танки, наповнення балонів газом, поводження з наповненими балонами і правила їх зберігання; будову простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника повітроподілу 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде технологічний процес виробництва газоподібного кисню та азоту з відбиранням сирого аргону на кисневих, азотно-кисневих та киснево-аргонних установках (агрегатах) продуктивністю кисню і азоту понад 100 до 800 м.куб./год., сирого аргону до 15 м.куб./год. і рідкого кисню та азоту до 500 л/год. Здійснює технологічний відігрів блока розділення повітря, ацетиленових адсорберів. Проводить регенерацію адсорбційних осушувальних пристроїв. Проводить декілька аналізів газів. Наглядає за станом газгольдера, рампи, рідинного кисневого насоса, детандера, герметичністю і справністю комунікацій та апаратури. Бере участь у середньому і капітальному ремонтах обладнання установки та апаратури. Контролює стан запобіжних пристроїв, вентиляційних установок, телефонної і світлозвукової сигналізації.

Повинен знати: основи фізики, хімії та електротехніки; технологічну схему виробництва аргону; будову окремих агрегатів і вузлів устаткування кисневих та аргонних установок і призначення їх у загальній технологічній схемі виробництва кисню, аргону та азоту; способи промивання і випробування апаратури, устаткування та ємностей; виявлення і усунення несправностей у роботі установок; будову і призначення складних контрольно-вимірювальних приладів, запобіжних пристроїв і засобів сигналізації, вимоги до якості продукту, що виготовляється, правила проведення робіт з ремонту устаткування, арматури та апаратури.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника повітроподілу 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде технологічний процес виробництва газоподібного кисню та азоту з відбиранням сирого аргону на кисневих, азотно-кисневих і киснево-аргонних установках (агрегатах) продуктивністю кисню та азоту понад 800 до 12000 м.куб./год., сирого аргону понад 15 до 140 м.куб./год. і рідкого кисню та азоту понад 500 до 1000 л/год. Здійснює технологічний процес виробництва криптоно-ксенонової суміші під керівництвом апаратника вищої кваліфікації. Випробовує на герметичність обладнання кисневих установок. Переключає балони блока сушіння, продувки, вологовіддільників, повітряного компресора і скрубера. Наповнює газгольдини киснем, азотом і аргонном та контролює ступінь наповнення їх цими газами, а також роботу електричних, газових лічильників, манометрів, дифманометрів і запобіжних клапанів. Складає і розбирає фільтри.

Повинен знати: технологічну схему виробництва азоту; конструкцію окремих агрегатів та вузлів кисневих і криптонових установок; способи усунення несправностей у роботі агрегатів установок,

способи випробування на герметичність обладнання та апаратури кисневих установок, правила роботи посудин, які працюють під тиском; будову стаціонарних і транспортних танків для рідкого кисню та азоту; будову аргонної колони, блока тонкого хімічного очищення аргону.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника повітроподілу 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде технологічний процес виробництва газоподібного кисню і азоту з відбиранням та очищенням сирого аргону на кисневих, азотно-кисневих і киснево-аргонних установках (агрегатах) продуктивністю кисню і азоту понад 12000 м.куб./год., сирого аргону - понад 140 м.куб./год. та рідкого кисню і азоту - понад 1000 л/год., а також на установках, які працюють у двох режимах з одночасним одержанням п'яти - семи високочистих продуктів розділення повітря. Веде технологічний процес виробництва криптоно-ксенонової суміші. Веде продування і перемикання абсорберів ацетилену та фільтрів, контролює роботу електричних або водяних газових лічильників, манометрів і дифманометрів. Спостерігає за промиванням, розбиранням і збиранням детандерних фільтрів. Контролює наповнення ємностей і балонів рідким киснем.

Повинен знати: технологічну схему виробництва газоподібного і рідкого кисню, аргону, азоту і криптону, будову і реконструкцію різних типів кисневих установок; способи промивання обладнання та апаратури кисневих установок, способи забезпечення невибуховості кисневого обладнання в процесі експлуатації.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника повітроподілу 5 розряду - не менше 1 року.

4. АПАРАТНИК ХІМВОДООЧИЩЕННЯ

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує допоміжні роботи з обслуговування окремих агрегатів хімводоочищення та регулює роботу дозувальних пристроїв під керівництвом апаратника вищої кваліфікації. Бере участь у готуванні розчинів реагентів відповідно до заданих рецептів, зарядженні дозаторів, гашенні вапна, приготуванні розчинів каустику, фосфату і хлору. Підвозить і підносить хімікати та матеріали у межах робочого місця. Чистить баки і промиває механізми.

Повинен знати: основні знання про склад апаратів і фільтрів, які обслуговує, розташування водопаропроводів, кранів і вентилів; склад і властивості основних фільтруючих матеріалів; основні способи механічного і хімічного очищення води; призначення пароструминного інжектора; правила очищення і промивання фільтрів, ємностей і апаратури.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес хімічного очищення води: хлорування, знесолювання, знекремнювання, натрійкатіонування, вапнування тощо - на установці (агрегаті) продуктивністю до 70 м.куб./год. Обслуговує і регулює роботи водопідготовчих агрегатів і апаратів конденсатоочищення: підігрівників, відстійників, сатураторів, деаераторів, катіонітових і механічних фільтрів. Веде процес регенерації реагентів, очищення та промивання апаратури, стежить за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Визначає жорсткість, лужність та інші показники якості хімічно очищеної води. Готує реактиви і дозує луг. Веде огляд і поточний ремонт обладнання та апаратури, які обслуговує. Веде записи в журналі про роботу установок.

Повинен знати: принцип роботи обладнання, яке обслуговує: водопідготовчих установок, фільтрів різних систем, насосів, дозаторів, деаераторів, сатураторів, відстійників та інших апаратів, які застосовуються в процесі хімічного очищення води; основні хімічні процеси освітлення, зм'якшення, пасивації і підкислення живильної води, хімічні реагенти, реактиви, які застосовуються під час хімводоочищення; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів; схему розташування паро- і водопроводів, кранів і вентилів; порядок та правила пуску і зупинки агрегатів у нормальних та аварійних умовах; способи визначення та усунення несправностей у роботі установок; системи мастильних й охолодження двигунів та механізмів, які обслуговує.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на

виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника хімводоочищення 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес хімічного очищення води: хлорування, знесолювання, знекремнювання, натрійкатіонування, вапнування тощо на установці (агрегаті) продуктивністю понад 70 до 300 м.куб./год. Веде процес глибокого знесолювання води методом іонообміну на катіонітових і аніонітових фільтрах та на іонітових адсорбційних колонах під керівництвом апаратника вищої кваліфікації. Веде процес регенерації натрійкатіонованих фільтрів. Готує сировину: дроблення, просівання іонообмінних смол, освітлення і підігрів води та розчини заданих концентратів. Регулює подання води на наступні технологічні стадії виробництва з пульта управління або вручну.

Веде процес регенерації катіонітових, аніонітових установок розчинами кислот, солей, лугів. Регулює параметри технологічного режиму, які передбачено регламентом: температури, тиску, концентрації регульовальних розчинів - відповідно до показань контрольно-вимірювальних приладів і результатів хімічних аналізів. Проводить хімічні аналізи конденсату, пари, живильної і паливної води. Здійснює пуск і зупинку обслуговуваного обладнання. Виявляє та усуває несправності в роботі обладнання і комунікацій.

Повинен знати: будову обслуговуваного обладнання, технічну схему ведення процесу очищення води, будову контрольно-вимірювальних приладів, фізико-хімічні властивості розчинів солей, кислот, лугів, вимоги до знесоленої води за технічними умовами; методику проведення аналізів; правила і норми докотлового і внутрішньокотлового очищення води; порядок пуску і зупинки агрегатів у нормальних і аварійних умовах.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника хімводоочищення 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес хімічного очищення води: хлорування, знесолювання на установці (агрегаті) продуктивністю понад 300 м.куб./год. Веде процес глибокого знесолювання води методом іонообміну на катіонітових і аніонітових фільтрах та на іонітових адсорбційних колонах. Контролює параметри технологічного режиму, передбачені регламентом: температури, тиску, швидкості подавання води, концентрації регенеруючих розчинів - згідно з показаннями контрольно-вимірювальних приладів і результатами хімічних аналізів. Вимірює електропровідність знесоленої води. Готує розрахунок необхідної кількості сировини і виходу продукту. Здійснює виведення з води завислих частин коагуляції, содовапняне водозм'якшення. Змінює весь режим хімводоочищення під час зміни якості води, яка надходить. Забезпечує справну роботу всієї водопідготовчої системи, своєчасне очищення і промивання апаратів та змашування частин усіх механізмів. Готує обладнання до ремонту, приймає з ремонту. Записує показання процесу хімводоочищення у виробничому журналі.

Повинен знати: правила регулювання хімічного очищення води; кінематичні схеми обслуговуваного обладнання; методику проведення аналізів і розрахунків.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією апаратника хімводоочищення 3 розряду - не менше 1 року.

5. БРИГАДИР НА ДІЛЬНИЦЯХ ОСНОВНОГО ВИРОБНИЦТВА*

* Ця кваліфікаційна характеристика є узагальненою для бригадирів на дільницях основного виробництва різних видів економічної діяльності, що передбачає її використання тільки при розробці відповідних робочих інструкцій.

Завдання та обов'язки. Організовує роботи зі своєчасного забезпечення робітників необхідними напівфабрикатами, матеріалами. Розставляє робітників по місцях. Контролює якість продукції, що виготовляється бригадою, додержання технологічного процесу, правильність ведення обліку виробітку працівників. Організовує взаємодію членів бригади відповідно до вимог технологічних процесів. Вживає заходів щодо усунення простоїв устаткування і робітників. За необхідності підміняє робітників. Усуває причини, які викликають зниження якості продукції. Забезпечує виконання основних

планових завдань бригади, конвеєра, потоку (дільниці). Стежить за своєчасним і якісним виправленням дефектів виробів. Проводить інвентаризацію незавершеного виробництва на початку і наприкінці роботи (зміни).

Повинен знати: технологічний процес виготовлення виробів; заправні карти і технологічні інструкції; будову, типи технологічного устаткування, його призначення; технологічну, організаційну оснастку і пристрої, їх призначення і порядок застосування; вимоги до сировини, напівфабрикатів, матеріалів; види, властивості і призначення перероблюваної сировини, напівфабрикатів і матеріалів; дефекти у виробі, причини їх виникнення і заходи щодо їх запобігання та усунення, норми витрат основних і допоміжних матеріалів; операції виконувані робітниками, нормативи часу, застосовувані під час розрахунку технічно обґрунтованих норм виробітку.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта і спеціальна підготовка в галузі управління. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією попереднього розряду - не менше 1 року.

Примітка. Бригадир на дільницях основного виробництва повинен мати вищий кваліфікаційний розряд або такий же, як кваліфікаційний розряд робітника найвищої кваліфікації у бригаді.

6. БУНКЕРУВАЛЬНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Заповнює бункери грудковими або сипкими матеріалами за допомогою елеваторів, конвеєрів, скіпових підйомників, вагонеток з перекидним кузовом та інших систем підйомно-транспортних механізмів під керівництвом бункерувальника вищої кваліфікації. Спостерігає за подаванням матеріалів у залізничні вагони, автосамоскиди, на дробильні установки і транспортери. Керує затворами і живильниками. Пускає і зупиняє конвеєри. Регулює рівномірне надходження і розміщення матеріалу в приймальних посудинах і на транспорті. Додержується необхідного проміжку між колосниками решіток і спостерігає за наповненням бункерів. Здійснює шурування матеріалу (гірничої маси, гарячого агломерату та інших матеріалів). Усуває зависання, завали і затори. Розбиває негабаритні брили, подрібнює великі грудки на решітках перепускних бункерів або гезенків. Усуває сторонні речі. Підкочує, встановлює і завантажує вагонетки. Зчеплює, розчеплює і відкочує навантажені вагонетки. Очищає обслуговуваний бункер (люк) і колію біля робочого місця. Веде поточний ремонт бункерних затворів. Подає сигнали на поставлення вагонів під розвантаження.

Повинен знати: будову бункерів, пускової апаратури, системи звукової і видимої сигналізації, будову затворів і відкотних колій, транспортних механізмів приводної і натяжної станції конвеєрної лінії; об'єм бункера, вантажопідйомність приймальних посудин, допустиме навантаження на стрічку транспортера; технічні умови на розвантажуваний матеріал, способи подрібнення негабаритних грудок і запобігання злежуваності матеріалу; правила очищення бункерів; конструкцію зчеплення; правила зчеплення, розчеплення, відкочування навантажених вагонеток і думпкарів; правила подавання і приймання звукових і видимих сигналів, розвантаження транспортних засобів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Заповнює бункери грудковими або сипкими матеріалами за допомогою елеваторів, конвеєрів, скіпових підйомників, вагонеток з перекидним кузовом тощо та інших систем підйомно-транспортних механізмів, пневмотранспорту, обладнаних автоматичним керуванням. Спостерігає за безперебійною роботою механізмів, систем пневмотранспорту та автоматичного керування, аспіраційних будов. Пускає і зупиняє обслуговувані механізми. Контролює рівень матеріалів у бункерах за допомогою електронних показників. Відокремлює металеві домішки за допомогою магнітних пристроїв. За необхідності керує вручну механізмами. Обслуговує приймальні пристрої.

Повинен знати: будову і принцип роботи підйомно-транспортних механізмів, систем пневмотранспорту, автоматичного керування, контрольно-вимірювальної апаратури, аспіраційних і магнітних пристроїв; способи ручного керування механізмами, затворами і живильниками; властивості матеріалів (гранулометричний склад, вологість, небажані домішки) і вимоги до них; порядок заповнення бункерів різними матеріалами і вивантаження їх із бункерів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією бункерувальника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання і обов'язки. Веде процес заповнення бункерів губчастим залізом за допомогою герметичного конвеєра. Веде процес зберігання і дезактивації губчастого заліза в атмосфері інертного газу. Контролює роботу шлюзових завантажувальних пристроїв і розвантажувальних затворів. Регулює тиск інертного газу в бункері. Спостерігає наявність водню у вентиляційній системі і кисню в бункері. Вимірює температуру губчастого заліза на різних рівнях для контролю процесу дезактивації.

Повинен знати: будову шлюзових завантажувальних і розвантажувальних пристроїв та розвантажувальних затворів; технологічний процес транспортування і зберігання губчастого заліза; способи регулювання тиску і норми витрат інертного газу, комунікації газопідвідної і газовідвідної арматури; методику замірювання температури і регулювання газового режиму; фізичні і хімічні властивості губчастого заліза; концентрації вибухонебезпечних і токсичних речовин у межах допустимих.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією бункерувальника 3 розряду - не менше 1 року.

7. ВАГАР

Завдання та обов'язки. Зважує вантажі на вагах різних типів і конструкцій. Проводить зовнішній огляд вантажів і перевіряє справність упаковки. Перевіряє відповідність найменування, ваги та інших характеристик вантажів супровідним документам, оформляє супровідні документи і складає акти на недостачу і зіпсованість вантажів. Веде облік зважуваних вантажів. Доглядає за вагами і перевіряє правильність їх показань. Керує укладанням і бере безпосередню участь в укладанні зважуваних вантажів на ваги. Стежить за повним завантаженням транспортних ємностей.

Повинен знати: номенклатуру, асортимент і сортамент; зважуваних вантажів; будову обслуговуваних вагів, допустиме навантаження на них; способи перевірки вагів і регулювання точності зважування; міри ваги; правила зважування, укладання, складування і зберігання вантажів; типи транспортних ємностей і їх вантажність; правила обліку зважуваних вантажів і оформлення супровідної документації на вантажі.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

8. ВАНТАЖНИК

Завдання та обов'язки. Виконує вантаження, вивантаження і внутрішньоскладське перероблення вантажів: сортування, укладання, перенесення, переважування, фасування тощо вручну із застосуванням найпростіших вантажно-розвантажувальних пристроїв та засобів транспортування: тачок, візків, транспортерів та інших підйомно-транспортних механізмів. Встановлює лебідки, підйомні блоки, влаштовує тимчасові спуски та інші пристрої для завантаження і розвантаження вантажів. Кріпить і укриває вантажі на складах та транспортних засобах. Переносить щити і трапи. Підкочує (відкочує) вагони в процесі роботи. Відчиняє і зачиняє люки, борти, двері рухомого складу. Чистить рухомий склад після проведення вивантаження вантажу. Чистить і змащує обслуговувані вантажно-розвантажувальні пристрої і засоби транспортування.

Повинен знати: правила вантаження і вивантаження вантажів; правила укладання, кріплення, укривання вантажів на складі та в транспортних засобах; правила застосування найпростіших вантажно-розвантажувальних пристроїв і засобів транспортування; умовну сигналізацію під час завантаження і вивантаження вантажів підйомно-транспортними механізмами; допустимі габарити навантаження вантажів на відкритий залізничний рухомий склад і автомашини, розвантаження вантажів із залізничних вагонів і укладання їх у штабелі; розташування складів і місць завантаження і вивантаження вантажів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

9. ВАРНИК СМОЛКИ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде відповідно до встановленої рецептури процес варіння різних смолкок або плавлення сургучу в котлах і апаратах. Стежить за ходом варіння. Регулює температуру варіння. Подає пар. Проводить фільтрацію звареної смолки. Відбирає проби і проводить випробування на в'язкість, твердість, густину, пружність, температуру розм'якшення тощо. Визначає готовність смолки, розливає її у барабани або інші ємності, зважує. Маркує смолку і здає її на склад. Чистить котли, топки. Веде первинний облік. Під час вогняного варіння готує і подає паливо та палить піч.

Повинен знати: рецептуру приготування смолки, класифікацію смолкок відповідно до температури розм'якшення, температурний режим варіння смолки різних марок і методи запобігання кристалізації смолки в процесі варіння, порядок відбирання проб і правила проведення випробувань смолки на в'язкість, твердість, густину, пружність і технічні умови на смолку і сургуч; будову і правила користування приладами для випробування смолки.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

10. ВИПРОБУВАЧ БАЛОНІВ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Випробовує балони під тиском до 15 МПа (до 150 кгс/см.кв.). Здійснює підготовку балонів до випробування: огляд, визначення придатності, видалення залишків продукту, очищення поверхні балонів, пропарювання, промивання, сушіння і зважування. Перевіряє об'єм балонів. Усуває дефекти, виявлені в процесі випробування. Вибиває на балонах дані випробувань: номер, дату випробування, об'єм, масу. Реєструє балони за паспортом. Перевіряє і вкручує вентиль у балон. Укладає балони в штабелі.

Повинен знати: будову і конструкцію обслуговуваного устаткування; класифікацію балонів, правила котлонагляду щодо випробування балонів; правила випробування і клеймування балонів; згідно з технічними умовами; методи усунення дефектів, виявлених в процесі випробування.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

- у разі випробування балонів під тиском понад 15 до 30 МПа (понад 150 до 300 кгс/см.кв.).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією випробувача балонів 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

- у разі випробування балонів під тиском понад 30 МПа (понад 300 кгс/см.кв.).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією випробувача балонів 4 розряду - не менше 1 року.

11. ВИРОБНИК ТРАФАРЕТІВ, ШКАЛ ТА ПЛАТ

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Виготовляє шкали для різних приладів та виробів на пресах і налагоджених накатних верстатах. Виготовляє шкали і щитки методом фотодруку. Наносить схеми на плати вручну із застосуванням трафарету або на верстаті під керівництвом виробника вищої кваліфікації. Готує плати і шкали для друкарських схем та інших зображень. Розкроює, натягує сітку на раму і закріплює її. Проводить знежирювання і сушіння сіток. Наклеює паперові шкали на плати з подальшим їх сушінням і обробленням. Зафарбовує сектори шкали лаком або тушшю за трафаретом або надрукованим контуром. Складає за даною рецептурою під керівництвом виробника вищої кваліфікації спеціальні розчини для фотодруку. Виготовляє фотошаблони. Перевіряє якість виготовлених шкал зовнішнім оглядом.

Повинен знати: основні знання про будову обслуговуваного устаткування; правила нанесення друкарської фарби на кліше і пуансон; призначення і властивості застосовуваних клеїв; фарб і лаків;

правила готування розчинів для фотодруку та їх застосування; способи підготовки шкал і плат до друкування схем.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виготовляє шкали для різних приладів і виробів на креслярських, креслярсько-ділильних або накатних верстатах із самостійним їх налагодженням, а також наносить на шкали знаки, букви, цифри та інші позначення вручну фарбою або тушшю. Виготовляє шкали, таблички і щитки для приладів та виробів методом фотодруку і травлення згідно з кресленням (рисунком). Підбирає необхідні компоненти і готує розчини для фотодруку за заданою рецептурою. Наносить схеми на плати вручну із застосуванням трафарету або на верстаті. Наносить світлочутливу емульсію і фоторезистори на заготовки для шкал друкарських плат. Проводить експонування, проявлення, закріплювання і дублення світлочутливого шару. Підготовляє плівкові негативи. Монтує плати під гальванічне нарощування металу. Підготовляє сітки і переносить копії зображення на сітку. Наклеює паперові шкали на плати різних приладів із дзеркальними шкалами. Здійснює відкривання фасонного вікна шкали з поставленням дзеркала. Ретушує надруковані шкали і плати.

Повинен знати: принцип дії обслуговуваного устаткування; рецептуру і способи приготування світлочутливих емульсій і фарб для друкування, властивості застосовуваних фарб і лаків; способи нанесення фарб і лаків; призначення негативів і правила їх підготування; технічні вимоги до шкал, плат, табличок і щитків; умови зберігання застосовуваних матеріалів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією виробника трафаретів, шкал і плат 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виготовляє шкали для різних приладів і виробів на креслярських і спеціальних шкальних машинах. Виготовляє таблички, щитки, схеми, пластини і панелі методом фотохімгравірування з рельєфним зображенням. Друкує на плоскокопіювальних верстатах, напівавтоматах і автоматах шкали, схеми на платах і лицьових панелях. Проводить коригування електролітів. Виготовляє сітчасті трафарети. Виконує хімічне і гальванічне міднення заготовок плат, травлення плат після гальванічної обробки. Ретушує фотовідбитки. Копіює двосторонні печатні схеми. Наклеює знаки, букви, цифри, риски на шкали різних приладів. Виготовляє матриці для друкування циферблатів методом фототравлення. Підналагоджує обслуговуване устаткування.

Повинен знати: будову і способи підналагоджування обслуговуваного устаткування, основні знання із хімії та електротехніки в межах виконуваної роботи; процес гальванічного осадження металу і травлення, способи фотохімгравірування, склад і способи приготування розчинів для травлення.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією виробника трафаретів, шкал і плат 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виготовляє друкарські схеми, маски, цифрові і буквені трафарети. Виготовляє плати фотохімічним, електрохімічним і комбінованим методами. Наносить друкарські схеми на феритові заготовки. Контролює і коригує друкарські плати під мікроскопом. Виготовляє на манганіновій фользі схеми для різних приладів і виробів методом фотохімгравірування з опуклим зображенням. Готує електроліти. Налагоджує і регулює обслуговуване устаткування.

Повинен знати: конструкцію і правила налагодження обслуговуваного устаткування; правила виготовлення плат різними методами; способи контролю і коригування друкарських плат; особливості виготовлення схем на манганіновій фользі; призначення і правила застосування контрольно-вимірjuвальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією виробника трафаретів, шкал і плат 3 розряду - не менше 1 року.

12. ВОДІЙ ЕЛЕКТРОТА АВТОВІЗКА

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує електро- та автовізками різних систем, їх підйомними платформами та екранами. Своєчасно, згідно з графіком прильоту і вильоту, подає до літаків і прибирає від них самохідні трапи. Доставляє на самохідних механізмах багаж і ручну поклажу пасажирів. Наглядає за правильністю вантаження, кріплення і вивантаження вантажів або проводить вантаження і вивантаження вантажів своїми силами. Транспортує і забезпечує збереження вантажів. Перевіряє заряджання акумуляторів, роботу гальм, домкратів тощо і повідомляє про виявлені недоліки старшій посадовій особі. Виконує дрібний ремонт і змащує електро- і автовізки. Оформляє документи на приймання і здавання вантажів.

Повинен знати: конструкцію, вантажність, основні експлуатаційні дані електро- і автовізків, самохідних механізмів різних систем; строки і способи заряджання акумуляторів, принцип роботи двигунів внутрішнього згоряння, види палива і масел, правила водіння та інструкції з безпечного переміщення; правила вантаження і вивантаження вантажів; правила їх укладання і кріплення, допустимі габарити вантажів; порядок оформлення документації на приймання і здавання вантажів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

13. ВОДІЙ НАВАНТАЖУВАЧА

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує тракторними навантажувачами і розвантажувачами, вагононавантажувачами та усіма спеціальними вантажозахоплювальними механізмами і пристроями під час навантаження; відвантаження, переміщення та укладання в штабелі різних вантажів під керівництвом водія вищої кваліфікації. Бере участь у планово-запобіжному ремонті вантажно-розвантажувальних і вантажозахватних механізмів та пристроїв.

Повинен знати: основні знання про будову обслуговуваних навантажувачів і вантажно-розвантажувальних механізмів та їх агрегатів; інструкцію з їх експлуатації, монтажу, пуску, регулювання і обкатування; характеристики масел і мастильних матеріалів; причини несправностей і методи їх усунення.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує акумуляторними навантажувачами та всіма спеціальними вантажозахоплювальними механізмами і пристроями під час навантаження, відвантаження, переміщення та укладання в штабелі вантажів. Проводить технічне обслуговування і поточний ремонт навантажувача і всіх його механізмів. Визначає несправності в роботі навантажувача, його механізмів і усуває їх. Встановлює і замінює знімні вантажозахоплювальні пристрої та механізми. Бере участь у проведенні планово-запобіжного ремонту навантажувача і вантажозахоплювальних механізмів і пристроїв. Заряджає акумулятори.

Повинен знати: будову акумуляторного навантажувача, способи навантаження, вивантаження вантажів на всіх видах транспорту; правила підймання, переміщення та укладання вантажів, правила вуличного руху, руху по території підприємства, пристанційній колії і встановлену сигналізацію; елементарні знання з електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією водія навантажувача 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує тракторними навантажувачами потужністю до 73,5 кВт (до 100 к.с.), вагононавантажувачами, вагонорозвантажувачами та всіма спеціальними вантажозахоплювальними механізмами і пристроями під час навантаження, розвантаження,

переміщення та укладання вантажів у штабелі і відвал. Здійснює технічне обслуговування навантажувача і поточний ремонт усіх його механізмів. Визначає несправності в роботі навантажувача. Встановлює і замінює знімні вантажозахоплювальні пристрої і механізми. Бере участь у проведенні планово-запобіжного ремонту навантажувача і вантажозахоплювальних механізмів і пристроїв.

Повинен знати: будову навантажувачів і акумуляторних батарей, способи навантаження вантажів на всіх видах транспорту; правила підйому, переміщення та укладання вантажів; правила вуличного руху, руху по території підприємства, пристанційної колії і встановлену сигналізацію; сорти паливних і мастильних матеріалів, які застосовуються; найменування основних матеріалів акумуляторного виробництва, правила зберігання кислот, лугів і поводження з ними.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією водія навантажувача, 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

- за умови роботи на тракторному навантажувачі потужністю понад 73,5 кВт (понад 100 к.с.) і за умови роботи на навантажувачі потужністю до 147 кВт (до 200 к.с.) з використанням його як бульдозера, скрепера, екскаватора та інших машин.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією водія навантажувача 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

- за умови роботи на навантажувачі потужністю понад 147 кВт (понад 200 к.с.) з використанням його як бульдозера, скрепера, екскаватора та інших машин.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією водія навантажувача 5 розряду - не менше 1 року.

14. ВОЗІЙ

Завдання та обов'язки. Перевозить різні вантажі, нечистоти, сміття та інші вантажі кіньми, запрягає, розпрягає і доглядає за ними під час роботи. Чистить вигрібні ями, сміттєві ящики і каналізаційні колодязі від нечистот вручну черпаком або за допомогою насосів і механізмів спеціального призначення. Відкриває і закриває каналізаційні колодязі, з'єднує і від'єднує відсмоктувальні рукави з насосом цистерни. Дезинфікує вигрібні ями і ящики для сміття, виконує дрібний ремонт і змащує транспортний інвентар та зброю, Вантажить, кріпить, вивантажує і стежить за збереженням вантажів під час перевезень. Вивозить нечистоти і сміття у відведені місця. Оформляє дорожні документи.

Повинен знати: правила догляду за кіньми; найбільшу допустиму вагу вантажу, який перевозиться, санітарні правила щодо прибирання, перевезення нечистот і правила дезінфекції вигрібних ям і сміттєвих ящиків; будову насосів і правила їх експлуатації; правила догляду за транспортним інвентарем і зброєю; правила вуличного руху; оформлення дорожніх документів з приймання та здавання вантажів; місця розташування вигрібних ям, каналізаційних колодязів і звалищ.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

15. ГАЗІВНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує повітрянагрівники, контролює їх стан і роботу устаткування газового господарства окремих плавильних, нагрівальних, термічних, ковальських, гартівних та інших печей, крім доменних, переводить повітрянагрівальні апарати з повітря на газ і з газу на повітря під керівництвом газівника вищої кваліфікації. Бере участь в обслуговуванні газоочисних установок, газозмішувальних станцій, газгольдерів і газопроводів, а також у ремонті їх устаткування. Проводить очищення майданчиків біля газових пальників і змащення тертьових частин вузлів устаткування.

Повинен знати: основні знання про процес плавлення металу в печах: будову повітрянагрівників і газової апаратури; властивості горючих газів і правила роботи в газозахисному апараті та в газонебезпечному середовищі.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує повітрянагрівники, контролює їх стан і роботу устаткування газового господарства окремих плавильних, нагрівальних, фарбувально-сушильних, термічних, ковальських і гартівних печей, окрім доменних, місткістю до 100 т. Забезпечує належний тепловий режим і дуття на обслуговуваних плавильних, нагрівних, фарбувально-сушильних, термічних, ковальських і гартівних печах. Керує роботою двигунів, насосів, скрубєрів у процесі очищення газу. Обслуговує устаткування газозмішувальних станцій і газоочищувальних установок. Забезпечує одержання газу необхідної калорійності і тиску. Підтримує заданий температурний режим сушіння пофарбованих виробів: контролює безперебійну роботу, регулює наповнення та спорожнення газгольдерів. Забезпечує справний стан газопроводів і герметичність їх з'єднань. Забезпечує необхідний рівень води у водяних затворах газових клапанів, справність пальників для сушіння ковшів, жолобів, стопорів. Стежить за газопроникненням склепіння генераторів, шлаковиків і клапанів цехів. Бере участь у ремонті та чистці газопроводів і арматури на об'єкті або дільниці, які обслуговує.

Повинен знати: основи технологічного процесу роботи плавильних, нагрівальних, фарбувально-сушильних, термічних, ковальських і гартувальних печей; будову скрубєрів, автоматичних регуляторів, обладнання газгольдерів; схеми газопроводів і допоміжної арматури.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією газівника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує і контролює повітрянагрівники та устаткування газового господарства плавильних цехів або дільниць з кількістю до трьох печей різних конструкцій, окрім доменних, або окремих плавильних, нагрівальних, фарбосушильних, термічних, ковальських і гартівних печей місткістю понад 100 т. Обслуговує газопроводи і їх допоміжні пристрої, газорегуляторні пункти і газорозподільні станції. Визначає склад отруйних газів за допомогою приладів. Забезпечує належний тепловий режим і дуття обслуговуваних печей. Переводить повітрянагрівники з газу на повітря і з повітря на газ. Обслуговує установки з очищення, змішування газів і мережі газопроводів. Контролює витрати газу, тиску і температури дуття, витрати пари за умови зволоженого дуття. Веде облік показань контрольно-вимірювальних приладів і оформляє встановлену документацію щодо теплового режиму печей. Бере участь у ремонті обслуговуваної газової мережі та арматури.

Повинен знати: технологічний процес роботи плавильних, нагрівальних, фарбувально-сушильних, термічних, ковальських і гартівних печей; конструкційну будову повітрянагрівників і газової апаратури плавильних, нагрівальних, фарбувально-сушильних, ковальських і гартівних печей; фізичні і хімічні властивості газів; схему комунікацій газопроводів і повітродувної мережі на обслуговуваній дільниці.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією газівника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує і контролює повітрянагрівники та устаткування газового господарства плавильних цехів або дільниць з кількістю більше трьох печей різних конструкцій повітрянагрівників і об'єму (окрім доменних печей). Забезпечує належний тепловий режим і дуття обслуговуваних печей. Контролює роботу повітродувки, якість очищення газу і рівномірність надходження газу для технологічних печей. Вживає заходів щодо запобігання та усунення витоку газу через сальники засувок і фланцевих з'єднань. Регулює режими і схеми роботи газових установок. Веде облік витрат і тиску газу та оформлення встановленої на обслуговуваній дільниці документації.

Повинен знати: технологічний процес роботи плавильних і нагрівальних печей; конструктивну будову повітрянагрівників і газової апаратури плавильних, нагрівальних і гартівних печей; правила регулювання процесу роботи печей; методи переходу з одного режиму роботи на інший; особливості споживачів з використання газу і характер роботи діючих агрегатів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією газівника 4 розряду - не менше 1 року.

16. ГАЗОГЕНЕРАТОРНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Очищає від фусів і смоли гідравлічні затвори і колектори сирого газу, пилоуловлювачі газогенераторів і фенольних лотків. Вмикає і вимикає чаші газогенераторів. Регулює подавання води в гідрозатвори. Стежить за роботою механізмів, які видаляють шлак. Прибирає шлак і золу, вантажить і транспортує їх у встановлене місце. Вилучає шлак зі стояків і гідрозатворів скрубєрів. Обслуговує обертові чаші гідрозатворів. Змащує рухомі механізми. Бере участь у роботах із завантаження газогенераторів паливом, шурує його піками і пневмоінструментом. Обслуговує вантажне устаткування. Виконує під керівництвом газогенераторника вищої кваліфікації інші роботи з обслуговування газогенераторів.

Повинен знати: принцип роботи газогенераторів; конструкцію і принцип роботи механізмів, які видаляють шлак, розташування і будову гідравлічних затворів і колекторів газу, види і властивості гідрозатворів та колекторів газу; види і властивості газогенераторного палива, правила його завантаження і шурування; схему подавання води до гідрозатворів; способи визначення та усунення несправностей у роботі обслуговуваного устаткування і механізмів; порядок і правила видалення та транспортування шлаку і золи; інструмент і пристрої, які застосовуються; правила надавання першої допомоги в разі ураження або отруєння газом.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде технологічний процес одержання і енергетичного газу на газогенераторах малої продуктивності, які працюють на дровах, торфі, сланці, вугіллі. Регулює завантаження газогенераторів і пароповітряного дуття. Обслуговує до 10 газогенераторів малої продуктивності і забезпечує їх безперебійну роботу. Обслуговує пароводяні оболонки, парозбірники. Проводить тонке очищення газу на газоочищувальних установках, системах, агрегатах продуктивністю до 20000 м.куб./год. Шурує паливо піками і пневмоінструментом. Заміряє зони горіння і ліквідує несправності в роботі газогенераторів. Стежить за горінням, дуттям, температурним режимом і роботою теплообмінної апаратури генераторного відділення. Вимикає, сушить, розпалює і вмикає газогенератори у мережу. Стежить за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Регулює подавання води в скрубєри і градирні. Чистить форсунки зрошення газу. Контролює золо- і шлаковидалення. Бере участь у роботах з ремонту устаткування газогенераторної станції.

Повинен знати: будову газогенераторів, технологічний процес одержання енергетичного газу, основні знання з фізики і хімії, пов'язані з газифікацією палива, склад енергетичного газу і його властивості, розташування колекторів сирого газу; схему паро-, водо- і газопроводів, будову системи газоочищення і технологію очищення газу, правила завантаження генераторів паливом; способи шурування його піками і пневмоінструментом.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією газогенераторника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде технологічний процес одержання енергетичного газу на генераторах високої продуктивності, які працюють на вугіллі, коксі, антрациті та інших видах твердого палива. Обслуговує генератори водяного газу, генератори водню за залізопаровим способом, а також генератори на парокисневому дутті під час переробки сланців. Обслуговує понад 10 газогенераторів малої продуктивності і забезпечує їх безперебійну роботу. Стежить за завантаженням паливом, горінням, дуттям, температурним режимом і за теплообмінною апаратурою. Регулює водяні цикли. Здійснює вимикання, сушіння, розпалення газогенераторів і вмикання їх у газову систему. Заміряє зони горіння, усуває прогари, перекоси зон, подвійні зони, шлакові склепіння, інші несправності в роботі газогенераторів. Веде тонке очищення газу на газоочисних установках, системах, агрегатах продуктивністю понад 20000 до 40000 м.куб./год. Визначає якість палива, газу і смоли. Бере участь у пуску і зупинці устаткування газогенераторного цеху або станції.

Повинен знати: основи фізики і хімії, пов'язані з одержанням енергетичного газу, водяного газу і водню, технологічний процес одержання із твердого палива енергетичного газу і заходи з його

очищення і поліпшення якості; схеми комунікацій газогенераторної станції або відділення; будову колекторів сирого газу, пилоуловлювачів і газозмивів; правила ведення ремонтних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією газогенераторника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде технологічний процес одержання енергетичного газу на потужних газогенераторах з режимом киплячого шару, які працюють на всіх видах твердого палива. Веде тонке очищення газу на газоочисних установках, системах, агрегатах продуктивністю понад 40000 м.куб./год. Стежить за роботою всього устаткування і мережею комунікацій газогенераторної і газоочисної станції. Своєчасно виявляє та усуває несправності в роботі генераторів і очисної апаратури. Контролює стан зон горіння, дуття і температурний режим газогенераторів, а також очищення колекторів, газозливів і пилоуловлювачів від фусів і смоли. Перевіряє якість газу і вживає заходів щодо його поліпшення. Регулює тиск газу в системі колекторів. Проводить приймання і пуск нововстановлених газогенераторів, а також газогенераторів після ремонту з перевіркою стану арматури і газової апаратури. Бере участь у монтажі, демонтажуванні і ремонті устаткування газогенераторних і газоочисних установок.

Повинен знати: конструкції потужних газогенераторів різних систем і високопродуктивних газоочисних установок; порядок і правила перевірки та гідравлічного випробування повітро- і газопроводів, арматури і газової апаратури; способи виявлення та усунення несправностей у роботі газогенераторних установок; порядок складання необхідної технічної документації.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією газогенераторника 4 розряду - не менше 1 року.

17. ГАЗОРЯТІВНИК

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Запобігає та усуває просочування газу у газопровідній мережі. Здійснює заряджання, розряджання, ремонтування, сушіння і чищення респираторів та іншої газорятівної апаратури. Стежить за правильністю дегазації. Перевіряє наявність захисних засобів на робочих місцях, правильне їх зберігання, утримання і застосування. Контролює виконання графіка заміни протигазів, правила користування ними і тривалість перебування робітників у загазованій атмосфері. Виконує розрахунок тривалості перебування робітників у загазованій атмосфері. Рятую людей під час аварій, які супроводжуються виділенням отруйної пари, а також у разі нещасного випадку. Стежить за проведенням газонебезпечних робіт, безперебійною роботою вентиляції у газонебезпечних місцях. Відбирає проби повітря в газонебезпечних місцях. Визначає безпеку під час проведення газонебезпечних, газоелектрозварювальних робіт у приміщеннях і в ємностях. Надає першу допомогу в разі отруєння газом.

Повинен знати: будову газогенераторів, газової і газорятівної апаратури; характер газобезпеки в обслуговуваних цехах; способи вмикання і вимикання комунікацій газопровідної мережі; правила користування газорятівною апаратурою; правила відбирання проб повітря; заходи з надання першої допомоги в разі газових отруєнь.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить газорятівні роботи в нескладних умовах. Вживає заходів із запобігання та усунення просочування газу. Стежить за роботою газопровідної мережі та газорятівної апаратури і забезпечує їх справність. Контролює стан газобезпеки в цехах, роботу газопилоуловлювальних і вентиляційних установок, правильне комплектування рятівних і захисних засобів, а також інструменту в аварійних шафах. Інструктує робітників про правила безпечної роботи. Надає першу допомогу тим, хто постраждав із застосуванням кисневої оживляючої апаратури.

Повинен знати: технологічний процес газифікації палива, склад і властивості газів та пари, які зустрічаються у виробництві, способи їх розпізнавання і визначення; газонебезпечні місця роботи на підприємстві і порядок їх обслуговування, правила безпечної роботи, інструкції з обслуговування газового господарства та інших газонебезпечних цехів підприємства.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією газорятівника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить газорятівні роботи в складних умовах. Проводить профілактичні роботи шляхом огляду та обстеження газовибухопожежонебезпечних цехів, установок, агрегатів і комунікацій згідно з інструкцією державних органів технагляду. Розробляє заходи із запобігання аваріям і нещасним випадкам у газонебезпечних виробництвах. Проводить інструктаж робітників і службовців про правила ведення робіт у газовибухонебезпечних цехах і користування газозахисною апаратурою. Бере участь у комісіях комплексного обстеження цехів з охорони праці, у розробленні переліку газонебезпечних місць робіт і розбиванні їх на групи небезпеки. Організовує зміни газорятівної служби. Проводить теоретичні і практичні заняття з газорятівних робіт. Керує роботами з рятування людей у разі аварій, які супроводжуються виділенням отруйної пари та газів, а також у разі нещасних випадків.

Повинен знати: основні правила і форми проведення профілактичної роботи газорятівною службою; схеми всіх газопроводів, а також усього обладнання газонебезпечних виробництв; розташування на обслуговуваному підприємстві газозахисних засобів і засобів для ліквідації аварій; інструкцію державних органів технагляду про виконання робіт у газовибухопожежонебезпечних цехах.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією газорятівника 4 розряду - не менше 1 року.

18. ГАРДЕРОБНИК

Завдання та обов'язки. Приймає на зберігання верхній одяг, головні убори, взуття та інші особисті речі від працівників і відвідувачів підприємства (установи). Видає працівникові або відвідувачу жетон з номером місця зберігання речей. Видає одяг та інші речі працівникові або відвідувачу за пред'явленням жетона. Надає допомогу інвалідам, відвідувачам похилого віку під час роздягання та одягання. У разі потреби чистить одяг. Забезпечує збереження речей, зданих на зберігання працівниками або відвідувачами підприємства (установи). Утримує в чистоті та порядку приміщення гардеробної.

Повинен знати: правила приймання та зберігання особистих речей, правила оформлення документів на випадок втрати жетона; режим роботи підприємства (установи).

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

19. ГЕНЕРАТОРНИК АЦЕТИЛЕНОВОЇ УСТАНОВКИ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує і ремонтує ацетиленові газогенератори, установки або станції продуктивністю до 15 м.куб./год. Заряджає газогенератори карбідом кальцію і очисники очищувальною масою. Розпаковує барабани з карбідом кальцію. Перевіряє рівень води у затворах. Підключає шланги і запірні вентилі. Зливає воду, яка конденсується в трубах і водних очисниках. Спостерігає за роботою газогенераторів і якістю газу. Зважає балони на терезах. Дозує балони газом. Розбирає і складає газогенератори під час ремонту.

Повинен знати: елементарні знання з фізики та хімії про гази; принципи одержання ацетилену із карбіду кальція; будову ацетиленових газогенераторів, очисників і гідрозатворів, правила користування ацетиленовими установками, властивості карбіду кальція і правила його зберігання; будову газгольдера, ємність і максимальну висоту його підйому; строки перезарядження очисників, призначення і умови застосування контрольно-вимірювальних приладів на обслуговуваній ділянці; правила розпакування барабанів з карбідом кальцію.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує і ремонтує ацетиленові генератори, установки або станції продуктивністю понад 15 до 50 м.куб./год., газогенератори та установки, які виробляють

освітлювальний ацетиленовий газ для засобів навігаційного устаткування, незалежно від виробництва. Здійснює перезарядження осушників, промивачів, очищувачів і розчинників. Визначає наявність домішок у ацетилені: фтористого водню, сірководню, повітря тощо в умовах роботи ацетиленової установки або станції. Обслуговує ацетиленовий компресор і усуває несправності в його роботі. Приєднує трубки до вентилів балонів і спостерігає за їх наповненням. Здійснює заміну клапанів, прокладок та іншої арматури або деталей.

Повинен знати: способи визначення домішок у ацетилені; будову різних ацетиленових газогенераторів, очисників, осушувачів гідрозатворів; технологічний процес одержання ацетилену та правила його очищення і сушіння, схему комунікації ацетиленової установки або станції; розташування вентилів, клапанів та іншої арматури;

правила наповнення балонів ацетиленом; будову контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією генераторника ацетиленової установки 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує і ремонтує ацетиленові газогенератори, установки або станції продуктивністю понад 50 м.куб./год. Регулює параметри технологічного процесу одержання та очищення газоподібного ацетилену. Контролює і керує механізованою лінією завантаження карбиду кальцію, лінією транспортування карбідних бункерів, приводом газогенераторів, станом і регулюванням обігового водопостачання, контрольно-вимірювальною апаратурою та сигналізацією. Здійснює прийом та ведення пусконаладжувальних робіт устаткування, яке виходить із ремонту.

Повинен знати: технологічну схему виробництва газоподібного ацетилену; конструкцію різних систем ацетиленових установок, прийоми регулювання контрольно-вимірювальної апаратури; порядок складання і ведення необхідної технологічної документації.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією генераторника ацетиленової установки 3 розряду - не менше 1 року.

20. ДВІРНИК

Завдання та обов'язки. Прибирає закріплені за ним вулиці, тротуари та інші ділянки території, які відносяться до обслуговуваного об'єкта (будинку, промислової, господарської або іншої будівлі чи споруди). Своєчасно чистить від снігу, льоду тротуари, бруківку, доріжки і посипає їх піском, дворові ящики і вуличні урни від сміття, пожежні колодязі для вільного доступу до них у будь-який час. Утримує в санітарному стані ящики та урни, періодично промиває їх і дезінфікує. Копає і прочищає канавки та лотки для стікання води. Стежить за справністю і збереженням всього зовнішнього будинкового обладнання і майна (огорож, драбин, карнизів, водостічних труб, урн, вивісок тощо), за схоронністю зелених насаджень і їх огорож. У разі виявлення несправностей обладнання чи майна повідомляє майстрові або бригадирів.

Повинен знати: нормативні акти органів державної влади і місцевого самоврядування з питань санітарії, благоустрою, зовнішнього утримання будівель; правила додержання санітарного стану і прийоми виконання робіт на закріпленій території, усунення дрібних несправностей будинкового обладнання та майна; правила охорони праці.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

21. ДЕЗАКТИВАТОРНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить дезактивацію спецавтотранспорту, устаткування, інвентарю і приміщень за допомогою дезактиваційного устаткування відповідно до заданої методики із застосуванням різних пристроїв і регламентованих дезактивуючих розчинів. Розбирає устаткування, яке надходить на дезактивацію. Здійснює вручну дегазацію заражених об'єктів, устаткування, інвентарю і приміщень шляхом змивання речовин, які забруднюють, розчинами (керосином, бензином

тощо), знімає шар зараженого ґрунту або снігу тощо. Доставляє зі складу до місця роботи необхідні матеріали для виготовлення дегазуючих речовин. Виконує транспортні і такелажні роботи з переміщення устаткування, яке дезактивується. Очищає трапи і відстійники на пункті дезактивації.

Повинен знати: правила дезактивації і дегазації поверхонь; склад і властивості основних розчинів, які дезактивують і дегазують; правила утримання робочого інвентарю, ведення такелажних робіт і радіаційної гігієни; принцип роботи дезактиваційного устаткування, дозиметричної і радіометричної апаратури; номенклатуру дегазуючих речовин.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить дезактивацію спецодягу і засобів індивідуального захисту за допомогою дезактивуючого устаткування. Готує насоси до роботи для подавання дезактивуючого розчину та обмивальних вод, такелажних пристроїв, прального устаткування. Визначає вид розчину, який дезактивує, залежно від виду забруднення поверхні радіоактивними речовинами. Здійснює дегазацію заражених об'єктів, устаткування, інвентарю і приміщень за допомогою дегазаційних приладів дегазуючими речовинами відповідно до заданої рецептури. Виконує поточний ремонт. Підналагоджує устаткування.

Повинен знати: основні фізико-хімічні властивості розчинів, які дезактивують; правила приготування дезактивуючих розчинів і дегазуючих речовин, вплив на устаткування, захисну техніку; матеріали і засоби індивідуального захисту; будову дезактиваційного устаткування, дозиметричної, радіометричної апаратури і дегазаційних приладів; граничнодопустимі рівні і концентрацію радіоактивних забруднень; санітарні правила роботи з радіоактивними речовинами і джерелом іонізуючого випромінювання; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дезактиваторника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить дезактивацію цінних матеріалів, спецодягу і засобів індивідуального захисту в ультразвукових ваннах, плавильних печах, мийних боксах тощо. Перевіряє справність і придатність до роботи устаткування і контрольно-вимірювальних приладів. Виконує демонтажні і складальні роботи під час дезактивації устаткування. Визначає закінчення процесу дезактивації за допомогою дозиметричного контролю шляхом порівняння з граничнодопустимим рівнем для певного виду радіоактивного випромінювання. Налагоджує устаткування на заданий режим роботи.

Повинен знати: будову та керування ультразвуковими ваннами, плавильними печами, мийними боксами і запірною арматурою; технологічний процес дезактивації; фізико-хімічні властивості застосовуваного дезактиваційного матеріалу; будову контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дезактиваторника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить дезактивацію зливних і зливних вод. Вибирає технологічний режим дезактивації. Розраховує і складає рецептуру залежно від виду радіоактивного забруднення та дезактиваційного матеріалу. Керує і стежить за роботою машин, які обслуговує під час дезактивації, апаратурою і контрольно-вимірювальними приладами та усуває їх несправності. Регулює показання технологічного режиму за результатами аналізів проб. Веде звітну документацію. Бере участь в освоєнні та впровадженні нових методів дезактивації.

Повинен знати: кінематичні та електричні схеми ультразвукових ванн, плавильних печей і мийних боксів; фізико-хімічні властивості реагентів і матеріалів, закони радіоактивності; властивості іонізуючого випромінювання всіх видів, правила настроювання і регулювання контрольно-вимірювальних приладів; правила ремонту обслуговуваного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дезактиваторника 4 розряду - не менше 1 року.

22. ДЕЗІНФЕКТОР

Завдання та обов'язки. Дезінфікує (знищує або послабляє хвороботворні мікроорганізми чи носіїв зарази, інфекції) і проводить дезодорацію одягу, речей домашнього вжитку, устаткування, машин, сировини, напівфабрикатів, транспортних засобів, територій, виробничих приміщень, будівель, споруд тощо фізичним, хімічним, біологічним і комбінованим методами. Проводить дезінсекцію (знищує і запобігає розмноженню шкідливих комах), дератизацію і дезодорацію (знищує щурів, мишей і польових гризунів-шкідників) отруйними хімічними речовинами вручну. Підносить оброблювані предмети до дезінфекційної камери, завантажує і вивантажує їх. Готує і застосовує отрутохімікати та інші речовини для дезінфекції, дезінсекції і дератизації. Приймає, веде облік, зберігає й видає отрутохімікати і продукти для приготування принад відповідно до вимог і інструкцій. Перевіряє справність засобів захисту: протигазів, спецодягу, інвентарю тощо і підготовляє їх до застосування.

Повинен знати: призначення, види і властивості речовин, застосовуваних для дезінфекції, дезінсекції, дезодорації і дератизації; способи завантаження і вивантаження дезінфекційних камер; заходи особистої і громадської безпеки під час проведення робіт з дезінфекції, дезінсекції і дератизації; ознаки отруєння і правила надання першої допомоги; правила безпеки робіт з отрутохімікатами, правила користування індивідуальними засобами захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

23. ДЕФЕКТОСКОПІСТ З ГАЗОВОГО ТА РІДИННОГО КОНТРОЛЮ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує до випробувань вироби, які підлягають контролю. Здійснює продування та обдування повітрям поверхонь виробів та вакуумних систем, протирання спиртом вакуумних шлангів і вихідних патрубків вакуумних систем. Наносить і вилучає проникні рідини та абсорбуючі покриття. Переглядає вироби в ультрафіолетових променях. Підключає і виводить гелієві та галогенні течешукачі на робочі режими. Перевіряє реакцію на гелій течешукачів за кварцовою дифузійною течєю. Підключає гелієві балони і редуктори до гелієвої системи. Вимірює надлишковий тиск газу і вакууму в системах за допомогою електровимірювальних приладів. Здійснює експлуатацію механічних та пароструминних вакуумних насосів.

Повинен знати: основні знання про одержання вакууму, принцип дії ртутно-кварцевих ламп, люмінесцентних приладів, насосів;

пластинчасто-роторних, пластинчасто-статорних, золотниково-плунжерних, пароструминних і охолоджувальних уловлювачів, призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів для вимірювання вакууму, будову та принцип дії фарборозпилювачів, гелієвих і галогенних течешукачів, методи, що застосовуються під час контролю герметичності конструкцій течешукачами.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Відливки, поковки і штамповані заготовки простої конфігурації - контроль ультрафіолетовими променями.
2. З'єднання стикові зварні - контроль ультрафіолетовими променями.
3. Прилади вимірювання надлишкового тиску і вакууму - зняття показань манометрів, механічних і електронних вакуумметрів.
4. Течешукач - підготовка приладу до роботи і його запуск.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує до випробувань: складає схеми контролю (монтажу) і здійснює міжопераційний контроль окремих деталей методом обдування за допомогою гелієвого щупа, із застосуванням надлишкового тиску. Здійснює експлуатацію гелієвих і галогенних течешукачів

відповідно до вимог з експлуатації та інструкції контролю герметичності. Вибирає контрольно-вимірювальні прилади для вимірювання вакууму і тиску газу. Робить висновок за результатами випробувань на герметичність контрольованих деталей. Проводить люмінесцентний і кольоровий контроль виробів у стаціонарних умовах і на об'єктах. Працює з приладами люмінесцентної дефектоскопії. Готує, відповідно до інструкції, проникну рідину та абсорбуюче покриття. Відмічає дефекти за індикаторними слідами. Розшифровує дефекти.

Повинен знати: основні методи одержання вакууму, основи процесу відкачування; швидкість дії насосу, опір і пропускну здатність трубопроводів; режим витікання газів; будову устаткування та апаратури для відкачування об'єкта; будову обертальних і пароструминних насосів; будову контрольно-вимірювальних приладів для вимірювання вакууму; прості несправності електричної, радіотехнічної і вакуумної систем течошукачів; способи перевірки і регулювання чутливості течошукачів; методи випробування об'єктів контролю, сутність, переваги і недоліки методів контролю; будову люмінесцентних приладів; електричні параметри ртутно-кварцевих ламп; природу ультрафіолетових променів і флюоресценції; фізичні властивості рідини (змочування, в'язкість, поверхневий натяг, капілярні явища), види барвних речовин для кольорового методу дефектоскопії і люмінуючих речовин для люмінесцентної дефектоскопії; методи нанесення і вилучення пенетранта з поверхні виробів; правила користування аналітичними терезами для складання наважок під час приготування розчинів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з газового та рідинного контролю 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Відливки, поковки і штамповані заготовки середньої складності і складної конфігурації - контроль люмінесцентним і фарбним методами.

2. Деталі металургійного та енергетичного устаткування - контроль люмінесцентним і фарбним методами після кування, прокатування і механічного оброблення.

3. З'єднання кутові зварні на деталях і об'єктах - контроль люмінесцентним і кольоровим методами.

4. Прилади вимірювання надлишкового тиску газу і вакууму - встановлення робочого струму термопарної лампи, застосування градуйованих кривих термопарних ламп для визначення ступеня розрядження.

5. Системи вакуумні і камери випробувальні - перевірка гелієвої щільності.

6. Системи гелієві - перевірка щільності за показаннями манометра.

7. Стиги трубопроводів зварні - контроль люмінесцентним і фарбним методами.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Контролює герметичність складальних одиниць, зварних з'єднань і змійовикових систем відповідно до вимог інструкції контролю герметичності та інструкції з експлуатації гелієвих і галогенних течошукачів. Настроює чутливість течошукачів за кварцовою дифузійною течєю або за допомогою камери чистого повітря. Регулює режим роботи радіоблоків. Калібрує контрольно-вимірювальні прилади для вимірювання низького вакууму і тиску газу. Проводить комплексний контроль виробів у стаціонарних умовах і на об'єктах. Визначає характер дефекту за особливостями індикаторного сліду. Складає схематичні карти контролю. Вибирає методи контролю люмінесцентного, фарбного, комплексного - залежно від стану поверхні і конфігурації зварного з'єднання. Усуває несправності в люмінесцентній апаратурі, включаючи ремонт дроселя, вакуумних затворів, сильфонних вентилів. Проводить огляд і технічне обслуговування вакуумних насосів.

Повинен знати: правила встановлення обертальних масляних пароструминних насосів; будову основних частин маспектрометричних течошукачів; вакуумні системи електричної частини; блоки живлення і керування; методи контролю герметичності; правила випробувань; принцип дії іонізаційних і механічних приладів для вимірювання вакууму; елементарні основи неорганічної та органічної хімії, основи машинобудівного креслення; призначення і властивості застосовуваних для контролю розчинів і фарб; правила обслуговування лабораторного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з газового та рідинного контролю 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Вакуумметри - перевірка і градування термопарної лампи.
2. Лопатки парових турбін - контроль люмінесцентним і кольоровим методами.
3. Течошукачі - перевірка і регулювання режимів роботи радіоблоків з метою забезпечення максимальної чутливості.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Контролює герметичність виробів у складанні до і після випробувань на вібростендах, паровипробувальних стендах, стендах термокачання тощо. Контролює останній "забійний стик".

Шукає локальні течі після виявлення загальної нещільності на контрольованих виробках до і після стендових випробувань або у "забійному стику". Калібрує дифузійні, капілярні, пористі течі і голчасті натикачі. Випробовує вакуумні насоси для різних газів на випробувальному стенді. Усуває несправності в усіх типах течошукачів, у мас-спектрометричному аналізаторі.

Повинен знати: важливі властивості газів залежно від стану (тиску, розрядження, температури); швидкість відкачування об'єкта і швидкість дії насоса, потоку газу; опір і пропускну здатність трубопроводів; основні рівняння вакуумної техніки; будову термопарних пасток, компенсаційних, магнітних і електророзрядних приладів для вимірювання вакууму; призначення і будову вузлів гелієвих і галогенних течошукачів; принципові схеми підсилювачів змінного і постійного струму генераторів низької і високої частоти, випрямлячів і стабілізаторів; типи і принципи роботи електровакуумних і газорозрядних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з газового та рідинного контролю 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Вакуумметри термопарні, магнітні, електророзрядні - налаштування.
2. Змієвикові конструкції - пошук місць негазоцільності.
3. Течошукачі - калібрування дифузійних течей.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Контролює герметичність конструкцій у монтажних і ремонтних умовах із застосуванням електронної апаратури. Вибирає спосіб контролю, апаратуру та оснащення для перевірки загальної герметичності і виявлення місць наскрізних дефектів у вузлах і конструкції в цілому відповідно до вимог технічної документації. Видає остаточний висновок за результатами контролю конструкцій у зібраному стані. Проводить кількісний аналіз обсягу дефектів, які виявлені в конструкціях під час їх випробувань. Виконує експериментальні роботи з розроблення методик контролю. Оформляє одержані результати роботи. Проводить юстирування електронної оптики мас-спектрометричних аналізаторів. Здійснює метрологічне забезпечення способів контролю герметичності.

Повинен знати: елементи молекулярно-кінетичної теорії газів, поняття "газ" і "пара", тиск насиченої пари, основні газові закони, режими течі газів; будову і принцип дії насосів для одержання вакууму; конструктивні і технологічні особливості виробів, які контролюються; фізичні властивості рідини.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з газового та рідинного контролю 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Дошки трубні - визначення місць наскрізного дефекту та оцінка величини наскрізного дефекту.

2. Об'єкт контролю - вибір способу контролю і його режимів.

24. ДЕФЕКТОСКОПІСТ З МАГНІТНОГО КОНТРОЛЮ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Контролює магнітним методом деталі простої і середньої конфігурації. Контролює вироби циліндричної і плоскої форм струмовихровим методом. Вмикає та настраює магнітні і електромагнітні дефектоскопи. Контролює магнітним методом деталі складної конфігурації під керівництвом дефектоскопіста вищої кваліфікації. Готує магнітні суспензії. Веде журнал обліку.

Повинен знати: принцип роботи магнітних і електромагнітних дефектоскопів; елементарні знання з електротехніки і радіотехніки; призначення і властивості компонентів, які входять до складу магнітної суспензії; явища намагнічування і розмагнічування.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Вали гладкі, осі, шпонки - магнітопорошковий контроль на залишковій намагніченості.
2. Деталі кранів - магнітопорошковий контроль.
3. Лопаті гребних гвинтів - контроль кореневого перерізу.
4. Труби - контроль струмовихровим приладом з відміткою і записом дефектних ділянок.
5. Упори і кільця втулки несучого гвинта вертольота труби хвостового вала - магнітопорошковий контроль.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Контролює деталі складної конфігурації магнітним методом на стаціонарних і переносних дефектоскопах безпосередньо на агрегатах без їх зняття. Контролює циліндричні вироби струмовихровими приладами з розшифруванням місцезнаходження дефектів за дефектограмами. Здійснює розшифрування дефектів поверхні. Контролює якість зварних з'єднань магнітографічним методом - запис на магнітну плівку. Оцінює якість зварного шва. Підбирає еталони за результатами люмінесцентного, ультразвукового і рентгенівського аналізів. Визначає магнітну проникність аустенітних сталей за кількістю фериту.

Повинен знати: будову магнітних, електромагнітних і магнітографічних дефектоскопів; основи технології металів і зварювального виробництва, призначення магнітної та електромагнітної дефектоскопії; технічні умови та інструкції з магнітного, магнітографічного і струмовихрового контролю; способи намагнічування великих деталей.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з магнітного контролю 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Вузли і деталі вертольота незнімні легкодоступні - магнітопорошковий контроль.
2. Деталі зі сталі аустенітного класу - визначення приладом кількості феритної фази після гартування.
3. З'єднання зварних фланців, кілець, проміжних штуцерів і ніпелів з трубами - магнітопорошковий контроль.
4. Зразки контрольні - виготовлення дефектограм.
5. Система запису і маркування під час струмовихрового контролю - налаштування і регулювання.
6. Шви зварні сталей аустенітного класу - реєстрація приладом розподілення феритної фази.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає якість термооброблених деталей і сортує їх за марками матеріалу. Розбирає виробу відповідно до кількості феритної фази. Вимірює товщину гальванічного покриття. Будує криві намагнічування. Визначає магнітну проникненість. Вибирає режим підмагнічування у разі струмовихрового контролю маломагнітних і магнітних виробів. Вибирає оптимальний режим контролю виробів струмовихровим методом.

Повинен знати: кінематичні та електричні схеми магнітних, електромагнітних і магнітографічних дефектоскопів; основи термообробки гальванопокриття; правила ремонту електромагнітних індукційних дефектоскопів; будову приладів для визначення магнітної проникності феритної фази.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з магнітного контролю 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Датчики ферозондові - визначення чутливості.
2. Деталі сталі - визначення товщини хромового покриття.
3. Заготовки прокатні - магнітопорошковий метод визначення тріщин.
4. З'єднання зварні відростків, відповідальних штуцерів і приваришів з трубами - магнітопорошковий контроль.
5. Крива гістерезису - визначення намагнічуваності.
6. Форсунки робочі газотурбінних двигунів - магнітопорошковий контроль паяних трубопроводів.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить магнітну дефектоскопію на всіх видах магнітних і електромагнітних дефектоскопах. Працює з точними вимірювальними приладами та установками з вимірювання магнітних і електричних параметрів матеріалу виробів. Випробовує і налагоджує дефектоскопи. Виготовляє ферозондові датчики і визначає їх чутливість. Розшифровує інформацію від апаратури з ферозондовими датчиками. Визначає розміри і глибину залягання дефектів. Будує картограми розподілення магнітної провідності по деталі або зварному шву.

Повинен знати: всі види робіт щодо магнітного контролю, типи товщиномірів; будову приладів знімання магнітних характеристик матеріалу; способи градування приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з магнітного контролю 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Елементи колісних пар - магнітний контроль.
2. Лопаті гребних гвинтів - визначення глибини залягання і розмірів дефектів у кореновому перерізі.
3. Установки балістичні - калібрування.
4. Цапфи, корпус осевого шарніра, важіль лопатів втулки несучого гвинта вертольота - магнітний контроль.

25. ДЕФЕКТОСКОПІСТ З УЛЬТРАЗВУКОВОГО КОНТРОЛЮ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить ультразвуковий контроль заготовок і деталей. Готує деталі і вузли до ультразвукового контролю. Включає і настраює прості дефектоскопи. Вимірює товщину металу. Визначає наявність і розміри зони розшарувань настроєним приладом у діапазоні товщин, які передбачено дефектоскопом. Визначає дефекти в деталях складної конфігурації під керівництвом

дефектоскопіста з ультразвукового контролю вищої кваліфікації. Веде журнал обліку.

Повинен знати: принцип роботи ультразвукових дефектоскопів похилих і прямих та перетворювачів призначення основних органів управління дефектоскопом, основні знання з електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Заготовки фланців сталі - ультразвуковий контроль.
2. Поковки циліндричні сталі - ультразвуковий контроль.
3. Сталь листову - вимірювання товщини і визначення розшарувань.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює ультразвуковий контроль прокату, відливок, поковок і зварних з'єднань із вуглецевих і низьколегованих сталей. Включає і налаштовує за еталонами ультразвукові дефектоскопи середньої складності. Перевіряє правильність показань глибиноміра, перевіряє дефектоскопи, перетворювачі. Працює прямими і похилими шукачами за одношуповою схемою. Визначає координати і протяжність дефектів. Ремонтує перетворювачі головок і з'єднувальних кабелів.

Повинен знати: будову ультрафіолетових дефектоскопів і перетворювачів, стандартні і випробувальні зразки для перевірки і налаштування ультразвукових дефектоскопів і перетворювачів; фізичну сутність ультразвукових методів контролю: ехоімпульсного, тінювого, дзеркально-тінювого і резонансного; методику визначення товщини і розшарування металів, основні типи хвиль; способи збудження ультразвукових хвиль і забезпечення акустичного контакту; види дефектів; типи зварних з'єднань; вимоги до контрольованої поверхні (параметри шорсткості); основи електроніки і металознавства; методики контролю прокату, відливок, поковок і зварних з'єднань із вуглецевих і низьколегованих сталей різних товщин.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з ультразвукового контролю 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Деталі вантажопідійомних механізмів - ультразвуковий контроль.
2. З'єднання зварні таврові судових корпусних конструкцій - ультразвуковий контроль.
3. Ковші сталерозливні - ультразвуковий контроль.
4. Конструкції сотові - виявлення зон непроклею обшивки.
5. Листи сталі - визначення протяжності і координат дефектів за допомогою дефектоскопа.
6. Лопатки ротора турбіни і компресора газотурбінних двигунів - ультразвуковий контроль крайок.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює ультразвуковий контроль різних типів зварних з'єднань із легованих сталей, сплавів і кольорових металів, які виконані різними видами зварювання. Налаштовує режим роботи за стандартними і випробувальними зразками складних ультразвукових переносних, лабораторних і стаціонарних дефектоскопів. Перевіряє прямі і похилі перетворювачі. Розшифровує дефектограми. Оцінює якість прокату, відливок, поковок і зварних з'єднань за результатами ультразвукового контролю і технічними умовами. Виготовляє пристрої для ведення ультразвукового контролю, прямих і похилих перетворювачів. Перевіряє ультразвукову дефектоскопічну апаратуру на відповідність основним параметрам. Здійснює розрахунок і експериментальне визначення кутів введення похилих перетворювачів. Проводить поточний ремонт дефектоскопів.

Повинен знати: кінематичні та електричні схеми дефектоскопів; основи електротехніки, види і способи зварювання; види дефектів, які зустрічаються у прокаті, відливках, поковках і зварних

з'єднаннях; розрахунок кутів переломлення ультразвукових коливань у різних матеріалах на межі двох середовищ; основні закономірності поширення ультразвукових коливань у матеріалах; фізичні явища, які відбуваються під час проходження ультразвуку через межу двох середовищ; основні параметри контролю; способи розпізнавання помилкових сигналів, які викликані відбиттям ультразвуку від структури, змінами профілю деталей та інших факторів, від основних сигналів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з ультразвукового контролю 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Валки прокатних станів - ультразвуковий контроль.
2. Деталі литі сталі - ультразвуковий контроль.
3. Деталі повітряних несучих і рульових гвинтів вертольотів - ультразвуковий контроль.
4. З'єднання зварні з товщиною стіни до 15 мм - ультразвуковий контроль.
5. Злитки з легких сплавів - ультразвуковий контроль.
6. Прокат листовий - ультразвуковий контроль.
7. Спряження профілів шпангоутів - ультразвуковий контроль.
8. Труби із корозійностійкої сталі товщиною стінок до 4 мм у місцях прогину - замірювання товщини.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює ультразвуковий контроль деталей і виробів із кольорових металів, сталей з крупнокристалічною структурою. Настроює режим роботи за стандартними і випробувальними зразками особливо складних і точних дефектоскопів і установок автоматичного ультразвукового контролю з дистанційним передаванням показань. Виготовляє випробувальні зразки, складає ескізи. Оброблює результати контролю. Складає відомості і карти ультразвукового контролю. Настроює чутливість приладів за діаграмами: амплітуда, відстань, діаметр за допомогою атенюатора. Проводить ультразвуковий контроль роздільно-суміщеними перетворювачами.

Повинен знати: закони розповсюдження поздовжніх, поперечних та поверхневих ультразвукових коливань у тілах з різною структурою; основні закони відбиття і заломлення ультразвукових коливань на межі двох середовищ; будову електровакуумних і напівпровідникових приладів; принципові схеми і конструктивні особливості особливо складних і точних ультразвукових дефектоскопів, способи їх регулювання та юстирування; причини виникнення несправностей під час роботи приладів і способи їх усунення; основи металознавства і зварювання.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з ультразвукового контролю 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Вали гребні циліндричні порожнисті - ультразвуковий контроль.
2. Вкладиші і подушки підшипників - ультразвуковий контроль.
3. Гвинти гребні - ультразвуковий контроль зварених швів.
4. Дінця колекторів котлів - ультразвуковий контроль.
5. Елементи колісних пар - ультразвуковий контроль.
6. Заготовки катані квадратні - ультразвуковий контроль.
7. З'єднання зварні з товщиною стінки понад 15 мм - ультразвуковий контроль.
8. Пластмаси, гума - ультразвуковий контроль.
9. Поковки різних форм і розмірів - ультразвуковий контроль.
10. Труби з корозійностійкої сталі з товщиною стінок понад 4 мм у місцях прогину - замірювання товщини.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає коефіцієнт згасання пружних коливань різними методами. Визначає коефіцієнти відбиття і проходження ультразвуку на межі розділення двох середовищ. Настроює чутливість приладу та оцінює еквівалентні розміри дефектів без зразків або за скороченим числом стандартних і випробувальних зразків. Виконує експериментальні роботи під час розроблення методик контролю і будує експериментальні номограми. Проводить усі види робіт з ультразвукового контролю, які зустрічаються у виробничих умовах. Проводить розрахунок і виготовлення пристроїв для ведення ультразвукового контролю. Вимірює швидкість ультразвукових коливань промисловими спеціалізованими приладами. Розшифровує дефектограми, одержані на автоматичних установках. Усуває несправності в автоматичних установках. Ремонтує і настраює прилади.

Повинен знати: кінематичні та електричні схеми автоматичних установок; основи прикладної і фізичної механіки, телемеханіки і метрології; рівняння акустичного тракту як основу будови номограм, принципи визначення затухання і швидкості розповсюдження ультразвуку; типи діючих ультразвукових дефектоскопів, товщиномірів і установок для вимірювання швидкості і згасання; основи закономірності розповсюдження хвиль Лемба і способи ультразвукового контролю за їх допомогою.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста з ультразвукового контролю 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Заготовки маточин гвинта - визначення згасання на виробі і еквівалентної площини виявлених дефектів.
2. Зразки легованої сталі - вимірювання швидкості і згасання ультразвукових коливань.
3. Листи високолегованих сплавів у стані постачання - ультразвуковий контроль з розшифруванням одержаної дефектограми.
4. Обичайки з пазовими поздовжніми швами з підсиленням - визначення можливості ультразвукового контролю та ультразвуковий контроль зварного шва з видаванням висновку.
5. Шви зварні корпусних конструкцій - ультразвуковий контроль.

26. ДЕФЕКТОСКОПІСТ РЕНТГЕНО-, ГАММА-ГРАФУВАННЯ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Просвічує вироби під керівництвом дефектоскопіста вищої кваліфікації. Готує вироби до просвічування. Розмічає та маркує відрізки під час просвічування виробів за заданими параметрами контролю. Проявляє та фіксує рентгенівську плівку.

Повинен знати: принцип дії рентгенівських установок і апаратури для гамма-дефектоскопії, види та джерела випромінювання через речовини; властивості різних сортів рентгеноплівки і способи перевірки їх якості, способи заряджання касет.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. З'єднання стикові - просвічування.
2. Зразки пластин - просвічування під час атестації на розряд зварників.
3. Шви поздовжні циліндрів і конусних оболонок - просвічування.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Просвічує прості вироби. Просвічує відповідальні трубопроводи під керівництвом дефектоскопіста вищої кваліфікації. Проводить іонізаційний і сцинтиляційний контроль простих і середньої складності виробів. Підбирає необхідні джерела випромінювання і визначає експозицію, Визначає активність радіоактивних ізотопів. Переглядає знімки з метою визначення їх якості. Регулює рентгенівську і гамма-графічну апаратуру.

Повинен знати: принцип роботи рентгенівських установок прискореної техніки, апаратури для гамма-графування, іонізаційного і сцинтиляційного контролю; основи електротехніки і металознавства; технологію лиття і різних видів зварювання металів; види зварних з'єднань і технологію їх зварювання; вплив дефектів на якість зварних швів; вимоги до зварних швів; основи дозиметрії; ослаблючі властивості матеріалів під час проходження через них випромінювання; властивості і характеристику металів, застосовуваних для рентгено-, гамма-графування, способи вибору джерел випромінювання, параметрів просвічування і необхідних експозицій.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста рентгено-, гамма-графування 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Вироби литі - просвічування.
2. З'єднання таврові і штабобульбові - просвічування.
3. Труби, втулки несучого гвинта вертольота - просвічування.
4. Труби зварні - просвічування.
5. Шви кільцеві балонів і циліндрів - просвічування.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Просвічує вироби середньої складності. Проводить іонізаційний та сцинтиляційний контроль складних виробів. Здійснює просвічування виробів за допомогою прискорювальної техніки і гамма-установок. Здійснює просвічування відповідальних трубопроводів. Працює на ксерографічних установках. Здійснює поточний ремонт і налагодження рентгенівської і радіографічної апаратури. Проводить зарядження і перезарядження джерел випромінювання. Розшифровує рентгенограми.

Повинен знати: електричні схеми рентгенівської, радіографічної апаратури для іонізаційного і сцинтиляційного контролю; взаємодію випромінювання великої енергії з просвічуваною речовиною; основи ксерографії; розрахунок допустимих доз випромінювання, відстаней від джерел і часу перебування на заданих відстанях від джерел; основні знання про будову різних прискорювачів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста рентгено-, гамма-графування 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Колектор паливний авіадвигуна - просвічування і розшифрування рентгенограм.
2. Контейнери робочі - перезарядження ізотопами.
3. Метал і шихта для металургійних цехів - просвічування.
4. Увариші в циліндричних і шарових поверхнях - просвічування.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Просвічує вироби складної конфігурації за допомогою стаціонарних і пересувних джерел випромінювання. Налагоджує апаратуру, яка застосовується для рентгено-, гамма-дефектоскопії, іонізаційного і сцинтиляційного контролю. Оцінює придатність зразків, які перевіряються, деталей і вузлів, відповідно до технічних умов, і робить висновок. Розробляє ескізи пристроїв і оснащення для контролю. Працює на рентгено-телевізійних установках.

Повинен знати: схеми і роботу всієї апаратури, яку застосовують для контролю просвічуванням, принципи одержання різних видів випромінювання і їх взаємодію з просвічуваною речовиною; розрахунок захисту від випромінювання; порядок одержання і зберігання радіоактивних джерел, діючих на підприємстві.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста рентгено-, гамма-графування 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Агрегати автоматики і форсунки газотурбінних двигунів - просвічування і розшифрування рентгенограм.
2. Гвинти гребні - просвічування і розшифрування рентгенограм.
3. Кожухи шахт і повітронагрівників доменних печей - просвічування зварних швів.
4. Стояки шасі амортизаційні - просвічування і розшифрування рентгенограм.
5. Тарілка автомата перекоосу вертольота - просвічування і розшифрування рентгенограм.
6. Трубопроводи і газопроводи - просвічування зварних швів.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Просвічує вироби особливої складності в різних умовах за допомогою стаціонарних і пересувних джерел випромінювання. Розшифровує рентгенівські плівки. Проводить експериментальні роботи з визначення режимів просвічування деталей, які надходять. Обробляє та оформляє одержані результати. Видає висновки і складає звіти. Розробляє технологічну документацію. Визначає характер несправностей і ремонтує апаратуру, яка застосовується для рентгено-, гамма-дефектоскопії, іонізаційного і сцинтиляційного контролю. Проводить пусконаладжувальні роботи на прискорювачах.

Повинен знати: основи електротехніки; теорію і принцип одержання різних видів випромінювання та їх взаємодії з речовинами; будову устаткування, застосовуваного для рентгено- і гамма-графування; види дефектів металургійного, технологічного, експлуатаційного походження і зварних швів, допустимі норми дефектів металів; принципи вибору різних лічильників і апаратури для іонізаційного і сцинтиляційного контролю.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дефектоскопіста рентгено-, гамма-графування 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Картер турбіни і редуктора авіадвигуна - просвічування і розшифрування рентгенограм.
2. Лонжерони, вузли стикування фюзеляжу з центропланом, вузли навішування двигунів літаків - рентгено- і гамма-графування.

27. ДОЗИМЕТРИСТ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить дозиметричні і радіометричні вимірювання забруднень альфа-, бета- і гамма-активними речовинами різних поверхонь, спецодягу, спецвзуття, засобів індивідуального захисту, устаткування, транспортних засобів тощо. Визначає дози і потужності іонізуючих випромінювань за допомогою відповідних дозиметричних і радіометричних приладів. Відбирає проби зовнішнього середовища, здійснює індивідуальний дозиметричний контроль. Веде відповідну первинну документацію.

Повинен знати: основні властивості іонізуючих випромінювань і методи їх реєстрації; біологічний вплив іонізуючих випромінювань; принцип дії застосовуваних дозиметричних і радіометричних приладів, санітарні правила роботи з радіоактивними речовинами і джерелами іонізуючих випромінювань, прийоми радіометричних і дозиметричних вимірювань і відбирання проб зовнішнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає чутливість дозиметричних і радіометричних приладів за допомогою контрольних джерел. Контролює стан радіаційної безпеки на робочих місцях. Проводить первинне опрацювання результатів дозиметричних і радіометричних вимірювань і індивідуального дозиметричного контролю.

Повинен знати: елементарні відомості про будову атома, про радіоактивність, основні властивості іонізуючих випромінювань і методи їх реєстрації, способи і засоби захисту від уражаючої дії іонізуючих випромінювань, будову дозиметричних і радіометричних приладів середньої складності і методи контролю їх чутливості; методи дозиметричних і радіометричних вимірювань середньої складності; способи відбирання, приготування і вимірювання проб зовнішнього середовища; методику проведення радіометричної зйомки території.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дозиметриста 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить дозиметричні і радіометричні вимірювання з окремих видів випромінювання за допомогою різної апаратури. Здійснює дозиметричний контроль під час проведення найбільш відповідальних робіт. Контролює додержання захисту робочих місць від іонізуючого випромінювання. Проводить радіометричну зйомку території та автогаммазйомку доріг. Обробляє результати дозиметричних і радіометричних вимірювань і індивідуального дозиметричного контролю. Оформляє графіки, діаграми, карти, таблиці.

Повинен знати: основні знання ядерної фізики; основні закони радіоактивності; властивості іонізуючих випромінювань і методи їх реєстрації; будову складних дозиметричних і радіометричних приладів і методи контролю їх чутливості; методи дозиметричних і радіометричних вимірювань; способи відбирання проб, їх приготування і вимірювання.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дозиметриста 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить дозиметричні і радіометричні вимірювання різної складності з усіх видів іонізуючого випромінювання за допомогою різної апаратури. Здійснює роботи з вивчення і вимірювання ефективності біологічного захисту. Безпосередньо здійснює контроль за всіма найбільш радіаційно-небезпечними роботами. Контролює роботу дозиметричної і радіометричної апаратури та вибраковує її в процесі експлуатації. Робить первинну оцінку результатів вимірювання ефективності біологічного захисту. Виконує статистичне оброблення результатів дозиметричних і радіометричних вимірювань. Складає зведену документацію. Бере участь у складанні звітів з дозиметричного контролю. Бере участь в освоєнні нової техніки дозиметричного і радіометричного контролю.

Повинен знати: основи ядерної фізики; закони радіоактивності; властивості іонізуючих випромінювань і методи їх реєстрації; розрахунки захисту від іонізуючих випромінювань усіх видів; будову особливо складних дозиметричних і радіометричних приладів будь-якої складності, методику їх градування, еталонування, контролю їх чутливості; методи інтерпретації вимірювань.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією дозиметриста 4 розряду - не менше 1 року.

28. ЕЛЕКТРОМЕХАНІК З ЛІФТІВ

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює слюсарну обробку деталей без додержання розмірів. Виправляє різь плашками і мітчиками. Розмічає за шаблоном прості деталі. Розрізає сталі канати вручну. Замінює сигнальні і освітлювальні лампи. Перевіряє на функціонування механізми, контакти та електричні апарати ліфта. Перевіряє наявність і справність освітлення шахти, кабіни і машинного приміщення, а також стан огорожі шахти і кабіни. Здійснює евакуацію пасажирів з кабіни ліфта у разі його раптової зупинки. Промиває і змазує деталі. Виконує прості і середньої складності роботи з ремонту, монтажу і демонтажу ліфтового устаткування під керівництвом електромеханіка вищої кваліфікації.

Повинен знати: прийоми слюсарної обробки деталей; призначення і умови застосування слюсарного інструменту і найпростіших вимірювальних інструментів; ходові розміри різі, які застосовуються у кріпильних деталях; найменування і призначення мастильних матеріалів; елементарні відомості про будову і призначення ліфта та його складових частин; призначення

електричних апаратів; марки і перерізи проводів, застосовуваних у ліфтах.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Болти, гвинти, гайки - прогонка різьби плашками і мітчиками.
2. Вузли та деталі механізмів і електроапаратів - чищення, промивання і змазування після розбирання.
3. Деталі з листової і кутової сталі - обпилювання поверхні і зачищення облою.
4. Сталь штабова, кругла і кутова - розрізування ножівкою за готовою розміткою.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює слюсарну обробку за 11-14 квалітетами (4-7 класами точності). Розмотує канати з бухти і відміряє потрібну довжину. Заготовляє і кріпить труби під електропроводку за готовою розміткою. Заправляє інструмент. Розмічає і вирубує прокладки за кресленнями та ескізами. Розбирає і складає механічні та автоматичні замки, затвори, кінцеві вимикачі, поверхові перемикачі, кнопкові і викличні апарати. Визначає та усуває прості несправності в мережах освітлення, сигналізації і керування приводом ліфтів. Читає прості креслення та електричні схеми ліфтів. Виконує складні й особливо складні роботи з ремонту, монтажу і демонтажу ліфтового устаткування під керівництвом електромеханіка вищої кваліфікації.

Повинен знати: прийоми і послідовність операцій слюсарної обробки деталей, порядок розбирання і складання простих вузлів і механізмів ліфтів; властивості і маркування металів, загальні знання про допуски та посадки і позначання їх на кресленнях, правила поводження зі стальними канатами і ланцюгами; будову вантажних механізмів (лебідок), блоків, шківів, барабанів; основні відомості про будову і призначення типових ліфтів; електричні та електросилові схеми ланцюгів освітлення і сигналізації ліфтів та системи керування приводами ліфтів; основи електротехніки, будову електродвигунів перемінного струму; правила користування простими електровимірними приладами і засобами лінійно-кутових вимірювань.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромеханік з ліфтів 1 розряду - не менше 0,5 року.

Приклади робіт.

1. Болти, гайки, гвинти - нарізування різьби мітчиками і плашками.
2. Деталі прості зі штабової і кутової сталі - розмічування, кернування і свердлення отворів переносними електроінструментами.
3. Електродвигуни - розбирання, чищення, складання.
4. Електропроводка освітлення і сигналізації - заготовка і прокладання в машинному і блочному приміщеннях.
5. Ніші, борозни, отвори на перегородках і стінках - пробивання за готовою розміткою і закладання.
6. Прилади електровимірні - виявлення наявності напруги.
7. Світильники, патрони, вимикачі, штепсельні розетки, кнопкові і викличні апарати, контакти - зарядження та встановлення.

Завдання та обов'язки. Виконує прості роботи з ремонту, монтажу і демонтажу ліфтового устаткування. Налагоджує, регулює, випробовує механічне та електричне устаткування ліфтів з одиночним керуванням, яке рухається зі швидкістю до 0,71 м/с. Визначає та усуває складні несправності в мережах освітлення, сигналізації і керування приводом ліфтів. Здійснює слюсарну обробку деталей за 7-11 квалітетами (2-4 класами точності). Здійснює встановлення, центрування, вмикання електродвигунів. Обробляє кабелі, проводи та прокладає їх у трубах або джгутах у шахті і машинному приміщенні. Читає середньої складності креслення та електричні схеми ліфтів. Проводить заміну стальних канатів і кріпить їх до підвісних вузлів кабін і противаг. Клепає і паяє деталі механізмів

різними припоями.

Повинен знати: технічні умови на монтаж, ремонт і демонтаж ліфтів; принципові схеми одиночного керування ліфтами; послідовність розбирання і складання механічних вузлів і електроапаратів; будову нерегульованих асинхронних двигунів, трансформаторів, реле- і магнітних пускачів, уловлювачів; правила будови електроустаткування у частині вимог до монтажу, технічного обслуговування та ремонту ліфтів; основи електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромеханіка з ліфтів 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Станції керування - регулювання електроапаратів, зачищення контактів.
2. Трансформатори - встановлення і вмикання.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує середньої складності роботи з ремонту, монтажу, демонтажу ліфтового устаткування. Налагоджує, регулює і випробовує механічне та електричне устаткування ліфтів з одиночним керуванням, які рухаються зі швидкістю понад 0,71 м/с. Виготовляє встановлювальні і розмічувальні шаблони і пристрої, які прискорюють і полегшують виробництво монтажних та ремонтних робіт. Перевіряє мегомметром стан ізоляції і вимірює розмір її опору і в електродвигунах, трансформаторах, у кабельній мережі і колах систем керування. Готує ліфти до технічного огляду інспектором Держтехнагляду. Читає складні креслення та електричні схеми ліфтів. Веде необхідну технічну документацію.

Повинен знати: технологію розбирання і складання середньої складності і складних вузлів ліфтового устаткування, принципові електричні схеми обслуговуваних ліфтів; будову напівпровідникових елементів схеми; виконання електричних проводок усіх типів і технічні вимоги до них; вибирання перерізу проводів плавких вставок і апаратів захисту залежно від струмового навантаження; основи радіотехніки; принцип дії двостороннього гучномовного зв'язку під час диспетчерського керування ліфтами.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромеханіка з ліфтів 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Випрямлячі напівпровідникові - складання, заміна і вмикання в коло.
2. Лебідки різних типів - розбирання, складання, регулювання, заміна сальників, підшипників.
3. Шахти ліфтів залізобетонні і каркасно-підвісні - монтаж і вивірення розмірів за встановлювальним кресленням.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує складні роботи з ремонту, монтажу і демонтажу ліфтового устаткування. Налагоджує, регулює і випробовує ліфти, які рухаються зі швидкістю до 1 м/с, з парним керуванням, у тому числі із застосуванням друкувального монтажу електричних схем керування з електронними мікроелементами. Читає особливо складні креслення та електричні схеми ліфтів. Визначає несправності у системах парного керування та усуває їх.

Повинен знати: технічні умови на випробування ліфтів; вимоги до якості монтажу, ремонту і випробувань механічного та електричного устаткування ліфтів, строки служби деталей і вузлів та заходи щодо їх збільшення; систему планово-запобіжних ремонтів; конструктивну будову складових частин ліфта; принципові схеми парного керування ліфтами; основи радіоелектронної техніки.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромеханіка з ліфтів 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Плати друкувальні, окремі елементи електротехніки - заміна.
2. Приводи телескопічних дверей - налагодження і регулювання.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує особливо складні роботи з ремонту, монтажу і демонтажу ліфтового устаткування. Налагоджує, регулює і випробує ліфти, які рухаються зі швидкістю понад 1 м/с, з парним і груповим керуванням, у тому числі із застосуванням логічних елементів в електричних схемах керування. Визначає несправності в механічних вузлах, системах керування, освітлення і сигналізації швидкісних ліфтів та усуває їх. Знімає характеристики напівпровідникових елементів.

Повинен знати: технічні умови на монтаж і ремонт швидкісних ліфтів; електричні схеми швидкісних ліфтів, основи радіоелектроніки, принципові схеми групового керування ліфтами; будову масляних буферів; схеми внутрішніх з'єднань обмоток електричних машин постійного струму, генераторів, тиристорних регуляторів, застосовуваних на швидкісних ліфтах; причини і методи усунення вібрацій устаткування, які виникають; методику проведення статичних і динамічних випробувань швидкісних ліфтів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромеханіка з ліфтів 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Буфери масляні - монтаж та випробування.
2. Ліфти з автоматичним приводом дверей шахт і кабіни - монтаж та налагоджування.

29. ЕЛЕКТРОМОНТЕР ДИСПЕТЧЕРСЬКОГО УСТАТКУВАННЯ ТА ТЕЛЕАВТОМАТИКИ

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості допоміжні роботи із заміни, промивання і чищення деталей під час ремонту та експлуатаційно-технічного обслуговування знеструмленого диспетчерського устаткування та апаратури телеавтоматики. Перевіряє наявність напруги за допомогою контрольної машини або вольтметра. Знімає джут з кабелю. Заготовляє залізні скоби та болти. Здійснює слюсарну обробку нескладних деталей під розмір після відливання. Сортиє і розбирає вироби і матеріали за зовнішнім виглядом. Упаковує електровимірювальні прилади і апаратуру для перевезення та транспортує їх. Маркує і фарбує поверхні готовими фарбами без термічного оброблення. Здійснює антикорозійне змазування деталей.

Повинен знати: елементарні знання про електротехніку, телеавтоматику, диспетчерське устаткування та апаратуру, призначення і умови застосування найбільш розповсюджених простих пристроїв і контрольно-вимірювальних приладів; назву та призначення простої перевірної та вимірювальної апаратури; способи запобігання корозії металів; загальні відомості про властивості сталі, міді, латуні, алюмінію, ізоляційних матеріалів, обмотувальних проводів, мастильних матеріалів; правила поводження з масляними фарбами і розчинниками; основні марки покривних лаків, фарб і кабельних мастик.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Бирки, маркування - заміна.
2. Затискачі на складаннях - чищення.
3. Кабелі - зачищення, лудіння і паяння кінців.
4. Лампи сигнальні та освітлювальні - заміна.
5. Отвори у перегородках і стінках - пробивання.
6. Панелі та інші деталі - ґрунтування та фарбування.
7. Прокладки, скоби, шайби - виготовлення.

8. Шнури - заготівля.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює експлуатаційно-технічне обслуговування, розбирання, ремонт і складання диспетчерського устаткування та апаратури телеавтоматики. Встановлює на щитах прилади з вмиканням їх для перевірки під керівництвом електромонтера вищої кваліфікації. Здійснює лудіння та паяння твердим і м'яким припоями. Монтує всі типи запобіжників на панелях. Прокладає, обробляє і зрощує контрольні кабелі. Чистить контакти і контактні поверхні.

Повинен знати: правила виконання нескладних робіт з ремонту і обслуговування лінійних та кабельних споруд, конструкції і типи обслуговуваних кабелів, ізоляційних матеріалів, обмотувальних та монтажних проводів; призначення та умови застосування найбільш розповсюджених універсальних і спеціальних пристроїв та контрольно-вимірювальних приладів середньої складності; прийоми обробки чорних і кольорових металів та ізоляційних матеріалів; властивості просочувальних і покривних лаків та ущільнювальних і мастильних матеріалів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромонтера диспетчерського устаткування та телеавтоматики 1 розряду - не менше 0,5 року.

Приклади робіт.

1. Апаратура і прилади - вирізання за розміром скла, встановлення, укріплення та промазування його.
2. Деталі приладів - свердління, зенкування і розпилювання некруглих отворів.
3. Кабелі - продзвонювання.
4. Кабелі контрольні - прокладання по стіні у трубках по конструкціях і закріплення у кабельних шахтах або тунелях.
5. Коробки затискні - складання із заміною затискачів.
6. Панелі - закладання отворів, встановлення ламп і рубильників.
7. Поверхні металеві - зачищення і зашліфовування під паяння, полуду і окисдування.
8. Шнури, штепселі, кнопки, мікрофонні трубки - ремонт.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює експлуатаційно-технічне обслуговування кабельних і лінійних споруд диспетчерського устаткування, високочастотних каналів, апаратури телеавтоматики і підтримання встановлених режимів їх роботи. Перевіряє емісії радіоламп. Вимірює напругу розжарення ламп, мережі та рівнів сигналу. Здійснює механічне регулювання реле схем телеавтоматики. Ревізує блоки живлення. Ремонтує і регулює контактори і ключі керування. Встановлює на щитах прилади з підключенням їх для перевірки. Здійснює в'язання джгутів і регулювання кіл телеавтоматики. Перевіряє маркування монтажною і принциповою схеми. Обробляє згідно з кресленням ізоляційні матеріали - текстоліт, фібру, азбоцемент, гетинакс тощо. Усуває пошкодження кабелю. Здійснює гаряче паяння виробів. Відновлює ізоляцію. Складає схеми ескізів і креслень на прості деталі і виконує за допомогою них роботи. Шукає "землю" у колах постійного струму.

Повинен знати: основи електротехніки і радіотехніки; основи високочастотного зв'язку і телеавтоматики по лінії електропередач і багатоканальних систем; блок-схеми обслуговуваного устаткування, каналів високочастотного зв'язку, телемеханіки і радіозв'язку, вибір запобіжників згідно з номінальною напругою; загальні знання про джерела і схеми живлення постійним і перемінним струмом; режими роботи акумуляторних батарей; будову універсальних і спеціальних пристроїв, простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромонтера диспетчерського устаткування та телеавтоматики 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Випрямлячі селенові - ревізія.
2. Згасання залишків - регулювання.
3. Ключі керування всіх типів - ремонт і регулювання.
4. Коробки клемні - ревізія.
5. Опори, конденсатори і напівпровідникові прилади - заміна несправних.
6. Опір шлейфа - вимірювання.
7. Пости високочастотні - ремонт механічної частини.
8. Провід - вимірювання асиметрії.
9. Реостати секційні з послідовним і паралельним вмиканням секцій - ремонт.
10. Шаблони для розшиття кабелів різних ємностей - виготовлення.
11. Щити - встановлення приладів з підключенням їх для перевірки і регулювання.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює експлуатаційно-технічне обслуговування і ремонт високочастотних систем ущільнення та апаратури телеавтоматики, релейних комутаторів і простого та середньої складності штативного устаткування кабельних ланцюгів, каналів телеавтоматики каналізаційних споруд; пошук і усунення в них пошкоджень; монтаж і демонтаж кабель-зростів. Розбирає і складає ключі та реле-схеми телеавтоматики. Проводить електричні перевірки обслуговуваного диспетчерського устаткування та апаратури телеавтоматики. Обслуговує радіостанції для зв'язку з рухомими об'єктами і стаціонарні станції, які забезпечують передавання телемеханічної інформації з необслуговуваних енергетичних об'єктів та диспетчерських пунктів. Продзвонює багатошаровий і прихований монтаж та пристрої телеавтоматики. Обслуговує комплексні випробувальні пристрої для перевірки схем телеавтоматики. Складає випробувальні схеми для перевірки і налагодження схем телеавтоматики під керівництвом електромонтера вищої кваліфікації. Випробовує ізоляцію ланцюгів схем телеавтоматики.

Повинен знати: принципи передавання і приймання інформації лініями електромереж та багатоканальними системами; основні принципові та монтажні схеми диспетчерського устаткування та апаратури телеавтоматики, схеми подавання та розподілення електроживлення і схеми сигналізації; основні електричні норми настроювання обслуговуваного устаткування, кабельних ланцюгів і каналів, телеавтоматики, методи перевірки і вимірювання їх; основні знання про кабельні та лінійні споруди, їх будову і порядок обслуговування, визначення дефектів у деталях і апаратурі та способи їх усунення; способи перевірки опору ізоляції і випробування її підвищеною напругою; принцип дії устаткування джерел живлення; будову, призначення та умови застосування складних контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромонтера диспетчерського устаткування та телеавтоматики 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Кабелі контрольно-сигнальні - нанесення захисного покриття на гуму відкритих кінців.
2. Прилади звукової та світлової сигналізації - підбирання, встановлення і перевірка.
3. Пристрій перевірки ізоляції - ревізія і ремонт.
4. Реле схем телеавтоматики - ревізія і регулювання.
5. Пристрій контролю ізоляції мережі постійного струму - монтаж.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює експлуатаційно-технічне обслуговування і ремонт напівпровідникової апаратури високочастотних систем ущільнення, телеавтоматики самописних і

електронно-реєструючих приладів та складного штативного обладнання кабельних ланцюгів. Виявляє та усуває несправності обслуговуваного устаткування. Проводить вимірювання електричних характеристик обслуговуваного диспетчерського устаткування та апаратури телеавтоматики. Регулює ключі, лічильники. Складає випробувальні схеми для перевірки і налагодження схем телеавтоматики. Розбирає і складає, а також здійснює механічне та електричне регулювання устаткування. Здійснює монтаж і модернізацію устаткування. Веде технічну документацію. Виявляє дефекти і причини спрацювання деталей шляхом огляду апаратури телеавтоматики на місці встановлення. Настроює спеціальні установки зі складною електричною схемою, призначеною для регулювання і випробування апаратури телеавтоматики. Обслуговує і ремонтує годинникові станції. Перевіряє і ремонтує контрольні установки. Випробовує та налагоджує кола схем телеавтоматики. Ремонтують та налагоджують контрольно-релейну апаратуру.

Повинен знати: технічні характеристики обслуговуваного устаткування; принципів і монтажні схеми багатоканальних високочастотних систем ущільнення, телеавтоматики і комутаторів; принципів і принципи роботи групового генераторного і загальностанційного устаткування; принципів і схеми кіл телеавтоматики і телесигналізації; електричні норми устаткування і каналів телеавтоматики; основні методи вимірювання, настроювання і регулювання устаткування і систем керування, конструктивну будову самописних і електронно-реєструючих приладів; будову джерел живлення струму; правила настроювання і регулювання складних контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромонтера диспетчерського устаткування та телеавтоматики 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Генератори виклику, задавальні, групові та загальностанційне устаткування - настроювання.
2. Модулятори і демодулятори - перевірка і настроювання.
3. Схеми телеавтоматики - ремонт і настроювання.
4. Фільтри та загороджувачі - настроювання.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює експлуатаційно-технічне обслуговування встановленого нового і дослідного устаткування з електричним і механічним регулюванням усіх видів апаратури. Настроює і регулює системи ущільнення. Налагоджує та тренує нове устаткування. Складає монтажні схеми і проводить роботи з монтування систем ущільнення апаратури телеавтоматики. Усуває пошкоджені різні ділянки устаткування. Використовує в роботі електронну вимірювальну апаратуру - осцилографи, високочастотні вимірювачі та генератори. Налагоджує і ремонтує особливо складну перевірку апаратури. Складає схеми для перевірки спеціальних нетипових випробувань апаратури телеавтоматики. Знімає амплітудні і частотні характеристики. Перевіряє особливо складні пристрої апаратури телеавтоматики.

Повинен знати: основи електроніки і напівпровідникової техніки у межах виконуваної роботи; способи та правила налагодження і перевірки диспетчерського устаткування та апаратури телеавтоматики; номенклатуру і властивості матеріалів, потрібних для проведення ремонтних робіт; схеми комутації, характеристики і режими роботи апаратури телеавтоматики, ліній електропередач та іншого устаткування ділянки; принципів і монтажні схеми устаткування; зняття і побудовання амплітудних і частотних характеристик.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромонтера диспетчерського устаткування та телеавтоматики 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Канали високочастотні телеавтоматики - обробка і настроювання.
2. Магнітофони - ремонт.
3. Осцилографи електронні - ревизія.
4. Пульти складних випробувань - ремонт.
5. Схеми приладів і устаткування - виявлення пошкоджень методом продзвонювання.

30. ЕЛЕКТРОМОНТЕР З РЕМОНТУ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ЕЛЕКТРОУСТАТКУВАННЯ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує окремі нескладні роботи з ремонту та обслуговування електроустаткування під керівництвом електромонтера вищої кваліфікації. Монтує і ремонтує розподільні коробки клемників, запобіжних щитків та освітлювальної арматури. Очищає і продуває стисненим повітрям електроустаткування з частковим розбиранням, промиванням і протиранням деталей. Чистить контакти і контактні поверхні. Здійснює оброблення, зрощування, ізолювання і паяння проводів напругою до 1000 В. Прокладає встановлювальні проводи і кабелі. Обслуговує і ремонтує сонячні і вітрові енергоустановки потужністю до 50 кВт. Виконує прості слюсарні, монтажні і теслярські роботи під час ремонту електроустаткування. Вмикає і вимикає електроустаткування і виконує прості вимірювання. Працює пневмо- та електроінструментом. Виконує такелажні роботи із застосуванням простих вантажних засобів і кранів, якими керують з підлоги. Перевіряє і вимірює мегомметром опір ізоляції розподільної мережі статорів та роторів електродвигунів, обмоток трансформаторів, уводів і виводів кабелів.

Повинен знати: будову і принцип роботи електродвигунів, генераторів, трансформаторів, комутаційної та пускорегулювальної апаратури, акумуляторів і електроприладів; основні види електротехнічних матеріалів; їх властивості і призначення, правила і способи монтування і ремонту електроустаткування в обсязі виконуваної роботи; назву, призначення і правила користування робочим та контрольно-вимірювальним інструментом і основні знання про виробництво та організацію робочого місця; прийоми і способи заміни, зрощування і паяння проводів низької напруги; правила надання першої допомоги в разі ураження електричним струмом; правила охорони праці під час обслуговування електроустановок в обсязі кваліфікаційної групи II; прийоми і послідовність виконання такелажних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Арматура освітлювальна: вимикачі, штепсельні розетки, патрони тощо - встановлення з вмиканням у мережу.
2. Вводи і виводи кабелів - перевірка опору ізоляції мегомметром.
3. Деталі прості - спіральні пружини, скоби, перемички, наконечники і контакти - виготовлення та встановлення.
4. Електродвигуни і генератори - часткове розбирання, очищення та продування стисненим повітрям, змазування, заміна щіток.
5. Електроди заземлюючі - встановлення і забивання.
6. Ілюмінація - встановлення.
7. Конструкції зі сталі та інших металів під електроприлади - виготовлення і встановлення.
8. Контактори, реле, контролери, командоапарати - перевірка і підтягнення кріплень, зачищення і обпилювання контактів, їх заміна та змазування, заміна дугогасних пристроїв.
9. Прилади електричні побутові: плити, праски тощо - розбирання, ремонт і складання.
10. Проводи і троси (повітряні) - монтаж, демонтаж, ремонт та заміна.
11. Трансформатори зварювальні - розбирання, нескладний ремонт, складання, встановлення клемного щитка.
12. Цоколі електроламп - паяння кінців.
13. Щити силової або освітлювальної мережі з простою схемою (до восьми груп) - виготовлення і встановлення.
14. Щитки та коробки розподільні - заміна і встановлення запобіжників та рубильників.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує нескладні роботи на відомчих електростанціях, трансформаторних електропідстанціях з повним їх вимиканням від напруги оперативних перемикачів у електромережі, ревізією трансформаторів, вимикачів, роз'єднувачів і приводів до них без розбирання конструктивних елементів. Регулює навантаження електроустаткування, встановленого на обслуговуванні ділянці. Ремонтує, заряджає і встановлює вибухобезпечну арматуру. Обробляє, зрощує, ізолює і паяє проводи напругою понад 1000 В. Обслуговує і ремонтує сонячні і вітрові енергоустановки потужністю понад 50 кВт. Бере участь у ремонті, оглядах і технічному обслуговуванні електроустаткування з виконанням робіт з розбирання, складання, налагодження та обслуговування електричних приладів, електромагнітних, магнітоелектричних і електродинамічних систем. Ремонтує трансформатори, перемикачі, реостати, пости управління, магнітні пускачі, контактори та іншу нескладну апаратуру. Виконує окремі складні ремонтні роботи під керівництвом електромонтерів вищої кваліфікації. Виконує такелажні операції із застосуванням кранів та інших вантажопідійомних машин. Бере участь у прокладанні трас і проводки. Заряджає акумуляторні батареї. Фарбує зовнішні частини приладів і устаткування. Реконструє електроустаткування. Обробляє за кресленням ізоляційні матеріали: текстоліт, гетинакс, фібру тощо. Перевіряє маркування простих монтажних і принципових схем. Виявляє та усуває відмовлення, несправності і пошкодження електроустаткування з простими схемами вмикання.

Повинен знати: основи електротехніки; знання про постійний і змінний струм у обсязі виконуваної роботи; принцип дії та будову обслуговуваних електродвигунів, генераторів, апаратури розподільних пристроїв, електромережі та електроприладів, масляних вимикачів, запобіжників, контакторів, акумуляторів, контролерів, ртутних кремнієвих випрямлячів та іншої електроапаратури та електроприладів; конструкцію та призначення пускових і регулюючих пристроїв; прийоми і способи заміни зрощування та паяння проводу високої напруги; безпечні прийоми роботи, послідовність розбирання, ремонту і монтажу електроустаткування, позначення виводів обмоток електричних машин; припої і флюси; провідникові електроізоляційні матеріали та їх основні характеристики і класифікації; будову і призначення простого та середньої складності контрольно-вимірювального інструменту та пристроїв; способи замірювання електричних величин; прийоми виявлення та усунення несправностей у електромережах; правила прокладання кабелів у приміщеннях, під землею та підвісних тросах; правила охорони праці в обсязі кваліфікаційної трупи III.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромонтера з ремонту та обслуговування електроустаткування 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Амперметри і вольтметри електромагнітної та магнітоелектричної систем - перевірка у спеціальних умовах.
2. Апарати гальмівні і кінцеві вимикачі - ремонт і встановлення.
3. Апаратура пускова магнітних станцій прокатних станів - розбирання, ремонт і складання.
4. Апаратура пускорегулювальна: реостати, магнітні пускачі, пускові ящики тощо - розбирання, ремонт і складання із зачищенням підгорілих контактів, щіток або зміна їх.
5. Випрямлячі селенові - перевірка і ремонт.
6. Лійки, кінцеві муфти - розробка і монтаж на кабелі.
7. Гірлянди із електроламп - виготовлення з паралельним і послідовним вмиканням.
8. Деталі складної конфігурації для електроапаратури: фіксатори, рубильники, пальці та ящики опору - виготовлення.
9. Електродвигуни асинхронні з фазовим ротором потужністю до 500 кВт - розбирання та складання.
10. Електродвигуни вибухобезпечного виконання потужністю до 50 кВт - розбирання, ремонтування та складання.
11. Електродвигуни короткозамкнені потужністю до 1000 кВт - розбирання та складання.

12. Електроінструмент - розбирання, ремонтування та складання.
13. Кабелі - перевірка стану ізоляції мегомметром.
14. Контролери станцій управління бурової установки - перевірка, ремонт, складання і встановлення.
15. Крани порталні, контейнерні перевантажувачі - розбирання, ремонтування, складання контакторів, командоапаратів, реле, рубильників, вимикачів.
16. Навантажувачі спеціальні, трюмні, виловні і складські машини - розбирання, ремонтування і складання контролерів, контакторів, вимикачів, пускових опорів, приладів освітлення і сигналізації.
17. Підшипники ковзання електродвигунів - заміна, заливання.
18. Потенціометри електронні автоматики регулювання температури прожарювальних печей та сушильного устаткування - монтаж, ремонт із заміною.
19. Прилади автоматичного вимірювання температури та опору - усунення простих несправностей, заміна датчиків.
20. Проводи кабелів електроживлення - підвід до верстата у газовій трубі.
21. Реле проміжного авторегулятора - перевірка і заміна.
22. Реклама світлова - монтаж.
23. Рубильник, роз'єднувачі - регулювання контактів на одночасне вмикання і вимикання.
24. Центрифуга - ревзія із чищенням тарілок.
25. Щити силової або освітлювальної мережі зі складною схемою (більше восьми груп) - виготовлення і встановлення.
26. Якорі, магнітні котушки, щіткотримачі електромашин - ремонт та заміна.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Розбирає, здійснює капітальний ремонт електроустаткування будь-якого призначення, всіх типів і габаритів під керівництвом електромонтера більш високої кваліфікації. Регулює та перевіряє апаратуру і прилади електроприводів після ремонту. Ремонтує підсилювачі, прилади світлової та звукової сигналізації, контролери, пости керування, магнітні станції. Обслуговує силові та освітлювальні електроустановки зі складними схемами вмикання. Виконує роботу на відомих електростанціях, трансформаторних електростанціях з повним їх вимиканням від напруги. Виконує оперативні перемикання в електромережі з ревзією трансформаторів, вимикачів роз'єднувачів і приводів до них з розбиранням конструктивних елементів. Здійснює перевірку, монтаж і ремонт схем люмінесцентного освітлення. Розмотує, розробляє, дозує, прокладає кабель, монтує ввідні пристрої і з'єднувальні муфти, виконує кінцеві заправлення у кабельних лініях напругою до 35 кВ. Визначає місце пошкодження кабелів, вимірює опори заземлення, потенціали на оболонці кабелю. Виявляє та ліквідує відмовлення і несправності електроустаткування зі схемами вмикання середньої складності. Здійснює паяння м'якими та твердими припоями. Виконує роботи за кресленнями та схемами. Підбирає пусковий опір для електродвигунів.

Повинен знати: основи електротехніки; будову різних типів електродвигунів постійного та змінного струму, захисних і вимірювальних приладів, комутаційної апаратури; найбільш раціональні способи перевірки, ремонту, складання, встановлення і обслуговування електродвигунів і електроапаратури, способи захисту їх від перенапруги; призначення релейного захисту; принцип дії та схеми максимально-струмового захисту; вибір перерізу проводу, плавких вставок і апаратів захисту залежно від струмового навантаження; будову і принцип роботи напівпровідникових та інших випрямлячів; технічні вимоги до виконання електричних проводок усіх типів; номенклатуру, властивості і взаємозамінність застосовуваних під час ремонту електроізоляційних і провідних матеріалів; методи проведення регульовально-здавальних робіт і здавання електроустаткування з пускорегулювальною апаратурою після ремонту; основні електричні норми налаштування обслуговуваного устаткування, методи перевірки і вимірювання їх; принцип дії устаткування, джерел живлення; будову, призначення та умови застосування складного контрольно-вимірювального інструменту; конструкцію універсальних і спеціальних пристроїв; правила охорони праці в обсязі кваліфікаційної групи III.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за

професією електромонтера з ремонту та обслуговування електроустаткування 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Блокування електромагнітні та електромеханічні - ремонт і регулювання.
2. Вимикачі масляні - ремонт з виготовленням і заміною контактів, регулювання на одночасне вмикання трьох фаз і перевіркою площини контактів.
3. Електродвигуни асинхронні потужністю понад 500 кВт і короткозамкнені потужністю понад 1000 кВт - розбирання, складання з усуненням пошкоджень.
4. Електродвигуни вибухобезпечного виконання потужністю понад 50 кВт - розбирання, ремонт, складання.
5. Електроколонки кранові живильні - розбирання, ремонт, складання і регулювання.
6. Електрофільтри - перевірка, ремонт і встановлення.
7. Затемнювачі - ремонт з виготовленням кінцевих вимикачів, заміною щіток і мікровимикачів.
8. Командоапарати, виконавчі механізми, датчики температури - перевірка, ремонт і налагодження.
9. Командоапарати керування підйомними столами прокатних станів - перевірка і ремонт.
10. Крани портальні, контейнерні перевантажувачі - поточний ремонт, регулювання та випробування електроустаткування.
11. Ланцюги вторинної комутації - перевірка індикаторів.
12. Лінії електроживлення високої напруги - перевірка під напругою.
13. Перевантажувачі пневматичні - технічне обслуговування, поточний ремонт приводів і пускорегулювальної апаратури, перевірка і регулювання.
14. Підшипники ковзання електродвигунів усіх потужностей - шабрування.
15. Потенціометри електронні автоматичні регулювання температури сушильних і прожарювальних печей - ремонт і налагодження.
16. Реле часу - перевірка та усунення несправностей в електромагнітному проводі.
17. Селенові випрямлячі - ремонт із заміною шайб, виготовлення перемичок з регулюванням та налагодженням.
18. Щити розподільні високовольтні - монтаж з установленням арматури.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Розбирає, здійснює капітальний ремонт, складає, встановлює і центрує високовольтні електричні машини та електроапарати різних типів і систем з напругою до 15 кВ. Налагоджує схеми та усуває дефекти у складних пристроях засобів захисту та приладах автоматики і телемеханіки. Обслуговує силові та освітлювальні установки з особливо складними схемами вмикання електроустаткування та схем машин і агрегатів, зв'язаних у поточну лінію, а також устаткування з автоматичним регулюванням технологічного процесу. Здійснює монтаж і ремонт кабельної мережі напругою понад 35 кВ, з монтуванням увідних пристроїв і з'єднувальних муфт. Виконує ремонт, монтаж, установлення і налагодження ртутних випрямлячів і високочастотних установок потужністю понад 1000 кВт. Проводить монтаж, ремонт, налагодження та обслуговування пристроїв автоматичного регулювання режимів роботи доменних, сталеплавильних печей, прокатних станів, блокувальних, сигналізаційних, керуючих пристроїв тунельних печей, систем диспетчерського автоматизованого керування, поточно-транспортних технологічних ліній, зварювального устаткування з електронними схемами керування, агрегатів електроустаткування і верстатів із системами електромашинного керування, із зворотним зв'язком по струму та напрузі. Ремонтує складне електроустаткування сушильних та вакуумних печей, унікальних автоматів максимального струму та автоматичних стрічок. Проводить балансування роторів електричних машин, виявляє та усуває вібрацію.

Повинен знати: основи телемеханіки; будову та електричні схеми різних електричних машин,

електроапаратів, електроприладів вимірювання та автоматичного регулювання; загальні знання про призначення та основні вимоги до максимального струмового і захисту; методи проведення випробувань електроустаткування і кабельних мереж, схеми електродвигунів та іншого обслуговуваного електроустаткування; будову реле різних систем і способи його перевірки і налагодження; прийоми робіт і послідовність операцій із розбирання, складання, ремонту і налагодження електричних машин великих потужностей, складного електроустаткування; правила випробування захисних засобів, які застосовуються в електричних установках; порядок організації безпечного ведення робіт в електроустановках, нагляду та обслуговування працюючого електроустаткування; побудову геометричних кривих, необхідних для користування застосовуваними під час ремонту приладами; принцип роботи перетворювачів, установок високої частоти з машинними і ламповими генераторами; розрахунок потреби в статичних конденсаторах для підвищення косінуса фі; способи центрування і балансування електродвигунів; призначення і види високочастотного захисту; правила настроювання і регулювання контрольно-вимірювальних інструментів, правила охорони праці в обсязі кваліфікаційної групи III.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромонтера з ремонту та обслуговування електроустаткування 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Автоматичні пристрої башт тушіння коксохімічних заводів - ремонт та налагодження електросхеми.

2. Вимикачі масляні високовольтні - капітальний ремонт.

3. Електрогодинникові станції всіх систем - середній і капітальний ремонт.

4. Електродвигуни високовольтні - капітальний ремонт, складання, встановлення і центрування.

5. Електросистеми механізмів завантаження доменних печей - повний ремонт і налагодження.

6. Електроприводи багатодвигунні з магнітними станціями і складними схемами автоматики і блокування - перевірка та ремонт.

7. Елементи лічильних схем спеціальних систем керування довжини розкату, телемеханічних пристроїв на агрегатах металургійних заводів - ремонт, монтаж і налагодження.

8. Кабель високої напруги - визначення пошкодження, вилучення пошкодженого відрізка і монтаж вставки.

9. Контактори, магнітні контролери, дорожні вимикачі - ремонт та регулювання.

10. Навантажувачі, пневмоперевантажувачі вагонні, складські, трюмні та інші спеціальні машини - капітальний ремонт і регулювання електроустаткування в повному обсязі.

11. Обмежувачі вантажопідйомності магнітоелектричні - перевірка, налагодження і регулювання.

12. Панелі керування багаторазового волочіння зі складною схемою автоматичного пуску п'яти барабанів однією кнопкою за допомогою реле часу - ремонт і налагодження.

13. Панелі керування і магнітні станції високовольтних електродвигунів прокатних станів - перевірка і ремонт.

14. Потенціометри, сельсинові датчики з передачами - ремонт з виготовленням деталей.

15. Прилади радіоізотопні - монтаж та налагодження.

16. Пульти керування операторського освітлення - ремонт та монтаж.

17. Реле максимальне, фотореле - перевірка, ремонт і регулювання.

18. Ротори електродвигунів - балансування, виявлення та усунення вібрації.

19. Спредери автоматичні - визначення несправності, ремонт, монтаж, демонтаж.

20. Схеми автоматики рольгангів, упорів, перекидання клапанів повітрянагрівачів

мартенівських печей - ремонт і налагодження.

21. Устаткування та апаратура розподільних пристроїв високої напруги - ремонт і монтаж.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Розбирає, здійснює капітальний ремонт, складає, встановлює і проводить центрування високовольних електричних машин та електроапаратів різних типів і систем напругою понад 15 кВ. Обслуговує виробничі ділянки або цехи з особливо складними схемами первинної і вторинної комутації та дистанційного керування. Налагоджує, ремонтує і регулює відповідальні, особливо складні та експериментальні схеми технологічного устаткування, складні електричні схеми автоматичних ліній, а також відповідальні й експериментальні електричні машини, електроапарати, електроприлади та електричні схеми унікального і прецизійного металообробного устаткування. Обслуговує, налагоджує і регулює електричні самописні та електронні прилади. Обслуговує і налагоджує ігнітронні зварювальні апарати з електронікою, ультразвукові, електронні, електроімпульсні установки особливо складного захисту, пристрої автоматичного включення резерву, а також складні схеми із застосуванням напівпровідникових установок на транзисторних і логічних елементах. Перевіряє класи точності вимірювальних трансформаторів. Виконує роботи з ремонту, монтажу та демонтажу кабельних ліній у спеціальних трубопроводах, заповнених маслом або газом під тиском. Здійснює складні епоксидні кінцеві обробки у високовольній кабельній мережі, а також монтаж з'єднувальних муфт між мідними та алюмінієвими кабелями. Здійснює комплексні випробування електродвигунів, електроапаратів трансформаторів різної потужності після капітального ремонту. Готує відремонтоване електроустаткування до здавання в експлуатацію.

Повинен знати: конструкцію, електричні схеми, способи і правила перевірки на точність різних електричних машин, електроапаратів, електроприводів будь-якої потужності і напруги та автоматичних ліній; схеми телекерування та автоматичного регулювання та способи їх налагодження; будову і конструкцію складних реле та приладів електронної системи; правила обслуговування ігнітронних зварювальних апаратів з електронікою, ультразвукових, електроімпульсних і електронних установок; методи комплексних випробувань електромашин, електроапаратів і електроприладів; правила складання електричних схем та іншої технічної документації на електроустаткування в мережі електроживлення; електричні схеми первинної і вторинної комутації розподільних пристроїв; принцип дії захисту з високочастотними блокуваннями; схеми стабілізаторів напруги, напівпровідникових, селенових випрямлячів і телеметричного керування оперативним освітленням і пультів оперативного керування; правила охорони праці в обсязі кваліфікаційної групи III.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією електромонтера з ремонту та обслуговування електроустаткування 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Апаратура автоматична дозувальна для рідких компонентів з електронним реле і терморегуляторами - перевірка, ремонт та налагодження електросхеми.
2. Генератори постійного струму - капітальний ремонт, регулювання і налагодження.
3. Електроприводи зі складними схемами керування - дистиліграфування режимів роботи.
4. Колектори машин постійного струму - складання, виготовлення шаблонів і доведення пластин колектора вручну.
5. Крани портальні, контейнерні перевантажувачі - капітальний ремонт електроустаткування.
6. Лінії автоматичні металорізальних верстатів - складний ремонт і налагодження електросхеми.
7. Лінії поточні з багатодвигунними, синхронізованими і автоматизованими приводами - ремонт і налагодження.
8. Машини електрозварювальні шовні, багатоточкові - ремонт і налагодження.
9. Печі електроплавильні і гартувальні установки високочастотні - перевірка, усунення несправностей і налагодження.
10. Прилади та апарати електронної системи - ремонт і налагодження схеми.
11. Реле електронної башти гасіння коксохімічних заводів - ремонт, установлення і

налагодження.

12. Рентгеноапарати - перевірка, усунення дефектів і налагодження.

13. Системи тиристорного керування - налагодження.

14. Спредери, вантажопідйомні електромагніти - капітальний ремонт, регулювання і налагодження електроустаткування.

15. Схеми електричні автоматичного дистанційного керування - перевірка, ремонт і налагодження.

16. Схеми складні електричні із застосуванням електроніки і фотоелементів - перевірка, ремонт і налагодження.

31. ЕМУЛЬСОВАР

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує емульсії, розчини, суспензії, пасти, мастики, маси та замаслювачі за заданою рецептурою. Зважає хімікати за рецептами та завантажує їх у ємності: котли, баки, ванни і реактори. Стежить за варінням хімічних матеріалів і роботою мішалки. Визначає готовність емульсії, розчинів тощо і перекачує їх у відстійну апаратуру або переносить у визначене місце. Веде журнал витрат матеріалів. Чистить устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: рецептуру і способи виготовлення емульсії, розчинів, суспензії, паст, мастик, мас і замаслювача та методи визначення їх готовності; властивості хімічних матеріалів, які йдуть на приготування емульсії, розчинів, паст тощо; принцип роботи і будову мішалок.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує емульсії, розчини, суспензії, пасти, мастики, маси і замаслювані за заданими рецептами із застосуванням автоматичних систем підтримання температури дозованих хімікатів. Зважає хімікати за рецептами і завантажує їх у підготовлені ємності. Дозує і зливає у реактори по трубопроводу хімікати з дотриманням черговості. Стежить за варінням хімічних матеріалів і роботою мішалки реактора. Контролює автоматичні системи підтримання заданої температури у реакторах, ємностях. Стежить за роботою дистилляторів. Визначає готовність емульсій, розчинів тощо, стежить за їх перекачуванням насосами або компресорами у відстійну апаратуру і витратні ємності. Веде журнал витрат матеріалу і результатів лабораторного аналізу готових емульсій, розчинів тощо. Бере участь у поточному ремонті устаткування.

Повинен знати: рецептуру, способи і правила приготування емульсій, розчинів, суспензій, паст, мастик, мас та замаслювачів і методи визначення їх готовності; властивості хімічних матеріалів, які йдуть на приготування емульсій, розчинів тощо; будову автоматичних систем підтримання температури в реакторах, мішалках, дистилляторах та іншому устаткуванні, яке обслуговує.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією емульсовара 2 розряду - не менше 1 року.

32. ЗАПРАВНИК ПОЛИВАЛЬНО-МИЙНИХ МАШИН

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Наповнює цистерни поливально-мийних машин водою. Приєднує заливну трубу з пробковим краном до цистерни поливально-мийної машини, пожежної колонки (стендера) і до гідранта водопровідного колодязя, від'єднує їх. Відкриває і закриває кришки водопровідного колодязя. Тримає заливну трубу, стендер і гідрант у справному стані. Усуває дрібні несправності заливної труби, стендера і пожежного гідранта.

Повинен знати: будову гідрантів, стендерів і правила усунення дрібних несправностей у них.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на

виробництві, без вимог до стажу роботи.

33. ЗАРЯДНИК ВОГНЕГАСНИКІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує підготовчі роботи з перевірки, ремонту, зарядки і перезарядки пінних, порошкових, вуглекислотних і фреонових літакових вогнегасників. Приймає, здійснює первинний огляд, розряджає вогнегасники, чистить і промиває балони, фарбує і готує їх до випробування. Розпаковує колби і коробки із зарядами; чистить їх від пакувальних матеріалів. Готує розчини для заряджання вогнегасників. Проводить гідравлічне випробування корпусів, заряджає і відбраковує несправні вогнегасники, ремонтує балони, арматуру і запобіжні пристрої під керівництвом зарядника вогнегасників вищої кваліфікації.

Повинен знати: принцип роботи пінних, порошкових, вуглекислотних і фреонових літакових вогнегасників різних типів; призначення та умови застосування інструменту і контрольно-вимірювальних приладів під час випробування і заряджання вогнегасників; властивості хімічних зарядів, правила їх транспортування і зберігання; способи розряджання і заряджання вогнегасників, фарбування і ремонту корпусів і арматури.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Заряджає і перезаряджає пінні, порошкові, вуглекислотні і фреонові літакові вогнегасники. Перевіряє якість заряду, справність арматури і запобіжних пристроїв. Проводить гідравлічне випробування корпусів, ремонт балонів, арматури і запобіжних пристроїв, відбраковує несправні вогнегасники. Веде облік заряджених вогнегасників і оформляє встановлену технічну документацію. Обслуговує устаткування зарядної станції, компресори, насоси і прилади під час заряджання вогнегасників і випробування балонів. Виконує поточний ремонт обслуговуваного устаткування і бере участь у більш складних видах ремонту.

Повинен знати: будову пінних, порошкових, вуглекислотних і фреонових літакових вогнегасників різних типів; хімічний склад і властивості компонентів, які входять до зарядів вогнегасників; правила перевірки і випробування корпусів балонів, вентилів і запобіжних пристроїв; умови транспортування вогнегасників; типи зарядних станцій; принцип роботи апаратів і приладів, застосовуваних під час заряджання вогнегасників; порядок оформлення технічної документації на заряджені вогнегасники.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією зарядника вогнегасників 2 розряду - не менше 1 року.

34. ЗАРЯДНИК ПРОТИГАЗОВИХ КОРОБОК

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Заряджає і перезаряджає протигазові коробки протигазів. Випробовує за допомогою контрольно-вимірювальних приладів коробки на вбирну здатність, герметичність і опір. Веде процес регенерації протигазових коробок протигазів продуванням повітря.

Повинен знати: марки протигазових коробок, їх призначення; склад вбирачів для кожної марки і властивості вбирачів; правила заряджання, перезаряджання і регенерації поглинальних сумішей протигазових коробок протигазів, а також адсорбентів та їх замінників.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

35. ЗАРЯДНИК ХОЛОДИЛЬНИХ АПАРАТІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Заливає резервуари насичення водним розчином хромату натрію. Стежить за роботою вакуум-насосів, резервуарів насичення, холодильних установок для охолодження

водоаміакового розчину, зарядних стендів і трубопроводів. Замінює водневі та аміакові балони. Веде записи про роботу апаратів зарядної станції. Підносить холодильні апарати для зарядження. Бере участь у поточному ремонті апаратури зарядної станції.

Повинен знати: принцип роботи устаткування зарядної станції: холодильних установок, вакуум-насосів, зарядних стендів; способи заливання резервуарів насичення водним розчином хромату натрію і заміни водневих і аміакових балонів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Заряджає холодильні апарати водоаміаковим розчином, воднем і перевіряє якість їх заповнення. Готує водоаміаковий розчин у резервуарах насичення. Регулює подавання охолоджувальної води для насичення розчину і регулює тиск у резервуарах насичення. Готує холодильні апарати під зарядження (вакуумування, продування вогнем, вторинне вакуумування). Перевіряє зарядний штуцер на герметичність. Проводить поточний ремонт і випробування після ремонту зарядної станції.

Повинен знати: будову і призначення основних частин устаткування зарядної станції: зарядних стендів, холодильних установок, вакуум-насосів, колекторів, приладів регулювання, трубопроводів і арматури; будову холодильних апаратів побутових холодильників, правила регулювання подавання охолоджувальної води для насичування розчину; правила поводження з холодильним апаратом під час зарядження; способи приготування водоаміакового розчину; фізико-хімічні властивості аміаку, водню і розчинів у межах виконуваної роботи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією зарядника холодильних апаратів 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Регулює подавання водню в резервуари насичення для перемішування водоаміакового розчину. Відбирає проби на аналіз. Розбавляє розчин у разі високої концентрації аміаку або добавляє аміак при недостатній концентрації розчину за даними аналізу.

Повинен знати: будову устаткування зарядної станції: зарядних стендів, холодильних установок, вакуум-насосів, колекторів, приладів регулювання, трубопроводів і арматури; будову обслуговуваних контрольно-вимірювальних приладів; правила і послідовність відбирання проб водоаміакового розчину на аналіз; правила регулювання подавання водню та аміаку під час розбавлення водоаміакового розчину в резервуарах насичення.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією зарядника холодильних апаратів 3 розряду - не менше 1 року.

36. ЗЛИВАЛЬНИК-РОЗЛИВАЛЬНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Приймає кислоту, луги, молоко, патоку, розчинники, водні розчини в різні ємності. Зливає рідину в резервуари, баки, цистерни, контейнери, бочки та іншу тару із зважуванням, замірюванням, наклеюванням етикеток, фільтрацією. Розливає продукцію вручну в розливну тару. Закупорює, відкочує, відносить наповнену тару, обв'язує та змащує тару. Промиває та очищує розливні машини та пристрої. Виконує поточний ремонт і змащування насосів, ємностей та комунікаційного зливного вузла.

Повинен знати: основні фізико-хімічні властивості продуктів, що зливаються та наливаються; правила приймання, передавання та зливання рідких продуктів; вимоги державних стандартів до якості тари та її закупорювання; норми розливання продукції в тару.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Приймає бензин, гас, нафту та інші нафтопродукти, масляні антисептики різної в'язкості, плавлений каустик, рідкий аміак, хлорал, параклорбензолсульфоокислоти, акрилову емульсію, жирні спирти, гексахлоран, пергідроль, емульсію ядохімікатів, паронітрохлорбензол, динітрохлорбензол у різні сховища. Розливає продукцію на автоматичних і напіваавтоматичних машинах у розливну тару. Розташовує вагони-цистерни під зливоналивні стояки залізничної естакади. Доводить і опускає шланги зливоналивних стояків у люки. Відкриває і закриває засувки на стояках. Зачищає вагони-цистерни від залишків продуктів. Підігриває цистерни і комунікації. Веде облік надходження продуктів, що зливаються та наливаються.

Повинен знати: основні фізико-хімічні властивості продуктів, що зливаються та наливаються, правила поводження із шкідливими і отруйними продуктами; властивості, правила приймання, передавання та зливання рідких продуктів; вимоги державних стандартів до якості тари та її закупорювання; норми розливання продукції в тару.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією зливальника-розливальника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

- у разі зливання жовтого та червоного фосфору, зрідженого газу.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією зливальника-розливальника 3 розряду - не менше 1 року.

37. КАСТЕЛЯНКА

Завдання та обов'язки. Одержує, перевіряє і видає спецодяг, спецвзуття, санітарний одяг, білизну, чохли, порт'єри тощо та запобіжні засоби. Сортує одяг, білизну і таке інше, що було у вжитку, намічує його, відправляє до пральні. Виконує дрібний ремонт та підпрасовує після прання. Веде облік і контроль за правильним використанням спецодягу, білизни тощо. Бере участь у складанні актів на списання спеціального і санітарного одягу, взуття, білизни та інших предметів, які непридатні до вжитку. Оформляє встановлену документацію.

Повинна знати: порядок одержання, видання, зберігання і списання внаслідок зносу спеціального і санітарного одягу, взуття, білизни, запобіжних засобів; терміни носіння спеціального та санітарного одягу, взуття, білизни, терміни заміни та правила налічування, порядок ведення встановленої документації.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

38. КЛЕЄВАР (загальні професії для всіх галузей)

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить розварювання, розмочування, розчинення клейового розчину із різних готових клейов: декстрину, казеїнового, силікатного, столярного тощо із застосуванням антисептиків. Здійснює підвезення, дроблення, завантажування, вивантажування, просіювання і перемішування компонентів, які утворюють клейові розчини. Визначає готовність клейових розчинів. Розігриває і розливає готовий клейовий розчин. Чистить і миє котли, баки, ванни, клеєварки та інший інвентар, застосовуваний для приготування клейових розчинів.

Повинен знати: правила приготування клейових розчинів; основні знання про будову і принцип роботи устаткування для приготування і варіння клейових розчинів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує різні види клейових розчинів холодним або гарячим способом із

готових клеїв. Підбирає рецептури і режими для оброблювання клейових речовин. Регулює температуру відповідно до вибраного режиму. Регулює концентрацію шляхом додаткового уведення окремих компонентів. Перевіряє концентрацію розчинів ареометром або клейоміром. Подає готовий розчин у виробництво. Визначає придатність матеріалів для виготовлення клейових розчинів. Сортує клеї за зовнішніми ознаками.

Повинен знати: рецептуру клейових розчинів; правила приготування клейових розчинів і режими їх варіння; властивості клейових речовин і клейових розчинів; вимоги до вихідних матеріалів, які утворюють клейові розчини, а також до клейових розчинів залежно від структури і призначення склеюваних виробів; будову котлів, баків, ванн, клейоварок; призначення і правила застосування приладів регулювання, контролю температури і сигналізації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією клеєвара 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує клейові розчини різних видів і призначення із готових клеїв (крім клеїв із синтетичних смол). Веде процес варіння клейових розчинів під тиском. Випробовує виготовлені клеї і клейові розчини на в'язкість, липкість, міцність клейової плівки. Заливає клей у ванни агрегата. Підтримує потрібну консистенцію клею у ваннах агрегата. Зважає сировину і матеріали. Зливає і видає виготовлений клей. Стежить за процесом варіння і визначає готовність клею. Веде технологічний процес приготування бітумно-каніфольної і проклеюючих емульсій під керівництвом клеєвара вищої кваліфікації. Контролює зберігання і використання клейових матеріалів і розчинів.

Повинен знати: будову клейоварочних котлів, що працюють під тиском; державні стандарти і технічні умови на клейові матеріали; будову обслуговуваного устаткування; способи випробування клеїв і клейових розчинів на в'язкість, липкість, міцність клейової плівки; види клеїв і клейових розчинів залежно від призначення; правила зберігання і використання різних клеїв, клейових матеріалів, розчинів і емульсій.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією клеєвара 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує і варить клей із синтетичних смол різних видів і призначення в клейоварильних котлах і реакторах відповідно до заданого режиму. Дозує компоненти (сечовину, формалін, етиленгліколь, їдкий натр, аміак). Веде технологічний процес приготування бітумно-каніфольної і проклеюючих емульсій. Регулює технологічний процес приготування клею за допомогою контрольно-вимірювальних приладів. Контролює хід процесу варіння клею, смоли і емульсій. Випробовує виготовлені клеї на в'язкість, липкість, міцність клейової плівки, розтирання з водою. Спускає готові емульсії в баки зберігання.

Повинен знати: фізико-хімічні і технологічні властивості речовин, рецептуру і способи приготування клею та емульсій; будову і принцип роботи обслуговуваного устаткування, апаратури і комунікацій; будову і призначення контрольно-вимірювальних приладів та правила користування ними; спосіб випробування; правила зберігання клеїв і вапна; вимоги до якості готової продукції.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією клеєвара 3 розряду - не менше 1 року.

39. КОМЕНДАНТ

Завдання та обов'язки. Забезпечує виконання робіт з утримання будівель, а також суміжних споруд та прилеглої території в належному стані. Організовує прибирання та стежить за додержанням чистоти у внутрішніх приміщеннях будівлі. Готує приміщення до осінньо-зимової експлуатації, організовує своєчасний ремонт дверей, вікон, замків, штор тощо. Забезпечує збереження та утримання в справному стані майна, яке знаходиться в будівлі. Веде облік наявності майна, проводить періодичний огляд і складає акти на його списання. Одержує і видає підсобним робітникам та прибиральницям інвентар і предмети господарського обслуговування та здійснює відповідний оперативний облік. Контролює виконання правил протипожежної безпеки. Веде книгу записів санітарного і протипожежного нагляду.

Повинен знати: порядок утримання службових, побутових, житлових та інших приміщень будівель; правила внутрішнього трудового розпорядку; основи первинного обліку та звітності.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

40. КОМІРНИК

Завдання та обов'язки. Приймає на склад, зважує, зберігає і видає зі складу різні матеріальні цінності: паливо, сировину, напівфабрикати, готову продукцію, деталі, інструменти, речі тощо. Перевіряє відповідність цінностей, які приймає, супровідним документам. Переміщує матеріальні цінності до місць зберігання вручну або за допомогою штабелерів та інших механізмів з розкладанням (сортуванням) їх за видами, якістю, призначенням та іншими ознаками. Керує роботою під час навантаження, вивантаження вантажів і розташування їх усередині складу. Комплектує партії матеріальних цінностей за заявками споживачів. Складає дефектні відомості на несправні інструменти, прилади тощо, акти на їх ремонт і списання, а також на недостачу і псування матеріалів. Приймає особистий автотранспорт від населення на тимчасове зберігання з оформленням відповідних документів. Організовує зберігання матеріалів і продукції з метою запобігання їх псуванню та втратам. Веде облік наявних на складі матеріальних цінностей і звітну документацію про їх рух. Бере участь у проведенні інвентаризацій. Забезпечує зберігання матеріальних цінностей.

Повинен знати: правила ведення складського господарства; номенклатуру, сортамент матеріальних цінностей, що зберігаються, їх властивості і призначення; правила обліку, зберігання, руху матеріальних цінностей на складі і правила оформлення супровідних документів на них; правила комплектування партій різних матеріальних цінностей за технологічними документами; правила застосування складського вимірювального інструменту, пристроїв, механізмів і способи перевірки їх на придатність до роботи; способи зберігання речей, продукції і сировини від псування під час розвантаження, навантаження і утримання на складі; правила проведення інвентаризацій; правила безпечного зберігання і переміщення токсичних, пожежо- і вибухонебезпечних матеріалів, палива та мастила; правила і норми охорони праці та протипожежного захисту під час зберігання і переміщення матеріалів та утримання службових приміщень.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

41. КОНСЕРВУВАЛЬНИК УСТАТКУВАННЯ ТА МЕТАЛОВИРОБІВ

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує зовнішню консервацію і розконсервацію деталей, виробів, окремих вузлів, інструменту та іншої подібної готової продукції на короткий і тривалий час зберігання. Чистить, промиває і змачує різними способами готову продукцію вручну в підігрітих масляних ваннах з витримуванням і без витримування. Виконує фарбування, обвуглювання, просочування і обгортання. Підготовлює тару і пакує деталі, вироби, окремі вузли машин та інструменту. Транспортує їх до місця зберігання. Використовує прості підйомно-транспортні механізми.

Повинен знати: призначення і види консервації і розконсервації, найменування деталей, виробів, окремих вузлів устаткування та інструменту, які надходять на консервацію; види корозії, матеріали і хімічні розчини, застосовувані для чищення, промивання і підготовку деталей, виробів, окремих вузлів устаткування, інструментів та іншої подібної готової продукції, а також консервації і розконсервації; основні знання про призначення установок, стендів і спеціального устаткування, застосовуваного під час консервації, основні властивості, марки і найменування антикорозійних матеріалів; технологічний процес консервування; режими антикорозійної обробки; порядок укладання і пакування готової продукції, оформлення документації на виконану роботу; призначення та умови застосування простих контрольно-вимірювальних приладів; правила керування простими підйомними механізмами.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Агрегати та авіадвигуни - зовнішня очистка від пилу і бруду.
2. Інструмент - консервація і розконсервація.

3. Листи сталі - промаслювання.
4. Трубки паливної системи - консервація.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить зовнішню консервацію і розконсервацію машин, верстатів, двигунів і апаратури на тривале і коротке зберігання. Підготовляє мастильний матеріал для консервації. Виконує чищення, промивання, змазування, фарбування, обвуглювання, просочування та обгортання устаткування і виробів. Пакує машини, верстати, агрегати електро- й авіадвигуни та інше устаткування. Управляє маслопідігрівальним пристроєм і підйомно-транспортними механізмами.

Повинен знати: види і призначення зовнішньої консервації і розконсервації машин, верстатів, двигунів та іншого устаткування та їх основні конструктивні дані; причини виникнення корозії і методи боротьби з нею; матеріали, застосовувані для пакування і консервації; марки і найменування масел і мастильних матеріалів, застосовуваних для консервації і розконсервації; правила користування установками, приладами, пристроями; будову простих контрольно-вимірювальних приладів; найменування і призначення агрегатів, вузлів, деталей, машин, верстатів і двигунів, які підлягають консервації.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією консервувальника устаткування та металовиробів 1 розряду - не менше 0,5 року.

Приклади робіт.

1. Авіадвигуни - зовнішня консервація і пакування.
2. Бензо- і маслonaсоси - консервація.
3. Компресори повітряні - консервація зовнішня і розконсервація.
4. Редуктори - прокачування масла.
5. Циліндри, поршні, втулки головного шатуна - розконсервація.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить зовнішню і внутрішню консервацію і розконсервацію із частковим розбиранням, складанням і комплектуванням машин, верстатів, апаратів, агрегатів, авіаційних та інших тягових двигунів на тривале зберігання. Просушує апарати та устаткування гарячим повітрям у спецкамері і прокачує гарячим маслом. Комплектує авіадвигуни та інше устаткування необхідними агрегатами і запасними частинами та пакує в плівковий чохол. Керує спеціальними камерами і пристроями для консервації двигунів. Налагоджує і робить поточний ремонт обслуговуваного устаткування та інструменту.

Повинен знати: призначення і види консервації; матеріали і хімічні розчини, застосовувані для чищення, промивання і підготовки машин, верстатів і апаратури до консервації, розконсервації і переконсервації; види корозії та антикорозійні покриття; основні метали, сплави і неметалеві матеріали, застосовувані в конструкції авіадвигуна, та їх властивості; оформлення технічної документації на виконані роботи з консервації.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією консервувальника устаткування та металовиробів 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Авіадвигуни - консервація і розконсервація.
2. Авіадвигуни - прокачування гарячим маслом.
3. Компресори повітряні - внутрішня консервація.

42. КОНТРОЛЕР З НЕРУЙНІВНОГО КОНТРОЛЮ

I рівень кваліфікації(1)

(1) Відповідно до Державного нормативного акта про охорону праці (ДНАОП) 0.00-1.27-97, Європейського стандарту EN 473 та Європейського стандарту EN 45013 встановлений такий професійний ряд працівників з неруйнівного контролю:

- робітники – Контролер з неруйнівного контролю, I рівень кваліфікації (початковий рівень),
 - Контролер з неруйнівного контролю, II рівень кваліфікації (вищий рівень);
- фахівці – Фахівець з неруйнівного контролю, II рівень кваліфікації (початковий рівень),
 - Фахівець з неруйнівного контролю, III рівень кваліфікації (вищий рівень),
 - Фахівець з неруйнівного контролю, III рівень кваліфікації /адміністратор/ (вищий рівень).

Завдання та обов'язки. Здійснює контроль об'єктів (продукції) із застосуванням певного методу та апаратури для неруйнівного контролю (НК) без права робити висновки про їх якість. Відповідно до нормативної документації (НД) на технологію НК перевіряє на справність, налагоджує та приводить у готовність до роботи засоби контролю. Готує об'єкти (перевіряє поверхні зон сканування, розмітки тощо). Позначає на об'єктах (продукції) та у відповідній документації описує зони, де передбачається наявність дефектів. Виконує контрольні операції. Фіксує параметри контролю, схеми монтування установки, прив'язки джерел інформації до об'єктів контролю (схеми викладок рентгенівської плівки, схеми монтування конструкції автоматичного сканера, масштаб та інші дані). Виявляє та ідентифікує дефекти, вимірює їх параметри. Аналізує види дефектів, типізує їх. Готує документацію для остаточного висновку про якість об'єктів (продукції) для контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Повинен знати: типи дефектів, які підлягають виявленню, та можливі зони їх утворення у конкретних об'єктах контролю, принцип дії та основи знань про метод НК; принцип роботи, органи керування, порядок перевірки на справність та налагодження апаратури для НК; основні положення методики (технології) та НД з НК конкретних об'єктів; фактори, які впливають на достовірність виявлення дефектів; порядок оформлення результатів контролю відповідно до вимог НД; правила охорони праці.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Стаж роботи з неруйнівного контролю - не менше 0,5 року.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Контролер з неруйнівного контролю (радіаційний метод контролю - РК/КТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) радіаційним методом без права робити висновки про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (ультразвуковий метод контролю - УК/УТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) ультразвуковим методом без права робити висновки про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (вихрострумний метод контролю - ВК/ЕТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) вихрострумним методом без права робити висновки про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (магнітний метод контролю - МК/МТ) I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) магнітним методом без права робити висновки про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (візуально-оптичний метод контролю - ВО/ОТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) візуально-оптичним методом без права робити висновки про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (капілярний метод контролю - КК/РТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) капілярним методом без права робити висновок про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (радіографічний метод контролю - РГК/РГТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) радіографічним методом без права робити висновок про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (радіохвильовий метод контролю - РХК/РВТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) радіохвильовим методом без права робити висновок про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (метод контролю герметичності ГК/ЛТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) методом герметичності без права робити висновок про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (тепловий метод контролю - ТК/ВТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) тепловим методом без права робити висновок про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

Контролер з неруйнівного контролю (метод контролю акустичної емісії АЕК/АЕТ), I рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) методом акустичної емісії без права робити висновок про їх якість. Працює під наглядом і керівництвом контролера з НК II рівня кваліфікації або фахівця з НК відповідної спеціалізації.

ПРИКЛАДИ РОБІТ

Литво; поковки, прокат, листи; зварювання та наплавки; труби; металовироби та напівфабрикати - контролювання за вимогами галузевої НД і специфікою виробничого сектору поверхні та інших параметрів об'єктів (продукції). Робота без права робити висновок про їх якість.

II рівень кваліфікації(2)

(2) Відповідно до Державного нормативного акта про охорону праці (ДНАОП) 0.00-1.27-97, Європейського стандарту ЕН 473 та Європейського стандарту ЕН45013 встановлений такий професійний ряд працівників з неруйнівного контролю:

робітники	- Контролер з неруйнівного контролю, I рівень кваліфікації (початковий рівень),
	- Контролер з неруйнівного контролю, II рівень кваліфікації (вищий рівень);
фахівці	- Фахівець з неруйнівного контролю, II рівень кваліфікації (початковий рівень),
	- Фахівець з неруйнівного контролю, III рівень кваліфікації (вищий рівень),
	- Фахівець з неруйнівного контролю, III рівень кваліфікації /адміністратор/ (вищий рівень).

Завдання та обов'язки. Здійснює контроль об'єктів (продукції) із застосуванням певного методу та апаратури для неруйнівного контролю (НК) і робить висновок про їх якість. Готує технологічні карти контролю конкретних об'єктів (продукції, виробів) згідно з чинними нормативними документами (НД). Налаштовує апаратуру на задані параметри. Виконує контрольні операції, робить остаточні висновки про якість проконтрольованих об'єктів (продукції). Перевіряє результати контролювання і робить остаточні висновки про якість об'єктів (продукції), яка контролювалася контролерами з НК I рівня кваліфікації. Маркує (ставить маркери) на проконтрольовані об'єкти (продукції). Керує, наглядає за роботою, провадить інспекційні перевірки об'єктів (продукції), які контролювалися контролерами з НК I рівня кваліфікації. Бере участь у підготовці та атестації контролерів з НК.

Повинен знати: визначення понять якості та контролю якості; особливості застосування методів НК; основи технології виготовлення об'єктів контролю; основи технології контролю конкретних

об'єктів певним методом НК; будову і правила експлуатації апаратури та витратних матеріалів для певного методу НК; основні неполадки дефектоскопічної апаратури і способи їх усунення; способи та прийоми вимірювання параметрів, вимірювані характеристики та ознаки дефектів; правила інтерпретації результатів контролювання; порядок оформлення остаточних результатів контролювання; ведення документації з НК; основи керівництва і нагляду за контролерами з НК.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією контролера з неруйнівного контролю I рівня кваліфікації - не менше 1 року.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Контролер з неруйнівного контролю (радіаційний метод контролю - РК/RT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) радіаційним методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (ультразвуковий метод контролю - УК/UT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) ультразвуковим методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (вихрострумний метод контролю - ВК/ET); II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) вихрострумовим методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (магнітний метод контролю - МК/MT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) магнітним методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (візуально-оптичний метод контролю - ВО/VT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) візуально-оптичним методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (капілярний метод контролю - КК/PT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) капілярним методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (радіографічний метод контролю - РГК/RGT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) радіографічним методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (радіохвильовий метод контролю - РХК/RWT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) радіохвильовим методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (метод контролю герметичності ГК/LT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) методом герметичності і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (тепловий метод контролю ТК/UT), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) тепловим методом і робить висновок про їх якість.

Контролер з неруйнівного контролю (метод контролю акустичної емісії - АЕК/АЕТ), II рівень кваліфікації. Здійснює контроль об'єктів (продукції) методом акустичної емісії і робить висновок про їх якість.

ПРИКЛАДИ РОБІТ

Литво; поковки, прокат, листи; зварювання та наплавки; труби; металовироби та напівфабрикати - контролювання за вимогами галузевої НД і специфікою виробничого сектору поверхні та інших параметрів об'єктів (продукції) з оцінюванням їх якості відповідно до особливостей застосування конкретного методу НК.

43. КОТЛОЧИСТИЛЬНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить зовнішні і внутрішні поверхні нагрівання котлів усіх типів від накипу, нагару, шлаку, золи із застосуванням ручного котлоочистильного інструменту під керівництвом котлоочистильника вищої кваліфікації. Продуває і промиває поверхні нагрівання котлів і труб після чищення. Розбирає, чистить і складає простий котлоочистильний інструмент.

Повинен знати: найменування і розташування поверхонь нагрівання котлів; призначення інструменту і пристроїв, які використовуються під час чищення поверхонь нагрівання котлів; правила чищення поверхонь нагрівання котлів; способи розбирання, чищення і складання ручного котлочистильного інструменту; порядок користування індивідуальними засобами захисту і протипожежним інвентарем.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить зовнішні і внутрішні поверхні нагрівання водогрійних котлів від накипу, нагару, шлаку, золи із застосуванням котлочистильного інструменту. Чистить топки, газоходи, лежачки, електрофільтри і бункери котлів усіх типів. Обслуговує дробоструминні установки. Виконує поточний ремонт котлочистильного інструменту.

Повинен знати: коротку характеристику обслуговуваних котлоагрегатів; будову застосовуваного котлочистильного інструменту; способи внутрішнього і зовнішнього чищення поверхонь нагрівання котлів і допоміжного обладнання; правила поточного ремонту котлочистильного інструменту; порядок підготовки спецодягу та індивідуальних засобів захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією котлочистильника 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить внутрішні поверхні нагрівання жаротрубних і горизонтально-водотрубних котлів від накипу, нагару, шлаку, золи із застосуванням котлочистильного інструменту. Чистить трубчасті повітропідігрівники, циклони, скрубери, колектори, канали гідрозоловидалення, обертові механізми, золотроводи і зовнішні поверхні нагрівання котлів усіх типів, крім водогрійних. Розшлаковує екрани пальників, топку котлів усіх типів із замірюванням температури в топці. Готує присадки і завантажує їх у бункери або відповідні ємності. Проводить заміну і реставрацію дробу. Готує лужні розчини необхідної концентрації. Влаштовує риштування і помости.

Повинен знати: характер забруднення поверхонь нагрівання і вплив їх на роботу котлоагрегатів, правила підбирання інструменту залежно від ступеня забрудненості і конструктивних особливостей поверхонь нагрівання; правила заміни і реставрації дробу; призначення хімічних присадок; способи приготування лужних розчинів; правила влаштування риштувань і помостів для виконання робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією котлочистильника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить внутрішні поверхні нагрівання вертикальних водотрубних і газотрубних котлів від накипу, нагару, шлаку, золи із застосуванням котлочистильного інструменту. Чистить регенеративні повітропідігрівники, економайзери, трубні пучки конденсаторів, водопаропідігрівники та охолодники котлів усіх типів. Чистить турбіни під керівництвом котлочистильника вищої кваліфікації. Контролює якість усіх видів котлочистильних робіт, підготовлює і здає вичищене устаткування. Підналагоджує котлочистильний інструмент. Веде технічну документацію про роботу обслуговуваного устаткування.

Повинен знати: будову котлоагрегатів і теплообмінного устаткування; технологічну послідовність основних видів котлочистильних робіт; методи контролю якості котлочистильних робіт; способи підналагоджування котлочистильного інструменту; правила ведення технічної документації про роботу обслуговуваного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією котлочистильника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить внутрішні поверхні нагрівання барабанних котлів від накипу, нагару, шлаку, золи із застосуванням котлочистильного інструменту. Чистить турбіни, екранні пароперегрівні поверхні нагрівання котлів усіх типів. Визначає обсяг робіт за станом забрудненості поверхонь нагрівання котлоагрегатів і теплообмінників. Здійснює контроль за ефективною дією і своєчасним пуском у роботу технічних засобів комплексної очистки залежно від змін температури вихідних газів, опору ділянок газового тракту, температури холодного повітря. Налагоджує котлочистильний інструмент, використовувані пристрої і механізми. Заповнює акти на виконані роботи.

Повинен знати: конструкцію і характеристики котельних і турбінних установок усіх типів; технологію котлочистильних робіт; методи визначення обсягу робіт за станом забрудненості поверхонь нагрівання; призначення технічних засобів комплексної очистки;

правила налагодження котлочистильного інструменту, використовуваних пристроїв і механізмів; правила заповнення актів на виконані роботи.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією котлочистильника 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить внутрішні поверхні нагрівання прямоточних котлів, котлів-утилізаторів, парогазових установок від накипу, нагару, шлаку, золи із застосуванням котлочистильного інструменту і устаткування. Чистить мембранні ширмові, конвективні пароперегрівники, вертикальні і горизонтальні трубні панелі екранів. Визначає найбільш ефективний спосіб технологічної послідовності і оптимального режиму очистки поверхонь нагрівання котлоагрегатів. Здійснює хімічну очистку поверхонь нагрівання котлоагрегатів усіх типів і різного теплообмінного устаткування. Налагоджує і регулює технічні засоби комплексної очистки поверхонь нагрівання. Керує бригадою і контролює якість усіх котлочистильних робіт.

Повинен знати: основи теплотехніки і тепломеханіки; способи визначення оптимального режиму очистки поверхонь нагрівання; особливості хімічної очистки поверхонь нагрівання тепло-енергетичного устаткування, правила налагодження і регулювання технічних засобів комплексної очистки поверхонь нагрівання; технічну документацію, схеми та інструкції щодо роботи котлочистильних засобів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією котлочистильника 5 розряду не менше 1 року.

44. КОЧЕГАР ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПЕЧЕЙ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес спалювання твердого, рідкого і газоподібного палива в різного типу топках сушильних барабанів, випалювальних, муфельних та інших технологічних печах. Обслуговує камери висотою до двох поверхів для обжарювання і копчення ковбас та свинокопченостей. Регулює процес горіння, дуття, тяги і температурного режиму на обслуговуваному устаткуванні. Готує устаткування і паливо до роботи: чистить топки від шлаку і золи, чистить форсунки, мазутофільтри, перевіряє справність кладки колосників топки, стан і роботу шиберів, справність іскроуловлювальних пристроїв, стан форсунок, вентиляторів, регулювальної і контрольно-вимірювальної апаратури. Вибирає режим роботи топок. Стежить за роботою топок, насосів, двигунів, газової комунікації, повітрודувок, екстаустерів тощо. Проводить поточний ремонт обслуговуваного устаткування.

Повинен знати: будову топок різного типу технологічних печей, вентиляторів, насосів двигунів, повітрודувок, екстаустерів, контрольно-вимірювальних приладів; методи ефективного використання устаткування; теплотворну здатність палива; нормальний технологічний режим і правила регулювання горіння палива.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес спалювання твердого, рідкого і газоподібного палива в топках багатоподових і содових печей. Обслуговує камери висотою понад два поверхи для обжарювання і копчення ковбас і свинокопченостей. Регулює процес горіння, дуття, тяги і

температурного режиму на обслуговуваному устаткуванні. Готує устаткування і паливо до роботи: чистить топки від шлаку і золи, чистить форсунки, мазутофільтри, перевіряє справність кладки колосників топки, стан і роботу шиберів справність іскроуловлювальних пристроїв, стан форсунок, вентиляторів, пускової, регулюючої і контрольно-вимірювальної апаратури. Вибирає режим роботи топок. Стежить за роботою топок, газової комунікації, повітродувок тощо. Проводить поточний ремонт обслуговуваного устаткування.

Повинен знати: будову топок багатоподових і содових печей, вентиляторів, повітродувок, контрольно-вимірювальних приладів; методи ефективного використання устаткування; теплотворну здатність палива; нормальний технологічний режим і правила регулювання горіння палива.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією кочегара технологічних печей 3 розряду - не менше 1 року.

45. КУБІВНИК

Завдання та обов'язки. Наповнює бачки водою і вмикає в електромережу. Стежить за нагріванням води і своєчасним вимкненням бачків з мережі. Зливає застоюну воду. У разі виявлення несправності бачків викликає електромонтера або слюсаря. Обслуговує відкриті водяні котли для кип'ятіння води. Дотримується правил санітарії і гігієни.

Повинен знати: будову і правила експлуатації обслуговуваного устаткування; види палива та їх теплотворну здатність.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

46. КУР'ЄР

Завдання та обов'язки. Доставляє ділові папери, пакети, листи, книги тощо за призначенням і вказівкою старшої посадової особи, а також одержує їх і доставляє з інших організацій. Записує одержані ділові папери і ті, що розсилаються, у розсилку книгу. Викликає працівника до керівників служби або підрозділу.

Повинен знати: правила обліку, зберігання і доставки ділових паперів, пакетів, листів, книг тощо за призначенням; розташування обслуговуваних об'єктів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

47. ЛАБОРАНТ-ЕЛЕКТРОАКУСТИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить імпульсні або окремі електроакустичні і магнітні випробування магнітних стрічок і порошоків за допомогою електричних контрольно-вимірювальних приладів під керівництвом лаборанта-електроакустика вищої кваліфікації.

Повинен знати: принцип роботи установок для контролю електроакустичних і магнітних випробувань магнітних стрічок і порошоків; основні принципи магнітного запису електричних сигналів;

призначення та умови застосування електричних контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить імпульсні або окремі електроакустичні і магнітні випробування магнітних стрічок і порошоків за допомогою електричних контрольно-вимірювальних приладів. Вимірює та установлює частоти проходження імпульсних сигналів на магнітній стрічці. Проводить електроакустичні магнітні випробування магнітних стрічок і порошоків під керівництвом лаборанта-електроакустика вищої кваліфікації.

Повинен знати: будову установок для контролю електроакустичних і магнітних випробувань магнітних стрічок і порошоків; будову електричних контрольно-вимірювальних приладів; правила і

способи проведення імпульсних випробувань магнітних стрічок і порошків.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-електроакустика 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить електроакустичні і магнітні випробування магнітних стрічок і порошків за допомогою електричних контрольно-вимірювальних приладів. Вимірює та установлює величини напруги, сили і частоти струму, тривалості амплітуди і шпаруватості на магнітній стрічці. Здійснює запис-відтворення на еталонній і випробовуваній стрічці синусоїдних та імпульсних сигналів. Визначає відносну чутливість, нерівномірність чутливості, частотну характеристику, власний шум стрічок, модуляційний шум, розмагнічуваність, копір-ефект, нелінійність викривлень, оптимальність струму зміщень магнітності, характеристики феромагнітної стрічки і порошку. Калібрує та установлює нуль і регулює електричні контрольно-вимірювальні прилади. Пред'являє окремі типи магнітних стрічок приймачам, споживачеві. Оформляє паспорти на готову продукцію.

Повинен знати: правила налаштування установок для проведення електроакустичних і магнітних випробувань магнітних стрічок і порошків; основи електротехніки, радіотехніки електроакустики, електричних і радіовимірювань; фізичні основи магнітного запису електричних сигналів; технологічний процес виготовлення магнітних стрічок; методи електроакустичних і магнітних випробувань.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-електроакустика 3 розряду - не менше 1 року.

48. ЛАБОРАНТ ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНИХ ВИПРОБУВАНЬ ТА ВИМІРЮВАНЬ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Складає за ескізами і кресленнями прості схеми випробувань. Проводить контрольні вимірювання діелектричних характеристик зразків пластмас, компаундів, лакових плівок, рідких діелектриків. Перевіряє якість ізоляції електроелементів. Проводить тривалі кліматичні випробування на вологість діелектриків і електроелементів з проміжним контролем їх електричних властивостей. Визначає механічні властивості твердих діелектриків шляхом випробувань на розтяг, ударну в'язкість, згин і стиск у різних температурних умовах. Перевіряє прилади постійного і змінного струму методом порівняння з еталонами. Складає схеми для перевірки амперметрів і вольтметрів. Вимірює опір на місці постійного струму. Готує матеріали для пресування зразків і виробів із поліетилену, фторопласту, пластмас для випробувань і вимірів. Ізолює електроелементи лаками, емаллями та іншими складними електроізоляційними речовинами (компаундами). Виконує роботи з випробувань і вимірювань в автоклавах і барокамерах. Визначає ступінь в'язкості рідких матеріалів приладами. Вимірює омичний опір частоти обертання електродвигуна. Випробовує обмотки в асинхронних двигунах соленоїдного приводу. Перевіряє роботу низьковольтного електродвигуна під напругою. Проводить елементарні випробування низьковольтних електродвигунів потужністю до 40 кВт, низьковольтних і зварювальних трансформаторів. Випробовує мегомметром опір ізоляції обмоток. Визначає твердість приладами. Проводить контрольні випробування ізолюваних електроелементів. Вимірює ємність, опір ізоляції, перевіряє ізоляційні матеріали на обрив, на правильність розташування введів, на відсутність короткозамкнених витків тощо. Проводить температурні режими в термостатах під час виготовлення зразків для випробувань. Переводить значення твердості з однієї шкали на іншу за допомогою перевідних таблиць. Записує в журналі результати випробувань.

Повинен знати: основні закони електротехніки; принцип роботи електричних двигунів, трансформаторів та їх характеристики; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів; прості схеми для вимірювання показань промислових електроустановок під час випробування; правила проведення елементарних випробувань низьковольтного електрообладнання;

призначення основних компонентів, застосовуваних електроізоляційних лаків, клеїв та інших складних ізоляційних матеріалів; правила роботи з автоклавами, барокамерами, вакуум-просочувальними установками і гідравлічними пресами та іншим лабораторно-випробувальним устаткуванням; методику механічних випробувань матеріалів; будову приладів і установок для механічних випробувань зразків на стиск, згин, питому ударну в'язкість та розтяг і приладів для

визначення теплостійкості; класифікацію приладів за способом захисту від зовнішніх магнітних або електростатичних полів; правила перевірки електровимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить вимірювання і розрахунки ємності, тангенса кута діелектричних втрат, електричної точності, питомого, об'ємного і поверхневого опору ізоляції. Вибирає зразковий прилад, оцінює похибки приладу, який перевіряє. Перевіряє кіловольтметр методом звірення на високовольтній установці. Перевіряє мости і магазини постійного струму на зразковому місці. Перевіряє пірометричні мілівольтметри і самозаписувачі на потенціометрі. Складає схеми для перевірки ватметрів звірення. Знімає частотні похибки лампового вольтметра. Визначає межі пропорційності, плинності і міцності випробовуваних матеріалів та виробів. Визначає відносне видовження під час розтягнення і відносне вкорочення під час стиснення. Розробляє монтажні електросхеми середньої складності. Здійснює юстирування і налагодження простих електронних вузлів. Випробовує низьковольтні електродвигуни потужністю більше 40 кВт, силові трансформатори напругою до 10 кВ і потужністю до 560 кВт·А. Випробовує ізоляцію витків електродвигуна. Виявляє дефекти в об'єктах випробування та усуває їх. Виконує ремонтні роботи випробувального устаткування, механізмів і приладів у межах виконуваної роботи.

Повинен знати: будову електричних двигунів, трансформаторів і контрольно-вимірювальних приладів; розрахункові формули, державні стандарти з методик випробувань; загальні знання про призначення ізоляційних матеріалів та їх діелектричні властивості; технічні характеристики застосовуваних електрорадіо-вимірювальних приладів і устаткування та техніку вимірювання на них; основні властивості і призначення лаків, емалей та інших складних електроізоляційних матеріалів; технічні вимоги до ізолюючих елементів електротехнічних машин і приладів, та технологічні процеси, які забезпечують ці вимоги; будову приладів, що перевіряються; принцип дії машин і приладів, призначених для випробувань механічних властивостей матеріалів; правила роботи із термopарами та іншими приладами для вимірювання температур; правила роботи із сушильними шафами; електрослюсарну справу; прийоми робіт і послідовність операцій під час розбирання, складання та устанoвлення електричних машин і трансформаторів для випробувань; методику випробувань окремих вузлів і механізмів та запису результатів випробувань.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта електромеханічних випробувань та вимірювань 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Перевіряє, випробовує, настраює і здає складні електромеханічні прилади та електронні вузли середньої складності. Перевіряє основні параметри приладів у різних кліматичних умовах. Здійснює юстирування та налагодження електронних вузлів середньої складності. Випробовує високовольтне електроустаткування. Вимірює омичний опір обмоток, характеристики трансформації. Випробовує нові ізоляційні матеріали. Налагоджує і регулює вакуумні камери, автоклави та пресове устаткування. Складає технічну документацію за результатами випробувань і вимірювань. Проводить вимірювання і розрахунки всіх складних діелектричних характеристик ізоляційних матеріалів і проводить тривалі випробування ізоляційних матеріалів в умовах підвищеної вологості, підвищеної і зниженої температури, зниженого тиску. Досліджує електричними методами процеси полімеризації складних ізоляційних матеріалів. Обробляє показання самописних приладів. Викреслює показання шкал приладів. Налагоджує і регулює апаратуру високих класів точності. Здійснює складання, градування і налагодження електричних схем та нестандартної апаратури. Перевіряє прилади вищих класів точності і приладів підвищених частот. Підготoвляє і досліджує під навантаженням двигуни генераторів, асинхронних машин за схемою перетворювача, машин постійного струму методом взаємного навантаження з вольтододатковою машиною і без неї. Випробовує крупні масляні вимикачі. Виконує монтажні і ремонтні роботи щодо електроустаткування в процесі випробувань. Випробовує високовольтне устаткування і силові трансформатори напругою більш 10 кВ і потужністю більш 560 кВт·А під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації.

Повинен знати: основні закони електротехніки і радіотехніки слабкого, сильного струму високої частоти; повну електричну схему складної дільниці випробувальної станції або лабораторії, будову і способи вмикання складних електричних вимірювальних приладів; вимірювальні схеми для

випробування промислових установок; методи виявлення дефектів під час випробування приладів і машин та їх усунення; правила підбору режимів електронних ламп; технічні характеристики електро- і радіовимірювальних приладів і апаратури, застосовуваних у роботі; будову машин і приладів, призначених для випробувань механічних властивостей матеріалів; основні діелектричні властивості застосовуваних ізоляційних матеріалів; державні стандарти і технічні умови методик діелектричних випробувань; способи регулювання, налагодження і перевірки машин, апаратури і методи механічних випробувань при високих і низьких температурах.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта електромеханічних випробувань та вимірювань 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Складає схеми складних випробувань електроустаткування та електроапаратури складної конструкції. Випробовує, перевіряє роботу і знімає технічні характеристики з приладів складних електричних машин. Випробовує високовольтне устаткування і силові трансформатори напругою більш 10 кВ та потужністю більш 560 кВт, генераторів і двигунів постійного струму. Вимірює коефіцієнт трансформації, омичний опір обмоток, характеристики ізоляції випереджаючих ступінь її зволоження, кут діелектричних втрат. Перевіряє роботу перемикачів напруги трансформаторів з регулюванням натягу під навантаженням. Випробовує устаткування імпульсною напругою. Перевіряє і випробовує вузли електронної апаратури. Виконує роботи з складання, ремонту устаткування та апаратури під час випробування.

Повинен знати: основи електротехніки, електромеханіки і електроніки; конструкцію складних генераторів і електродвигунів змінного та постійного струму, силових і вимірювальних трансформаторів; повну електричну схему випробувальної станції або лабораторії; вимірювальні схеми особливо складних промислових установок для випробувань.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта електромеханічних випробувань та вимірювань 4 розряду - не менше 1 року.

49. ЛАБОРАНТ З АНАЛІЗУ ГАЗІВ ТА ПИЛУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить прості і середньої складності аналізи повітря у виробничих приміщеннях. Аналізує гази, які відходять від металургійних печей. Проводить аналіз вмісту пилу в шахтному повітрі. Аналізує втрати металів через вихлопні труби фільтрів пилоуловлювачів.

Повинен знати: елементарні основи пилогазового аналізу; коротку характеристику методів визначення кисню, водню; основні властивості газів, повітря і пилу; правила поводження із хімічними реактивами, ртуттю і рідким азотом.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить складні аналізи повітря, заміряє вміст пилу у виробничих приміщеннях. Проводить експрес-аналізи газів і повітря. Виконує роботу на високоякісному генераторі. Збирає гази для наступного аналізу на мас-спектрометрі і хроматографі. Підбирає методи аналізу повітря на вміст газів та пилу.

Повинен знати: основи пилогазового аналізу; будову пилоуловлювачів, газовідходів, уловлювачів і електричних печей опору; правила користування іонізаційними і магніторозрядними манометрами; ваговий і об'ємний методи аналізу; основні відомості з органічної, неорганічної та аналітичної хімії.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з аналізу газів та пилу 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить особливо складні аналізи повітря. Визначає концентрацію на хроматографі, готує еталонні газові суміші. Виконує настроювання і калібрування хроматографа. Перевіряє коефіцієнт пневмометричних трубок. Бере участь в обслідуванні пилоуловлювачів для складання дефектних відомостей. Бере участь у випробуванні і налагоджуванні пилоуловлювачів, димососів, вентиляторів, екстаустерів, у опрацюванні матеріалів для характеристики роботи устаткування і видавання рекомендацій. Визначає хімічні і фізичні властивості газової, рідкої і твердої фаз. Визначає ефективність пилогазоочисної установки. Готує титровані розчини. Перевіряє правильність показань стаціонарних приладів, встановлених у цехах. Виконує пилогазові розрахунки. Веде технічну документацію. Упроваджує нові методи пилогазових аналізів. Перевіряє правильність розподілу газових потоків по апаратах.

Повинен знати: метод газової хроматографії; принцип методу аналізу і його фізичну сутність; правила налагодження пилогазоуловлювального устаткування; способи регулювання чутливості приладів; газову схему хроматографа; схему напівавтоматичного реометра і способи його налагодження; правила ведення технічної документації.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з аналізу газів та пилу 3 розряду - не менше 1 року.

50. ЛАБОРАНТ З АНАЛІЗУ ГАЗІВ У МЕТАЛАХ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає гази в металах на вакуумних установках методом вакуум-нагрівання. Готує зразки і зважує їх на аналітичних терезах. Готує вакуумні установки до роботи. Заміряє температуру за допомогою термопари. Проводить холості досліди. Визначає вміст газу в металах за розрахунковою формулою. Проводить вимірювання вакууму за допомогою вакуумметрів. Чистить і промиває скляні і кварцеві вироби. Збирає пролиту ртуть. Очищає ртуть способом фільтрації механічним способом і сублімацією.

Повинен знати: принцип роботи насосів попереднього розрідження (форвакуумних), високовакуумних (дифузійних), ртутних манометрів; коротку характеристику методів визначення кисню, водню; вплив газу на властивості металів; фізико-хімічні основи методу вакуум-нагрівання; методи аналізу газів; хімічні основи методу низькотемпературної конденсації; будову електричної печі опору; правила поводження з хімічними реактивами, ртуттю і рідким азотом; інструкції щодо роботи на скляних ртутно-вакуумних установках.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає гази в металах на різних установках методом вакуум-плавлення, мас-спектральним і хроматографічним методами. Підбирає масу зразків під час проведення аналізу ізотопним методом. Проводить ізотопний обмін. Включає і розганяє мас-спектрометр. Збирає гази для наступного аналізу на мас-спектрометрі і хроматографі. Виявляє течу у вакуумних установках. Проводить хімічне очищення ртуті.

Повинен знати: будову установок вакуум-плавлення, хроматографів, насосів попереднього розрідження (форвакуумних), високовакуумних (дифузійних); правила користування іонізаційними і магніторозрядними манометрами; фізико-хімічні основи методу вакуум-плавлення і хроматографії; властивості різних ізотопів; метод ізотопного розбавлення; фізичні основи високочастотного індукційного нагріву; температуру плавлення основних металів; способи вбирання газів, які виділяються з металу, металевими субліматами, методи боротьби з субліматом; застосування ізотопного методу для аналізу газів у металах; властивості вакуумних матеріалів: скла, ртуті, мастильного матеріалу, масла тощо; взаємодію газів з металами і вакуумними матеріалами; фізичні основи вимірювання вакууму.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з аналізу газів у металах 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує нестандартні визначення газів у металах методом вакуум-плавлення. Проводить одночасне визначення вмісту декількох газів із застосуванням мас-спектрометра, хроматографа. Оцінює похибку визначення на установках вакуум-плавлення. Вибирає умови аналізу: температуру, тривалість ведення аналізу тощо. Проводить заміри ізотопних і хроматографічних піків. Записує і обробляє результати вимірів. Підготовляє мас-спектрометр до виконання замірів: створює необхідний вакуум у вакуумних системах, прогріває блоки, настраює підсилювачі. Розраховує ізотопний склад аналізованого газу. Розраховує вміст газу в аналізованому зразку. Проводить ізотопний аналіз газів на мас-спектрометрі. Розшифровує фонові піки. Виконує кількісне визначення вмісту газів у газових сумішах на мас-спектрометрах.

Повинен знати: принцип роботи вакуумметрів з іонізаційними і магніторозрядними манометрами, хроматографічних колонок, рН-метрів-дефекторів; основні закономірності в процесі взаємодії газів з металами; основні принципи сорбції розчинення; реактивні і стабільні ізотопи; основи електроніки; сутність методу ізотопного розбавлення, застосування його для аналізу газів у металах; фізичні основи мас-спектрометри; вакуумну гігієну; правила роботи на мас-спектрометрі; особливості одночасного визначення вмісту декількох газів на установках вакуум-плавлення; методи визначення похибки.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з аналізу газів у металах 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Складає еталонні газові суміші. Настроює хроматограф, мас-спектрометр стосовно ртуті, окису вуглецю, азоту, водню та еталонним газовим сумішам. Виявляє течу на мас-спектрометрі та усуває її. Визначає склад газової суміші. Виготовляє дозувальні зразки, які використовуються під час визначення газу в металах методом ізотопного розбавлення. Готує газові суміші для градування. Здійснює градування за допомогою газів мас-спектрометрів і хроматографів. Розраховує масові та атомні проценти в дозувальних зразках. Проводить калібрування об'ємів вакуумних систем. Виконує поточний ремонт обслуговуваного устаткування.

Повинен знати: блок-схему мас-спектрометра; систему напускання аналізованого газу, іонне джерело, магнітний аналізатор, приймач іонів, вимірювальну систему, систему одержання і вимірювання високого вакууму; ізотопний і загальний аналіз газів на мас-спектрометрі; методи поділу ізотопів; основи металознавства; систему "кисень-метал", систему "водень-метал", систему "азот-метал"; вплив газів на властивості металів; методи визначення газів у металах; методи відновлення окислів у металах; температуру відновлення окислів у металах; температуру розкладання гідридів, термічну дисоціацію нітридів; розкладання нітридів вуглецем; методи виявлення течі та її усунення.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з аналізу газів у металах 4 розряду - не менше 1 року.

51. ЛАБОРАНТ З АНАЛІЗУ ЛЮМІНОФОРІВ

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить аналізи люмінофорів для кольорового телебачення за встановленими методиками. Визначає густину порошкової проби пікнометричним методом. Проводить розрахунок часу осаджування різних фракцій. Знімає криву осадження порошкової проби в рідині. Обробляє криву осадження та обчислює гранулометричний склад люмінофора. Визначає яскравість люмінофорів на розбірній електронно-променевої трубі або на розбірній електронній гарматі. Здійснює спектральні характеристик люмінофорів, вимірює і розраховує його колірні координати. Обслуговує устаткування з високим вакуумом.

Повинен знати: основи оптики, електрики, аналітичної і фізичної хімії; фізико-хімічні методи аналізу; схеми джерел збудження; будову і порядок користування застосовуваними приладами і апаратами.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи у виробництві та обслуговуванні установок та апаратури для радіо, телебачення і зв'язку за професією 3 розряду - не менше 1 року.

52. ЛАБОРАНТ З АНАЛІЗУ ФОРМУВАЛЬНИХ ТА ШИХТОВИХ СУМІШЕЙ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Випробовує на спеціальних приладах формувальні, шихтові, стрижневі суміші, будівельні і вогнетривкі матеріали на вологість, механічну міцність, зернистість, газопроникність. Визначає м'якість помелу, рівномірність вимірювання об'єму, ступінь усихання та усадки, об'ємну масу та інші необхідні показники. Готує зразки для випробувань. Перевіряє і якість формувальних, шихтових, стрижневих і будівельних матеріалів на робочих місцях. Контролює правильність застосування у виробництві матеріалів і додержання встановлених технологічних режимів. Записує результати випробувань за встановленими формами.

Повинен знати: властивості і призначення формувальних, шихтових, стрижневих сумішей, будівельних і вогнетривких матеріалів; принцип роботи приладів і апаратів, застосовуваних для випробувань; методику проведення випробувань; методи контролю і правильного дослідження зразків; правила поводження з електронагрівальними приладами; порядок запису результатів проведених випробувань.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Випробовує шихтові і формувальні суміші для жароміцних сплавів. Налагоджує прилади та апарати, застосовувані для випробувань. Складає рецепти приготування формувальних, шихтових і стрижневих сумішей для чавунних, сталевих, кольорових відливок і жароміцних сплавів, будівельних і вогнетривких матеріалів.

Повинен знати: властивості і характеристики найрізноманітніших формувальних, шихтових, стрижневих сумішей, будівельних і вогнетривких матеріалів; будову приладів і апаратів, застосовуваних для випробувань, і способи їх налагодження; технологічний процес приготування формувальних, шихтових, стрижневих сумішей, будівельних і вогнетривких матеріалів; види браку відливок через неякісне приготування формувальних, шихтових і стрижневих матеріалів та сумішей; режими сушіння форм і стрижнів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з аналізу формувальних та шихтових сумішей 2 розряду - не менше 1 року.

53. ЛАБОРАНТ З ЕЛЕКТРОІЗОЛЯЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає в'язкість рідких матеріалів. Готує, згідно з технічними інструкціями, зразки лаків, клеїв і компаундів з попереднім проведенням робіт з підготовки їх компонентів: вакуумне сушіння, випалювання, просіювання та інші операції. Готує матеріали для пресування зразків і виробів із поліетилену, фторопласту та інших пластмас. Проводить дослідні процеси ізолювання електроелементів простої конструкції лаками, емалями, компаундами. Виконує роботу на автоклавах та в барокамерах. Забезпечує температурні режими під час випробування. Веде записи виконуваних робіт. Читає креслення на деталі, які підлягають ізолюванню, склеюванню, пресуванню. Готує зразки згідно з вимогами державних стандартів, проводить контрольні вимірювання діелектричних характеристик зразків пластмас, компаундів, лакових плівок, рідких діелектриків. Контролює якість ізолювання електроелементів. Проводить тривалі кліматичні випробування на вологість та інші випробування діелектриків і електроелементів з проміжним контролем їх електричних властивостей. Проводить випробування зразків електроматеріалів у камерах теплоти.

Повинен знати: призначення основних компонентів лаків, клеїв, компаундів та інших ізоляційних матеріалів, які готуються; принцип роботи автоклавів, барокамер, вакуум-просочувальних установок, гідравлічних пресів та іншого обслуговуваного устаткування; правила користування технічними та аналітичними терезами; правила роботи з приладами для вимірювання температур; технологічні інструкції на основні процеси ізолювання електроелементів лаками, емалями і компаундами; вимоги державних стандартів і технічних умов на ізоляційні матеріали та електроелементи, які контролюються; технічні дані і правила роботи зі спеціальним устаткуванням і приладами для тривалих випробувань; призначення й умови застосування контрольних-вимірювальних приладів; загальні знання з електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить досліді в процесі відпрацювання технологічних режимів ізолювання електроелементів. Готує вакуумні камери та автоклави. Проводить дослідне ізолювання електроелементів складної конструкції. Контролює якість ізолюваних елементів, перевіряє на відсутність обривів, вимірює опір ізоляції тощо. Склеює точні вироби. Пресує зразки і деталі із різних пластмас. Веде робочі записи в журналах; складає протоколи і графічні залежності за результатами вимірювань. Готує зразки для вимірювання діелектричних характеристик. Проводить вимірювання і розрахунки ємності, електричної міцності, питомих (об'ємного і поверхневого) опорів. Проводить випробування діелектриків згідно з вимогами державного стандарту і технічних умов. Складає прості електричні схеми під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації.

Повинен знати: основні знання з органічної хімії та електротехніки; призначення ізоляційних матеріалів та їх діелектричні властивості; призначення та основні властивості лаків, емалі та інших ізоляційних матеріалів; будову контрольно-вимірювальних приладів та інструментів, розрахункові формули державних стандартів з методики випробування діелектриків, будову автоклавів, барокамер, гідравлічних пресів та іншого обслуговуваного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з електроізоляційних матеріалів 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Перевіряє технологічні властивості нових ізоляційних матеріалів і клеїв згідно з виробничою інструкцією. Проводить контрольні випробування ізоляційних матеріалів відповідно до вимог державних стандартів і технічних умов. Вибирає технологічні режими ізолювання, склеювання і пресування виробів та електроелементів. Налагоджує і регулює вакуумні камери, автоклави і пресове устаткування. Проводить вимірювання і розрахунки всіх діелектричних характеристик ізоляційних матеріалів. Проводить тривалі випробування матеріалів в умовах підвищеної вологості, підвищеної і зниженої температур, зниженого тиску. Досліджує електричними методами процеси полімеризації компаундів тощо. Аналізує та обробляє результати випробувань, складає протоколи і графічні залежності. Виявляє та усуває прості несправності вимірювальної апаратури. Працює із самописними, регулювальними приладами для вимірювання температури. Складає електричні схеми під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації.

Повинен знати: основи органічної хімії та основні фізико-механічні та діелектричні властивості лаків, емалі, компаундів, клеїв і пластмас; технічні вимоги і методики випробувань згідно з державним стандартом на застосовувані матеріали; технічні характеристики схем, будову вакуум-просочувальних установок, основні діелектричні властивості ізоляційних матеріалів; державні стандарти і технічні умови за методиками діелектрична випробувань.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з електроізоляційних матеріалів 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Перевіряє властивості нових ізоляційних матеріалів і бере участь у розробленні технологічних процесів ізолювання нових виробів різної складності. Працює на різному технологічному устаткуванні лабораторії. Проводить вимірювання та опрацювання діелектричних характеристик ізоляційних матеріалів. Вибирає методики і проводить випробування в різних умовах згідно з технічними завданнями. Оформляє та аналізує результати випробувань. Працює з апаратурою високих класів точності. Збирає, градує, налагоджує і складає електричні схеми і нескладну нестандартну апаратуру. Виготовляє різні пристрої.

Повинен знати: властивості і призначення різних ізоляційних матеріалів; вимоги до ізолюваних елементів; технологічні інструкції на процеси просочування, заливання, облицювання, склеювання і пресування ізоляційних матеріалів.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з електроізоляційних матеріалів 4

розряду - не менше 1 року.

54. ЛАБОРАНТ З УЛЬТРАЗВУКОВОЇ ТЕХНІКИ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Розраховує, виготовляє, узгоджує і випробовує ультразвукові перетворювачі. Встановлює оптимальні параметри ультразвукових коливань за технологічним і фізичним ефектом оброблення. Веде методичну документацію. Виконує заданий комплекс робіт за експериментальними схемами з ультразвуковими електроакустичними перетворювачами однопакетного виконання з плоским фронтом хвилі. Розраховує, виготовляє і випробовує узгоджувальні елементи акустичних систем згідно з методикою на проведення експерименту і чинною нормативною документацією під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації.

Повинен знати: будову і правила настроювання енергетичного, акустичного, електровимірювального, механічного, спеціального лабораторного устаткування, приладів і апаратури, передбачених методикою на проведення експерименту; технологію виготовлення електроакустичних перетворювачів спеціального технологічного призначення однопакетного виконання з плоским фронтом хвилі; технологію монтажу і правила узгодження елементів акустичних систем відповідно до вимог і методики на проведення експерименту, правила узгодження елементів експериментальної схеми в режимах на обробку виробів; правила узгодження, калібрування і регулювання електровимірювальних приладів та фіксуючих пристроїв, які є елементами експериментальної схеми; призначення, технологію обробки ізоляційних матеріалів, лаків, клеїв, припоїв, присадок, флюсів, розчинників, реактивів, правила користування ними в процесі виконання робіт; характеристики, призначення, технологію обробки основних матеріалів, застосовуваних для виготовлення ультразвукових електроакустичних перетворювачів; правила виконання поточного ремонту енергетичного, електровимірювального і механічного устаткування; основи електротехніки, промислової електроніки, технології приладобудування; знання про допуски і посадки; елементарні основи фізики металів, металознавства, неорганічної і органічної хімії; фізичні основи теорії коливань, електроакустики, гідроакустики, електро- і радіовимірювання, дефектоскопії, оптичних лінійних вимірювань і кутових величин.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Встановлює оптимальні параметри ультразвукових коливань за технологічним і фізичним ефектом обробки під час виконання заданого комплексу робіт в електроакустичних системах однопакетного виконання зі складним фронтом хвилі. Виконує роботи в гідродинамічних перетворювачах з розрахунком, виготовленням, узгодженням і випробуванням та електроакустичних системах багатопакетного виконання з плоским або об'ємно-симетричним характером фронту хвилі під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації. Розраховує, виготовляє і випробовує узгоджувальні елементи акустичних систем,

Повинен знати: технологію виготовлення гідродинамічних і електроакустичних систем спеціального технологічного призначення, однопакетного виконання зі складним фронтом хвилі, багатопакетного виконання з плоским або об'ємно-симетричним фронтом хвилі, технологію виготовлення узгоджувальних елементів акустичних систем зі спряжуваними поверхнями відбиття і випромінювання експонента, катоїда тощо, які задаються в координатних осях за формулами, передбаченими методикою на проведення експерименту; технологію обробки основних матеріалів, застосовуваних для виготовлення гідродинамічних ультразвукових перетворювачів; методи випробування акустичного устаткування на експлуатаційну надійність; систему допусків і посадок.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з ультразвукової техніки 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Встановлює оптимальні параметри ультразвукових коливань за технологічним і фізичним ефектом оброблення під час виконання заданого комплексу робіт в гідродинамічних перетворювачах і електроакустичних системах багатопакетного виконання з плоским або об'ємно-симетричним характером фронту хвилі і зі складним фронтом хвилі, який складається поелементно або сукупно із вузлів, виготовлених на базі п'єзоелектричних, магнітострикційних або феритових перетворювачів.

Повинен знати: технологію виготовлення гідродинамічних і електроакустичних систем спеціального технологічного призначення багатопакетного виконання з об'ємо-симетричним і складним фронтом хвилі, який складається поелементно або сукупно із вузлів, виготовлених на базі п'єзоелектричних, магнітострикційних або феритових перетворювачів; технологію виготовлення акустичних елементів із з'єднаними поверхнями відбиття і випромінювання типу сфери, тору, гіперболи, параболи, евольвенти, які задаються в координатних осях за формулами, передбаченими методикою; основи фізики металів, металознавства, органічної і неорганічної хімії.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з ультразвукової техніки 4 розряду - не менше 1 року.

55. ЛАБОРАНТ З ФІЗИКО-МЕХАНІЧНИХ ВИПРОБУВАНЬ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить фізико-механічні випробування металів, сировини, виробів, сплавів, різних матеріалів, напівфабрикатів і готової продукції на міцність, розтяг, вигин, термостійкість, стиск, зусилля знімання і проштовхування, розрив, твердість, повітронепроникність, в'язкість, мушкватість, скручування, товщину, вологість, водотривкість, замаслюваність та інші якісні показники на контрольно-перевірних установках, на приладах Роквелла, Бринелля та інших відповідно до чинних інструкцій. Вимірює електричний опір мостовим методом і методом ампервольтметра. Визначає густину гідростатичним зважуванням. Перевіряє розміри комірок та щільність вузлів і з'єднань. Визначає процент усадки та приклею. Веде встановлені контрольно-облікові записи випробувань. Готує і знежирює проби зразків для випробувань. Підбирає і готує прилади та апарати до випробувань. Налагоджує прилади та апарати під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації. Готує проявник і фіксаж за заданою рецептурою, обробляє фотопапір, плівку і пластинки, виготовляє відбитки із фотонегативів.

Повинен знати: класифікацію фізико-механічних випробувань, основні фізико-механічні властивості випробуваних металів і матеріалів, елементарні знання про електричні властивості металів і неметалевих матеріалів; питомий електричний опір, способи визначення густини електроліту; методику підготовки зразків для випробувань; основи електротехніки в межах виконуваної роботи; правила зберігання і використання фотоматеріалів: хімічних реактивів, фотопаперу, фотопластинок; способи приготування проявника і фіксажу за рецептом; порядок відбирання та оформлення зразків за видами і властивостями аналізованих матеріалів, сировини, напівфабрикатів і готової продукції, принцип роботи обслуговуваного устаткування і правила поводження з ним у процесі проведення аналізу і випробувань; систему запису результатів випробувань, державні стандарти і технічні умови на проведення випробувань; призначення контрольно-вимірювальних приладів, інструментів і правила користування ними.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить фізико-механічні випробування сировини, матеріалів, напівфабрикатів і готової продукції з виконанням робіт щодо опрацювання і узагальнення результатів проведених випробувань. Виконує розрахунки для визначення показників якості матеріалів, сировини, напівфабрикатів і готової продукції. Визначає відповідність випробуваних зразків до державних стандартів і технічних умов. Готує дослідні зразки в лабораторних умовах. Визначає тонкість помелу, рівномірність змінювання об'єму, строки тужавіння і об'ємну масу матеріалів. Підраховує величини навантажень за розмірами зразків. Визначає температури за допомогою термопар під час випробування зразків на термостійкість. Монтує термопари. Вносить поправки на температуру холодного спаю. Визначає модуль нормальної пружності і модуль зсуву радіотехнічним методом, проводить еталонування установки для визначення модулів. Вимірює магнітну проникність на балістичній установці. Вносить поправки на геометричні розміри зразка. Регулює рівномірність нагрівання зразка по довжині, контролює температуру нагрівання термопарами. Проводить вимірювання термопарним

вакуумметром розрідження до 174-1,3 Па (до 1,31 - 10 мм рт.ст.). Замінює масло в форвакуумному насосі. Перевіряє і налагоджує лабораторне устаткування в процесі проведення випробувань. Стежить за проходженням дослідної партії сировини, матеріалів, напівфабрикатів у виробництві. Виконує графічне зображення результатів випробувань.

Повинен знати: будову обслуговуваного устаткування, рецептуру, види, призначення та особливості матеріалів, сировини, напівфабрикатів і готової продукції, що підлягають випробуванню; правила визначення фізико-механічних випробувань різної складності з виконанням робіт щодо їх опрацювання та узагальнення; принцип дії балістичних установок для визначення магнітної проникності; основні вузли вакуумних систем форвакуумних і дифузійних насосів, термодинамічного вакуумметра; основні методи визначення фізичних властивостей зразків; основні властивості магнітних тіл; термічне розширення сплавів; методику визначення коефіцієнтів лінійного розширення і критичних точок на дилатометрах; методику визначення температури за допомогою високо- і низькотемпературних термометрів; пружні властивості металів і сплавів; правила внесення поправок на геометричні розміри зразка; методи побудови графіків; систему записів проведених випробувань і методику узагальнення результатів випробувань.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з фізико-механічних випробувань 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить визначення магнітної сприйнятливості, магнітної проникності, залишкової індукції, коерцитивної сили. Знімає петлю гістерезису на термометрі. Перевіряє дріт на гомогенність і на термоелектрорушійну силу з еталонами. Виконує термостатування холодних сплавів термопар. Знімає термічні цикли охолодження і нагрівання зразків. Створює в установках високий вакуум, заміряє його вакуумметрами. Визначає теплопровідність, теплоємність і електричну провідність. Визначає коефіцієнти термічного розширення і критичних точок на вакуумному дилатометрі. Здійснює юстирування застосовуваних приладів та їх настроювання. Визначає границю текучості металу за діаграмою. Складає розрахункові таблиці. Виконує градування термопар і дилатометрів для виготовлення та уточнення температурних шкал. Проводить вимірювання температури ґрунтів ртутними інерційними термометрами. Проводить контрольні випробування. Працює зі світлопроменевими осцилографами. Вибирає необхідний вібратор, установлює його в магнітний блок. Підраховує залишкові напруження методом кільця за даними замірів. Здійснює юстирування оптичної системи і відмітника часу осцилографа. Обробляє осцилограми.

Повинен знати: будову пермеаметрів, установок для визначення магнітних властивостей металів у постійних магнітних полях, потенціометрів для температурного контролю, установок для визначення теплопровідності, теплоємності та електричної провідності, світлопроменевих осцилографів, іонізаційних і магніторозрядних манометрів; феро-, діа- і парамагнітні матеріали; залежність магнітної проникності від поля; основні методи визначення магнітних властивостей; методи роботи на пермеаметрі, феротестері, установці для визначення магнітної сприйнятливості; основи матеріалознавства; методи вимірювання високого вакууму; методи визначення течії та її усунення; теплові властивості металів і сплавів; методи визначення теплопровідності, теплоємності; основи металознавства і термічної обробки; величини допустимих навантажень і напружень на випробовуваний матеріал; границі міцності і текучості під час розтягання і вигину, границі втомленості; максимальні напруження.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з фізико-механічних випробувань 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить фізико-механічні випробування усіх видів зварних з'єднань, труб різного діаметра, листового і профільного прокату з одержанням усіх характеристик відповідно до технічних умов і вимог. Проводить різні нестандартні випробування. Випробовує готові вузли, вироби і ланцюги, здійснює тарування спеціальних пристроїв, які регулюються на крутий момент. Складає схему і прилади для нестандартних випробувань. Здійснює тарування реєструючої і записуючої апаратури. Проводить випробування із застосуванням різних тензометрів. Виконує зняття кривих розпаду і переохолодженого аустеніту на анізометрі і температурних кривих під час виготовлення контрольних термопар. Визначає коефіцієнти лінійного розширення на автоматичних

високотемпературних дилатометрах. Визначає теплові властивості речовин на калориметрі з електронним нагрівом. Проводить визначення декременту затухання зразків в інтервалі низьких частот. Визначає чистоту металів після зонної плавки методом вимірювання залишкового опору при температурі рідкого гелію. Наповнює посудини стисненими і зрідженими газами. Проводить поточний ремонт і налаштування застосовуваного устаткування.

Повинен знати: методику проведення механічних випробувань різних зварних швів, труб, прокату, готових вузлів і виробів, принцип розрахунку і складання схем для нестандартних випробувань, будову світлопроменевих осцилографів, тензометрів і тензометричної апаратури, будову автоматичних високотемпературних дилатометрів, установок для визначення внутрішнього тертя в металах, калориметрів, різних типів установок для визначення залишкового електроопору металів і сплавів, анізометрів; основи дилатометрії в межах виконуваної роботи, діаграму стану залізобетону; вплив легуючих елементів на фізичні властивості металів і сплавів; методику визначення термічного розширення на високотемпературних дилатометрах у середовищі інертних газів; правила зняття діаграм ізотермічного розпаду переохолодженого аустеніту при низьких і високих температурах у разі використання ванни із рідкого азоту, масла і рідкого олова; властивості матеріалів при низьких температурах; властивості зріджених газів; методику визначення залишкового електроопору; математичне опрацювання експериментальних даних; правила роботи з рідким азотом; методику визначення фізичних властивостей матеріалів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з фізико-механічних випробувань 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить фізико-механічні випробування для визначення електропровідності і температурного коефіцієнта опору в зразках мікронного перерізу підвищеної складності. Здійснює зняття термокінематичних кривих на анізометрі і дилатометрі при температурах від - 196 град.С і вище. Визначає теплові властивості речовин методом електронного бомбардування. Вмикає, обслуговує і вимикає високотемпературні нагрівачі. Вимірює електропровідність, теплопровідність, коефіцієнт термічного розширення, коефіцієнт чорноти при високих температурах у вакуумі та інертних середовищах. Знімає характеристики температурних матеріалів при криогенних температурах. Визначає декремент затухання у сфері високих частот і високих температур. Бере участь у розробленні методик на нові сплави і метрологічній атестації установок.

Повинен знати: принцип високотемпературного нагріву; залежність температури нагрівання від споживаної потужності; матеріали для високотемпературних нагрівачів; роль теплозахисних екранів; принцип нагріву речовин електронним бомбардуванням; основні закономірності електронного нагріву і розподілу температур уздовж зразка під час бомбардування його електронами; методики визначення фізичних властивостей матеріалів при температурах понад 1000 град.С; методи вимірювання високих температур за допомогою еталонних пірометрів; методи градування термпар за еталонними пірометрами; особливості будови високотемпературних установок; шляхи зменшення тепловитрат; методи обліку тепловитрат і введення поправок на тепловтрати під час математичного опрацювання результатів вимірювання.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта з фізико-механічних випробувань 5 розряду - не менше 1 року.

56. ЛАБОРАНТ-КРИСТАЛООПТИК

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить аналіз електроліту на кріодітове відношення. Визначає фазовий склад глинозему точковим підрахунком на лейкоцитарній машині, мінералогічний склад бокситу і структуру аналізованих речовин. Визначає величини отворів сит. Готує тонкі шліфи. Здійснює візуальний підрахунок зерен під мікроскопом при інтенсивному освітленні поля зору. Відбирає проби і проводить контрольні аналізи. Записує результати аналізу в журнал.

Повинен знати: основи фізичної хімії і кристалооптики; методи і технічні умови проведення кристалооптичних аналізів; основні властивості електроліту, глинозему, бокситу, кріоліту, хлористого кальцію, фтористого алюмінію, застосовуваних солей, реактивів і кислот; правила поводження з реактивами і кислотами та правила виготовлення шліфів; будову мікроскопів, шліфувальних верстатів, тигельних печей, сушильних шаф, електроприладів, аналітичних і технічних терезів; методи контролю правильності проведення аналізів; правила поводження з платиновим посудом і зважування на

аналітичних і технічних терезах; порядок запису проведених аналізів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає імерсійним методом фазовий і гранулометричний склад спецглиноземів різних марок. Визначає мінералогічний і гранулометричний склад продуктів абразивного виробництва. Проводить дисперсійний мінералогічний (кількісний і якісний) і структурний аналіз. Готує якісні шліфи і поліровки із різних мінералів збагачувального і металургійного виробництва. Виконує нестандартні комплексні аналізи під час проведення дослідних робіт у процесі одержання глинозему різних марок і корунду. Відпрацьовує режим роботи печей кальцинації в глиноземному виробництві і технологічний цикл седиментації, гідрокласифікації, дроблення, розсівання в абразивному виробництві. Записує результати аналізу в журнал.

Повинен знати: основи мінералогії; методику, технічні вимоги і умови проведення мінералогічного, структурного аналізів, систематизації та обробки досліджень продуктів металургійного, збагачувального виробництва і виробництва глинозему; технологію виробництва та основні властивості досліджуваних продуктів; техніку приготування шліфів і поліровок, розміри зерен мінералів; правила набирання і склад імерсійних рідин; способи визначення розподілу цінних компонентів по мінералах, а також між вільними зернами, зростками мінералів; технічні вимоги під час систематизації та обробки результатів випробувань.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-кристалооптика 3 розряду - не менше 1 року.

57. ЛАБОРАНТ ЛАБОРАТОРІЇ ШТУЧНОГО СТАРІННЯ СКЛОВИРОБІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес штучного старіння виробів із скла (термометрів технічних, хімічних, контактних метеорологічних тощо) в електропечі старіння. Завантажує вироби в електропіч. Регулює температурний режим печей за показаннями приладів і залежно від конструкції термометра і марки скла.

Повинен знати: принцип роботи електропечі; температурний режим старіння; вплив температурних коливань на якість старіння; елементарні основи з електротехніки в межах виконуваної роботи; основні марки скла, застосовувані в процесі виробництва приладів із скла.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

58. ЛАБОРАНТ-МЕТАЛОГРАФ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить металографічний аналіз спецсплавів вуглецевих сталей, чавунів і сплавів на алюмінієвій, магнієвій та мідній основах. Готує зразки спецсплаву до металографічних випробувань. Виконує травлення зразків у лужних і кислотних розчинах. Визначає основні структурні складові металів і дефекти за еталонами. Перевіряє твердість контрольних термооброблених зразків на приладах Роквелла, Брінелля і Віккерса. Визначає глибини знеуглецьованого шару і розміри зерна. Визначає альфа-фази в сталях аустенітного та аустеніто-феритного класів методом магнітної металографії.

Повинен знати: способи приготування макро- і мікрошліфів; перевідні таблиці твердості; будову настільних металографічних мікроскопів і правила догляду за ними; будову приладів Роквелла, Брінелля і Віккерса для визначення твердості; правила роботи на лабораторних електропечах і ваннах; основні реактиви, застосовувані для травлення макро- і мікрошліфів; елементарні основи металографії; діаграму стану залізвуглецевих сплавів; будову аналітичних терез, догляд за ними і правила роботи на них.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Кваліфікаційні вимоги. Проводить металографічний структурний і кількісний аналіз макро- і мікроструктури легованих сталей, проб чорних і кольорових металів. Виготовляє мікро- і макрошліфи і маркує їх. Установлює ступінь забрудненості металу неметалевими включеннями. Проводить класифікацію дефектів сталі за макро- і мікроструктурою та зломом згідно з еталонами і балами, встановленими технічними умовами і стандартами. Контролює глибину газонасиченого шару в сплавах. Контролює температуру оптичним пірометром під час плавлення, гнuttя, кування і штампування. Проводить випробування на схильність до міжкристалітної корозії. Установлює характер і розмір дефектів під час травлення підготовлених місць безпосередньо на виробах. Настроює мікроскопи для дослідження структур і фотозйомки. Здійснює фотографування макро- і мікроструктур. Проводить термообробку зразків і деталей у печах для визначення категорії міцності.

Повинен знати: марки сталі та їх хімічний склад; методику металографічних аналізів різних металів, сплавів і технологію їх проведення; державні стандарти на випробовувані матеріали; будову металографічних мікроскопів, оптичних пірометрів, фотоапаратів, біноклярних луп, контрольнo-вимірювальних приладів, правила настроювання і догляд за ними; принцип роботи гальванометра і термopари, вольтметра і амперметра; характеристики типових макроі мікроструктур легованих сталей; способи визначення величини зерна; основні види термообробки; характеристики міцності сталей за результатами механічних випробувань; взаємозв'язок між термообробкою і структурою металу; різновиди дефектів сталі, відливок, поковок, штампованих заготовок, зварних з'єднань, прокату.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-металографа 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить металографічний структурний і кількісний аналіз макро- і мікроструктур високолегованих і спеціальних сталей, а також сплавів із кольорова металів. Складає режим термічної і хіміко-термічної обробки металів і сплавів за результатами експериментальних робіт. Аналізує причини дефектів, що виникають після термічної і хіміко-термічної обробки металів і сплавів, причини поломок металевих конструкцій і робить за ними висновки. Контролює плавки високолегованих та інструментальних сплавів сталей. Визначає лабораторними методами прогартуваність сталі і схильність її до відпускнуої крихкості. Систематизує та обробляє результати досліджень. Проводить контрольні арбітражні аналізи.

Повинен знати: основи металографії; фізико-хімічні властивості матеріалів; принцип роботи застосовуваних тепловимірювальних приладів; порядок виготовлення макро- і мікрошліфів та реактивів для травлення; основи термічної обробки сталі, чавуну, кольорових металів і сплавів; технологічні процеси термічної і хіміко-термічної обробки вищевказаних матеріалів; основні властивості сталей, чавуну, кольорових металів і сплавів; визначення величини зерна, зон цементації, азотування, сульфидування тощо; методи поверхневого гартування, їх особливості та сферу застосування.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-металографа 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить металографічний аналіз макро- і мікроструктури спецсплавів і тугоплавких металів. Складає висновки і рекомендації за результатами досліджень. Визначає вторинні фази в жароміцних сплавах методом вакуумного забарвлювання. Досліджує структуру металів і сплавів методом високотемпературної "вакуумної металографії" на установках. Визначає кінетику зростання аустенітного зерна. Визначає мартенситну точку. Досліджує зразки при високих температурах у вакуумі в процесі розтягу. Проводить кінозйомку процесів перетворення.

Повинен знати: основи фізики металів; будову високотемпературних вакуумних установок і високотемпературних камер; підготовку вакуумних установок до випробувань; правила випробування зразків на розтягання при високих температурах у вакуумі; будову і настроювання високотемпературних мікроскопів;

правила користування вакуумметром, потенціометром, мікрофотонасадками і кінокамерами.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-металографа 4 розряду - не менше 1 року.

59. ЛАБОРАНТ-МІКРОБІОЛОГ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує живильні середовища, розчини реактивів, установлює орієнтувальні титри, виконує монтаж колб для сіяння спорового матеріалу і проведення аналізів. Проводить визначення рівня pH, стерильності, активності за йодометрією і полярометриєю біологічним та іншими методами. Розливає живильні середовища в чашки Петрі, пробірки. Готує посівний матеріал. Розміщує устаткування, проводить фармакологічну перевірку і випробування препаратів та напівпродуктів на токсичність і пірогенність під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації. Готує до стерилізації посуд і допоміжні матеріали. Веде документацію за встановленою формою.

Повинен знати: основи мікробіології; способи установки орієнтувальних титрів, властивості застосовуваних реактивів і вимоги до них; технологічний процес приготування живильного середовища; правила роботи в стерильних умовах; правила регулювання аналітичних терезів, фотокалориметрів, поляриметрів та інших аналогічних приладів; вимоги до тварин, які підлягають випробуванню, до якості проб і аналізів, що проводяться; умови проведення фармакологічних випробувань.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес ферментацій антибіотиків та інших препаратів біосинтезу в лабораторних умовах. Виконує встановлення і перевірку точних або складних титрів. Складає лабораторне устаткування. Проводить фармакологічну перевірку і випробування препаратів та напівпродуктів на токсичність і пірогенність. Проводить потенціометричні і мікробіологічні випробування. Визначає активність готового продукту і напівпродукту біологічним методом. Додержується стерильності препаратів і допоміжних матеріалів. Оформляє і розраховує результати аналізів.

Повинен знати: основи мікробіології; мікробіології і хімії в межах виконуваної роботи; призначення і властивості застосовуваних реактивів; правила складання лабораторних установок; методи встановлення точних і складних титрів; будову і правила користування контрольно-вимірювальними приладами; технічні умови і державні стандарти на аналізи, що проводяться; правила ведення технічної документації на виконуваних роботах.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-мікробіолога 3 розряду - не менше 1 року.

60. ЛАБОРАНТ МІНЕРАЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує середні проби для мінералогічного аналізу. Проводить дезінтеграцію і відмулювання глинистого матеріалу на шліх. Здійснює аналіз крихких або дезінтегрованих порід на комплекті сит методом струшування. Виділяє магнітну і електромагнітну фракції за допомогою різних магнітів. Зважає і розраховує виходи за класами крупності, а також підраховує вихід магнітної, електромагнітної і немагнітної фракції.

Повинен знати: елементарні знання про мінералогію; способи приготування середніх проб; методику проведення ситових аналізів; будову і правила обслуговування технічних терезів, магнітів і сушильних шаф.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виділяє мінерали із шліху у важких рідинах за допомогою ділильної лійки і у фарфорових чашках. Скорочує проби за допомогою струменястого ділильника або квотуванням. Проводить звільнення фракції від плівок гідроокислів заліза шляхом кип'ятіння їх у

кислотах. Виділяє в мономінеральну фракцію основний мінерал родовища. Візуально визначає домішки в мономінеральній фракції під бінокулярним мікроскопом. Оформляє і записує результати аналізу.

Повинен знати: основи мінералогії; властивості мінералів, застосовуваних важких рідин, кислот та інших реактивів і правила поводження з ними; будову бінокулярного мікроскопа; правила оформлення результатів аналізів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта мінералогічного аналізу 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить кількісний мінералогічний аналіз проб, вихідної сировини, проміжних продуктів, готової продукції титано-цирконієвих руд згідно із затвердженими методиками. Виконує мінералогічний аналіз дистенсиліманітової суміші із застосуванням люмінесцентного освітлювача. Проводить розділення шліхів з визначенням кількісних співвідношень між мінералами. Виділяє мономінеральні фракції і визначає густість мінералу. Одержує важкі рідини з різною питомою вагою. Визначає мінерали імерсійним методом. Перераховує вміст усіх мінералів на відповідні окисли по всіх продуктах. Підраховує результати аналізів і записує в журнал.

Повинен знати: основи геології і кристалографії; фізико-хімічні властивості мінералів; методики проведення мінералогічних аналізів; властивості важких та імерсійних рідин і правила поводження з ними; технічні умови і державні стандарти на аналізи, що проводяться.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта мінералогічного аналізу 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Вибирає методику і проводить повний кількісний мінералогічний аналіз нестандартних багатокомпонентних проб титано-цирконієвих руд під мікроскопом різних типів. Аналізує проби штучного рутилу і нових видів продукції, одержуваних на основі концентратів. Проводить кількісний мінералогічний аналіз шліхів і продуктів збагачення візуальним визначенням вмісту мінералів і повним їх описом. Проводить контрольні аналізи. Настроює мікроскоп. Бере участь у розробленні нових методів мінералогічного аналізу.

Повинен знати: основи кристалооптики, основи розробки і вибору методики проведення аналізів; магнітні властивості мінералів і методи їх вивчення; будову і принцип дії застосовуваних під час виконання аналізів приладів і установок; методи визначення питомої ваги мінералів; правила опису мінералів; правила ведення документації на виконані роботи.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта мінералогічного аналізу 4 розряду - не менше 1 року.

61. ЛАБОРАТНТ-ПОЛЯРОГРАФІСТ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить прості однорідні двох - трьох видів аналізи сухих проб і розчинів полярографічним методом за встановленою методикою. Виконує якісне і кількісне визначення електроліту за формою одержаних кривих, записує результати аналізів.

Повинен знати: основні властивості матеріалів проб і розчинів; методику проведення аналізу; правила запису результатів аналізів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить нестандартні аналізи сухих проб і розчинів полярографічним методом за встановленою методикою із застосуванням апаратури, яка працює під глибоким вакуумом або високим тиском. Визначає концентрацію іонів у розчині. Проводить аналізи

металевих проб (чушковий цинк, кадмій тощо). Проводить поточний ремонт обслуговуваного устаткування.

Повинен знати: Будову полярографів різних типів, аналітичних терезів і електроприладів, основи аналітичної хімії та полярографічного аналізу; методику проведення аналізів; вимоги до якості проб; правила проведення поточного ремонту обслуговуваного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-полярографіста 3 розряду - не менше 1 року.

62. ЛАБОРАНТ ПРОБІРНОГО АНАЛІЗУ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить прості та середньої складності аналізи на вміст коштовних металів у виробках, сплавах, припоях, напівфабрикатах і відходах виробництва. Аналізує припої із кольорових металів, золи, одержаної від спалювання відходів виробництва, на вміст у ній коштовних металів за прийнятою методикою. Готує титровані і процентні розчини та оксидувальні суміші. Веде процеси шихтування, випалювання, плавлення, розчинення, фільтрування, шерберування і купелювання проб. Зважує коштовні метали. Обслуговує нагрівальні прилади. Записує результати аналізу.

Повинен знати: методи проведення аналізу на вміст коштовних металів; призначення і властивості застосовуваних реактивів; будову муфельних печей, електроприладів і лабораторного устаткування; правила користування технічними й аналітичними терезами, віскозиметрами, ареометрами та ін.; температурні режими процесів; режими спалювання палива і подавання повітря.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить складні аналізи на вміст коштовних металів у виробках, сплавах, напівфабрикатах, матеріалах і відходах виробництва. Проводить контрольні хімічні аналізи розчинів, одержаних із виробничих дільниць (травильних, пасивувальних, лужних), аналізує ванни золочення, сріблення і промислові води гальванічного відділення тощо. Випробовує вироби, які містять коштовні метали, на корозію, термостійкість і хімічну стійкість. Виконує контрольні аналізи проб на різних стадіях технологічного процесу плавлення і оброблення коштовних металів.

Повинен знати: технологічний процес плавлення та оброблення коштовних металів; методи аналізу кольорових металів, режими золочення і сріблення; механічні, фізичні та хімічні властивості металів, кінематичні схеми і правила перевірки на точність однотипних моделей лабораторного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта пробірного аналізу 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить особливо складні пробірні аналізи золотих і платинових сплавів та відходів від них, а також припоїв на вміст коштовних металів у них.

Повинен знати: методи пробірного аналізу коштовних металів; кінематичні, електричні схеми і способи перевірки на точність різних моделей устаткування; конструкцію обслуговуваного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта пробірного аналізу 4 розряду - не менше 1 року.

63. ЛАБОРАНТ-РАДІОМЕТРИСТ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить радіометричні вимірювання проб на різних установках. Знімає характеристики лічильників. Здійснює графічну побудову лічильних характеристик і вибирає

робочу точку. Вимірює натуральний фон і еталон. Веде записи в журналі. Виконує всі розрахунки щодо визначення питомої активності проб різного ізотопного складу.

Повинен знати: основи теорії радіоактивності і радіоактивного розпаду; взаємодію радіоактивних випромінювань з речовиною; основи методу відносного вимірювання активності; принцип роботи і основні вузли перерахункових установок; принцип роботи лічильників радіоактивних випромінювань; санітарні правила роботи з радіоактивними речовинами; правила безпечної роботи з електронною апаратурою і радіоактивними джерелами випромінювання.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить комплексні радіометричні вимірювання радіоактивних випромінювань. Обробляє результати контрольних вимірювань. Здійснює і будує криві вбирання та розпаду. Одержує на амплітудних аналізаторах спектри радіоактивних випромінювань. Веде в журналі записи і розрахунки, пов'язані зі зняттям амплітудних спектрів радіоактивних випромінювань. Здійснює графічну побудову спектра.

Повинен знати: основні відомості про спектри радіоактивних випромінювань і спектрометричні методи; фізичні основи методу сцинтиляційної спектрометрії; основні вузли і принцип роботи амплітудних аналізаторів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-радіометриста 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить ідентифікацію радіоізотопів за їх спектрами з використанням багатоканальних амплітудних аналізаторів та схем збігів і антизбігів. Розраховує активність радіоізотопів за простими спектрами (не більше трьох компонентів) і розраховує поправки під час визначення активності проби абсолютним методом. Проводить ідентифікацію радіоізотопів за кривими розпаду і вбирання. Обробляє результати аналізів методами математичної статистики.

Повинен знати: основи ядерної фізики, радіохімії і теорії взаємодії радіоактивних випромінювань з речовиною; фізичні основи спектрометрії радіоактивних випромінювань за допомогою напівпровідникових детекторів; прості прийоми інтерпретації спектрів радіоактивних випромінювань; процеси і параметри технологічних режимів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-радіометриста 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить інтерпретацію різних спектрів радіоактивних випромінювань. Складає схеми для експериментальних робіт із вузлів радіометричної апаратури. Освоює та впроваджує апаратуру й нові методи радіометричного аналізу. Готує робочі еталонні джерела і рідинні сцинтилятори. Готує препарати і проводить їх вимірювання на 4П-лічильнику з наступною обробкою результатів. Здійснює поточний ремонт радіометричної апаратури. Контролює вимірювання проб і розрахунки, виконані лаборантами більш низьких розрядів. Працює з дистанційними маніпуляторами в гарячих камерах. Розраховує активність радіоізотопів за спектрами (понад три компоненти).

Повинен знати: основи радіотехніки, радіоелектроніки і вищої математики; будову основних вузлів радіометричної апаратури; методи інтерпретації амплітудних спектрів радіоактивних випромінювань; будову дистанційних маніпуляторів і гарячих камер.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-радіометриста 5 розряду - не менше 1 року.

64. ЛАБОРАНТ РЕНТГЕНОСПЕКТРАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує зразки (проби) до аналізу і рентгеноспектральний апарат до

роботи. Виконує аналіз за прийнятими методиками під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації. Розраховує градувальні залежності. Виконує розрахунки з визначення концентрацій аналізованих елементів. Веде записи в журналі.

Повинен знати: принцип рентгеноспектрального аналізу; призначення окремих вузлів апаратів і принцип їх дії; правила роботи на апаратах із простою реєстрацією; способи реєстрації рентгенівського випромінювання; способи підготовки проб до аналізу; вимоги до якості проб; основні знання про структуру металів і сплавів; прийоми простих розрахунків процентного вмісту компонентів аналізованих зразків (проб); правила поводження з реактивами і кислотами; загальні знання з електротехніки, оптики; правила безпечної роботи на рентгеноспектральних приладах.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить якісний і кількісний рентгеноспектральний аналіз серії проб за прийнятою методикою. Готує і контролює якість зразків (проб) для аналізу. Готує синтетичні еталони і розчини. Складає план проведення аналізу серії проб. Проводить градування рентгеноспектрального апарату. Здійснює коригування аналітичних графіків за еталонами. Стежить за роботою апаратури. Опрацьовує показання приладів за градуваними графіками або таблицями. Опрацьовує та оформляє результати аналізу. Переключає рентгеноспектральний апарат на різні режими роботи.

Повинен знати: загальні відомості про рентгенівський характеристичний спектр і спектр гальмування; властивості рентгенівських променів і їх взаємодію з речовинами; основні відомості про спектри флуоресценції збуджуваних проб; фізичні основи кристал-дифракційних вимірів; принципові схеми високовольтних генераторів; оптичну схему рентгенівського спектрометра, правила підключення апаратів до мережі; будову і типи рентгенівських трубок; призначення кенотронів, захисних кожухів і окремих елементів пульта керування; характеристики апаратів, застосовуваних в рентгеноспектральному аналізі; основні прийоми і правила роботи на рентгеноспектральних апаратах; метод побудови градуваного графіка; порядок виконання розрахунку процентного вмісту складових проби; склад аналізованих продуктів; вимоги до якості проб, еталонів і аналізів; методики та еталони проведення рентгеноспектрального аналізу; джерела похибок.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта рентгеноспектрального аналізу 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить за прийнятими методиками серійні кількісні та якісні рентгеноспектральні аналізи на декілька компонентів для двох - трьох видів матеріалів. Вибирає методики і оптимальний режим вимірювання проб відповідно до концентрації аналізованого елементу. Підбирає еталони і будує за ними аналітичні графіки. Виконує нестандартні (одиначні) аналізи та аналізи невідомих матеріалів. Аналізує розчини абсорбційним рентгеноспектральним методом. Перевіряє правильність установлення режимів дискримінації. Усуває дрібні несправності рентгеноспектральних апаратів, проводить заміну рентгенівських трубок, окремих блоків реєструючих систем. Бере участь в опрацюванні та оформленні метрологічних звітів і методичній роботі. Визначає робочу характеристику лічильника імпульсів. Підбирає робочий час і проводить заміну лічильника в разі несправності. Підбирає і здійснює заміну щілини в лічильнику. Аналізує помилкові та аварійні ситуації під час роботи на спектрометрах і ЕОМ.

Повинен знати: основи фізики, загальної і аналітичної хімії; будову, призначення і принцип роботи блоків рентгеноспектральних апаратів, збудження первинних і вторинних спектрів; розкладання рентгенівських променів у спектр і дифракцію рентгенівських променів у кристалах; залежність інтенсивності вторинного рентгенівського випромінювання від складу аналізованого об'єкта; методи фокусування кристалів-аналізаторів; схему якісного і кількісного рентгеноспектрального аналізу; чутливість аналізу і межі його застосування; можливі помилки рентгеноспектрального аналізу, способи їх усунення та обліку; основні параметри контрольованих технологічних процесів; схему і поопераційні параметри відбору і підготовки проб до аналізу; склад аналізованих продуктів і технологію їх отримання; методи коригування розрахункових шкал і розкладання рентгенівських променів у спектр.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за

професією лаборанта рентгеноспектрального аналізу 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує нестандартні кількісні та якісні рентгеноспектральні аналізи підвищеної складності на короткохвильових і довгохвильових рентгенівських спектрометрах, квантометрах і аналізаторах способами внутрішнього стандарту та стандарт-фону. Аналізує об'єкти складного хімічного і фазового складу (окисли, солі, фториди, флюси, шлаки, метали, сплави, лігатури). Проводить рентгеноспектральний аналіз у тонких шарах. Виготовляє синтетичні еталони і контрольні проби на декілька елементів. Виконує локальний рентгеноспектральний аналіз зварних швів, дефектів у сплавах. Вибирає метод і оптимальні умови аналізу. Проводить монтаж і налагодження стаціонарних і переносних рентгеноспектральних апаратів. Перезаряджає аналізатори радіоактивними ізотопами. Проводить перевірку лічильно-реєструючих трактів спектрометрів. Бере участь в освоєнні нової апаратури і розробленні методик з використанням різних методів рентгеноспектрального аналізу. Опрацьовує результати аналізів на електронних і клавішних обчислювальних машинах. Проводить комплексне вимірювання інтенсивності аналітичних ліній елементів. Проводить якісний аналіз на скануючому спектрометрі.

Повинен знати: основи рентгенотехніки і програмування; будову, принцип роботи та основні вузли рентгеноспектральних апаратів; санітарні правила роботи з радіоактивними ізотопами; відомості про будову атому, радіоактивність, взаємодію рентгенівського випромінювання з речовинами; методики рентгеноспектрального аналізу; точність і чутливість різних методів; класифікацію помилок; порядок установа та юстирування кристалів; загальні і спеціальні методи рентгеноспектрального аналізу (зовнішнього стандарту, стандарт-фону).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта рентгеноспектрального аналізу 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує кількісні та якісні аналізи проб різного агрегатного стану з використанням автоматизованим рентгенівських аналітичних систем (квантометр плюс обчислювальна машина) і обслуговує ці системи. Виконує нестандартні визначення елементів у складних за хімічним і фазово складом об'єктах. Визначає концентрації елементів з використання різних способів розрахунку на основі рішення рівнянь зв'язку. Застосовує рентгеноспектральний аналіз під час дослідження тонкої структури спектра. Контролює проведені вимірювання і розрахунки. Освоює і впроваджує нові методи рентгеноспектрального аналізу. Усуває дрібні несправності обчислювальної машини. Передає інформацію до автоматизованої системи керування технологічним процесом. Освоює нову апаратуру для рентгеноспектрального аналізу.

Повинен знати: структуру побудови автоматизованих рентгенівських аналітичних систем; основи побудови метрологічної бази рентгенівських лабораторій; принцип роботи обчислювальних машин і їх зв'язок з рентгеноспектральними аналізаторами; основи рентгенівської фізики, математичної статистики, електроніки, обчислювальної техніки і програмування в обсязі програми підготовки кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта рентгеноспектрального аналізу 5 розряду - не менше 1 року.

65. ЛАБОРАНТ-РЕНТГЕНОСТРУКТУРНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує фотореєструючі рентгенівські апарати до роботи та обслуговує їх у процесі роботи. Готує зразки, які підлягають контролю. Готує до роботи камери. Проводить фотообробку рентгенівської плівки. Робить експозиції під час зйомки фотометодом.

Повинен знати: будову рентгенівських трубок; правила догляду за рентгенівськими трубками і кенотронами; правила підключення апаратів до мережі; прийоми роботи з рентгенівською установкою, зарядку камер (симетрично й асиметрично); принцип виготовлення зразків і юстирування їх у камерах; оброблення рентгенограм - фотообробка, промір рентгенограм на компараторі; правила проявлення, фіксування, промивання і сушіння рентгенівських плівок; умови зберігання рентгенівських плівок; розрахунок дебаєграм і знаходження ряду d за графіком.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Трубки рентгенівські - тренування.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виготовляє зразки металів, сплавів тощо і готує їх для дослідження. Виконує юстирування зразків у камерах і приставках під пучком рентгенівських променів. Обслуговує рентгенівські установки. Обробляє рентгенограми і діаграмні стрічки - проводить запис на іонізаційних апаратах.

Повинен знати: природу рентгенівських променів, дію рентгенівських променів на організм; умови існування відбиття від системи кристалографічних площин (рівняння Вульфа-Брегга); початкові знання про міжплощинні відстані, параметри решітки, сингонії; призначення окремих елементів пульта керування, а також призначення кенотронів, захисних кожухів системи рентгенівських апаратів; основні прийоми роботи на рентгеноструктурній та іонізаційній установках, апаратах; метод асиметричної зйомки; метод зйомки плоских зразків у рентгенівських камерах (для односторонніх рентгенограм); метод зворотної зйомки Закса; правила приготування проявників і фіксажів; промір рентгенограм і їх розрахунок; розшифрування дебаєграм; методику фотометрування рентгенограм.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-рентгеноструктурника 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Апарати типу УРС-60 - установлення рентгенівських трубок і кенотронів.
2. Камери рентгенівські - установлення на апараті, юстирування відносно пучка.
3. Зразки металів, сплавів тощо - установлення на іонізаційних апаратах.
4. Зразки порошкові - виготовлення.
5. Зразки циліндричні - встановлення та юстирування в рентгенівських камерах.
6. Плівки рентгенівські і лічильники - визначення якості.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує рентгеноструктурну апаратуру і проводить її профілактичний ремонт. Вибирає режим експозиції згідно з характеристиками досліджуваного матеріалу. Розшифровує рентгенограми і дифрактограми. Проводить фазовий аналіз. Розраховує параметри елементарних комірок і матеріалів кубічних та середніх сингоній. Досліджує на рентгенограмах зворотної зйомки процеси рекристалізації.

Повинен знати: властивості рентгенівських променів; природу виникнення рентгенівських спектрів; дифракції рентгенівських променів у кристалі; будову і призначення високовольтних генераторів, пультів керування, охолодних пристроїв; характеристики апаратів, застосовуваних у рентгеноструктурних дослідженнях; конструкції рентгенівських камер; методи приготування деяких селективно-поглинаючих фільтрів; обробку рентгенограм; будову мікрофотометрів, прийоми роботи на них; фотометрування рентгенограм візуально і з записом інтенсивності на фотоматеріал; вимірювання інтегральної ширини лінії за допомогою планіметра; прийоми роботи і основні несправності іонізаційної установки; визначення робочої характеристики лічильника імпульсів; підбирання робочого часу і заміну лічильника в разі несправності; підбирання і заміну щілини в трубці і лічильнику; встановлення різних швидкостей діаграмної стрічки на потенціометрі; запис розподілу інтенсивності по перетину лінії "по точках"; загальне уявлення про викривлення і напруження кристалічних ґрат.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-рентгеноструктурника 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Валки прокатних верстатів - визначення кількості залишкового аустеніту.
2. Дебаєграми із симетричною і асиметричною закладкою плівки і рентгенограми зворотної

зйомки - замір на компараторі.

3. Дифрактограми - зйомка із записом на потенціометрі.
4. Лічильники імпульсів - установлення і перевірка їх положень.
5. Трубки - монтаж на іонізаційну установку.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює монтаж і налагодження стаціонарних та переносних апаратів і установок для досліджень фотометодом, рентгенівських дифрактометрів для рентгено-структурного аналізу. Проводить юстирування різних камер і приставок для структурного аналізу. Вибирає метод, режим і схеми зйомок під час проведення дослідження із застосуванням звичайних температурних, текстурних, малокутових камер і приставок. Проводить рентгенографічні роботи з вивчення і контролю структури, складу матеріалів та аналізу макроі мікронапружень. Одержує рентгенограми в монохроматизованому випромінюванні та розраховує їх. Опрацьовує і оформляє одержані результати.

Повинен знати: властивості рентгенівських променів і основи кристалографії; теорію дифракції рентгенівських променів; основи будови металів і сплавів; принципи механічної, термічної та інших методів обробки металів і вплив на рентгенодифракційну картину зміни складу та структури металів і сплавів; загальні і спеціальні методи рентгеноструктурного аналізу; будову рентгенівських апаратів, дифрактометрів; конструкцію камер монохроматорів, температурних малокутових, текстурних камер і приставок; конструкцію рентгенівських гоніометрів; порядок їх установлення та юстирування; методи розрахунків і розшифрування рентгенограм із застосуванням графіків, таблиць і номограм з уведенням різних поправок; визначення інтенсивності; методи аналізу форми і ширини дифракційних ліній.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-рентгеноструктурника 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Блоки - визначення розміру і мікровикривлень наклепаного зразка металу.
2. Зразки радіоактивні - дослідження.
3. Сплави, що старіють, - визначення параметрів ґрат при різних температурах.
4. Фігури для об'єктів полюсні - побудова.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує рентгеноструктурні дослідження із застосуванням керованих комплексів дифрактометр-ЕОМ. Здійснює рентгеноструктурний аналіз складних за хімічним і фазовим складом зразків. Проводить дослідження на крупногабаритних об'єктах за допомогою спеціалізованої малогабаритної апаратури. Готує поверхні об'єкта до дослідження. Вибирає умови для одержання рентгенограм. Одержує і опрацьовує експериментальні дані, робить висновки і складає звіти.

Повинен знати: принцип дії і правила обслуговування керованих комплексів дифрактометр-ЕОМ; основи побудови методологічної бази рентгеноструктурних досліджень з використанням керованих комплексів; методику одержання експериментальних даних під час "безперервного запису"; вимірювання в режимі "інтегральний", "по точках" і "вимірювання фону".

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-рентгеноструктурника 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Апарати переносні - вибір умов контролю, юстирування.
2. Комплекси керовані - аналіз текстур.
3. Об'єкти крупногабаритні - визначення макронапружень.

66. ЛАБОРАНТ-СЕНСИТОМЕТРИСТ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить сенситометричні випробування кінофотовиробів на міцність шару, на визначення температури плавлення емульсійного шару і контршару плівки, на набухливість емульсійного шару плівки, визначає фотографічні показники: світлочутливість, коефіцієнт контрастності оптичної і пустої підкладки, оптичної густини вуалі, фотографічної ширини, максимальної оптичної густини та інших фотопоказників під керівництвом лаборанта-сенситометриста вищої кваліфікації. Проводить сенситометричні випробування позитивних сортів кінофотовиробів. Готує зразки плівки до випробувань.

Повинен знати: принцип роботи обслуговуваних приладів: денситометрів, сенситометрів, проявних приладів, резольвометрів, спектрографів, дензографів тощо; загальні відомості про синтез фотоемульсій, полив світлочутливих шарів; підбір композиції за рецептурою; правила поводження з вогнебезпечними речовинами і отрутами під час роботи в темряві.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить сенситометричні випробування кінофотовиробів на міцність шару плівки, на визначення температури плавлення емульсійного шару і контршару плівки, на набухливість емульсійного шару плівки. Проводить сенситометричні випробування оборотних плівок і реверсивного фотопаперу. Вимірює товщини фотографічних шарів. Перевіряє неактивність отсвітлення в темних кімнатах. Перевіряє правильність розміщення та розмір кадру зображення і звуку у фільмокопіях. Проводить сенситометричні випробування дослідних зразків, стабільності емульсій, осей напівфабрикату і готової продукції. Виконує експонування зразків у сенситометрі. Обробляє зразки фоторозчинами. Проміряє оптичні густини на денситометрах. Будує характеристичні криві залежності оптичних густин від логарифма експозиції. Визначає фотографічні показники світлочутливості, коефіцієнт контрастності, оптичну густину підкладки, вуалі, фотографічної ширини, максимальної і оптичної густини та інші фотопоказники. Регулює оптичні прилади. Записує результати випробувань.

Повинен знати: будову обслуговуваних приладів: денситометрів, сенситометрів, проявних приладів, резольвометрів, спектрографів, дензографів тощо; основи хімії та фотохімії; правила і способи синтезу фотоемульсій, поливу світлочутливих шарів підбору композиції за рецептурою; правила оброблення плівок фоторозчинами; ведення графічних розрахунків; технічні умови на кінофотоплівки і фільмокопії; державні стандарти на розміщення кадрів зображення і звуку фільмокопій та геометричні розміри кіноплівок.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта-сенситометриста 3 розряду - не менше 1 року.

67. ЛАБОРАНТ СПЕКТРАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить якісний і кількісний спектральні аналізи. Готує електроди і проби до аналізу. Готує стандартні розчини проявника і фіксажу. Здійснює підготовку спектральної апаратури, зйомки, фотооброблення фотопластинок і вимірювання спектрограм. Вмикає і вимикає квантометр. Виконує фотографічний кількісний спектральний аналіз чавуну, вуглецевих і середньолегованих сталей на легуючі елементи, кольорових металів і сплавів на їх основі під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації.

Повинен знати: загальні знання з оптики, фотографії, електрики і хімії; метод спектрального аналізу; сутність методу трьох еталонів; хімічне позначення легуючих елементів; призначення різних електродів для спектрального аналізу; правила поводження з реактивами і кислотами; вимоги до якості проб і аналізів; основні положення кількісних і якісних методів аналізу.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Складає план зйомки і знімає спектрограми з метою виконання якісного фотографічного спектрального аналізу простих об'єктів. Перевіряє правильність роботи фотоелектричної апаратури: логарифмічність, електричну і фотоелектричну відтворюваність. Переводить проби в розчин або в окисел. Виконує фотографічний кількісний спектральний аналіз

чавунів, вуглецевих і середньолегованих сталей на вміст легуючих елементів, кольорових металів і сплавів на їх основі. Проводить напівкількісний аналіз середньолегованих сталей на стилоскопах.

Повинен знати: основи оптики, фотографії, електрики і хімії; оптичні схеми і типи спектральних приладів; будову мікрофотометра; принципів і схеми джерел збудження; методи вимірювання інтенсивності; методи побудови градуйованих графіків; допустимий розбіг між паралельними аналізами; методи фотометрування спектрів; основні знання про структуру металів і сплавів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта спектрального аналізу 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує нестандартні (одиначні) аналізи електрохімічним способом. Контролює якість підготовки металевих проб, електродів. Здійснює хімічну підготовку проб для проведення електрохімічних методів аналізу малих концентрацій і домішкових елементів згідно з робочими інструкціями. Здійснює процес одержання окислів металів. Готує синтетичні еталони і стандартні розчини. Виконує кількісний аналіз проб методами електрохімії. Здійснює якісне і кількісне визначення складових у жароміцних корозійностійких сталях, сплавах і в титанових сплавах. Виконує кількісний фотографічний і фотоелектричний спектральний аналіз за робочими інструкціями гірських порід, руд, продуктів їх збагачення і металургійної переробки, легованих сталей, алюмінієвих і мідних сплавів на легуючі елементи. Проводить аналіз проб кобальтового порошку на кремній. Проводить аналіз проб нікелю (анооди, плавки, основи). Вимірює довжину хвиль спектральних ліній за допомогою спектра заліза. Виконує аналіз на вміст водню і кисню в сплавах. Здійснює стилоскопічний аналіз кольорових сплавів. Виконує локальний спектральний аналіз кольорових сплавів і середньолегованих сталей.

Повинен знати: умови збудження спектральних ліній; залежність інтенсивності спектральних ліній від концентрації елемента, що визначається; джерела світла; основні характеристики спектральних приладів; характеристики кривої фотоемульсії; аналіз розчинів і сплавів; сутність методів аналізу чистих речовин; будову та електричну схему генераторів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта спектрального аналізу 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує нестандартні (одиначні) аналізи фотоелектричними, фотографічними методами. Аналізує окисли, солі, фториди, флюси і шлаки. Виготовляє синтетичні еталони на солі, окисли, флюси і шлаки. Готує титровані розчини. Виконує локальний спектральний аналіз зварних швів, дефектів у сплавах. Бере участь у методичних роботах з використанням фотографічних, спектрохімічних, фотоелектричних, локальних та інших спектральних методів аналізу.

Повинен знати: причини збудження спектрів; спектральні прилади; методи реєстрації спектрів; характеристики спектральних ліній, якісні і кількісні методи аналізу сплавів, розчинів, окислів, солей, фторидів, флюсів, шлаків; визначення малих домішок; способи готування титрованих розчинів, метод добавок.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта спектрального аналізу 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує якісний аналіз невідомих зразків. Здійснює метрологічну оцінку виконаних нестандартних аналізів з використанням обчислювальної техніки. Виконує атестаційний аналіз матеріалу стандартних зразків методом глобульної дуги з виготовленням попередньо первинних окисних еталонів. Проводить арбітражний аналіз. Здійснює встановлення, юстирування, фокусування і налагодження спектрографів, мікрофотоелекторів, квантометрів, спектропроекторів та іншого спектрального устаткування і проекційних приладів. Виконує міжлабораторний контроль готової продукції. Керує роботою лаборантів нижчої кваліфікації.

Повинен знати: будову спектральних приладів та їх оптичні схеми; основні метрологічні поняття; формули розрахунку точності і відтворюваності методик аналізу; методи реєстрації спектрів; методи попереднього збагачення проб; способи визначення малих поміток; атлас аналітичних ліній;

правила юстирування і налагодження обслуговуваного спектрального устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта спектрального аналізу 5 розряду - не менше 1 року.

68. ЛАБОРАНТ ХІМІКО-БАКТЕРІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує проби до випробувань і аналізів. Проводить лабораторні випробування зразків сировини, вати на вміст вологи, визначення поглинальної здатності, капілярності. Проводить різноманітні хіміко-бактеріологічні аналізи води, харчових продуктів, сировини, напівфабрикатів і готових виробів під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації. Визначає за кольором дозрілість тростини. Проводить аналіз на вологість і засміченість тростини.

Повинен знати: порядок відбирання та оформлення проб; основні властивості матеріалів; сировини і напівфабрикатів, які підлягають аналізу; призначення лабораторного устаткування і правила поводження з ним.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить різноманітні хіміко-бактеріологічні аналізи води, харчових продуктів, сировини, напівфабрикатів і готових виробів за затвердженими методиками. Визначає кислотність, густину вмісту жирних вуглецевих речовин, солей тощо, капілярність, наявність хлористих, сірчаноокислих і кальцієвих солей, вміст жирних і воскоподібних речовин тощо. Веде контрольно-облікові записи.

Повинен знати: основи хімії та елементарні основи бактеріології в межах виконуваної роботи; вимоги державних стандартів до проведення хіміко-бактеріологічних аналізів; порядок відбирання зразків та їх підготовки до випробувань; необхідний обсяг випробувань; способи приготування робочих і титрових розчинів стерилізації бактеріологічних середовищ; систему записів результатів випробувань і методи їх статистичного опрацювання.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта хіміко-бактеріологічного аналізу 2 розряду - не менше 1 року.

69. ЛАБОРАНТ ХІМІЧНОГО АНАЛІЗУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить прості однорідні аналізи за затвердженою методикою без попереднього відокремлення компонентів. Виконує краплинний аналіз електроліту та інших речовин за допомогою реактивів, фільтрувального паперу, фарфорової пластинки. Визначає вміст води за Дином і Старком, питому вагу рідин вагами Мора і Вестфеля, температури спалаху у відкритому тиглі і за Мартенс-Пенським, Боязкість за Енглером, склад газу на апараті Орса. Проводить розганяння нафтопродуктів та інших рідких речовин за Енглером. Проводить випробування простих лакофарбових продуктів на спеціальних приладах. Визначає кількість вуглецю шляхом спалювання стружки в апараті Вюртиця (у потоці кисню). Проводить хімічний аналіз вуглецевих і низьколегованих сталей. Визначає густину рідких речовин ареометром, лужність середовища і температуру краплепадіння. Визначає температуру плавлення і застигання палих матеріалів. Бере участь у приготуванні титрованих розчинів і паяльних флюсів. Визначає процентний вміст вологи в аналізованих матеріалах із застосуванням хіміко-технічних терезів. Проводить аналіз хімічного складу сплавів на мідній основі. Готує середні проби рідких і твердих матеріалів для аналізу. Визначає концентрації латексів і просочувальних розчинів, злив за сухим залишком. Визначає залишок на ситі під час просівання інгредієнтів. Готує пластифікатор, змішує його з порошком твердого сплаву. Стежить за роботою лабораторної установки, записує її показання під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації.

Повинен знати: методику проведення простих аналізів; елементарні основи загальної та

аналітичної хімії; правила обслуговування лабораторного устаткування, апаратури і контрольно-вимірювальних приладів; кольори, властиві тому чи іншому елементу, який знаходиться в аналізованій речовині; властивості кислот, лугів, індикаторів та інших застосовуваних реактивів; правила приготування середніх проб.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить аналіз середньої складності за затвердженою методикою без попереднього відокремлення компонентів. Визначає процентний вміст речовини в аналізованих матеріалах різними методами. Визначає в'язкість, розчинність, питому вагу матеріалів і речовин піктометром, пружність парів за Рейдом, індукційний період, кислотність і коксівність аналізованих продуктів, температури спалаху в закритому тиглі та застигання нафти і нафтопродуктів. Установлює і перевіряє нескладні титри. Проводить різноманітні аналізи хімічного складу різних проб руди, хромистих, нікелевих, хромонікелевих сталей, чавунів; алюмінієвих сплавів, продуктів металургійних процесів, флюсів, палива і мінеральних масел. Визначає вміст сірки і хлоридів у нафті і нафтопродуктах. Проводить складні аналізи і визначає фізико-хімічні властивості лакофарбових продуктів і цементу на спеціальному устаткуванні. Підбирає розчинники для лакофарбових матеріалів. Зважає аналізовані матеріали на аналітичних терезах. Налагоджує лабораторне устаткування. Складає лабораторні установки за наявними схемами під керівництвом лаборанта вищої кваліфікації. Стежить за роботою лабораторної установки і записує її показання.

Повинен знати: основи загальної та аналітичної хімії; способи установки і перевірки титрів; властивості застосовуваних реактивів і вимоги до них; методику проведення аналізів середньої складності і властивості застосовуваних реагентів; державні стандарти на виконувані аналізи і товарні продукти по обслуговуваній дільниці; правила користування аналітичними терезами, електролізною установкою, фотокалориметром, рефрактометром та іншими аналогічними приладами; вимоги до якості проб і проведених аналізів; процеси розчинення, фільтрації, екстракції і кристалізації; правила налагодження лабораторного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта хімічного аналізу 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить складні аналізи суміші пульпи, розчинів, реактивів, концентратів, поверхневих і бурових вод, нафти і нафтопродуктів, готової продукції, допоміжних матеріалів, відходів, добрив, кислот, лугів за встановленою методикою. Проводить різноманітні аналізи хімічного складу різних кольорових сплавів, феросплавів, високолегованих сталей. Визначає кількісний вміст основних легуючих елементів у сплавах на основі титану, нікелю, вольфраму, кобальту, молібдену і ніобію за встановленими методиками. Встановлює і перевіряє складні титри. Визначає нітрозність, міцність кислот. Виконує аналіз ситовим або електроваговим методом за ступенем концентрації розчинів. Аналізує сильнодіючі яди, вибухові речовини. Проводить повний аналіз газів на апаратах ВТІ, газофракційних апаратах і хроматографах. Готує складні реактиви і перевіряє їх придатність. Проводить у лабораторних умовах синтез за заданою методикою. Визначає ступінь конверсії аміаку або окисності нітрозних газів. Визначає теплотворну спроможність палива. Оформляє і розраховує результати аналізу. Складає лабораторні установки за наявними схемами. Проводить випробування покриття виробів на спеціальних приладах: везерометрі, камері тропічного клімату, приладі Мегера тощо. Проводить арбітражні аналізи прості та середньої складності.

Повинен знати: загальні основи аналітичної і фізичної хімії; призначення і властивості застосовуваних реактивів; правила складання лабораторних установок; способи визначення маси і об'єму хімікатів; способи приготування складних титрованих розчинів; правила зважування осаду на аналітичних терезах і проведення необхідних розрахунків за результатами аналізу; правила користування контрольно-вимірювальними приладами і вагами різних типів; технічні умови і державні стандарти на проведені аналізи, правила ведення технічної документації на виконані роботи.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта хімічного аналізу 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить особливо складні аналізи сплавів на нікелевій, кобальтовій, титановій і ніобієвій основах із застосуванням приладів і апаратів за встановленими методиками. Проводить аналізи рідкісних, рідкісноземельних і благородних металів. Здійснює аналізи із застосуванням радіоактивних елементів. Проводить аналізи суміші вибухонебезпечних органічних речовин із застосуванням різних типів і конструкцій хроматографів методом, побудованим на використанні електронних схем, із вживанням складного розрахунку хромаграм. Бере участь у розробленні нових методик для хімічних аналізів. Проводить аналізи атомно-абсорбційним методом. Проводить складні арбітражні аналізи. Виконує метрологічне оцінювання результатів нестандартних аналізів. Апробує методики, рекомендовані до стандартизування. Налагоджує обслуговуване устаткування.

Повинен знати: конструкцію і порядок користування застосовуваними приладами та апаратами; основи загальної, аналітичної і фізичної хімії; фізико-хімічні методи аналізу; основи розроблення і вибору методики проведення аналізів; способи відокремлення і визначення благородних металів; властивості радіоактивних елементів і правила роботи з ними.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лаборанта хімічного аналізу 4 розряду - не менше 1 року

70. ЛЕБІДНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує та обслуговує барабанні лебідки для переміщення вантажів із застосуванням вантажозахоплювальних пристроїв з приводом від електродвигунів потужністю до 100 кВт. Регулює швидкість руху канатів, тросів. Перевіряє гальма, шківів і барабани. Подає попереджувальні сигнали. Зрощує і зв'язує троси та стропи різними вузлами. Змазує і виконує поточний ремонт механізмів.

Повинен знати: будову барабанних лебідок; типи захоплювальних та інших пристроїв, застосовуваних під час переміщення вантажів; умовну сигналізацію; способи визначення несправностей у роботі лебідки та їх усунення.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує та обслуговує барабанні лебідки з приводом від електродвигунів потужністю понад 100 кВт, від двигунів внутрішнього згоряння і пересувних установок, оснащених спеціальними лісовантажними стрілами (фермами) для переміщення вантажів із застосуванням вантажозахоплювальних пристроїв. Керує і обслуговує лебідки канатно-підвісних доріг на вугільних та сланцевих шахтах і розрізах. Регулює швидкість руху канатів, тросів і стропів. Перевіряє гальма, шківів і барабани. Налагоджує барабанні лебідки.

Повинен знати: будову лебідок різних типів; типи захватних та інших пристроїв; визначення несправностей у роботі лебідок і способи їх усунення.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією лебідника 2 розряду - не менше 1 року.

Примітка. На підприємствах коксохімічного виробництва чорної металургії професію "Лебідник" іменувати "Лебідник і кабестанник".

71. МАЛЯР

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Фарбує деталі в налагоджених барабанах, автоматах методом занурювання і щіткою без шпаклювання і ґрунтування. Промиває деталі лугом, водою та розчинниками. Знежирює поверхні. Покриває оліфою та ґрунтує. Перетирає лакофарбові матеріали на ручних фарботерках. Фільтрує лакофарбові матеріали. Сушить пофарбовані вироби. Промиває та очищає вживані інструменти, щітки, трафарети, тару, деталі фарборозпилювачів, апаратів

безповітряного розпилювання, шлангів. Одержує і відносить на робоче місце лакофарбові матеріали. Навіщує деталі, вироби на спеціальні пристрої і знімає їх після фарбування. Готує фарби, лаки, мастики, шпаклівки, ґрунтовки, замазки, згідно із заданою рецептурою, під керівництвом маляра вищої кваліфікації.

Повинен знати: прийоми фарбування деталей у барабанах, автоматах і методом занурювання; загальні відомості про корозію, окалину; захист дерев'яних поверхонь від деревоточців і способи захисту від них; найменування та види фарб, лаків, емалей, ґрунтовок, шпаклівок; склад шпаклювальних матеріалів; правила обслуговування сушильних камер і шаф та режими сушіння виробів; способи перетирання фарб вручну; призначення та умови застосування малярного інструменту; склад і способи промивання та очищення застосовуваних інструментів, щіток різних типів, тари і фарборозпилювальних апаратів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт.

1. Арматура, ізолятори - покриття асфальтовим лаком.
2. Баки - фарбування.
3. Вила - фарбування.
4. Деталі машин простої конфігурації - фарбування.
5. Кільця і лопаті роторів - фарбування.
6. Ключі гайкові, торцеві і спеціальні, плоскогубці, гострозубці та інші інструменти - фарбування.
7. Комінгси, кожухи, настили, набір деталей корпусу, стакани шахт, труби, фундаменти нескладні - знежирювання.
8. Ланцюги якірні - фарбування кам'яновугільним лаком методом занурювання.
9. Огорожі, ґрати, ворота, захисні засоби - фарбування.
10. Палуби - протирання соляровим маслом.
11. Пластини трансформаторні - фарбування лаком у барабані.
12. Станини, щити підшипникові та запобіжні зварні конструкції відливки чавунні і сталеві для електромашин - очищення та ґрунтування поверхонь.
13. Тара різна - фарбування.
14. Теплоізоляція стара в корабельних приміщеннях - знімання.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Фарбує поверхні, які не потребують високоякісного оброблення, після нанесення шпаклівок та ґрунтувальних шарів. Готує вироби для лакування по лаковій шпаклівці і для пофарбування під рисунок різних порід дерева, каменю та мармуру. Вирівнює поверхні шпаклівкою із замазуванням дефектів. Наносить цифри, літери та малюнки за трафаретами в один тон. Фарбує деталі і вироби пульверизатором. Очищає, згладжує, підмазує, протравлює фарбовані поверхні від корозії, окалини обростань, старого лакофарбового покриття, пилу та інших нальотів щітками, скребками, шпателями та іншими ручними інструментами ганчіркою, пілососом, повітряним струменем від компресора. Змішує і розтирає на фарботерних машинах фарби, лаки, шпаклівки, ґрунтовки і замазки за заданою рецептурою.

Повинен знати: будову фарботерних машин; призначення та умови застосування механізмів, пристроїв і інструментів, які застосовуються під час малярних робіт; способи виконання лакофарбового покриття деталей та виробів із різних матеріалів; способи шліфування, шліфувальні матеріали, які застосовуються для різних видів лакофарбових матеріалів та їх фізичні властивості; рецепти готування фарб, лаків, мастик, шпаклівок та замазок; способи змішування фарб за заданою рецептурою для одержання необхідного кольору і визначення якості застосовуваних фарб і лаків; правила зберігання розчинників, фарб, лаків та емалей; режим сушіння лакофарбового покриття;

особливості очищення поверхонь із залізобетону та склопластику; правила готування поверхонь для фарбування; вимоги до якості очищеної поверхні.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією маляра 1 розряду - не менше 0,5 року.

Приклади робіт.

1. Арматура і деталі електричні, армовані ізолятори, розрядники - ґрунтування та фарбування.
2. Балони - фарбування.
3. Втулки радіаторні та редукторні шестерні - покриття мастикою.
4. Деталі середньої та складної конфігурації і вузли машин, суден та устаткування - фарбування.
5. Електродвигуни, електромашини, турбогенератори - ґрунтування, шпаклювання і фарбування.
6. Колони, ферми, підкранові балки, форми для залізобетонних виробів - фарбування.
7. Конструкції сталеві - очищення від корозії.
8. Корпус судна всередині та зовні - очищення поверхонь.
9. Кришки, плати, пластини - фарбування пульверизатором.
10. Кронштейни, сектори, корпуси рульових машинок, трансформатори - фарбування.
11. Круги рятувальні - шпаклювання та фарбування.
12. Ліжка металеві - фарбування.
13. Люки, трюми, фундаменти - заливання цементним розчином.
14. Машини гірничі, устаткування і верстати - фарбування після ремонту, нанесення написів за трафаретом.
15. Панелі, футляри, кожухи - фарбування кілька разів пульверизатором.
16. Покрівлі, рами, візки, деталі гальма, дошки підлоги, ящики акумуляторні та пожежні, дефлектори локомотивів і вагонів - фарбування.
17. Скриньки поштові металеві - очищення, ґрунтування і фарбування.
18. Стіни, підлоги та інші поверхні - очищення, згладжування, протравлення.
19. Трактори, катки, асфальтозмішувачі - фарбування корпусів.
20. Труби вентиляції - ізоляція мастиковими матеріалами.
21. Труби різних діаметрів - фарбування.
22. Хвилеводи і хвилеводні секції із латуні та міді - суцільне шпаклювання, шліфування, фарбування.
23. Шафи, лімби - фарбування.
24. Шпунти та гребені обшивок вантажних вагонів - бунтування.
25. Ящики і корпуси приладів - нанесення трафарету.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Фарбує поверхні, які потребують високоякісного оброблення, після нанесення шпаклівок і ґрунтувальних шарів фарбами і лаками в декілька тонів, здійснює шліфування, ґрунтування, прооліфлення та полірування їх різними інструментами. Виконує пофарбування поверхонь під простий рисунок різних порід дерева, мармуру та каменю. Наносить малюнки і написи за трафаретами у два - три тони; цифри та літери без трафаретів. Фарбує деталі та поверхні на

електростатичних установках і електростатичними фарборозпилювачами. Обробляє поверхні набризкуванням. Обробляє поверхні сповільнювачами корозії. Регулює подавання повітря і фарби у розпилювачі. Покриває вироби лаками на основі бітуму та нітролаками. Очищає замкнені об'єми (циліндри, відсіки). Фарбує та очищає (обшкрябує) судна в доках. Виконує міжопераційний захист фосфатованими ґрунтовками листового матеріалу та профільного прокату для судових конструкцій, крім цистерн питної, дистильованої і поживної води, медичного і технічного жиру. Наносить лакофарбові покриття у місця розташування змінної ватерлінії суден, до оброблення яких не висуваються високі вимоги. Виготовляє нескладні трафарети. Готує суміші з масляних фарб і лаків, нітрофарб, нітродаків та синтетичних емалей. Підбирає колір за заданими зразками. Підналагоджує механізми і пристрої, які застосовуються під час виконання малярних робіт.

Повинен знати: принцип дії і способи підналагодження механізмів та пристроїв, які застосовуються під час малярних робіт; будову електростатичних установок поля та електростатичних фарборозпилювачів, правила їх регулювання за показаннями контрольно-вимірювальних приладів; правила захисту листового матеріалу та профільного прокату для судових конструкцій; способи фарбування та лакування виробів із різних матеріалів і процес готування виробів для оброблення; процес пофарбування поверхонь під простий рисунок різних порід дерева, мармуру та каменю; властивості декоративних та ізоляційних лаків і емалей, рецепти їх виготовлення; способи готування фарб різних кольорів; хімічний склад фарб і правила підбирання кольорів; технічні умови на оброблення і усунення виробів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією маляра 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Автомобілі вантажні - остаточне фарбування.
2. Автомобілі легкові та автобуси - нанесення ґрунтового шару, шпаклювання, шліфування, первинне і вторинне фарбування кузова.
3. Баржі - фарбування.
4. Деталі відлиті і зварні для електромашин і апаратів - шліфування після шпаклювання та фарбування.
5. Електродвигуни, електромашини, турбогенератори - остаточне фарбування.
6. Ємності - покривання лаком внутрішньої поверхні.
7. Касети зварні великоблокових станцій та щитів керування - фарбування.
8. Касети кіно- і фотоапаратів - фарбування.
9. Корпус судна всередині та зовні - фарбування.
10. Корпуси, столи і диски регулювальних та випробувальних стендів - шліфування та фарбування емаллю.
11. Крани, мости, опори ліній електропередач - фарбування.
12. Кузови вантажних вагонів, котли цистерн і локомотивів, універсальні контейнери - фарбування.
13. Лічильні, швацькі та друкарські машини - фарбування і полірування.
14. Ланцюги якірні - фарбування.
15. Машини, верстати, апарати, прилади та інше устаткування - фарбування.
16. Палуби - нанесення мастик.
17. Панелі металеві та дерев'яні для радіоприладів - фарбування і оброблення.
18. Рами, двері, фрамуги - фарбування і покриття лаками.
19. Стелі - очищення, згладжування, протравлення.

20. Стіни, підлоги та інші поверхні - просте фарбування.

21. Стіни, полиці, меблі всередині та зовні, стелі і покрівлі, локомотивів та суцільнометалевих вагонів, вагонів з машинним охолодженням та ізометричних вагонів з металевим кузовом - шліфування, нанесення виявного шару щіткою, розпилювачем або валиком.

22. Стовпи, щитки - пофарбування під простий рисунок різних порід дерева.

23. Судна залізобетонні - фарбування.

24. Тролейбуси і вагони метро - шліфування по суцільній шпаклівці, нанесення другого і третього шарів емалі щіткою і фарборозпилювачем.

25. Труби вентиляційні - фарбування.

26. Труби і металева арматура локомотивів та вагонів - фарбування.

27. Футляри електроапаратури - лакування і полірування.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Фарбує поверхні сухими порошками, різними фарбами та лаками у кілька тонів, здійснює шліфування, лакування, полірування, шпаклювання, ґрунтування і прооліфлення їх механізованим інструментом. Торцює і флейцює фарбовані поверхні. Протягує фільонки з підтушовуванням. Наносить малюнки на поверхні за трафаретами в чотири і більше тонів. Виконує пофарбування поверхонь під складний рисунок різних порід дерева, мармуру та каменю. Самостійно готує складні колери. Реставрує пофарбовані поверхні, лінкруст, лінолеум та інші матеріали. Здійснює лакофарбові покриття на склі та керамічній емалі. Виготовляє складні трафарети і гребінки для оздоблення фарбованих поверхонь. Фарбує після ґрунтування поверхні методом холодного безповітряного розпилення. Фарбує деталі, вироби, прилади в тропічному виконанні. Виконує міжопераційний захист фосфатованими ґрунтовками листового матеріалу та профільного прокату для суднових цистерн питної, дистильованої та поживної води, медичного і технічного жиру. Здійснює механізоване очищення корпусів суден від корозії, окалини, обростання і старого лакофарбового покриття дробоструминними апаратами із здаванням робіт за зразками та еталонами і водою під високим тиском. Визначає якість застосовуваних лакофарбових матеріалів. Лагодить механізми, які застосовуються під час виконання малярних робіт.

Повинен знати: будову та способи налагодження механізмів і пристроїв, які застосовуються під час виконання малярних робіт; способи виконання малярних робіт з високоякісним оздобленням; процес пофарбування поверхонь під складний рисунок різних порід дерева, мармуру та каменю; особливості механізованого очищення поверхонь і корпусів суден від обростання і старого лакофарбового покриття; технічні умови та вимоги до лакування і фарбування; способи реставрації пофарбованих поверхонь, лінкрусту, лінолеуму та інших матеріалів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією маляра 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт:

1. Автомобілі легкові та автобуси - остаточне фарбування, оздоблення і полірування.

2. Електроприлади, електромашини крупногабаритні - фарбування і полірування.

3. Катери - фарбування.

4. Поверхні полотняні салонів літака - покриття багатошарове лаками і фарбами.

5. Стеля - поліпшене оздоблення, фарбування.

6. Стіни, підлоги та інші поверхні - високоякісне оздоблення, фарбування.

7. Стіни, полиці, меблі зовні та всередині, стелі і покрівлі локомотивів, суцільнометалевих вагонів, вагонів з машинним охолодженням та ізотермічних вагонів з металевим кузовом і каюти суден - фарбування та покриття лаком щіткою, розпилювачем або валиком.

8. Судна, фюзеляжі, крила літаків і стіни вагонів - нанесення розпізнавальних написів та маркувань.

9. Тролейбуси і вагони метро - остаточне фарбування та оздоблення.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Фарбує поверхні різними фарбами з лакуванням, поліруванням, орнаментальним, художнім багатокольоровим і декоративним оздобленням. Виконує пофарбування поверхонь під цінні породи дерева. Фарбує після ґрунтування методом холодного безповітряного розпилювання. Здійснює ґрунтування, антикорозійне покриття, покриття необростаючими та протиобростаючими фарбами, анодний і катодний захист суден, які зазнають дії морської води, мінеральних кислот і лугів. Реставрує художні написи.

Повинен знати: способи виконання малярних робіт із художнім та орнаментальним оздобленням і методом холодного безповітряного розпилювання; процес пофарбування поверхонь під цінні породи дерева; рецептуру, фізико-хімічні властивості різноманітних фарбувальних матеріалів і сумішей для художнього фарбування та оздоблення; види складного малювання і шрифтів, властивості та сорти різних пігментів, розчинників, масел, лаків, силікатів, смол та інших застосовуваних у малярній справі матеріалів; методи випробування лаків та фарб на стійкість і в'язкість; технічні умови на остаточне оздоблення виробів, деталей і поверхонь; режими сушіння лакофарбового покриття; вимоги до готування поверхонь під антикорозійний, анодний і катодний захист, захисні схеми ґрунтування та фарбування підводної частини суден, що зазнають дії морської води, мінеральних кислот і лугів; способи реставрації художніх написів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією маляра 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт:

1. Автомобілі легкові - остаточне фарбування, покривання лаками та емалевими фарбами.
2. Герби, орнаменти, складні написи - художнє виконання за ескізами та малюнками.
3. Надбудови пасажирських суден - фарбування.
4. Панелі, щити, схеми - художнє оздоблення поверхонь.
5. Стіни, стелі та інші поверхні - високоякісне фарбування, багатокольорове і декоративне оздоблення.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує рельєфне, фактурне та експериментальне фарбування та аерографічне оздоблення виробів та поверхонь під час упровадження нових фарбувальних речовин і синтетичних матеріалів. Реставрує художні розписи і малюнки. Виконує декоративне лакування, полірування поверхонь внутрішніх приміщень. Фарбує після ґрунтування поверхні методом гарячого безповітряного розпилювання на установках. Наносить необростаючі термопластичні фарби апаратами. Захищає необростаючі фарби консервуючими фарбами за спеціальною схемою. Малює за рисунками та ескізами від руки і після припорошення. Виконує орнаментальне і об'ємне малювання.

Повинен знати: способи виконання та вимоги до якості експериментального, рельєфного і фактурного фарбування та аерографічного оздоблення виробів і поверхонь; будову та способи налагодження установок для гарячого безповітряного розпилювання лакофарбових матеріалів і апаратів для нанесення термопластичних фарб; схеми захисту необростаючими фарбами; способи реставрації художнього малювання та рисунків.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією маляра 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Експонати виставкових машин, апаратів і приладів - багатошарове і багатокольорове фарбування, лакування, шліфування та полірування.
2. Конструкції суден - нанесення товстошарового покриття.
3. Поверхні внутрішніх стін пасажирських суден, літаків, вагонів - малювання за рисунками та ескізами вручну.
4. Салони, вестибюлі, каюти "Люкс" пасажирських суден, літаків, вагонів та прогулянкових яхт - художнє оздоблення, захисне покриття.

5. Стіни, стелі та інші поверхні - рельєфне і фактурне фарбування, малювання за рисунками та ескізами.

72. МАРКУВАЛЬНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Маркує різні вантажі, вироби, деталі, напівфабрикати, готову продукцію, пакувальну тару шляхом клеймування, штемпелювання, пломбування, наклеювання етикеток, навішування бирок вручну або із застосуванням спеціальних маркувальних верстатів пресів і автоматів. Наносить на поверхню виробів, тари або бирки маркувальні надписи фарбами певних кольорів від руки, за трафаретом, за допомогою пістолетів та інших розпилювальних пристроїв; закріплює маркувальні надписи шляхом сушіння або покривання лаком. Виготовляє трафарети для маркування продукції, металеві знаки. Штемпелює етикетки і бандеролі з занесенням до них адреси та інших надписів. Заготовляє квитки для відвідування видовищних установ ручним штампом. Готує фарби і клейкі речовини, підбирає клейма і визначає їх придатність. Перевіряє якість клеймування і виправляє брак. Промиває і чистить трафарети. Налагоджує і регулює маркувальні верстати і преси. Оформляє документи на марковану продукцію.

Повинен знати: державні стандарти і технічні умови на маркування продукції; шифр і умовні позначення, правила і способи маркування; шрифти для надписів; способи приготування фарб і клейких речовин; будову і принцип роботи устаткування і пристроїв, застосовуваних для маркування; номенклатуру, види, сорти, марки, вагу і розміри продукції, яка підлягає маркуванню; застосовувані клейма, їх розміри і форми; призначення розмічального інструменту; причини бракованого нанесення клейма і способи його усунення; порядок оформлення документів на марковану продукцію.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

73. МАСТИЛЬНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Змащує частини машин, механізмів, двигунів, приводів, агрегатів, автомашин, тракторів та іншого устаткування і машин в установлені строки. Здійснює заміну та заливання мастильних матеріалів у редуктори і коробки передач, у лубрикатори та інші автоматично діючі прилади для змащування під тиском. Заливає масло в маслянки. Збирає відпрацьоване масло для очищення. Очищає трансмісійні вали від пилу та бруду.

Повинен знати: розташування обслуговуваного устаткування на ділянці третьові частини, які підлягають змащуванню; види, сорти і призначення мастильних матеріалів; схему маслопроводів обслуговуваного устаткування і машин; правила, терміни і періодичність змащування та чищення машин та устаткування; прийоми встановлення драбин, сходів та інших пристосувань для підйому до рухомих частин устаткування; призначення найбільш розповсюджених простих інструментів та пристроїв, які застосовуються під час змащування, чищення та промивання.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Змащує третьові частини механізмів устаткування, апаратів і приладів з прочищенням та промиванням їх в установлені строки. Спостерігає на обслуговуваній ділянці або в цеху за справним станом маслопровідних систем. Оглядає, заправляє та змащує вагонні букси та інші третьові деталі рухомого складу. Змінює несправні маслянки та усуває дефекти в маслопроводах. Підбирає мастильні матеріали залежно від їх властивостей і призначення. Одержує, зберігає та веде облік мастильних і обтиральних матеріалів.

Повинен знати: схеми маслопроводів, змащувальних пристроїв і періодичність змащування різноманітного устаткування; склад і властивості мастильних матеріалів; види мастильних систем: кільцеву, набивну, під тиском; будову масляних насосів, фільтрів і правила їх регулювання; правила зберігання, обліку мастильних матеріалів; основні знання про регенерацію відпрацьованого масла.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією

мастильника 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Змащує тертьові частини механізмів цінного, відповідального, унікального устаткування, апаратів і механізмів за допомогою різних складних пристроїв та приладів. Змащує важкодоступні місця устаткування під час його роботи. Визначає придатність масла за результатами лабораторного аналізу згідно з експлуатаційними вимогами. Підбирає мастильні матеріали залежно від їх властивостей та призначення. Заправляє густим та рідким мастильним матеріалом резервуари, автоматичні і ручні станції.

Повинен знати: види монтажних схем змащування; будову апаратури напівавтоматичного та автоматичного змащування; технічні умови на якість масел для відповідних типів устаткування; правила відбирання проб експлуатаційних масел; хімічні аналізи масел, що подаються лабораторією.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією мастильника 2 розряду - не менше 1 року.

74. МАШИНІСТ АВТОМОБІЛЕРОЗВАНТАЖУВАЧА

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує однотипними автомобілерозвантажувачами під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт. Пускає в роботу і зупиняє автомобілерозвантажувач. Стежить за розвантаженням автомашин. Контролює стан маслопроводу, насосів і нагнітальної лінії гідросистеми. Чистить фільтри. Проводить технічний огляд автомобілерозвантажувача.

Повинен знати: будову автомобілерозвантажувача, правила підготовки агрегата до роботи; правила заправлення гідросистеми маслом і змазування двигунів та підйомних механізмів; правила проведення технічного огляду автомобілерозвантажувачів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує різними типами автомобілерозвантажувачів під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт. Перевіряє правильність заземлення рам і двигуна підйомника. Перевіряє роботу вала і лопаток у пазах ротора. Виявляє несправності в роботі гідросистеми і усуває їх. Проводить поточний ремонт і бере участь у середньому і капітальному ремонтах агрегата.

Повинен знати: будову автомобілерозвантажувачів різних типів; правила підготовки агрегата до роботи і проведенню поточного ремонту агрегата; способи виявлення та усунення несправностей у роботі автомобілерозвантажувачів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста автомобілерозвантажувача 3 розряду - не менше 1 року.

75. МАШИНІСТ ВАГОНОПЕРЕКИДАЧА

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує вагоноштовхачами і електролебідками під час подавання та установлення вагонів у вагоноперекидач та прибирає їх після розвантаження. Заклинює автозчеми. Стежить за насадженням затискних гаків. Подає сигнали машиністу про готовність вагона до перекидання. Чистить вагони від вантажу, який залишився. Закриває двері і люки за світлофорами під час в'їзду у вагоноперекидач. Чистить і змазує механізми. Бере участь у заміні канатів і проведенні ремонтних робіт.

Повинен знати: принцип дії вагоноштовхачів і електролебідок; місцеву сигналізацію; правила встановлення вагонів; види мастильних матеріалів; інструкцію із сигналізації на залізниці.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує вагоноперекидачами під час розвантаження або перевантаження вагонеток. Пускає в роботу і зупиняє вагоноперекидач. Стежить за станом вагонеток, гальм і кріплень тросів. Приймає і подає сигнали, пов'язані з роботою вагоноперекидача. Змазує, чистить і прибирає вагоноперекидач. Усуває дрібні несправності в роботі обслуговуваного устаткування.

Повинен знати: будову вагоноперекидача; правила підготовки вагоноперекидача до роботи; місцеву сигналізацію; види і властивості застосовуваних мастильних матеріалів; способи виявлення та усунення несправностей у роботі вагоноперекидача.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста вагоноперекидача 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує вагоноперекидачами всіх систем під час розвантаження вагонів. Перевіряє стан вагонів, кріплення тросів, гальм. Приймає і подає сигнали, пов'язані з роботою вагоноперекидача. Заміняє канати і механізми затискача. Обслуговує і змазує механізми. Проводить поточний ремонт агрегата. Керує одночасно з пульта розвантаження вагонів: вагоноперекидачем, вагоноштовхачем і установленням вагонів, або вагоноперекидачем і вагоноштовхачем, або вагоноперекидачем і установленням вагонів під керівництвом машиніста вищої кваліфікації.

Повинен знати: електричні схеми обслуговуваного устаткування і механізмів; інструкцію із сигналізації на залізницях; види і властивості застосовуваних мастильних матеріалів; технічні характеристики обслуговуваних механізмів; способи керування і принцип роботи автоматики та блокування; правила руху і сигналізації на залізничному транспорті; правила проведення поточного ремонту.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста вагоноперекидача 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує одночасно з пульта розвантаження вагонів: вагоноперекидачем, вагоноштовхачем і установленням вагонів, або вагоноперекидачем і вагоноштовхачем, або вагоноперекидачем і установленням вагонів. Перевіряє стан вагонів, гальм і кріплень тросів. Веде заданий режим роботи механізмів за показаннями сигнальних пристроїв. Обслуговує і змазує механізми. Бере участь у середньому і капітальному ремонтах устаткування. Керує роботами з розчеплення, зчеплення, гальмування і кріплення вагонів. Веде облік тривалості роботи і кількості вивантажених вагонів.

Повинен знати: кінематичні схеми обслуговуваного устаткування, механізмів і пускової апаратури; основи електротехніки; правила користування контрольно-вимірювальними приладами і сигналізацією пульта керування; види і правила обліку витрат мастильних матеріалів; правила обліку роботи агрегатів; особливості участі в середньому і капітальному ремонтах устаткування відповідно до технологічної документації.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста вагоноперекидача 4 розряду - не менше 1 року.

76. МАШИНІСТ ВЕНТИЛЯЦІЙНОЇ ТА АСПІРАЦІЙНОЇ УСТАНОВОК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує вентиляційні та аспіраційні установки, фільтри, циклони і димососи з потужністю електродвигунів до 100 кВт. Пускає, змащує, виконує профілактичний огляд устаткування. Періодично чистить аспіраційні труби і циклони. Транспортує установки на нове місце. Стежить за циркуляцією води, що охолоджує підшипники, герметизацією місць, які виділяють пил, та аспіраційними установками, за роботою контрольно-вимірювальних приладів і пускових пристроїв. Бере участь у ремонті обслуговуваного устаткування. Чистить, змазує і підналагоджує обслуговуване устаткування.

Повинен знати: приклади роботи димососів, вентиляційних і аспіраційних установок та

допоміжного устаткування; призначення і умови застосування контрольно-вимірювальних приладів і пускових пристроїв; місця змащування і застосовувані мастильні матеріали.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує вентиляційні та аспіраційні установки, фільтри, циклони і димососи з потужністю електродвигунів понад 100 кВт та допоміжне устаткування. Регулює частоту обертання димососів і роботу вентиляційних та аспіраційних установок за допомогою шибєрів у трубах фільтрів. Налагоджує обслуговуване устаткування. Виявляє та усуває несправності в роботі обслуговуваного устаткування. Транспортує установки на нове місце з розбиранням їх і складанням.

Повинен знати: будову вентиляційних, аспіраційних установок, димососів і допоміжного устаткування; схем розташування повітропроводної мережі; режим роботи установки; будову контрольно-вимірювальних приладів і пускових пристроїв; правила регулювання частоти обертання димососів; правила настроювання і регулювання аспіраційної мережі; можливі несправності в роботі установок і двигунів, заходи щодо їх запобігання і способи їх усунення.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста вентиляційної та аспіраційної установок 2 розряду - не менше 1 року.

77. МАШИНІСТ ГАЗОГЕНЕРАТОРНОЇ СТАНЦІЇ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує газогенераторну станцію малої продуктивності з установками типу "Сіменс", "Дахрост" тощо, які працюють на твердому паливі. Перевіряє перед пуском, пускає обслуговуване устаткування і регулює його роботу за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Змащує рухомі частини механізмів. Стежить за роботою устаткування та усуває дрібні несправності. Працює як помічник машиніста під час обслуговування газогенераторних установок високої продуктивності. Бере участь у ремонті обслуговуваного устаткування.

Повинен знати: принцип роботи компресорів, насосів, вентиляторів, двигунів та інших обслуговуваних механізмів газогенераторних станцій; відомості про технологічний процес одержання енергетичного газу під час газифікації твердого палива; призначення і умови застосування контрольно-вимірювальних приладів, схему газових, пароводяних і повітряних комунікацій, властивості газів, що виробляються, і умови їх зберігання; мастильну систему устаткування і номенклатуру мастильних матеріалів; причини нагрівання підшипників і способи усунення перегріву; правила надання першої допомоги в разі вчадіння або отруєння газом.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує газогенераторну станцію великої продуктивності з установками типу "Коллер", "Тут-Ретгер", ПД-7, "Тіпромез" тощо, які працюють на твердому паливі. Перевіряє, пускає і зупиняє обслуговуване устаткування та регулює його роботу за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Визначає несправності в роботі устаткування та усуває їх. Стежить за системами охолодження рухомих механізмів та мастильною. Виконує поточний ремонт устаткування станції і бере участь у середньому і капітальному ремонті. Веде контрольні та облікові записи про роботу устаткування газогенераторних установок.

Повинен знати: будову компресорів, насосів, вентиляторів, двигунів та інших обслуговуваних механізмів газогенераторних станцій; основи технологічного процесу газифікації твердого палива; схему комунікацій газогенераторної станції; будову контрольно-вимірювальних приладів; властивості газів, що виробляються і умови їх транспортування і зберігання; способи визначення та усунення несправностей у роботі устаткування газогенераторних станцій.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста газогенераторної станції - 2

розряду не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує газогенераторну станцію, обладнану потужними установками типу ГІАП тощо, які працюють на твердому паливі, а також високопродуктивні газогенераторні станції, що мають газгольдерне господарство та установки тонкої очистки газу. Пускає і зупиняє всі механізми машинного відділення газогенераторних станцій, приводних пристроїв, систем передач компресорів, насосів, вентиляторів. Стежить за роботою парових, водяних, повітряних і газових трубопроводів, очищувальної апаратури, скруберів і контрольно-вимірювальних приладів. Забезпечує нормальну роботу газгольдерів, конденсатовідвідників, інжекторів і регуляторів тиску газу. Стежить за опалювальною системою газгольдерів і рівнем масла на затворі шайби. Визначає за шумом, стуком і нагріванням несправності в роботі обслуговуваного устаткування і усуває їх. Виконує поточний ремонт і бере участь у середньому і капітальному ремонтах устаткування станції. Веде контрольні та облікові записи про роботу устаткування газогенераторних і газоочисних установок.

Повинен знати: будову складних газогенераторних установок газоочисної та іншої апаратури, технологічний процес газифікації різних видів палива та очистки газів; способи одержання енергетичного газу і його зберігання; правила органів державного нагляду щодо експлуатації посудин, які працюють під тиском; способи визначення і усунення несправностей у роботі устаткування газогенераторних станцій і установок очистки газу.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста газогенераторної станції 3 розряду - не менше 1 року.

78. МАШИНІСТ ГАЗОДУВНИХ МАШИН

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує машини різноманітних типів для стискання і переміщення технологічних газів і повітря; турбогазовушки, повітрогазовушки тощо з подаванням до 3000 м.куб./год. Стежить і регулює їх роботу. Пускає і зупиняє машини. Контролює тиск і температуру газу, змащування тертьових частин, охолодження масла. Контролює справність комунікацій, контрольно-вимірювальних приладів. Виконує огляд і поточний ремонт устаткування, визначає і усуває несправності в машинах, комунікаціях, арматурі і контрольно-вимірювальних приладах під керівництвом машиніста вищої кваліфікації. Бере участь у планово-запобіжному ремонті устаткування. Веде облік витрат електроенергії і мастильних матеріалів. Веде записи у виробничому журналі.

Повинен знати: будову обслуговуваних машин і двигунів; основи електротехніки в межах виконуваної роботи; схеми комунікацій; основні властивості мастильних матеріалів; правила змащування; причини виникнення несправностей у роботі устаткування і заходи щодо їх усунення.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

- у разі обслуговування газо- і повітродувних машин з подаванням більше 3000 до 15000 м.куб./год.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста газодувних машин 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

- у разі обслуговування газо- і повітродувних машин з подаванням понад 15000 до 75000 м.куб./год.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста газодувних машин 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

- у разі обслуговування газо- і повітродувних машин з подаванням понад 75000 м.куб./год.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста газодувних машин 4 розряду - не менше 1 року.

Примітки:

1. Помічник машиніста газодувних машин тарифікується на два розряди нижче машиніста, під керівництвом якого він працює, але не нижче 2 розряду.

2. У разі одночасного виконання функцій з обслуговування і електрофільтрів, трубчастих і зрошувальних холодильників машиністи тарифікуються на один розряд вище за умови такої ж подачі газодувної машини.

79. МАШИНІСТ ДВИГУНІВ ВНУТРІШНЬОГО ЗГОРЯННЯ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує двигуни внутрішнього згоряння всіх систем потужністю до 73,5 кВт (до 100 к.с.). Обслуговує установки (станції), обладнані декількома двигунами внутрішнього згоряння всіх систем сумарною потужністю понад 73,5 до 735 кВт (понад 100 до 1000 к.с.) як помічник машиніста. Пускає, зупиняє, регулює роботу двигунів. Заправляє двигуни, змащує вузли і допоміжні механізми.

Повинен знати: принцип роботи двигунів, правила пуску, зупинки та обслуговування двигунів; схему змазування, живлення й охолодження двигунів; призначення і правила користування простими і середньої складності контрольно-вимірювальними приладами; сорти горючих і мастильних матеріалів; розміщення трубопроводів і арматури.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує двигуни внутрішнього згоряння всіх систем потужністю понад 73,5 до 147 кВт (понад 100 до 200 к.с.). Обслуговує установки (станції), обладнані декількома двигунами внутрішнього згоряння всіх систем сумарною потужністю від 735 до 2205 кВт (від 1000 до 3000 к.с.) як помічника машиніста. Регулює роботу двигунів відповідно до технології обслуговуваного виробничого об'єкта або ділянки. Стежить за показаннями контрольно-вимірювальних приладів.

Повинен знати: будову обслуговуваних двигунів; правила обслуговування двигунів, генераторів, паливних насосів і допоміжних механізмів; основні знання з теплотехніки та електротехніки; будову простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів; правила обліку роботи двигунів і витрат горючих та мастильних матеріалів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста двигунів внутрішнього згоряння 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує двигуни внутрішнього згоряння всіх систем потужністю понад 147 до 551,2 кВт (понад 200 до 750 к.с.) або установок (станцій), обладнаних декількома двигунами сумарною потужністю понад 147 до 735 кВт (понад 200 до 1000 к.с.). Обслуговує декілька двигунів внутрішнього згоряння всіх систем сумарною потужністю понад 2205 кВт (понад 3000 к.с.) як помічник машиніста. Контролює роботу і справність агрегатів, генераторів, паливних насосів і допоміжних механізмів. Виконує поточний ремонт і бере участь у середньому та капітальному ремонтах двигунів. Розкриває, оглядає, складає і розбирає двигуни під час ревізії.

Повинен знати: будову двигунів різних типів; будову складних контрольно-вимірювальних приладів; способи контролю роботи і справності агрегатів, генераторів, паливних насосів і допоміжних механізмів; правила розбирання, огляду, складання, ревізії і ремонту двигунів і допоміжних механізмів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста двигунів внутрішнього згоряння 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує двигуни внутрішнього згоряння всіх систем потужністю понад 551,2 кВт (понад 750 к.с.) або установок станцій, обладнаних декількома двигунами сумарною потужністю від 735 до 2205 кВт (понад 1000 до 3000 к.с.). Виявляє та усуває несправності в роботі двигунів і окремих його вузлів.

Повинен знати: конструкцію, електричні і кінематичні схеми обслуговуваних двигунів та допоміжних механізмів; правила настроювання і регулювання контрольно-вимірювальних приладів; методи виявлення несправностей у роботі двигунів і способи їх усунення.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста двигунів внутрішнього згоряння 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує установки або станції, обладнані групою двигунів внутрішнього згоряння різних систем сумарною потужністю понад 2205 кВт (понад 3000 к.с.). Бере участь у монтажі, демонтажі і випробуванні двигунів.

Повинен знати: конструкцію, електричні і кінематичні схеми двигунів різних типів; правила монтажу, демонтажу і випробування двигунів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищена кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста двигунів внутрішнього згоряння 5 розряду - не менше 1 року.

80. МАШИНІСТ ЕКСГАУСТЕРА

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує ексгаустери та допоміжне устаткування: живильні механізми, шибєрні пристрої, блокування, ланцюги вторинної комунікації і приводи, масляні насоси, вісцинові фільтри тощо під керівництвом машиніста вищої кваліфікації. Бере участь у ремонті устаткування.

Повинен знати: будову устаткування, механізмів і пускової апаратури, що обслуговується; періодичність та порядок змащування механізмів; правила установленної світлової та звукової сигналізації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує ексгаустери та допоміжне устаткування: живильні механізми, шибєрні пристрої, блокування, ланцюги вторинної комунікації і приводи, масляні насоси, весцинові фільтри тощо. Розігриває ексгаустери і центрує їх після ремонту. Виконує регулювання насосів для відсмоктування газів і підтримує розрідження для створення тяги в печах, для переміщення легкокагих матеріалів: волосся, шерсті, деревної стружки тощо. Веде записи показань контрольно-вимірювальних приладів.

Повинен знати: кінематику та електричні схеми устаткування, механізмів і пускової апаратури, що обслуговується; будову високовольних двигунів змінного струму; сорти мастильних матеріалів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста ексгаустера 3 розряду - не менше 1 року.

81. МАШИНІСТ ІЗ ПРАННЯ ТА РЕМОНТУ СПЕЦОДЯГУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює прання спецодягу та інших предметів виробничого призначення, рушників, штор, білизни тощо вручну і на машинах. Готує розчини для прання, крохмалення, підсинення. Сушить у сушильних барабанах (камерах) або в природних умовах, прасує на пресах, каландерах або вручну. Виконує дрібний ремонт спецодягу і білизни вручну та на швейній машині, нашиває мітки. Укорочує рукава, штани, комбінезони спецодягу. Приймає, сортує і видає спецодяг та інші предмети. Оформляє встановлену документацію.

Повинен знати: технологію оброблення спецодягу із різних матеріалів; будову і правила

експлуатації обслуговуваного устаткування; види, властивості застосовуваних мийних і вибілювальних засобів, способи їх застосування та приготування; правила ведення встановленої документації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

82. МАШИНІСТ КОМПРЕСОРНИХ УСТАНОВОК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори тиском до 1 МПа (до 10 кгс/см.кв.), з подачею до 5 м.куб./хв. кожен під час роботи на безпечних газах із приводом від різних двигунів, здійснює пуск, регулювання та зупинку компресорів. Спостерігає за роботою компресорів і допоміжного устаткування. Виконує змащування та охолодження тертьових частин механізмів компресорів. Запобігає та усуває несправності у роботі компресорів і контролює роботу його запобіжних пристроїв. Обслуговує приводні двигуни. Заправляє і відкачує масло у видаткові та аварійні баки. Бере участь у ремонті устаткування компресорної станції.

Повинен знати: принцип дії поршневих компресорів, парових машин і електродвигунів; способи запобігання та усунення неполадок у роботі компресорів і двигунів; призначення і способи застосування контрольно-вимірювальних приладів та автоматики керування; схеми трубопроводів компресорної станції; робочий тиск за ступенями і відповідну температуру повітря; допустиму температуру нагрівання вузлів обслуговуваних агрегатів, заходи щодо запобігання і ліквідації перегріву; сорти і марки масел, що застосовуються для змащування механізмів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори тиском до 1 МПа (10 кгс/см.кв.) з подачею понад 5 до 100 м.куб./хв. або тиском понад 1 МПа (понад 10 кгс/см.кв.), з подаванням до 5 м.куб./хв. кожен під час роботи на безпечних газах із приводом від різних двигунів. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори, які працюють на небезпечних газах тиском до 1 МПа (до 10 кгс/см.кв.), з подаванням до 5 м.куб./хв. кожен. Здійснює пуск і регулювання режимів роботи компресорів та двигунів. Підтримує потрібні параметри роботи компресорів і перемикає окремі агрегати. Виявляє несправності та запобігає їх появі в роботі компресорної станції. Веде звітно-технічну документацію про роботу обслуговуваних компресорів, машин та механізмів. Бере участь у ремонті агрегатів компресорної станції.

Повинен знати: будову поршневих компресорів, турбокомпресорів, двигунів внутрішнього згоряння, парових машин та електродвигунів, їх технічні характеристики і правила обслуговування; схему трубопроводів; будову простих та середньої складності контрольно-вимірювальних приладів, автоматичних апаратів і арматури; звітно-технічну документацію компресорної станції; основи термодинаміки і електротехніки; властивості газів, що виникають під час роботи компресорів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста компресорних установок 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори тиском до 1 МПа (до 10 кгс/см.кв.), з подачею понад 100 до 500 м.куб./хв. або тиском понад 5 до 100 м.куб./хв. кожен під час роботи на безпечних газах із приводом від різних двигунів. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори, які працюють на небезпечних газах тиском до 1 МПа (10 кгс/см.кв.), з подачею понад 5 до 100 м.куб./хв. або тиском понад 1 МПа (понад 10 кгс/см.кв.), з подачею до 5 м.куб./хв. кожен. Установлює і підтримує найпродуктивніший режим роботи компресорів. Спостерігає за справністю двигунів, компресорів, приладів, допоміжних механізмів та іншого устаткування. Бере участь в огляді та ремонті устаткування компресорних установок у межах кваліфікації слюсаря 3 розряду.

Повинен знати: конструктивні особливості, будову різних типів компресорів, турбокомпресорів, двигунів внутрішнього згоряння, парових машин, парових турбін та електродвигунів, допоміжних

механізмів, складних контрольно-вимірювальних приладів, апаратів та арматури; схеми розташування паропроводів, циркуляційних конденсаційних трубопроводів, арматури і резервуарів компресорної станції; схеми розташування автоматичних пристроїв для регулювання роботи і блокування устаткування; основні технічні характеристики обслуговуваних компресорів; норми витрат електроенергії та експлуатаційних матеріалів для вироблення стиснутого повітря або газів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста компресорних установок 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори тиском до 1 МПа (до 10 кгс/см.кв.), з подачею понад 500 до 1000 м.куб./хв. або тиском понад 1 МПа (понад 10 кгс/см.кв.), з подачею понад 100 до 250 м.куб./хв. кожен під час роботи на безпечних газах із приводом від різних двигунів. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори, які працюють на небезпечних газах тиском до 1 МПа (до 10 кгс/см.кв.), з подачею понад 100 до 250 м.куб./хв. або тиском понад 1 МПа (понад 10 кгс/см.кв.), з подачею понад 5 до 100 м.куб./хв. кожен. Обслуговує автоматизовані компресорні станції продуктивністю до 100 м.куб./хв. Перемикає і виводить у резерв та на ремонт устаткування компресорної станції. Регулює технологічний процес вироблення продукції станції. Складає дефектні відомості на ремонт устаткування компресорної станції. Здійснює ремонт устаткування компресорної станції в межах кваліфікації слюсаря 4 розряду. Ремонтує компресори і двигуни внутрішнього згоряння в польових умовах.

Повинен знати: кінематичні схеми обслуговуваних компресорів, турбокомпресори, парові машини, електродвигуни та двигуни внутрішнього згоряння; будову компресорів високого тиску; експлуатаційні характеристики компресорних і турбокомпресорних установок, парових та електричних двигунів до них і допоміжного устаткування; схеми технологічних процесів виробництва продукту станції; коефіцієнт корисної дії роботи компресорів застосовуваних систем і конструкцій.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста компресорних установок 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори тиском до 1 МПа (до 10 кгс/см.кв.), з подачею понад 1000 м.куб./хв. або тиском понад 1 МПа (понад 10 кгс/см.кв.), з подачею понад 250 м.куб./хв. кожен під час роботи на безпечних газах із приводом від різних двигунів. Обслуговує стаціонарні компресори і турбокомпресори, які працюють на небезпечних газах тиском до 1 МПа (10 кгс/см.кв.), з подачею понад 250 м.куб./хв. або тиском понад 1 МПа (понад 10 кгс/см.кв.), з подачею понад 100 м.куб./хв. кожен. Обслуговує автоматизовані компресорні станції з подаванням понад 100 м.куб./хв. Спостерігає за роботою всього устаткування компресорної станції. Регулює технологічний процес вироблення продуктів станції. Складає дефектні відомості на ремонт устаткування компресорної станції. Здійснює ремонт устаткування компресорної станції в межах кваліфікації слюсаря 5 розряду.

Повинен знати: кінематичні схеми і конструкцію турбокомпресорів різних систем та типів силового устаткування; електродвигунів, парових машин, двигунів внутрішнього згоряння; експлуатаційні характеристики компресорів і силових установок до них.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста компресорних установок 5 розряду - не менше 1 року.

Примітки:

1. Помічник машиніста компресорної або турбокомпресорної станції тарифікується на два розряди нижче розряду машиніста, під керівництвом якого він працює, але не нижче 2 розряду.

2. Машиністи пересувних компресорних установок тарифікуються за випуском 64 ДКХП "Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи".

83. МАШИНІСТ (КОЧЕГАР) КОТЕЛЬНИ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли із сумарною теплопродуктивністю до 12,6 ГДж/год. (до 3 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні або

парові котли з теплопродуктивністю котла до 21 ГДж/год. (до 5 Гкал/год.), які працюють на твердому паливі. Обслуговує котли парових залізничних кранів вантажопідйомністю до 25 т. Розпалює, пускає, зупиняє котли та постачає їх водою. Подрібноє паливо, завантажує та шурує топку котла. Регулює горіння палива. Спостерігає за допомогою контрольно-вимірювальних приладів рівень води в котлі, тиск пари та температуру води, яка подається в опалювальну систему. Пускає, зупиняє насоси, мотори, вентилятори та інші допоміжні механізми. Чистить арматуру та прилади котла. Обслуговує тепломережні бойлерні установки або станції м'ятої пари, які розташовані в зоні обслуговування основних агрегатів, із сумарним тепловим навантаженням до 42 ГДж/год. (до 10 Гкал/год.). Очищає м'яту пару та проводить деаерацію води. Підтримує необхідний тиск та температуру води і пари. Бере участь у промиванні, очищенні та ремонті котла. Прибирає вручну шлак та золу із топок і бункерів парових та водогрійних котлів виробничих і комунальних котелень і піддувал газогенераторів, а також з колосникових решіток, топок, котлів і піддувал паровозів. Планує шлакові та зольні відвали.

Повинен знати: принцип роботи обслуговуваних котлів форсунок, пароповітропроводів та способи регулювання їх роботи; будову топок парових котлів, шлакових і зольних бункерів; склад теплоізоляційних мас та основні способи теплоізоляції котлів і паротрубопроводів; призначення та умови застосування простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів; будову механізмів для готування пиловидного палива, інструменту та пристроїв для чищення форсунок і зола-шлаковидалення; будову та режими роботи устаткування тепломережних бойлерних установок або станції м'ятої пари, правила очищення колосникових решіток, топок та котлів і димової коробки паровозів; допустимі тиск та рівень води в котлі паровоза під час чищення; вплив атмосферного повітря на стан стінок топки та вогневої коробки; порядок заправлення топки; основні властивості золи та шлаку; порядок руху на коліях та дорогах залізничних кранів; правила планування шлакових і зольних відвалів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли з сумарною теплопродуктивністю понад 12,6 до 42 ГДж/год. (понад 3 до 10 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні та парові котли з теплопродуктивністю котла понад 21 до 84 ГДж/год. (понад 5 до 20 Гкал/год.), які працюють на твердому паливі. Обслуговує котли на парових залізничних кранах вантажопідйомністю понад 25 т або котли парових екскаваторів. Пускає, зупиняє, регулює та спостерігає за роботою тягових і зола-шлаковидалення пристроїв, стокера, економайзерів, повітропідігрівників, пароперегрівників та живильних насосів. Обслуговує тепломережні бойлерні установки або станції м'ятої пари, розташовані в зоні обслуговування основних агрегатів, із сумарним тепловим навантаженням понад 42 до 84 ГДж/год. (понад 10 до 20 Гкал/год.). Забезпечує безперервну роботу устаткування котельної. Пускає, зупиняє і перемикає агрегати, які обслуговує, у схемах теплопроводів. Веде облік тепла, що відпускає споживачам. Прибирає механізованим способом шлак та золу із топок і бункерів лапових і водогрійних котлів виробничих та комунальних котельних і піддувал газогенераторів. Навантажує золу та шлак за допомогою механізмів у вагонетки або вагони із транспортуванням їх в установлене місце. Спостерігає за правильною роботою механізмів зола- і шлаковидалення, підйомно-транспортного устаткування, сигналізації, приладів, апаратури та захисних пристроїв. Змиває шлак і золу спеціальними апаратами. Бере участь у ремонті устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: будову застосовуваного устаткування та механізмів; способи раціонального спалювання палива в котлах; схеми тепло-, паро- і водопроводів та зовнішніх тепломереж; порядок обліку результатів роботи устаткування та відпущеного споживачам тепла; значення своєчасного прибирання шлаку та золи для нормальної роботи котлів; правила догляду за устаткуванням, що обслуговується, та способи усунення недоліків у його роботі; типи котлів, що обслуговуються; правила та способи вантаження і транспортування золи і шлаку; системи (мастильну та охолодження обслуговуваних агрегатів і механізмів); правила ведення записів про роботу механізмів та устаткування для золашлаковидалення; будову простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста (кочегара) котельні 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли із сумарною теплопродуктивністю понад 42 до 84 ГДж/год. (понад 10 до 20 Гкал) або обслуговує в котельні окремі водогрійні і парові котли з теплопродуктивністю котла понад 84 до 273 ГДж/год. (понад 20 до 65 Гкал/год.), які працюють на твердому паливі. Спостерігає за допомогою контрольно-вимірювальних приладів за рівнем води у котлах, тиском та температурою пари, води і відхідних газів. Регулює роботу (навантаження) котлів згідно з графіком споживання пари. Спостерігає за подаванням палива. Обслуговує тепломережі і бойлерні установки або станції м'ятої пари, які розташовані в зоні обслуговування основних агрегатів із сумарним тепловим навантаженням понад 84 ГДж/год. (понад 20 Гкал/год.). Запобігає несправностям, усуває їх у разі появи в роботі устаткування.

Повинен знати: будову та правила обслуговування котлів, а також різних допоміжних механізмів і арматури котлів; основні відомості з теплотехніки, різні суміші палива та вплив якості палива на процес горіння і теплопродуктивність котлоагрегатів; процес готування палива; технічні умови на якість води і способи її очищення; причини виникнення несправностей у роботі котельної установки та заходи щодо їх запобігання та усунення; будова і призначення та умови застосування складних контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста (кочегара) котельні 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли з сумарною теплопродуктивністю понад 84 до 273 ГДж/год. (понад 20 до 65 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні і парові котли з теплопродуктивністю котла понад 273 до 546 ГДж/год. (понад 65 до 130 Гкал/год.), які працюють на твердому паливі. Перемикає постачальні лінії. Заповнює та спорожняє паропроводи. Вмикає і вимикає автоматичну апаратуру живлення котлів. Здійснює профілактичний огляд котлів, їх допоміжних механізмів, контрольно-вимірювальних приладів і бере участь у планово-запобіжному ремонті котлоагрегатів. Приймає котли та їх допоміжні механізми із ремонту і готує їх до роботи.

Повинен знати: будову і принцип роботи водогрійних і парових котлів різних систем; експлуатаційні дані котельного устаткування та механізмів; будову апаратів автоматичного регулювання; правила ведення режиму роботи котельні залежно від показань приладів; схеми трубопроводних мереж та сигналізації в котельні; правила налагодження і регулювання контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста (кочегара) котельні 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли різних систем із сумарною теплопродуктивністю понад 273 ГДж/год. (понад 65 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні та парові котли з теплопродуктивністю котла понад 546 ГДж/год. (понад 130 Гкал/год.), які працюють на твердому паливі.

Повинен знати: конструктивні особливості складних контрольно-вимірювальних приладів та апаратів автоматичного регулювання; теплотворну здатність та фізичні властивості палива; елементи паливного балансу котлів та його складання; правила визначення коефіцієнта корисної дії котельної установки.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста (кочегара) котельні 5 розряду - не менше 1 року.

84. МАШИНІСТ КРАНА (КРАНІВНИК)

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує мостовими і шлюзовими кранами, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями вантажопідйомністю до 3 т, під час виконання простих робіт на вантаженні, розвантаженні, перевантаженні та транспортуванні сипких, штучних, лісових (довжиною до 3 м) та інших аналогічних вантажів. Керує монорейковими візками, консольними кранами та кран-балками. Перевіряє правильність кріплення тросів, регулювання гальм та дію запобіжних пристроїв. Бере участь у ремонті крана, який обслуговує.

Повинен знати: будову, принцип роботи та правила експлуатації кранів, які обслуговуються; граничну вантажопідйомність крана, тросів та ланцюгів; правила переміщення сипких, штучних, лісових та інших аналогічних вантажів; систему вмикання двигунів та контролерів; основи електротехніки і слюсарної справи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує мостовими і шлюзовими кранами вантажопідйомністю понад 3 до 15 т, баштовими самохідними самопідймальними, портално-стріловими кранами вантажопідйомністю до 3 т, баштовими стаціонарними і козловими кранами вантажопідйомністю до 5 т, оснащеними різними вантажо-захоплювальними пристроями, під час виконання простих робіт з вантаження, розвантаження, перевантаження і транспортування сипких, штучних, лісових (довжиною до 3 м) та інших аналогічних вантажів. Керує мостовими і шлюзовими кранами вантажопідйомністю до 10 т, оснащеними різними вантажо-захоплювальними пристроями під час виконання робіт середньої складності з вантаження, розвантаження, перевантаження і транспортування лісових (довжиною понад 3 до 6 м) та інших аналогічних вантажів. Здійснює встановлення деталей, виробів та вузлів на верстат, переміщення мостів та інших монтажних пристроїв і механізмів. Керує електроталіями, переносними кранами під час виконання всіх видів робіт. Керує стелажними кранами-штабелерами вантажопідйомністю до 1 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними механізмами та пристроями, під час виконання робіт з укладання вантажів на стелажі, знімання їх із стелажів, доставляння на вантажний майданчик і укладання в контейнери, пакети та на піддони.

Повинен знати: будову і принцип роботи кранів та механізмів, які обслуговуються; способи визначення маси вантажу за зовнішнім виглядом; правила експлуатації кранів під час установлення деталей, виробів та вузлів на верстат; порядок завантаження стелажів продукцією згідно з установленою номенклатурою і спеціалізацією; технологічний процес внутрішньоскладської переробки вантажів; правила укладання і зберігання вантажів на стелажах; основи електротехніки та слюсарної справи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста крана (кранівника) 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує мостовими і шлюзовими кранами вантажопідйомністю понад 15 т, баштовими самохідними самопідймальними, портално-стріловими кранами вантажопідйомністю понад 3 до 15 т, баштовими стаціонарними та козловими кранами вантажопідйомністю понад 5 до 25 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання простих робіт з вантаження, розвантаження, перевантаження і транспортування сипких, штучних, лісових (довжиною до 3 м) та інших аналогічних вантажів.

Керує мостовими і шлюзовими кранами вантажопідйомністю понад 10 до 25 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання робіт середньої складності з вантаження, розвантаження, перевантаження і транспортування лісових (довжиною понад 3 до 6 м) та інших аналогічних вантажів, установлення виробів вузлів та деталей на верстат, кантування секцій суден, переміщення помостів та інших монтажних пристроїв і механізмів.

Керує мостовими і шлюзовими кранами вантажопідйомністю до 10 т, баштовими самохідними, портално-стріловими кранами вантажопідйомністю до 3 т, баштовими стаціонарними і козловими кранами вантажопідйомністю до 5 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання складних робіт з вантаження, перевантаження і транспортування лісових (довжиною понад 6 м - на мостових і шлюзових кранах, довжиною понад 3 м - на баштових самохідних, самопідйомних, портално-стрілових, баштових стаціонарних і козлових кранах) та інших аналогічних вантажів, які потребують підвищеної обережності, а також під час виконання робіт з монтажу технологічного устаткування і пов'язаних із ним конструкцій, стапельного та секційного складання і розбирання виробів, агрегатів, вузлів, машин, механізмів для садження та видавання з нагрівальних печей зливків та заготовок, розливання металу, кантування виробів і деталей машин, кування на молотах та пресах, установлення на верстат деталей, виробів та вузлів, які потребують підвищеної обережності, та під час виконання будівельно-монтажних і ремонтно-будівельних робіт.

Керує кабельними кранами вантажопідйомністю до 3 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання всіх видів робіт.

Керує гусеничними та пневмоколісними кранами вантажопідйомністю до 10 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання всіх видів робіт (окрім будівельномонтажних та ремонтно-будівельних робіт).

Керує стелажними кранами-штабелерами вантажопідйомністю понад 1 т, кранами-штабелерами з автоматичним керуванням і мостовими кранами-штабелерами, оснащеними різними вантажозахоплювальними механізмами і пристроями, під час виконання робіт з вантаження, розвантаження, переміщення вантажів, укладання їх на стелажі, навантажувачі та транспортні засоби, для доставляння вантажів зі стелажів до виробничих дільниць. Веде облік матеріальних цінностей, які складаються. Керує кранами, оснащеними радіокеруванням.

Повинен знати: будову кранів та механізмів, які обслуговуються; способи переробки вантажів; основи технологічного процесу монтажу технологічного устаткування стапельного та секційного складання і розбирання виробів, агрегатів, вузлів, машин та механізмів, конструкцій складальних елементів будівель і споруд; визначення маси вантажу за зовнішнім виглядом; технічні умови та вимоги, які ставляться під час завантаження стелажів; розташування виробничих дільниць, що обслуговуються; електротехніку та слюсарну справу.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста крана (кранівника) 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує мостовими і шлюзовими кранами, оснащеними вантажозахоплювальними пристроями, вантажопідйомністю понад 25 т під час виконання робіт середньої складності з вантаження, розвантаження, перевантаження і транспортування лісових (довжиною понад 3 до 6 м) та інших аналогічних вантажів; здійснює установлення деталей, виробів, вузлів на верстат; переміщує помости та інші монтажні пристрої і механізми. Керує баштовими самохідними, самопідймальними, портално-стріловими кранами вантажопідйомністю понад 15 т, баштовими стаціонарними і козловими кранами вантажопідйомністю понад 25 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання простих робіт з вантаження, розвантаження, перевантаження та транспортування сипких, штучних, лісових (довжиною до 3 м) та інших аналогічних вантажів.

Керує мостовими та шлюзовими кранами вантажопідйомністю понад 10 до 100 м, баштовими самохідними самопідймальними, портално-стріловими кранами вантажопідйомністю понад 3 до 15 т, баштовими стаціонарними і козловими кранами вантажопідйомністю понад 5 до 25 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання складних робіт з вантаження, розвантаження, перевантаження і транспортування лісових (довжиною понад 6 м - на мостових і шлюзових кранах, довжиною понад 3 м - на баштових самохідних самопідйомних, портално-стрілових, баштових стаціонарних і козлових кранах) та інших аналогічних вантажів, які потребують підвищеної обережності, а також під час виконання робіт з монтажу технологічного устаткування та пов'язаних із ним конструкцій, стапельного і секційного складання та розбирання виробів, агрегатів, вузлів, машин, механізмів для саджання та видавання з нагрівальних печей зливків і заготовок, розливання металу, кантування виробів та деталей машин і секцій, у тому числі двома і більш кранами, під час кутання на молотах та пресах, установлення на верстат деталей, виробів та вузлів, які потребують підвищеної обережності, та під час виконання будівельно-монтажних і ремонтно-будівельних робіт.

Керує кабельними кранами вантажопідйомністю понад 3 до 10 т та плавучими кранами вантажопідйомністю до 10 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями під час виконання усіх видів робіт. Керує гусеничними та пневмоколісними кранами вантажопідйомністю понад 10 до 25 т і самохідними залізничними кранами вантажопідйомністю до 25 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями під час виконання всіх видів робіт (окрім будівельно-монтажних і ремонтно-будівельних робіт). Керує гусеничними та пневмоколісними кранами вантажопідйомністю до 10 т і самохідними залізничними кранами вантажопідйомністю до 15 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання будівельно-монтажних та ремонтно-будівельних робіт.

Повинен знати: будову та кінематичні схеми кранів і механізм що обслуговуються, технологічний процес монтажу технологічного устаткування, стапельного і секційного збирання та розбирання виробів, агрегатів, вузлів, машин і механізмів, конструкцій складальних елементів будівель

та споруд; електротехніку та слюсарну справу.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищена кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста крана (кранівника) 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує мостовими і шлюзовими кранами вантажопідйомністю понад 100 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання складних робіт з вантаження, розвантаження, перевантаження і транспортування лісових (довжиною понад 6 м) та інших аналогічних вантажів, вантажів, які потребують підвищеної обережності, а також під час виконання робіт з монтажу технологічного устаткування і пов'язаних з ним конструкцій, стапельного та секційного складання і розбирання виробів, агрегатів, вузлів, машин, механізмів для садження та видавання із нагрівальних печей зливків та заготовок, розливання металу, кантування виробів і деталей машин під час кування на молотах та пресах, установлення на верстат деталей, виробів та вузлів, які потребують підвищеної обережності, та під час виконання будівельно-монтажних і ремонтно-будівельних робіт.

Керує баштовими самохідними самопідймальними, портално-стріловими кранами вантажопідйомністю понад 15 т, баштовими стаціонарними та козловими кранами вантажопідйомністю понад 25 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання складних робіт з вантаження, перевантаження і транспортування лісових (довжиною понад 3 м) та інших аналогічних вантажів, які потребують підвищеної обережності, а також під час виконання робіт з монтажу технологічного устаткування і пов'язаних з ним конструкцій, стапельного та секційного складання і розбирання виробів, агрегатів, вузлів, машин, механізмів та під час виконання будівельно-монтажних і ремонтно-будівельних робіт.

Керує кабельними та плавучими кранами вантажопідйомністю понад 10 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними устроями, під час виконання всіх видів робіт.

Керує гусеничними, пневмоколісними та самохідними залізничними кранами вантажопідйомністю понад 25 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання всіх видів робіт (окрім ремонтно-будівельних робіт). Керує гусеничними та пневмоколісними кранами вантажопідйомністю понад 10 т і самохідними залізничними кранами вантажопідйомністю понад 15 т, оснащеними різними вантажозахоплювальними пристроями, під час виконання будівельно-монтажних та ремонтно-будівельних робіт.

Повинен знати: будову, кінематичні та електричні схеми кранів і механізмів, які обслуговуються, розташування виробничих ділянок, що обслуговуються; електротехніку та слюсарну справу.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста крана (кранівника) 5 розряду - не менше 1 року.

У разі керування гусеничними і пневмоколісними кранами вантажопідйомністю понад 200 т під час виконання будівельно-монтажних робіт потрібна неповна вища освіта (молодший спеціаліст).

Примітки:

1. Під час керування мостовими і шлюзовими кранами вантажопідйомністю понад 50 т для монтажу потужних і надпотужних турбоблоків, турбогенераторів, прокатного та іншого аналогічного технологічного устаткування і пов'язаних з ним конструкцій, під час установлення відповідальних деталей на великогабаритні карусельні, розточувальні, токарні та інші верстати роботи тарифікуються за 6 розрядом.

2. Така тарифікація не стосується робіт машиністів кранів (кранівників), зайнятих у технологічному процесі основних металургійних виробництв чорної металургії (доменного, бесемерівського, мартенівського, прокатного і таке інше) у металургійних цехах машинобудівних підприємств, робіт на розливанні гарячого чавуну в спеціалізованих ливарних цехах із виробництва виливниць, робіт на електромостових (стриперних) кранах під час подавання залитих виливниць на решітки, знімання опок і подавання виливниць на охолоджувальний конвеєр.

Усі вищезазначені роботи і професії машиністів кранів (кранівників) тарифікуються за відповідними розділами ДКХП, що стосуються чорної металургії.

3. Машиністи, які працюють на тракторах із кранами, тарифікуються за професією "Тракторист".

4. Помічник машиніста самохідного, залізничного крана тарифікується на два розряди нижче машиніста, під керівництвом якого він працює, а за наявності права керування та водіння тарифікується на один розряд нижче машиніста.

5. Водії (машиністи), які працюють на автомашинах із кранами, тарифікуються за вип. 64 ДКХП.

6. Вантажно-розвантажувальні роботи, не пов'язані безпосередньо з виконанням будівельно-монтажних і ремонтно-будівельних робіт, тарифікуються за відповідними групами складності вантажно-розвантажувальних робіт, передбачених у характеристиках.

7. Машиністи баштових самохідних кранів у разі розташування кабіни крана на висоті 48 м і більше тарифікуються за 6 розрядом незалежно від вантажопідйомності крана.

85. МАШИНІСТ МИЙНИХ МАШИН

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Миє та дезінфікує машини та устаткування без знімання і ставлення окремих частин, деталей, вузлів із застосуванням ручного інструменту та пристроїв. Миє у ваннах різну сировину, матеріали, деталі, тару, вироби та напівфабрикати водою, гасом, бензином, ацетоном, лужними, кислотними та іншими розчинами. Готує різні мийні, кислотні і лужні розчини, а також завантажує і вивантажує в процесі миття матеріали, деталі, тару, вироби та інші предмети. Готує робочі місця, устаткування і допоміжний інвентар до процесу миття. Здійснює попереднє очищення предметів обмітанням, витрушуванням, зіскрібанням, обтиранням. Виконує оброблення предметів парою, дезінфікуючими речовинами та розчинниками. Знежирює поверхні деталей, виробів. Сортує, маркує і пакує деталі, вироби.

Повинен знати: призначення ручного інструменту, інвентарю та пристроїв; правила миття і вимоги, що ставляться до якості миття; правила готування мийних розчинів та поводження з ними; властивості розчинів та розчинників, які застосовуються; способи попереднього очищення предметів для миття; правила маркування і пакування деталей, виробів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес миття, дезінфекції та стерилізації машин і устаткування зі зніманням та ставленням окремих частин деталей, вузлів, великогабаритних вузлів і деталей рухомого складу, хімічного посуду, матеріалів, а також різних виробів, які б'ються і легко деформуються, із застосуванням машин та апаратів різних конструкцій. Миє та просочує фільтрополотна, манжети, мішки і сітки, завантажує та вивантажує промиті та просочені фільтрувальні полотна, манжети, мішки і сітки, завантажує і вивантажує промиті та просочені фільтрувальні полотна, манжети, мішки і сітки, здійснює віджимання, пропарювання, сушіння, продування та сортування їх. Проводить оброблення предметів для миття повітрям, водою або розчинами під тиском. Готує найрізноманітніші мийні розчини і розчинники за встановленою рецептурою.

Повинен знати: принцип роботи мийних машин і устаткування, що обслуговується; вимоги до миття та дезінфекції машин, устаткування, матеріалів, виробів; способи приготування розчинів; режим миття; порядок зміни концентрації розчинів і чергування їх у процесі миття; склад, властивості та правила дозування мийних і дезінфікуючих засобів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста мийних машин 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес миття, дезінфекції та стерилізації відповідальних машин і устаткування зі зніманням та ставленням окремих частин, деталей і вузлів, а також баків, балонів, цистерн та іншої спеціальної тари на мийних машинах-автоматах. Здійснює попередній аналіз залишкових, забруднюючих речовин. Визначає хімічний склад їдких та шкідливих речовин. Вибирає рецептуру мийних розчинів. Нейтралізує залишкові речовини. Проводить поточний ремонт і налагодження машин та устаткування, що застосовується.

Повинен знати: будову та правила налагодження мийних машин і устаткування різних типів; розрахунки, пов'язані з визначенням якісного і кількісного складу мийних розчинів; хімічні властивості мийних розчинів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста мийних машин 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес миття різних апаратів, деталей та вузлів, машин, устаткування на машинах-автоматах, вбудованих у потоково-конвеєрну лінію. Вмикає пульт керування всією системою автоматики машини. Регулює режими роботи за показаннями контрольно-вимірювальних приладів, датчиків і систем автоматики з пульта керування. Завантажує віброживильник та регулює живильне середовище. Виявляє та усуває відхилення в роботі автомата. Бере участь у налагодженні автомата.

Повинен знати: будову та конструктивні особливості машин-автоматів, що обслуговуються; принцип взаємодії окремих вузлів автомата і способи регулювання режимів роботи машини за показаннями автоматичних приладів пульта керування; розрахунки, пов'язані з визначенням якісного та кількісного складу мийних розчинів; правила налагодження мийних машин і устаткування різних типів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста мийних машин 3 розряду - не менше 1 року.

86. МАШИНІСТ НАСОСНИХ УСТАНОВОК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує насосні установки, обладнані поршневыми і відцентровими насосами із сумарним подаванням 1000 м.куб./год. води, кислот, лугів, пульпи та інших нев'язких рідин, і насосні установки з перекачування нафти, мазуту, смоли та інших в'язких рідин із сумарним подаванням до 50 т/год. Обслуговує насоси, насосні агрегати в польових умовах та на будівельних майданчиках, а також голкофільтрові установки з подаванням насосів до 100 м.куб./год. кожен. Обслуговує вакуум-насосні установки з дегазації вугільних шахт із сумарним подаванням до 6000 м.куб./год. метаноповітряної суміші. Проводить заміри газу. Регулює подавання води, нафти та інших перекачуваних рідин. Здійснює зливання і перекачування нафти та мазуту із цистерн та барж. Підігріває рідке паливо під час зливання та подавання його до місця зберігання або споживання. Продуває нафтомагістраль. Стежить за станом фільтрів та очищає їх. Обслуговує гринельні мережі. Виявляє та усуває неполадки в роботі устаткування. Веде записи у журналі про роботу установок. Виконує поточний ремонт і бере участь у більш складних видах ремонту устаткування.

Повинен знати: принцип роботи відцентрових, поршневих насосів та іншого устаткування насосних установок; фізичні і хімічні властивості води, нафти та інших перекачуваних рідин, а також газу; характеристики насосів та приводів до них, допустимі навантаження в процесі їх роботи; схеми комунікацій насосних установок, розташування запірної арматури і запобіжних пристроїв; способи усунення неполадок у роботі устаткування насосних установок; правила обслуговування і перемикання трубопроводів гринельних мереж; сорти та марки масел, що застосовуються; мастильну систему, установок.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує насосні установки, обладнані поршневыми та відцентровими насосами із сумарним подаванням понад 1000 до 3000 м.куб./год. води, пульпи та інших нев'язких рідин, і насосні установки з перекачування нафти, мазуту, смоли та інших в'язких рідин із сумарним подаванням понад 50 т/год. Обслуговує насоси і насосні агрегати в польових умовах та на будівельних майданчиках із подаванням насосом або агрегатом понад 100 до 1000 м.куб./год. води та голкофільтрові установки з подаванням насосів понад 100 до 600 м.куб./год. кожен. Обслуговує вакуум-насосні установки з дегазації вугільних шахт із сумарним подаванням понад 6000 м.куб./год. до 18000 м.куб./год. метаноповітряної суміші. Здійснює пуск і зупинку двигунів та насосів.

Підтримує заданий тиск води та інших перекачуваних рідин, контролює безперервну роботу насосів, двигунів і арматури дільниці трубопроводу, що обслуговується. Виявляє та усуває дефекти в роботі устаткування. Веде технічний облік і звітність про роботу установок. Виконує поточний ремонт насосного устаткування і бере участь у середньому та капітальному ремонтах його.

Повинен знати: будову поршневих та відцентрових насосів з перекачування води, рідкого палива та інших рідин; схеми повітропроводів, всмоктуючих і нагнітальних трубопроводів та регулюючих пристроїв, конструкцію клинкетів та фільтрів; елементарні знання з електротехніки, гідравліки і механіки; способи усунення неполадок у роботі устаткування та ліквідації аварій; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів; порядок і правила ведення обліку роботи установок.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста насосних установок 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує насосні установки із сумарним подаванням понад 3000 до 10000 м.куб./год., пульпи та інших нев'язких рідин, обладнаних насосами і турбонасосами різних систем. Здійснює пуск, регулювання режиму роботи і зупинку двигунів та насосів. Обслуговує насоси і насосні агрегати в польових умовах та на будівельних майданчиках і на промислових водозаборах з подаванням понад 1000 до 3000 м.куб./год. кожен та голкофільтрових і вакуум-насосних установок з подаванням насосами понад 600 м.куб./год. кожен. Обслуговує вакуум-насосні установки з дегазації вугільних шахт із сумарною продуктивністю понад 18000 м.куб./год. метаноповітряної суміші. Контролює забезпечення заданого тиску води і пульпи в мережі дільниці, що обслуговується. Визначає несправності в роботі устаткування насосних установок та усуває їх.

Повинен знати: конструкцію відцентрових, поршневих насосів, вакуум-насосів і турбонасосів різних систем; основні знання з електротехніки, гідравліки та механіки; будову і розташування аванкамер, трубопроводів, сіток, колодязів та контрольно-вимірювальних приладів; правила пуску та зупинки устаткування насосних установок; способи усунення несправностей у роботі устаткування та ліквідації аварій.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста насосних установок 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує потужні насосні установки із сумарним подаванням понад 10000 м.куб./год. води і пульпи, обладнаних насосами і турбонасосами різних систем. Обслуговує насоси та насосні агрегати в польових умовах і на будівельних майданчиках із подаванням понад 3000 м.куб./год. води кожен. Стежить за безперервною роботою насосів, приводних двигунів, арматури і трубопроводів дільниці, що обслуговується, а також за тиском води в мережі. Обслуговує градірні для охолодження оборотної води. Оглядає та регулює насоси, водонапірні пристрої, контрольні прилади, автоматику та запобіжні пристрої. Визначає несправності в роботі насосних установок та усуває їх.

Повинен знати: будову та конструкцію устаткування насосних установок великої потужності, оснащених двигунами, насосами і турбонасосами різних систем; конструкцію і схему розташування аванкамер, колодязів, трубопроводів та фільтрів; графік і водопостачання дільниці, що обслуговується.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста насосних установок 4 розряду - не менше 1 року.

87. МАШИНІСТ ПАРОВОЇ МАШИНИ ТА ЛОКОМОБІЛЯ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує парові машини і локомотиви потужністю до 30 кВт. Здійснює пуск, зупинку та регулювання швидкості роботи машини. Розпалює топку котла і регулює процес горіння палива. Здійснює живлення котла водою. Стежить за допомогою контрольно-вимірювальних приладів тиск пари в котлі локомотива. Чистить котел, змащує частини машини і допоміжних механізмів. Виявляє та усуває несправності в роботі парової машини та локомотива. Веде журнал про роботу машини.

Повинен знати: будову і принцип дії парової машини, що обслуговується, локомотива та допоміжного устаткування; основні відомості з теплотехніки; правила пуску та зупинки парової машини та локомотива; правила котлонагляду в обслуговуванні парових котлів; схему трубопроводів і арматури котлів; способи чищення парових котлів; причини несправностей у роботі устаткування, способи щодо їх запобігання та усунення; будову і призначення контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

- у разі обслуговування парової машини та локомотива потужністю понад 30 кВт.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста парової машини та локомотива 3 розряду - не менше 1 року.

88. МАШИНІСТ ПЕРЕВАНТАЖУВАЧІВ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює керування, пуск та зупинку силових камерних установок пневматичних перевантажувачів. Регулює роботу механізмів камерних установок пневматичних перевантажувачів за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Виявляє і самостійно усуває дефекти в роботі механізмів камерних установок пневматичних перевантажувачів.

Повинен знати: будову камерних установок пневматичних перевантажувачів, будову, призначення і умови застосування простих та середньої складності контрольно-вимірювальних інструментів і пристроїв, правила проведення ремонту камерних установок пневматичних перевантажувачів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює керування, пуск та зупинку силових установок гідравлічних перевантажувачів. Регулює роботу механізмів пневматичного і гідравлічного перевантажувачів за показаннями контрольно-вимірювальних приладів з урахуванням використання максимальної продуктивності агрегатів. Стежить за роботою дизель-генераторів, турбонасосів, трубопроводів та інших механізмів. Виявляє і самостійно усуває несправності в роботі механізмів перевантажувачів.

Повинен знати: будову пневматичних і гідравлічних перевантажувачів та допоміжних механізмів; способи виявлення несправностей у роботі агрегатів і усунення їх, регулювання механізмів перевантажувачів, будову, призначення та умови застосування складного контрольно-вимірювального інструменту і пристроїв; правила проведення ремонту всіх механізмів і перевантажувачів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста перевантажувачів 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює керування, пуск та зупинку силових установок плавучих пневматичних перевантажувачів. Регулює роботу механізмів перевантажувачів за показаннями контрольно-вимірювальних приладів з урахуванням використання максимальної продуктивності агрегатів. Виявляє і самостійно усуває несправності в роботі механізмів плавучих пневматичних перевантажувачів. Проводить інструктаж робітників, обслуговують перевантажувачі.

Повинен знати: будову і кінематичні схеми плавучих пневматичних перевантажувачів та допоміжних механізмів; способи виявлення несправностей у роботі агрегатів і усунення їх; регулювання механізмів плавучих пневматичних перевантажувачів; правила налаштування контрольно-вимірювальних інструментів та пристроїв.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста перевантажувачів 4 розряду - не менше 1 року.

89. МАШИНІСТ ПІДЙІМАЛЬНОЇ МАШИНИ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує різними підймальними машинами під час спускання і підймання людей, вантажів, матеріалів і різного устаткування по вертикальних, похилих стовбурах, схилах, бремсбергах і штольнях. Стежить за технічним станом підймальної машини, подає і приймає сигнали про порушення в її роботі. Стежить за температурою охолоджувальної води.

Повинен знати: принцип роботи підймальної машини; комутаційну схему підйому; систему гальм; конструкцію канатів і правила догляду за ними; систему сигналізації і умовні сигнали; графік роботи підйому; діаграму швидкостей підймальної машини; правила спускання і підймання людей, вибухових матеріалів; витрати електроенергії, яка споживається підймальною машиною.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує різними підймальними машинами під час спускання і підймання людей, вантажів, матеріалів і різного устаткування по вертикальних, похилих стовбурах, схилах, бремсбергах і штольнях. Перевіряє стан сигналізації, захисних пускових і контрольно-вимірювальних і приладів, гальмівної системи, барабанів, канатів та стежить за ними. Перевіряє роботу компресора і масляної системи. Змащує підшипники і вузли підймальної машини, передач, електродвигуна, компресора. Усуває дрібні несправності підймальної машини.

Повинен знати: конструкцію і кінематичну схему підймальної машини; принцип роботи і правила догляду за контрольно-вимірювальними приладами; конструкцію і вимоги з експлуатації шахтних підймальних посудин, парашутних пристроїв, провідників, армування стовбура; принципи автоматизації і дистанційного керування; конструкцію і принцип дії мастильних пристроїв; види мастильних матеріалів, їх властивості й раціональні режими змішування устаткування; основи електролюсарної справи.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста підймальної машини 3 розряду - не менше 1 року.

90. МАШИНІСТ ПОВІТРОРІЗДІЛЮВАЛЬНИХ УСТАНОВОК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує повітророзділювальні установки (агрегати) з подаванням кисню і азоту до 100 м.куб./год. Перевіряє перед пуском, пускає обслуговуване устаткування і регулює його роботу за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Стежить за роботою устаткування та усуває дрібні несправності в роботі. Веде контрольно-облікові записи про роботу обладнання установки. Стежить за своєчасним змазуванням компресорів і бере участь у ремонті обладнання повітророзділювальних установок.

Повинен знати: принцип роботи обслуговуваного устаткування; технологічну схему дістанвання кисню; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів; технічні умови і властивості мастильних матеріалів; правила обслуговування устаткування та апаратів, які працюють під тиском; основні знання про фізичні й хімічні властивості газів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує повітророзділювальні установки з роздільними апаратами і подаванням кисню та азоту від 100 до 800 м.куб./год., сирого аргону до 15 м.куб./год. і рідкого кисню і азоту до 500 л/год. Перевіряє перед пуском, пускає обслуговуване устаткування і регулює його роботу за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Визначає несправності в роботі устаткування та усуває їх. Проводить поточний ремонт обладнання установок. Веде контрольно-облікові записи про роботу обладнання та установок. Стежить за системами мастильною і охолодження компресорів, водяних, масляних насосів та іншого устаткування.

Повинен знати: будову обслуговуваних компресорів, насосів та іншого обладнання повітророзділювальних установок; системи мастильно й охолодження обслуговуваного устаткування; основні знання про фізичні й хімічні властивості газів і контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста повітророзділювальних установок 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує повітророзділювальні установки з роздільними апаратами й подаванням кисню та азоту від 800 до 12000 м.куб./год., сирого аргону від 15 до 140 м.куб./год. і рідкого кисню та аргону від 500 до 1000 л/год. Обслуговує установки з виробництва криптоно-ксенової суміші під керівництвом машиніста вищої кваліфікації. Перевіряє, підготовляє і пускає обслуговуване устаткування та регулює його роботу за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Стежить за системами мастильною і охолодження компресорів, водяних і масляних насосів та інших механізмів. Веде контрольно-облікові записи про роботу обладнання і установок. Виконує поточний і аварійний ремонт обладнання установок.

Повинен знати: будову обслуговуваних компресорів, насосів та іншого обладнання повітророзділювальних установок; технологічну схему одержання кисню, аргону та азоту; фізичні властивості газів і суть процесу їх стиснення і відокремлювання.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста повітророзділювальних установок 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує повітророзділювальні установки з роздільними апаратами і подаванням кисню та азоту більш 12 м.куб./год. сирого аргону більш 140 м.куб./год. і рідкого кисню та аргону більш 1000 л/год. Перевіряє всі механізми й установки та підготовляє до пуску. Пускає і зупиняє обслуговуване устаткування. Обслуговує установки з виробництва криптоно-ксенової суміші. Бере участь у середньому і капітальному ремонтах обладнання установок. Визначає несправності в роботі компресорів, насосів і усуває їх. Веде записи у виробничих журналах про роботу обладнання та установок.

Повинен знати: будову обслуговуваних компресорів, насосів та іншого обладнання повітророзділювальних установок; технологічну схему роботи установок для одержання кисню, аргону та інших газів, порядок і правила розбирання, складання і ремонту компресорів, турбокомпресорів, повітродувок, водяних та масляних насосів повітророзділювальних установок; основи фізики і суть процесу стиснення і відокремлювання газів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста повітророзділювальних установок 4 розряду - не менше 1 року.

91. МАШИНІСТ РОЗФАСУВАЛЬНО-ПАКУВАЛЬНИХ МАШИН

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес розфасування та пакування готової продукції і виробів на розфасувально-пакувальних машинах, напівавтоматах та автоматах під керівництвом машиніста вищої кваліфікації. Періодично контролює якість упаковки та наклеювання етикеток. Перевіряє кількість упакованих виробів лічінням. Загортає різні вироби поштучно в папір, фольгу, целофан та інший обгортковий матеріал на загортальних машинах-напівавтоматах із ручним подаванням виробів на загортання. Веде процес розливання різної рідкої продукції в банки, пляшки, флакони, пляшечки збірники, дозатори тощо і закупорювання її на напівавтоматичних машинах. Регулює рівень наповнення тари продуктом. Усуває несправності в роботі устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: принцип роботи устаткування, що обслуговується; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних інструментів; порядок оформлення супроводжувальних документів; вимоги до якості продукції; технічні умови і державні стандарти на розфасування та пакування продукції; способи заправління машин обгортково-пакувальним матеріалом; технологічний режим розливання рідини та пакування тари.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес розфасування і пакування за заданим об'ємом, масою або кількістю різних твердих, пастоподібних, сипких та штучних продуктів (товарів) і виробів на розфасувально-пакувальних машинах, автоматах і напівавтоматах, які мають дозувальний, відмірювальний, зважувальний, відокремлювальний потрібний об'єм або кількість продукту (товару) пристрій. Автоматично пакує порції продукту (товару) у готові пакети, коробки, мішки або в їх заготовки. Зшиває пакети, мішки та коробки, а також обклеює (обгортає) етикетками. Завантажує бункер дозувального пристрою продуктом. Заправляє машину обгортковими пакувальними матеріалами: папером, пергаментом, фольгою, пакетами, мішками, коробками, заготовками, клеєм, дротом тощо. Загортає різні вироби поштучно в папір, фольгу, целофан та інший обгортковий матеріал на загортальних машинах-автоматах, фасувально-загортальних агрегатах з автоматичним подаванням виробів на загортання за допомогою автоматичних живильників, саморозкладальних або інших транспортних пристроїв. Веде процес розливання різної рідкої продукції в тару і закупорювання її на автоматичних машинах продуктивністю до 12000 пляшок за годину. Стежить за правильністю наповнення пляшок. Здійснює поточний ремонт устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: будову устаткування, що обслуговується; вимоги до якості фасування та оформлення упаковки продукції; правила регулювання дозаторів на заданий об'єм, масу, кількість; допустимі норми втрат продукції та пакувальних матеріалів у процесі фасування; способи усунення несправностей у роботі устаткування; асортимент, стандарти маси, кількості, об'єму і характерні ознаки продукції, яка фасується; технічні умови на вироби, що загортаються; вимоги до якості продукції та зовнішнього оформлення пляшок.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста розфасувально-пакувальних машин 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес розливання різної рідкої продукції в тару й закупорювання її на автоматичних машинах продуктивністю 12000 і більше пляшок за годину. Переливає методом декантації вино та шампанське із пляшки в пляшку за допомогою спеціальних апаратів та пристроїв для відокремлення вина від осадів і для фільтрації та доливання пляшок шампанського. Веде процес укладання, обандеролювання і пакування продукції в термоусадочну поліетиленову плівку на автоматах. Заправляє плівку. Підключає машини до продуктових комунікацій. Обслуговує автоматичні машини лінії розливу: дозувальну, загортальну, розливальну, закупорювальну, збовтувальну, бракеражну, етикетувальну, укладальну, пакувальну. Обслуговує загортальні машини під час самостійного налагодження. Регулює температуру і тиск продукції, що розливається. Відміряє та відважує продукцію. Самостійно встановлює режим роботи, бере участь у ремонті устаткування.

Повинен знати: технологічний режим розливання, пакування на автоматичних машинах; будову машин і транспортуючих систем, що обслуговуються; будову контрольно-вимірювальних приладів; основи електротехніки; технологічну схему подавання, обандеролювання і термооброблення обандеролої в плівку продукції.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста розфасувально-пакувальних машин 3 розряду - не менше 1 року,

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує прес-пакувальну машин. Перевіряє, готує та здійснює пуск устаткування, що обслуговує, і регулює його роботу за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Подає та надіває на патрубок пусті пакети. Контролює роботу приладів засобів автоматики й блокування, тиску масла й стиснутого повітря. Налагоджує устаткування, яке обслуговує. Змашує машини, виявляє та усуває несправності в роботі машин і допоміжних пристроїв. Бере участь у середньому та капітальному ремонтах.

Повинен знати: будову і кінематику гідравлічної прес-пакувальної машини і допоміжних агрегатів та механізмів, насосів, фільтрів, ватів, кантувачів; схеми маслопроводів; режими змашування.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста розфасувально-пакувальних машин 4 розряду - не менше 1 року.

92. МАШИНІСТ СКРЕПЕРА (СКРЕПЕРИСТ)

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує і обслуговує скреперний перевантажувач із об'ємом скрепера до 2,25 м.куб. під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт. Виконує поточний ремонт усіх механізмів скреперного перевантажувача.

Повинен знати: будову скреперних перевантажувачів, що обслуговуються; правила сигналізації; правила виконання поточного ремонту скреперного перевантажувача; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних, спеціальних і універсальних інструментів та пристроїв.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує і обслуговує скреперний перевантажувач із об'ємом ковша понад 2,25 м.куб. під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт. Бере участь у середньому й капітальному ремонті всіх механізмів скреперного перевантажувача.

Повинен знати: будову скреперних перевантажувачів різних типів; правила виконання ремонтних робіт; способи виявлення і усунення несправностей у роботі скрепера; будову контрольно-вимірювальних, спеціальних і універсальних інструментів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста скрепера (скрепериста) 3 розряду - не менше 1 року.

93. МАШИНІСТ ХОЛОДИЛЬНИХ УСТАНОВОК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує компресори, насоси, конденсатори, випарники, повітроохолодники, трубопроводи і арматуру холодильних установок, а також установок з виробництва льоду під керівництвом машиніста вищої кваліфікації. Чистить, змащує та заряджає механізми установок і бере участь у поточному та планово-запобіжному ремонті устаткування, апаратури й трубопроводів, які обслуговує.

Повинен знати: основні знання про будову компресорів, насосів, конденсаторів, випарників, повітроохолодників та іншого устаткування холодильних установок; схему будови і розташування контрольно-вимірювальних приладів, трубопроводів і арматури; способи запобігання та усунення несправностей у роботі установки; номенклатуру холодильних агентів; правила змащування машин, що обслуговуються; види і сорти застосовуваних мастильних матеріалів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує холодильні установки сумарною холодопродуктивністю до 2,1 млн. кДж/год. (до 500000 ккал/год.*), а також установки для виробництва льоду. Підтримує найпродуктивніший режим роботи холодильна установка. Регулює роботу компресорів аміачних і водяних насосів ресиверів, конденсаторів, випарників та інших механізмів холодильних установок. Стежить за справністю двигунів, трубопроводів, арматури, приладів та апаратури. Визначає та усуває несправності в роботі агрегатів і апаратури холодильних установок. Робить ревізію та складає дефектні відомості на ремонт устаткування і комунікацій. Бере участь у всіх видах ремонтних робіт. Приймає і перевіряє відремонтоване устаткування. Знімає індикаторні діаграми. Контролює якість холодильного агента, який подається у випарники, а також тиску й температури в компресорах. Стежить за роботою машиністів нижчого розряду в зміні. Веде записи про роботу установки і витратах холодильного агента та електроенергії.

** Потужність установок визначена в нормальних калоріях.*

Повинен знати: конструктивну будову холодильних установок різних систем; основні закони

фізики стосовно холодильного процесу; схему розташування трубопроводів, арматури, приладів автоматичного регулювання і контрольних приладів; технологічний процес виробництва холоду і коефіцієнт корисної дії холодильних установок; будову ізотопних рівнемірів, електронних мостів, соленоїдних клапанів та інших контрольно-вимірювальних приладів, електроприводів; вмикання і вимикання електроприводів; правила приймання і перевірки устаткування після ремонту; порядок і форму ведення технічної та звітної документації установки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста холодильних установок 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

- у разі обслуговування установок сумарною холодопродуктивністю понад 2,1 до 6,3 млн. кВт/год. (понад 500000 до 1,5 млн. ккал/год.).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста холодильних установок 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

- у разі обслуговування установок сумарною холодопродуктивністю понад 6,3 до 12,6 млн. кВт/год. (понад 1,5 до 3 млн. ккал/год.).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста холодильних установок 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

- у разі обслуговування установок сумарною холодопродуктивністю понад 12,6 млн. кВт/год. (понад 3 млн. ккал/год.).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією машиніста холодильних установок 5 розряду - не менше 1 року.

94. МАШИНІСТ ШТАБЕЛЕФОРМУВАЛЬНОЇ МАШИНИ

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує штабелеформувальною машиною під час переміщення та укладання залізничної сировини, вантажів у мішках, пакетах у штабелі заданої висоти за допомогою програмуючих пристроїв. Готує машину до пуску, переводить її на автоматичну роботу за допомогою програмуючого пристрою. Стежить за роботою машини, тиском повітря, рівнем масла. Перевіряє повітряний фільтр і спускає воду із нього. Перевіряє роботу фотореле, налаштовує їх і очищає лінзи. Контролює своєчасне подавання залізничної сировини, вантажів у мішках, пакетах до машини. Виявляє несправності в роботі штабелеформувальної машини. Виконує поточний ремонт машини.

Повинен знати: будову, кінематику, схему керування, правила регулювання, змащування штабелеформувальної машини, взаємодію допоміжних механізмів і агрегатів, будову контрольно-вимірювальної апаратури; правила налаштування машини на потрібний режим роботи.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за технологічно суміжною професією 4 розряду - не менше 1 року.

95. МОТОРИСТ ЕЛЕКТРОДВИГУНІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує електродвигун вентиляційних і димососних установок, шлакопідійомників ексгаустерів, скреперних лебідок, установок котельних і паливоподачі або інших установок із сумарною потужністю електродвигунів до 100 кВт. Готує до роботи, здійснює пуск регулювання режиму роботи та зупинку механізмів, що обслуговує. Визначає несправності в роботі механізмів та агрегатів. Виконує поточний ремонт. Бере участь у середньому та капітальному ремонтах устаткування. Веде записи в журналі показань контрольно-вимірювальних приладів.

Повинен знати: принцип роботи устаткування, що обслуговується, режим роботи агрегатів; основні знання з електротехніки; розташування шибєрів на котельних установках і правила керування ними; принципи золоуловлювання; способи регулювання продуктивності установок; принцип роботи котлів і котельних установок та схеми газоходів; призначення контрольно-вимірювальних приладів і правила користування ними; вплив процесу відведення газів і притоку повітря на режим роботи котлів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

- у разі обслуговування електродвигунів із сумарною потужністю понад 100 кВт.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією моториста електродвигунів 2 розряду - не менше 1 року.

96. МОТОРИСТ МЕХАНІЧНОЇ ЛОПАТИ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує механічну лопату. Забезпечує безперервну роботу механічної лопати під час вивантаження вантажів. Виявляє та усуває несправності механічної лопати. Регулює роботу агрегата залежно від роду перероблюваних матеріалів. Виконує установлення і центрування електромоторів. Монтує та демонтує електросилову проводку. Проводить поточний ремонт механічної лопати.

Повинен знати: будову механічної лопати і допоміжних механізмів; методи і правила сигналізації під час вантаження, позвантаження та переміщення матеріалів; елементарні знання про електромонтажні роботи; способи сточування троса.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

97. НАПОВНЮВАЧ БАЛОНІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Наповнює під заданим тиском балони газами або хімічними речовинами на наповнювальній рампі. Обслуговує комунікації та арматуру рампи. Здійснює подавання і підключення до наповнювальної рампи балонів для наповнення. Контролює міру наповнення, а також тиск на рампі за допомогою приладів. Регулює роботу автоматичних приладів для заповнення балонів зрідженим і стиснутим газом. Перевіряє стан самозакривних клапанів. Бере участь у поточному ремонті устаткування трубопроводів, арматури кисневих і наповнювальних установок. Відключає та відкачує наповнені балони від рампи, транспортує і складає їх. Фарбує і клеймує балони залежно від класифікації газів та хімічних речовин. Веде документацію про заповнення балонів. Перевіряє і заповнює паспорти на балони.

Повинен знати: основні знання про технологічний процес одержання газів або хімічних речовин під тиском, принцип роботи наповнювальної рампи; схеми розташування запірно-регулюючої апаратури, запобіжних пристроїв і трубопроводів; кольори фарбування балонів залежно від складу газу або хімічних речовин; способи визначення та усунення витікання газу і появи води в трубопроводах; правила поводження з балонами, що перебувають під тиском, під час їх наповнення, транспортування і зберігання; призначення та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Наповнює балони киснем або іншим газом на станціях та спеціальних установках. Наповнює балони рідким хлором, фтористим воднем, фреоном. Подає на станції балони і встановлює їх для наповнення. Контролює міру наповнення балонів. Регулює роботу автоматичних приладів для заповнення балонів на станціях і установках. Здійснює подавання кисню в трубопроводи. Виконує поточний ремонт наповнювальної рампи, трубопроводів, арматури і балонів.

Повинен знати: технологічний процес одержання газів або хімічних речовин під тиском; будову наповнювальної рамп, станцій і установок для наповнення балонів; правила підключення та наповнення балонів на станціях і установках; будову контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією наповнювача балонів 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Наповнює балони автомобілів стиснутим природним газом на газозаправних колонках газонаповнювальної компресорної станції. Оглядає і відбраковує газові балони. Перевіряє на герметичність з'єднання трубопроводів, шлангів, запірної та запобіжної арматури газозаправної колонки. Контролює міру наповнення автомобільних балонів через тиск газу на газозаправній колонці та в балонах автомобілів. Перевіряє роботу контрольно-вимірювальних приладів та засобів сигналізації під час наповнення балонів автомобілів стиснутим газом. Передає диспетчеру дані про тиск і температуру газу в балонах автомобіля. Перевіряє справність запобіжних клапанів газозаправних колонок та автомобілів. Бере участь у поточному ремонті газозаправних колонок.

Повинен знати: будову газозаправних колонок; технологію виробництва стиснутого природного газу на автомобільній газонаповнювальній компресорній станції; фізико-хімічні властивості природного газу; будову і характеристики автомобільних балонів різних типів; правила та норми наповнення балонів автомобілів стиснутим природним газом; порядок і форми обліку відпущеного газу; правила реєстрації автомобілів, що обслуговуються; будову та правила застосування контрольно-вимірювальних приладів і автоматики; правила безпечної експлуатації устаткування, що обслуговується.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією наповнювача балонів 3 розряду - не менше 1 року.

98. НАТИРАЧ ПІДЛОГИ

Завдання та обов'язки. Натирає підлогу електричним натирачем підлоги або ножною щіткою, попередньо звільнивши площу для натирання. Очищає підлогу від сміття та бруду. Усуває дрібні неполадки в роботі електричних натирачів підлоги. Готує мастику або віск, наносить лак, мастику або віск на поверхню підлоги.

Повинен знати: будову, принцип роботи і правила користування електричними натирачами підлоги; асортимент лаку, мастики і воску та правила користування ними.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

99. НЕЙТРАЛІЗАТОРНИК ЦІАНИСТИХ РОЗЧИНІВ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес нейтралізації ціанистих та інших отруйних відходів і тари термічного виробництва в електродних печах, нейтралізаційних ваннах та іншому устаткуванні. Завантажує роздібнені ціаністі солі порціями в електродні печі та нейтралізаційні ванни. Готує знешкоджуючі реагенти. Контролює роботу механізмів, насосів, парової сушарки, електродної печі, центрифуги, бака змішувача.

Повинен знати: будову електродної печі, нейтралізаційних ванн та іншого устаткування, яке застосовується для нейтралізації отруйних відходів; нейтралізаційні речовини, дозування їх для нейтралізації різних відходів і тари; ступінь витримування різних відходів у ваннах та печах; правила надання першої допомоги в разі отруєння ціанистими сполуками.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

100. НОСІЙ

Завдання та обов'язки. Надає послуги пасажиром з переміщення багажу і ручної поклажі вручну або за допомогою спеціальних візків. Інформує пасажирів про розміщення службових та інших приміщень вокзалу. У разі необхідності знімає пошту з транзитних теплоходів, літаків і поїздів. Забезпечує збереження переміщуваного вантажу.

Повинен знати: розміщення службових та інших приміщень вокзалу; правила оформлення багажу і ручної поклажі; правила пересування по аеродрому, вокзалу, навколо літальних апаратів, теплоходів і поїздів; порядок маркування багажу.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

101. НЯНЬКА

Завдання та обов'язки. Доглядає за дітьми в дитячих дошкільних закладах. Допомогає вихователю під час одягання, роздягання, умивання, купання, годування дітей та укладання їх до постелі, прибирає приміщення. Доглядає за дітьми, старими та хворими вдома: готує їжу, годує, мие та прибирає посуд, міняє білизну та одяг, подає і прибирає судна тощо. Дотримується необхідного режиму дня для хворих, старих та дітей вдома.

Повинен знати: санітарно-гігієнічні вимоги утримання приміщень; правила догляду за дітьми, старими та хворими, правила санітарії та гігієни; рецепти готування їжі.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та спеціальна професійна підготовка, без вимог до стажу роботи.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

НЯНЬКА

(піклування та догляд за дітьми від народження до 3-х років)

Завдання та обов'язки. Здійснює догляд за дитиною, забезпечує всі її режимні процеси з урахуванням віку й стану здоров'я дитини, використовуючи ефективні методи, засоби і форми роботи. Здійснює заходи щодо забезпечення гармонійного фізичного, розумового та психічного розвитку дитини. У разі потреби - захищає життя дитини. Виховує в дитини повагу до батьків, культурно-національних, духовних, історичних цінностей України, країни походження, дбайливе ставлення до навколишнього середовища. Готує своїх вихованців до свідомого життя, пропагує здоровий спосіб життя. Безпосередньо працює з батьками, надає їм консультативну допомогу з питань виховання та гармонійного розвитку їхньої дитини; розвиває її здібності, формує навички гігієни та побутового самообслуговування.

Повинен знати: основні положення Конвенції про права дитини, законодавство України про освіту, інші законодавчі та нормативно-правові акти з питань виховання; державну мову відповідно до чинного законодавства; правила та норми безпеки життєдіяльності; вікові анатомо-фізіологічні, психічні особливості розвитку дитини від народження до трьох років, основи гігієни і дієтології дитини, вимоги до організації сну, приготування їжі для дитини, долікарської допомоги; дитячу літературу, найвидатніші твори мистецтва для дітей відповідного віку; закономірності взаємодії дитини з довкіллям; виховні функції і можливості використання дитячих меблів, посуду та іграшок; засоби та форми розвиткової діяльності та виховної роботи, прищеплення загальної культури, зокрема етичних навичок дитини, організації активного та творчого дозвілля дитини: індивідуально, в групах та сім'ях; поведіння в екстремальних ситуаціях, історію рідного краю, міста, його визначні пам'ятки, культурні та навчальні заклади для дітей, основи етики, етикету, екологічної культури.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та спеціальна професійна підготовка, без вимог до стажу роботи.

102. ОББИВАЛЬНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Знімає оббивальний матеріал під час ремонту столярних виробів. Готує нелицеві оббивні матеріали (волос, вату тощо) для роботи. Готує клей. Оббиває тверді та напівм'які меблі під керівництвом оббивальника вищої кваліфікації.

Повинен знати: прийоми розбирання та знімання оббивного матеріалу з простих столярних

виробів, основні види швів і обкантовок, призначення та умови застосування простих пристроїв і оббивних інструментів; найменування матеріалів для оббивних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт:

1. Кнопки та розетки ватні - виготовлення.
2. Меблі напівм'які - розбирання для переробки і ремонту.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості та середньої складності оббивні роботи з оббивання твердих та напівм'яких меблів малоцінними матеріалами за кресленнями та ескізами. Розкрояє оббивні матеріали за викрійками і шаблонами та зшиває їх на швейних машинах. Натягує дротяну сітку під пружинну основу з одночасним переплетінням її. Настиляє вату або інші матеріали під пружинну основу. Викреслює та виготовляє прості викрійки й шаблони. Усуває дефекти та фарбує оббивні матеріали.

Повинен знати: будову простих твердих і напівм'яких меблів та інших столярних виробів, які підлягають оббиванню; правила розкрою оббивних матеріалів; сорти та призначення оббивних матеріалів; призначення та умови застосування універсальних і спеціальних пристроїв; принцип роботи швейних машин; прості види швів, строчок і обкантовок; способи усунення дефектів оббивних матеріалів; накладання непомітних латок, штуковка тощо.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оббивальника 1 розряду - не менше 0,5 року.

Приклади робіт:

1. Двері - оббивання.
2. Кришки письмових столів - покриття дерматином і сукном.
3. Ліжка розкладні - оббивання парусиною.
4. Мішковина, міткаль, парусина, сукнорозкрій за шаблонами та викрійками - зшивання на машині прямим швом.
5. Пружини матраців, диванів і стільців - підбирання комплектів, установлення та кріплення до основи.
6. Рами для диванів та матраців - натягування парусини і оббивання.
7. Сидіння та спинки для стільців тверді і на волосі - оббивання.
8. Спинки, подушки і привали сидінь автомобілів - оббивання простими недорогими матеріалами.
9. Табуретки круглі - оббивання.
10. Табуретки розкладні, качалки, шезлонги - оббивання парусиною або килимком.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує складні оббивні роботи з оббивання твердих та напівм'яких меблів і простих та середньої складності оббивних робіт з оббивання м'яких меблів малоцінними матеріалами за кресленнями та ескізами. Ремонтує і реставрує м'які меблі, які покриті малоцінними матеріалами. Виготовляє драпіровки, занавіси, штори та порт'єри на швейних машинах. Виконує розмічування і розкрій малоцінних оббивних матеріалів. Здійснює оббивне внутрішнє оброблення житлових, виробничих, музейних та інших приміщень. Виготовляє за кресленнями та ескізами складні викрійки, шаблони та трафарети. Підналагоджує швейні машини всіх систем.

Повинен знати: асортимент та будову м'яких меблів; способи внутрішнього оббивання приміщень; асортимент, властивості, якість та призначення різних оббивних матеріалів; будову універсальних і спеціальних пристроїв, оббивних інструментів; будову і способи підналагодження

швейних машин; способи усунення дефектів на оббивних матеріалах.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оббивальника 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Автомобілі легкові, вантажні та автобуси - оббивне внутрішнє оброблення кабін машин і сидінь.

2. Вагони пасажирські тверді, відкриті та купейні, багажні поштові й міжобласні - внутрішнє оббивання.

3. Валки пружинні, покриті шкірою - виготовлення.

4. Дивани й кушетки прямі, матраци пружинні - оббивання малоцінним матеріалом нових та ремонт старих.

5. Крісла та стільці з волосяною набивкою напівм'які - оббивання спинки і сидінь шкірою.

6. Кушетки з волосяною набивкою для амбулаторій - оббивання шкірою.

7. Міхи повітрорудні (ковальські) - виготовлення із прогумованої тканини.

8. Пружини матраців, диванів і стільців - перев'язування шпагатом, осадка і заправка.

9. Футляри для годинників, вимірювальних скоб, готовалень, ювелірних та інших виробів - оббивання або обклеювання.

10. Ширми - оббивання малоцінними матеріалами.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує складні оббивні роботи з виготовлення та оббивання за кресленнями та ескізами художніх м'яких меблів і оброблення приміщень цінними матеріалами - шкірою, плюшем, атласом. Ремонтує і реставрує м'які меблі, покриті цінними матеріалами. Виконує розкрій цінних оббивних матеріалів за кресленнями та ескізами. Налагоджує швейні машини всіх систем. Підбирає малюнки, візерунки та тон оббивних матеріалів. Визначає сорти, властивості і якість оббивних матеріалів та їх придатність для виконуваної роботи.

Повинен знати: типи, стилі та конструкції художніх меблів; способи виготовлення шаблонів та викрійок для складного оббивання; основи геометричних побудов; способи та прийоми виконання оббивальних художніх робіт за кресленнями та ескізами; будову й способи налагодження швейних машин різних типів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оббивальника 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Автомобілі легкові, автобуси - внутрішнє оброблення салонів.

2. Вагони м'які, купейні та службові - внутрішнє оббивання.

3. Дивани кабінетні та крісла м'які - оббивання шкірою.

4. Дивани радіусні та кутові м'які, з різними вирізами із трьох і більше частин, у салонах, фойє театрів і клубів, музеях - оббивання шкірою та іншими цінними матеріалами у піковку, віялом або у шашку.

5. Крісла, стільці, напівкрісла м'які - оббивання шкірою, оксамитом, атласом і шовком з обкантовкою тасьмою і бахромою.

6. Літаки, каюти пароплавів - зовнішнє та внутрішнє оббивання, обклеювання.

7. Приміщення - драпірування та оббивання цінними тканинами з підбиранням забарвлення, малюнків, візерунків, з додержанням симетричності та рівного тону.

8. Стіни, стенди, вітрини - драпірування цінними тканинами (плюш, оксамит) з підбиранням забарвлення і малюнків.

9. Ширми художні - оббивання цінними тканинами з набиранням малюнку і кольору із декількох барв.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує особливо складні оббивні роботи з виготовлення та оббивання м'яких меблів різних стилів за кресленнями, малюнками та ескізами. Оббиває і ремонтує меблі складної конфігурації всіх епох. Виконує зовнішнє та внутрішнє оббивання - обклеювання найбільш цінними синтетичними матеріалами.

Повинен знати: типи, стилі та конструкції особливо складних художніх меблів; способи зовнішнього і внутрішнього оббивання - обклеювання особливо складних м'яких меблів; техніку розкрою і шиття драпіровок різних стилів та особливо складних занавісів чохлів на підкладці.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оббивальника 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт.

1. Двері та меблі - оббивання в "сайку".

2. Дивани різних стилів художні - оббивання шкірою, бархатом, атласом та шовком з обкантовкою тасьмою та бахромою.

3. Карети та меблі музейні - реставрація.

4. Карети та трони - оббивання.

103. ОПАЛЮВАЧ

Завдання та обов'язки. Топить печі твердим та газоподібним паливом і обслуговує їх у житлових приміщеннях, культурно-побутових, навчальних, службових та інших установах. Пиляє та рубає дрова, подрібнює вугілля. Готує та підносить паливо до печей. Завантажує, шурує та виконує дрібний ремонт топок. Підтримує необхідну температуру в опалюваних приміщеннях. Стежить за справним станом печей та димоходів. Очищає топки печей від золи та шлаку. Видаляє золу та шлак із приміщення у відведене місце. Веде облік витрат палива. Складає і подає заявки на паливо.

Повинен знати: правила топлення опалювальних печей твердим та газоподібним паливом; види палива та правила його спалювання, розташування димоходів; способи шурування та чищення топок; норми витрат палива; правила користування вогнегасниками та іншим протипожежним інвентарем; правила складання заявок на паливо.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

104. ОПЕРАТОР АКУСТИЧНИХ ВИПРОБУВАНЬ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює ви мірювання і спектральний аналіз повітряного шуму та вібрації під керівництвом оператора вищої кваліфікації. Вимірює загальний рівень повітряного шуму. Готує шумомір (віброметр) до роботи, установлює мікрофон (віброприймальник), знімає показання приладу та записує в журнал.

Повинен знати: правила роботи із шумоміром і вібровимірювальною апаратурою, принцип їх дії; фізичну природу шуму та вібрації; найпростіші знання з електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт:

1. Блок живлення переносної апаратури - перевірка працездатності, заміна елементів.

2. Віброприймальник - установлення на досліджуваній коливній поверхні.

3. Мікрофон - правильний вибір точки встановлення відносно джерела шуму і поверхні, яка відображає звукову енергію.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює вимірювання і спектральний аналіз повітряного шуму та вібрації. Реєструє акустичні процеси на самописці або магнітофоні під керівництвом оператора вищої кваліфікації. Складає вимірювальні тракти за заданими схемами, калібрує апаратуру та виконує її технічне обслуговування.

Повинен знати: знання про будову та порядок калібрування приладів, які використовуються в роботі; методику вимірювань шуму (вібрації), елементарні знання щодо техніки боротьби із шумом; основи електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора акустичних випробувань 2 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт:

1. Кабель мікрофонний - продзвонювання.
2. Запобіжники плавкі, резистори, конденсатори - заміна.
3. Спектрограми повітряного шуму та вібрації - реєстрація на самописці.
4. Тракт вимірювальний (магнітофон, спектрометр, самописець) - проведення спектрального аналізу.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює вимірювання повітряного шуму, звукової та низькочастотної вібрації, спектральний аналіз акустичних процесів за допомогою вузькосмужних, третьоктавних і статистичних аналізаторів, реєструє на самописці, магнітофоні та шлейфному осцилографі. Бере участь у вимірюваннях підводного шуму. Обробляє результати вимірювань. Налаштовує вимірювальні схеми, знімає амплітудно-частотні характеристики апаратури, усуває найпростіші несправності в її роботі.

Повинен знати: принцип дії та блок схеми вимірювальних приладів; принципи магнітного запису звуку, осцилографування та тензометрування; причини і джерела похибки вимірювання; правила організації та порядок проведення акустичних випробувань; основи технічної акустики й техніки боротьби із шумом і вібрацією; фізичну природу повітряного та підводного шумів, вібрації; основи електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора акустичних випробувань 3 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт:

1. Вібростенд випробувальний - установлення датчиків, калібрування вимірювального тракту, проведення серії контрольних вимірювань.
2. Спектрограма рівнів вібрації фундаменту механізму, вимірюної і за прискоренням у третьоктавних смугах частот - перерахунок у рівні за швидкістю в октавних смугах.
3. Шум, записаний на магнітну стрічку, - відтворення та аналіз за допомогою спектрометра або статистичного аналізатора.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює вимірювання параметрів повітряного шуму і вібрації згідно із чинною документацією на судах, у цехах та виробничих приміщеннях, на випробувальних стендах. Проводить вимірювання та аналіз рівнів та спектрів шуму (вібрації) механізмів машин, устаткування та інструменту, підводного шуму судових джерел. Опрацьовує результати вимірювань, оформляє протоколи та іншу акустичну документацію. Контролює технічні характеристики вимірювальної та

аналізуючої апаратури, обслуговує її, лагодить, виконує окремі види нескладного ремонту.

Повинен знати: взаємодію вузлів та елементів схем акустичної апаратури; правила контролю і норми для повітряного шуму та вібрації; порядок технічного обслуговування приладів для акустичних вимірювань, елементи промислової акустики й електротехніки, гідроакустики та електроакустики.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора акустичних випробувань 4 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт:

1. Відсутність корисного сигналу на виході вимірювального тракту - перевірка вузлів та елементів схеми, пошук і усунення несправності.
2. Генератор звуковий - перевірка точним частотоміром і настроювання.
3. Машина пневматична шліфувальна ручна - вимірювання та аналіз вібрації, порівняння з нормою, підготовка висновків.
4. Система кондиціонування повітря суднова - вимірювання в каютах рівнів і спектрів шуму, обумовленого системою.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить акустичні випробування всіх видів джерел шуму та вібрації, включаючи імпульсні, як у стаціонарних умовах, так і на рухомих об'єктах. Вимірює підводний шум, звукоізоляцію, віброізоляцію, звукопоглинання. Опрацьовує і оформлює результати вимірювань, виконує найпростіші розрахунки за відомими методиками, розробляє робочі програми випробувань. Складає блок-схеми вимірювальних трактів, їх монтаж та налагодження. Виконує технічне обслуговування вимірювальної, аналізуючої та реєструючої апаратури, працює з приладами високого класу точності. Перевіряє і ремонтує прилади.

Повинен знати: методи й засоби боротьби із шумом, порядок контролю та нормування шуму й вібрації, а також документацію, яка їх регламентує; будову та схеми апаратури для акустичних вимірювань, записування і відтворення звуку; основи акустики, гідроакустики, електротехніки та промислової електроніки; порядок перевірки, калібрування, настроювання і ремонту приладів, які використовуються в роботі.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора акустичних випробувань 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт:

1. Підвіс турбогенератора віброізолюючий - вимірювання рівнів і спектрів вібрації на лапах та фундаменті, розрахунок перепадів, визначення ефективності амортизаторів.
2. Підсилювач вимірювальний - знаходження несправності, ремонт, налагодження, зняття частотної характеристики.
3. Система газовихлопу суднового дизеля - вимірювання та аналіз на крилах ходового містка рівнів шуму, зумовленого системою.
4. Фільтри октавні - зняття частотних характеристик, їх підгонка під стандартні параметри настроювання і регулювання елементів схеми.

105. ОПЕРАТОР АПАРАТІВ МІКРОФІЛЬМУВАННЯ ТА КОПІЮВАННЯ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде зйомки на мікрозйомних і копіювальних апаратах різних систем текстових, штрихових, півтонових та багатокольорових документів. Визначає кратність зменшення зйомки, експозиції на різний знімальний матеріал. Визначає режим зйомки на мікрозйомних і копіювальних апаратах різних систем.

Повинен знати: будову та режим роботи мікрозйомних і копіювальних апаратів; інструкції та стандарти, що визначають послідовність і зміст виконуваних операцій; технологію оброблення мікрофільму.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде зйомки документів, книжок, журналів, газет, карт тощо зі згасаючим текстом на мікрозйомних і копіювальних апаратах різних систем із застосуванням світлофільтрів. Веде зйомки проб на роботу камери. Виконує експериментальні роботи з мікрофільмування та копіювання.

Повинен знати: будову та режим роботи мікрозйомних і копіювальних апаратів; основи фотографії та сенсептральні характеристики плівок і світлофільтрів; правила вибору світлофільтрів; інструкції та стандарти, що визначають послідовність і зміст виконуваних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора апаратів мікрофільмування та копіювання 3 розряду - не менше 1 року.

106. ОПЕРАТОР ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ ТА ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює арифметичну обробку первинних документів на обчислювальних машинах різного типу з друкуванням вихідних даних і результатів підрахунку на паперовій стрічці та без неї. Виконує підсумовування, таксування показників однорядкових та багаторядкових документів. Обчислює проценти, процентні відношення, здійснює операції з константою, піднесення до степеня, добування кореня, зберігання та накопичування чисел у регістрах пам'яті. Веде сортування, розкладання, вибирання, підбирання, об'єднання масивів перфокарт на обчислювальних машинах за довідковими та довідково-групувальними ознаками. Здійснює розшифровку інформації, закодованої у вигляді пробивань на перфокартах, передає зам'яті перфокарти на перебивання, візуально контролює "на світло" та "на прокол" перебиті перфокарти і підкладає їх до сортувального масиву технічних носіїв. Перевіряє правильність роботи спеціальними контрольними прийомками та шляхом пропускання пакета перфокарт, відперфорованих за контрольною схемою. Зовні контролює документи, які приймає на оброблення та реєструє їх у журналі. Готує документи та технічні носії інформації для передавання на наступні операції технологічного процесу. Оформляє результати виконаних робіт згідно з інструкціями.

Повинен знати: правила технічної експлуатації обчислювальних машин; методи контролю роботи машин; робочі інструкції; макети механізованого оброблення інформації; форми первинної документації, що обробляється; норми виробітку.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес оброблення інформації на електронно-обчислювальних машинах за робочими інструкціями з пульта керування. Уводить інформацію в електронно-обчислювальні машини (ЕОМ) з технічних носіїв інформації та каналів зв'язку і виводить її з машини. Передає по каналах зв'язку одержані на машинах розрахункові дані до наступних операцій. Обробляє первинні документи на обчислювальних машинах різного типу шляхом підсумовування показників зведень з підгинанням та підкладанням таблиць, обчислень з інженерно-конструкторських розрахунків. Випишує рахунки-фактури та складає відомості, таблиці, зведення, звіти механізованим способом з виведенням інформації на перфострічку. Контролює обчислення, вивіряє розбіжності з первинним документом. Готує машини до роботи, встановлює шини керування або блок-схеми на дану роботу. Веде перфорацію, верифікацію, дублювання; репродукцію та табуляцію перфокарт. Зчитує та пробиває отвори закодованої інформації, яка міститься в перфокартах, на основі графічних позначок. Перевіряє правильність перенесення інформації з первинних документів на перфокарти "на світло" та лічильним контролем і правильність перебивання невірно відперфорованих перфокарт із виправленням відповідних показників та підсумків у табуляграмі. Контролює табуляграми, складені механізованим способом, звіряє їх підсумкові дані з контрольними числами; проводить вибіркове балансування з позначкою на полях табуляграм; записує вивірені підсумки табуляграм в журнал контрольних чисел; оформляє і випускає перевірені табуляграми. Настроює машину за простими схемами комутації і самостійно здійснює нескладну перекомутацію. Встановлює пропускну лінійку, упори та табуляційні пластини для здійснення багаторазових пропусків перфокарт. Працює з тематичними довідниками, таблицями. Оформляє супровідний документ та робочий наряд на виконанні

роботи.

Повинен знати: техніко-експлуатаційні характеристики обчислювальних машин; будову пульта керування та правила технічної експлуатації ЕОМ; керівні матеріали, які визначають послідовність та зміст виконуваних операцій технологічного процесу; діючі шифри та коди; методи проведення розрахунків та обчислювальних робіт, контролю технічних носіїв інформації; основи комутації та прості блок-схеми налаштування машин; форми вихідних та тих, що випускаються, документів; основи програмування в обсязі спеціальної або загальної освіти та курсової підготовки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Забезпечує проведення обчислювального процесу згідно з робочими програмами. Готує технічні носії інформації на пристроях підготовки даних та контролює їх. Записує, зчитує і перезаписує інформацію з одного виду носіїв на інший. Стежить за роботою ЕОМ. Установлює причини збоїв роботи ЕОМ у процесі оброблення інформації. Записує про використання машинного часу та помічені дефекти роботи машин у журнал з обліку машинного часу.

Повинен знати: правила технічної експлуатації ЕОМ; робочі інструкції та інші керівні матеріали з обробки інформації, технічні носії інформації; коди, які застосовуються на ЕОМ; структуру вихідних таблиць для виявлення збоїв під час роботи ЕОМ.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищена кваліфікації та стаж роботи за професією 3 розряду - не менше 1 року.

107. ОПЕРАТОР ЗАПРАВНИХ СТАНЦІЙ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Заправляє паливними та мастильними матеріалами: бензином, гасом, маслом і таким іншим автомобілі, мототранспорт, трактори, всілякі установки, судна та інші транспортні засоби вручну і за допомогою паливно-роздавальних колонок. Відпускає ці матеріали водіям транспортних засобів. Перевіряє тиск повітря в шинах. Відпускає нафтопродукти, розфасовані в дрібну тару. Продає запчастини. Приймає нафтопродукти й мастильні матеріали. Відбирає проби для проведення лабораторних аналізів. Оформляє документи на продукти, які приймає і реалізує. Складає звіт за зміну.

Повинен знати: принцип роботи заправного устаткування, що обслуговується; призначення і зовнішні відзнаки нафтопродуктів; найменування, марки й сорти нафтопродуктів, що відпускаються; найменування та умови застосування контрольно-вимірювальних приладів; правила оформлення документації на нафтопродукти, які приймаються та реалізуються; правила зберігання і відпускання нафтопродуктів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Заправляє паливними та мастильними матеріалами: бензином, гасом, маслом тощо автомобілі, мототранспорт, трактори, літальні апарати, судна та інші транспортні засоби за допомогою механічних і напівавтоматичних засобів заправки. Заправляє літальні апарати за допомогою пересувних засобів заправки продуктивністю до 500 л/хв. Доливає воду в радіатори, заливляє акумуляторну рідину. Подає заявки на проведення ремонту устаткування і приймає його з ремонту. Подає заявки на доставку нафтопродуктів до пунктів заправки. Веде матеріально-звітну документацію. Контролює строки державної перевірки вимірювальної апаратури та приладів. Усуває дрібні несправності, чистить та змащує устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: будову заправного устаткування яке обслуговується, контрольно-вимірювальні прилади; фізичні та хімічні якості нафтопродуктів; найменування, марки і сорти всіх нафтопродуктів, які застосовуються для заправки транспортних засобів у зимовий та літній час; порядок оформлення заявок і матеріально-звітної документації; строки державної перевірки вимірювальної апаратури та приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора заправних станцій 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Заправляє паливними та мастильними матеріалами: бензином, гасом, маслом і таким іншим автомашини, мототранспорт, трактори, літальні апарати, судна та інші транспортні засоби за допомогою автоматичних і механічних засобів заправки з дистанційним керуванням. Заправляє літальні апарати за допомогою пересувних засобів заправки продуктивністю понад 500 л/хв. Перевіряє справність паливно- і маслороздавального устаткування, автоматики керування та електророзподільних щитів. Контролює строки подання на державну перевірку паливнороздавальних колонок та вимірювальних пристроїв. Подає заявки на проведення ремонту устаткування і приймає його із ремонту. Приєднує пересувну автозаправну станцію до джерел живлення; приводить до робочого стану бензоелектричний агрегат з двигуном внутрішнього згорання, генератор і електрощит керування. Усуває дрібні несправності в автоматичі дистанційного керування засобів заправки.

Повинен знати: правила експлуатації резервуарів, технологічних трубопроводів, паливнороздавального устаткування та електронно-автоматичної системи керування; схеми паливних і масляних систем літальних апаратів; будову та правила експлуатації стаціонарних систем централізованої заправки літаків паливом; правила проведення оперативно-аеродромного контролю якості авіаційних паливно-мастильних матеріалів на вміст води і механічних домішок за допомогою автоматичних і хімічних методів; правила технічної експлуатації устаткування пересувної автозаправної станції з пусковим бензоелектричним агрегатом і двигуном внутрішнього згорання та електрощита; порядок установлення на робочому місці пересувної автозаправної станції і приєднання електроживлення; порядок підготовки та запуску двигуна внутрішнього згорання.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора заправних станцій 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує автоматизовані системи заправки паливними й мастильними матеріалами за кредитними картками з електронним пристроєм уведення та відображення інформації, апаратного блоку й перфострічки. Перевіряє точність та контролює видачу палива автозаправною колонкою. Контролює правильність інформації на табло, індикаторних лампах пристрою уведення та записування на перфострічці. Знімає перфострічки з інформацією, замінює касети, здійснює записування в блок пам'яті. Лагодить устаткування в процесі роботи, яке обслуговує, бере участь у ремонті та заміні несправних частин і вузлів системи.

Повинен знати: конструкцію і правила експлуатації автоматизованої системи видавання нафтопродуктів за кредитними картками; основні методи підготовки й уведення інформації в блок пам'яті; правила перевірки на точність та лагодження вузлів системи; послідовність ведення процесу заправки транспортних засобів за кредитними картками; інструкцію про порядок видавання та оплати нафтопродуктів за кредитними картками.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора заправних станцій 4 розряду - не менше 1 року.

108. ОПЕРАТОР 3 ДИСПЕТЧЕРСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛІФТІВ

Завдання та обов'язки. Здійснює пуск та в разі потреби зупинку ліфтів, стежить за справністю їх роботи. Відповідає на виклики пасажирів, що знаходяться в кабіні ліфта. У разі затримання пасажирів у кабіні ліфта з'ясовує причини зупинки і дає їм необхідні роз'яснення щодо правил користування ліфтом. Вживає заходів щодо усунення несправностей у роботі ліфта. Заповнює журнал приймання і здавання зміни. Стежить за справністю диспетчерського пульта і двостороннього зв'язку.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, нормативні та інші керівні матеріали щодо диспетчерського обслуговування ліфтів, будову диспетчерського пульта й правила експлуатації обслуговуваних ліфтів, основи організації праці, трудового законодавства.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

109. ОПЕРАТОР З ОБСЛУГОВУВАННЯ УСТАНОВОК ДЛЯ ПИЛОГАЗОУЛОВЛЮВАННЯ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює очищення циклонів, жолобів, витратомірних труб, пилових камер, скрубєрів і бункерів від гарячого пилу. Очищає камери та клапани рукавних фільтрів від окису. Виконує збирання і вантаження пилу. Випускає пил через лійки ручним або механічним способом. Транспортує пил. Очищає шляхи. Усуває підсоси, нещільності в пилових камерах. Знімає рукава із фільтрів, очищає їх і ремонтує, виготовляє нові, сортує та замінює рукава.

Повинен знати: основні властивості пилу; будову камер, лійок, рукавних фільтрів, скрубєрів, циклонів і труб Вентурі; схему газоходів та вентиляції; вимоги до якості рукавів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес охолодження газів розпилюванням води форсунками в циклоні, скрубєрі, пропусканням через купери й очищення їх від пилу різними системами пилоуловлювачів. Заповнює пульпою та рівномірно зрошує скрубєри водою. Обслуговує скрубєри, механізми струшування та зворотного продування вентиляторів, насосів, рукавних і мішечних фільтрів, електрофільтрів, мультициклонних розвантажуючих пристроїв, транспортних пилопроводів і пневмотранспорту. Бере участь у регулюванні тяги, температури газу, який проходить через пилоуловлюючу установку, подаванні води в скрубєри, форсунки навантаженні устаткування, розподіленні газів у камерах і системах опору тканини, тиску, питомої ваги пульпи й подаванні її на фільтрацію. Чистить купери, вихідні труби, покрівлі пилоуловлювачів та іншого устаткування. Чистить ізолятори й газоходи без зниження концентрації газів.

Повинен знати: основи електротехніки; схему зрошування і комунікацій; способи поводження з електропусковою апаратурою, контрольно-вимірювальними приладами та автоматикою; систему газоходів; будову багатосекційних рукавних фільтрів, вентиляторів, елеваторів, гвинтових конвеєрів, повітряних холодильників, пилоуловлювачів, газорозподільників, газозмішувачів, охолоджуючих, струшуючих, випускних механізмів та іншого устаткування; призначення матеріалів і графік їх подавання.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора з обслуговування установок для пилогазоуловлювання 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес сухого й мокрого газоочищення та електростатичного осадження пилу. Керує електричними й рукавними фільтрами, допоміжним устаткуванням і стежить за їх станом. Вмикає і вимикає камери, перемикає газоходи. Перевіряє стан ізоляторів. Регулює роботу випрямлячів, механізмів струшування, коронуючих і осаджувальних електродів, регулює навантаження агрегатів та устаткування, розподілення газів у камерах і системах, розрідження в системах, температуру відхідних газів зміною тиску в каналах теплових і вентиляційних пристроїв (перепадом тяги). Веде облік показників роботи устаткування, витрат тканин, виданої продукції.

Повинен знати: кінематичні та електричні схеми устаткування, що обслуговується; монтажну схему щита керування випрямних електроагрегатів; схему підведення струму високої напруги до електрофільтрів, вплив тяги на концентрацію газу; основні властивості й температуру газів та пилу; методи виявлення та усунення неполадок в роботі устаткування; методику пилогазових замірів; визначення коефіцієнта корисної дії, вологості, складу газу.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора з обслуговування установок для пилогазоуловлювання 3 розряду - не менше 1 року.

110. ОПЕРАТОР КОТЕЛЬНІ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли з сумарною теплопродуктивністю до 12,6 ГДж/год. (до 3 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні або парові котли з теплопродуктивністю котла до 21 ГДж/год. (до 5 Гкал/год.), які працюють на рідкому та газоподібному паливі або електронагріванні. Здійснює розпалювання, пуск та зупинку котлів і живлення їх водою. Регулює горіння палива. Стежить за допомогою контрольно-вимірювальних приладів за рівнем води в котлі, тиском пари і температурою води, яка подається в опалювальну систему. Обслуговує тепломережні бойлерні установки або станції м'ятої пари, розташовані в зоні обслуговування основних агрегатів із сумарним тепловим навантаженням до 42 ГДж/год. (до 10 Гкал/год.). Очищає м'яту пару та проводить деаерацію води. Здійснює пуск і зупинку насосів, двигунів, вентиляторів та інших допоміжних механізмів. Чистить арматуру та прилади котла. Бере участь у ремонті устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: принцип роботи котлів, що обслуговуються, склад теплоізоляційних мас та основні способи теплоізоляції котлів і паротрубопроводів; правила поводження з газом та устаткуванням, яке знаходиться під напругою; призначення та умови застосування простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів; будову та режими роботи устаткування тепломережних бойлерних установок або станцій м'ятої пари.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли з сумарною теплопродуктивністю понад 12,6 до 42 ГДж/год. (понад 3 до 10 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні або парові котли з теплопродуктивністю котла понад 21 до 84 ГДж/год. (понад 5 до 20 Гкал/год.), які працюють на рідкому та газоподібному паливі або електронагріванні. Обслуговує тепломережні бойлерні установки або станції м'ятої пари, розташовані в зоні обслуговування основних агрегатів, із сумарним тепловим навантаженням понад 42 до 84 ГДж/год. (понад 10 до 20 Гкал/год.). Здійснює пуск, зупинку, регулювання та спостереження за роботою економайзерів, повітропідігрівників, пароперегрівників і живильних насосів. Забезпечує безперервну роботу устаткування котельні. Здійснює пуск, зупинку та переключення агрегатів, що обслуговуються, у схемах теплопроводів. Веде облік теплоти, яка відпускається споживачам. Бере участь у ремонті устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: будову котлів, які обслуговуються; будову та принцип роботи відцентрових та поршневих насосів, електродвигунів та парових двигунів; схеми тепло-, паро- і водопроводів котельної установки та зовнішніх тепломереж; порядок обліку результатів роботи устаткування та теплоти, яка відпускається споживачам; будову простих і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора котельні 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли із сумарною теплопродуктивністю понад 42 до 84 ГДж/год. (понад 10 до 20 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні або парові котли з теплопродуктивністю котла понад 84 до 273 ГДж/год. (понад 20 до 65 Гкал/год.), які працюють на рідкому та газоподібному паливі або електронагріванні. Обслуговує тепломережні бойлерні установки або станції м'ятої пари, розташовані в зоні обслуговування основних агрегатів, із сумарним тепловим навантаженням понад 84 ГДж/год. (понад 20 Гкал/год.). Стежить за допомогою контрольно-вимірювальних приладів за рівнем води в котлах, тиском та температурою пари, води і відхідних газів. Регулює роботу (навантаження) котлів згідно з графіком споживання пари. Запобігає та усуває несправності в роботі устаткування.

Повинен знати: будову та правила обслуговування однотипних котлів, а також різних допоміжних механізмів і арматури котлів; основи теплотехніки; різні властивості палива та вплив якості палива на процес горіння і теплопродуктивність котлоагрегатів; технічні умови на якість води та способи її очищення; причини виникнення несправностей у роботі котельної установки та заходи щодо їх запобігання; будову, призначення та умови застосування складних контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за

професією оператора котельні 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли із сумарною теплопродуктивністю понад 84 до 273 ГДж/год. (понад 20 до 65 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні або парові котли з теплопродуктивністю котла понад 273 до 546 ГДж/год. (понад 65 до 130 Гкал/год.), які працюють на рідкому та газоподібному паливі або електронагріванні. Переключає живильні лінії, включає та виключає пару із магістралей. Включає і виключає автоматичну апаратуру живлення котлів. Здійснює профілактичний огляд котлів їх допоміжних механізмів, контрольно-вимірювальних приладів і бере участь у планово-запобіжному ремонті котлоагрегатів. Приймає котли та їх допоміжні механізми з ремонту і готує їх до роботи.

Повинен знати: будову та принцип роботи водогрійних і парових котлів різних систем; експлуатаційні дані котельного устаткування і механізмів; будову апаратів автоматичного регулювання; правила ведення режиму роботи котельні залежно від показань приладів; схеми трубопровідних мереж та сигналізації в котельні; правила настроювання і регулювання контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора котельні 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує водогрійні та парові котли різних систем із сумарною теплопродуктивністю понад 273 ГДж/год. (понад 65 Гкал/год.) або обслуговує в котельні окремі водогрійні або парові котли з теплопродуктивністю котла понад 546 ГДж/год. (понад 130 Гкал/год.), які працюють на рідкому та газоподібному паливі або електронагріванні.

Повинен знати: конструктивні особливості складних контрольно-вимірювальних приладів і апаратів автоматичного регулювання; теплотворну здатність і фізичні властивості палива; елементи паливного балансу котлів та його складання; правила визначення коефіцієнта корисної дії котельної установки.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора котельні 5 розряду - не менше 1 року.

111. ОПЕРАТОР МЕХАНІЗОВАНИХ ТА АВТОМАТИЗОВАНИХ СКЛАДІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує вантаження, вивантаження, транспортування і внутрішньоскладське перероблення: сортування, перенесення, переміщення, розрівнювання різних вантажів із застосуванням конвеєрів, лебідок, електроталей, електро-, автовізків, підйомних блоків та інших аналогічних підйомно-транспортних механізмів і пристроїв на складах, базах, у коморах, вагонах, судах, автомобілях, контейнерних майданчиках, у холодильних камерах, на дільницях комплектування та пакування. Виконує вантаження, вивантаження, переміщення та укладання в штабель різних вантажів навантажувачами, розвантажувачами, вантажозахоплювальними механізмами та пристроями під керівництвом оператора вищої кваліфікації. Стропує, ув'язує та виконує такелажні роботи щодо переміщення, укладання, кріплення і установа на візки або платформи різних вантажів масою до 5 т. Маркує різні вантажі, вироби, деталі, напівфабрикати, готову продукцію, пакувальну тару шляхом клеймування, штемпелювання, наклеювання етикеток із застосуванням різних маркувальних пристроїв і устаткування. Приймає, зливає в ємності та розливає в розливну тару кислоти, луги, розчинники і водні розчини. Фасує напівфабрикати й готову продукцію в тару за допомогою механізмів. Укладає із застосуванням підйомних механізмів, пакує укладені вироби, деталі та продукцію пакувальними машинами в різну тару згідно з технічними умовами.

Повинен знати: правила вантаження, вивантаження, транспортування і технологічний процес внутрішньоскладського перероблення вантажів із застосуванням підйомно-транспортних механізмів, пристроїв, ваг та їх будову; допустимі габарити під час вантаження вантажів на відкритий рухомий склад, судна й в холодильні камери; розташування складських приміщень та місць вантаження і вивантаження вантажів; правила стропування і користування такелажними засобами під час переміщення вантажів; номенклатуру, асортимент і сортамент зважуваних вантажів; правила зберігання і способи пакування, укладання та штабелювання вантажів; способи, правила, шифри й умовні позначення маркування вантажів; правила фасування, дозування напівфабрикатів та готової

продукції; правила приймання, зливання рідких продуктів і норми розливання їх у тару.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує вантаження, вивантаження, транспортування і внутрішньоскладське перероблення різних вантажів із застосуванням мостових кранів вантажопідйомністю до 15 т, козлових кранів вантажопідйомністю до 5 т, переносних кранів, кран-балок, акумуляторних навантажувачів, оснащених різними вантажозахоплювальними пристроями, механічних лопат, однотипних автомобілерозвантажувачів на складах, базах, у коморах, вагонах, на суднах, автомобілях, контейнерних майданчиках, дільницях комплектування та пакування. Стропує, ув'язує і виконує такелажні роботи з переміщення, укладання, кріплення та установа на візки або платформи різних вантажів масою понад 5 до 25 т. Підкочує і відкочує вагони з відкриванням і закриванням люків, бортів та дверей рухомого складу в процесі роботи. Приймає, зливає в ємності і розливає в розливну тару нафто- та хімічні продукти. Укладає і знімає зі стелажів, доставляє на вантажний майданчик та укладає в контейнери, пакети та на піддони різні вантажі стелажними кранами-штабелерами вантажопідйомністю до 1 т. Організовує зберігання вантажів з метою запобігання їх псуванню та втрат. Складає дефектні відомості на несправне устаткування, інструменти та прилади.

Повинен знати: будову та правила експлуатації підйомних кранів і їх механізмів; правила вантаження, вивантаження, транспортування і технологічний процес внутрішньоскладського перероблення вантажів із застосуванням мостових, козлових та переносних кранів, кран-балок, акумуляторних навантажувачів, механічних лопат, однотипних автомобілерозвантажувачів і вантажозахоплювальних пристроїв; візуальне визначення маси і центра ваги вантажів, що переміщуються; правила користування такелажними засобами для переміщення та установа вантажів; основні фізико-хімічні властивості продуктів, які зливаються і наливаються; порядок завантаження стелажів продукцією згідно з установленою номенклатурою та специфікацією.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора механізованих та автоматизованих складів 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує вантаження, вивантаження, транспортування та внутрішньоскладське перероблення різних вантажів із застосуванням мостових кранів вантажопідйомністю понад 15 т, козлових кранів вантажопідйомністю понад 5 до 25 т, гусеничних, пневмоколісних кранів, тракторних, автомобільних і вагонних навантажувачів, автомобільних і вагонних розвантажувачів, машин внутрішньопортового транспорту, що оснащені різними вантажозахоплювальними пристроями на складах, базах, у коморах, вагонах, холодильних камерах, на суднах, автомобілях, контейнерних майданчиках, дільницях комплектування та пакування. Керує роботою комплексу машин і установок для механізованого вивантаження сипких та навальних вантажів із вагонів. Керує різними механізмами розвантаження автомобільних, залізничних, річкових та морських цементовозів. Веде процес приймання, зважування і вантаження сипких та навальних вантажів у вагони та автомобілі на складах, базах і станціях відвантаження з пульта керування в ручному режимі. Виконує стропування, ув'язування і такелажні роботи з переміщення, укладання, кріплення та установки на візки або платформи вантажів масою понад 25 т. Керує складським конвеєром під час утворення штабелів матеріалів. Приймає, зливає в ємності та розливає в розливну тару жовтий, червоний фосфор, зріджений вуглеводень і токсичні речовини. Укладає і знімає зі стелажів, навантажувачів та інших транспортних засобів і доставляє вантажі зі стелажів до виробничих дільниць, керує стелажними кранами-штабелерами вантажопідйомністю понад 1 т і мостовими кранами-штабелерами.

Повинен знати: правила вантаження, вивантаження, транспортування і технологічний процес внутрішньоскладського перероблення вантажів із застосуванням мостових, козлових, гусеничних та пневмоколісних кранів, тракторних, автомобільних і вагонних навантажувачів, автомобільних і вагонних розвантажувачів та їх будову, будову і порядок експлуатації систем автоматики та пульта керування, способи стропування важких вантажів і правила користування такелажними засобами; правила поводження із фосфором, що зливається, зрідженим вуглеводнем і токсичними речовинами; способи визначення маси за зовнішнім виглядом; технічні умови й вимоги до завантаження стелажів;

розташування виробничих ділень, які обслуговуються.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора механізованих та автоматизованих складів 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує вантаження, вивантаження, транспортування і внутрішньоскладське перероблення різних вантажів із застосуванням козлових кранів вантажопідйомністю понад 25 т, оснащених різними вантажозахоплювальними пристроями на складах, базах, у коморах, вагонах, автомобілях, на судах, контейнерних майданчиках, ділянках комплектування та пакування. Веде процес приймання, зважування та вантаження сипких і навальних вантажів у вагони та автомобілі з пульта керування в автоматичному режимі. Стежить, контролює і регулює за допомогою автоматики та контрольно-вимірювальних приладів за надходженням різних вантажів на склад і рівномірним її розташуванням на всій площі складу, подаванням вантажів у приймальні бункери та їх наповненням, за подаванням і встановленням під вантаження та зважування порожніх і навантажених вагонів та автомобілів, за ходом наповнення вагонів і автомобілів вантажем. Контролює відповідність вантажів до вимог державного стандарту. Веде облік відвантаженої продукції. Керує робітниками складу, які ведуть процес приймання, транспортування та відвантажування вантажів у вагони та автомобілі. Підналагоджує системи автоматики, що застосовуються.

Повинен знати: будову і схему вантажно-розвантажувального устаткування, розташованого на складі зберігання вантажів; будову систем автоматики, контрольно-вимірювальних приладів; призначення та властивості вантажів; правила і способи відвантаження, зважування, обліку та транспортування вантажів; вимоги державних стандартів до готового продукту; правила і способи підналагодження систем автоматики.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора механізованих та автоматизованих складів 4 розряду - не менше 1 року.

112. ОПЕРАТОР ОСЦИЛОГРАФУВАННЯ ТА ТЕНЗОМЕТРУВАННЯ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Наклеює тензодатчики на конструкцію. Виготовляє нескладні пристрої, необхідні під час роботи. Монтує схеми випробувань і настроювання приладів для осцилографування та тензометрування під керівництвом оператора вищої кваліфікації. Виконує термооброблення дротяних тензодатчиків. Готує проявник та фіксаж за рецептом.

Повинен знати: правила роботи зі світлопроменевими осцилографами, тензодатчиками; типи й характеристики тензодатчиків; основи електротехніки; класифікацію різних випромінювань; основні знання про фотоматеріали та способи їх оброблення.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує осцилографування напруги у конструкціях за допомогою тензодатчиків. Розшифровує осцилограми. Виконує монтаж схем випробувань і настроювання приладів для осцилографування і тензометрування. Готує прилади осцилографування і тензометрування для випробувань. Підбирає тензодатчики за опором та тензочутливістю, знімає показання. Виконує дрібний ремонт приладів, тарування датчиків.

Повинен знати: структурні схеми приладів осцилографування і тензометрування; механічні властивості металів та сплавів; технічні дані приладів; методику випробувань механічної напруги.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора осцилографування та тензометрування 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює вибір приладів для осцилографування та тензометрування. Вибирає режим роботи і настроює прилади. Перевіряє працездатність усієї схеми. Вимірює напругу в

деталях при низькій та підвищеній температурах. Виконує побудову діаграм напруги. Ремонтує прилади, що застосовуються. Виготовляє установки для тарування тензометрів. Здійснює фотообробку осцилограм.

Повинен знати: принципові схеми й правила налагодження приладів осцилографування та тензометрування; основні знання про опір матеріалів та радіотехніку; оброблення результатів тензометричних випробувань; способи та правила обчислення похибок.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора осцилографування та тензометрування 3 розряду - не менше 1 року.

113. ОПЕРАТОР ТЕПЛОВОГО ПУНКТУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Забезпечує безперервну й економічну роботу тепломережних бойлерних установок, станцій м'ятої пари сонячних та геотермальних установок продуктивністю по 42 ГДж/год. (до 10 Гкал/год.), розташованих поза зоною обслуговування основних агрегатів. Підтримує задану температуру, тиск у мережі води та пари. Очищає м'яту пару і здійснює деаерацію води. Контролює роботу мережних і конденсатних насосів. Виконує операції з перемикання в теплових схемах. Виявляє та усуває несправності в роботі устаткування. Ліквідує аварійний стан. Веде оперативну документацію. Бере участь у ремонті бойлерної установки, яку обслуговує, станції м'ятої пари, сонячних і геотермальних установок.

Повинен знати: будову та принцип роботи встановленого устаткування, теплову схему теплофікаційної установки; графіки роботи та теплові режими споживачів; місця встановлення, призначення та принцип роботи контрольно-вимірювальних приладів і регуляторів; елементарні основи теплотехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

- у разі продуктивності тепломережних бойлерних установок, станцій м'ятої пари, сонячних і геотермальних установок понад 42 до 84 ГДж/год. (понад 10 до 20 Гкал/год.).

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора теплового пункту 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

- у разі продуктивності тепломережних бойлерних установок, станцій м'ятої пари, сонячних та геотермальних установок понад 84 ГДж/год. (понад 20 Гкал/год.).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією оператора теплового пункту 3 розряду - не менше 1 року.

114. ОХОРОННИК

Завдання та обов'язки. Охороняє стаціонарний об'єкт, а також вантажі, що перевозяться різними транспортними засобами. Здійснює візуальний контроль або контроль з використанням спеціального обладнання за об'єктом, що охороняється. Під час охорони стаціонарних об'єктів із встановленим пропускним режимом пропускає працівників, відвідувачів, автомобільний та інші види транспорту і випускає їх із території об'єкта в установленому порядку і за зразками документів, затверджених власником об'єкта або уповноваженим ним органом. Звіряє дані супровідних документів із фактичною наявністю вантажів, перевіряє належність поданих для перевірки документів особі пред'явника. Приймає та здійснює вантажі з відповідними документами. Повідомляє старшого наряду з охорони, а під час виконання охоронних функцій в індивідуальному порядку - представника власника об'єкта або уповноваженого ним органу про неприбуття вантажів у встановлені терміни. Разом зі змінним охоронником та старшим наряду охорони перевіряє цілісність об'єкта, що охороняється, наявність замків та інших замикальних пристроїв, цілісність конструктивних елементів об'єкта, приміщень, місць зберігання транспортних засобів, що охороняються, наявність пломб і відбитків

печаток у місцях, які визначено для опломбування, зберігання на стаціонарному об'єкті або під час перевезення матеріальних, історичних, культурних та інших цінностей. У разі виявлення факту невідповідності до вимог, що не дозволяє прийняти об'єкт під охорону або виконувати інші функції з охорони, повідомляє про це безпосередньому керівникові, у підпорядкуванні якого перебуває, та представника і власника об'єкта або уповноваженого ним органу. У разі виявлення пошкоджень та зіпсованості конструктивних елементів об'єкта, що охороняється, місць зберігання матеріальних та інших цінностей, пакування вантажів для їх перевезення, відсутності пломб і відбитків печаток на них невідкладно сповіщає про це представника власника або уповноваженого ним органу, старшого наряду охорони об'єкта або повідомляє про подію в територіальні органи внутрішніх справ. Приймає та здає об'єкт або вантажі, що перевозяться, із записом про це в журналі приймання-здавання об'єкта під охорону. Візуально та з використанням спеціального обладнання контролює периметр огорожі, правильність застосування комплексу організаційно-технічних заходів захисту місць зберігання та перевезення матеріальних та інших цінностей. Періодично контролює справність охоронної та охоронно-пожежної сигналізації, засобів зв'язку, інших засобів охорони, контрольно-спостережних приладів, освітлення тощо. Забезпечує зберігання вогнепальної зброї, інвентарного майна поста охорони. У разі прямого нападу на об'єкт, що охороняється, з метою розкрадання, пограбування матеріальних та інших цінностей, безпосередньої загрози життю та здоров'ю охоронника об'єкта, інших працівників та осіб, які перебувають на території об'єкта, що охороняється, протиправних дій проти персоналу охорони під час виконання покладених на нього завдань та обов'язків застосовує проти порушників заходи необхідної оборони відповідно до чинного законодавства України. Вживає заходів щодо відбиття нападу шляхом застосування службового собаки, вогнепальної зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони з використанням допоміжних знарядь та фізичної сили. У разі заподіяння шкоди здоров'ю правопорушника, дотримуючись заходів особистої безпеки, надає йому першу медичну допомогу. У випадку смерті правопорушника під час застосування заходів оборони повідомляє про це органи внутрішніх справ і забезпечує недоторканність місця події до прибуття представників правоохоронних органів. Доглядає і стежить за станом здоров'я собаки, регулярно дресує його, вдосконалює робочі якості. За особливими умовами договору веде реєстрацію показань приладів екологічної та локальної пожежної безпеки, наглядає за устаткуванням, яке встановлено на об'єкті, що охороняється, додержуючись чинних норм з охорони праці. У разі виявлення порушень норм терміново повідомляє про це представника власника об'єкта або уповноваженого ним органу. Сприяє правоохоронним органам під час виконання покладених на них завдань та обов'язків за місцем виконання своїх охоронних функцій.

Повинен знати: чинне законодавство, стандарти, накази, розпорядження, інструкції та іншу організаційно-розпорядчу документацію з охоронної діяльності; організаційні вимоги до охорони об'єктів і роботи контрольно-пропускних пунктів; службові інструкції, що встановлюють порядок охорони об'єкта, доступу та допуску осіб до матеріальних та інших цінностей; тактико-технічні характеристики та правила використання охоронної та охоронно-пожежної сигналізації, засобів зв'язку, інших засобів охорони, контрольно-спостережних приладів, освітлення, повідомлення та сповіщення, територію об'єкта, особливості периметрової огорожі та інші типи подібного захисту об'єкта, що охороняється; систему попереджувальних знаків і перепон, маршрути руху вантажів, що охороняються, місця зупинок транспорту, способи і засоби забезпечення охорони матеріальних та інших цінностей і вантажів під час зупинок, завантаження та розвантаження, службові телефони, спеціальні знаки на перепустках та документації, зразки підписів та особисто службових і посадових осіб, які відповідають за охорону об'єкта, представників власника або уповноваженого ним органу; порядок дресування та тренування службового собаки, застосування службового собаки, використання та застосування вогнепальної зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони; порядок адміністративного затримання, особистого огляду, огляд речей і вилучення речей та документів, оформлення матеріалів на осіб, що скоїли адміністративні правопорушення; правила та норми з охорони праці, екологічної та пожежної безпеки, порядок надання першої медичної допомоги; місця розташування правоохоронних органів, сусідніх нарядів охорони, порядок та способи встановлення зв'язку з ними.

Кваліфікаційні вимоги.

У разі охорони об'єктів категорії Б, В*.

* Класифікація об'єктів охорони за категоріями А, Б, та В за ГСТУ 78.11.001-98:

Об'єкти категорії "А":

а) об'єкти життєзабезпечення населених пунктів;

б) фабрики та центральні сховища грошових знаків та цінних паперів;

в) об'єкти Державного комітету по телебаченню та радіомовленню;

г) державні центральні статистичні управління;

г') сховища державних архівів;

д) особливо важливі приміщення, де зберігаються:

- кошти, незалежно від дозволеного залишку зберігання (поштові відділення та вузли зв'язку, виплатні каси підприємств, організацій, установ, головні об'єднані каси торговельних підприємств, обмінні пункти валюти та ін.);

- зброя, боєприпаси (стрілецькі тири, кімнати зберігання зброї підприємств та закладів освіти, стрілецькі стенди, магазини з реалізації мисливської і спортивної зброї, майстерні з ремонту зброї та ін.);

- наркотичні та психотропні речовини, прекурсори, отрути (бази аптекоуправлінь, аптеки, склади мобрезерву, наукові, медичні та інші установи, у практиці яких використовуються ці речовини);

- дорогоцінні метали та каміння, ювелірні вироби з них (ювелірні заводи і майстерні, магазини, ломбарди, бази, склади, сховища підприємств, установ та організацій, що використовують у своїй діяльності дорогоцінні метали та каміння, пункти закупівлі дорогоцінних металів і каміння та ін.);

- історичні та культурні цінності державного значення (музеї, картинні галереї, фондосховища музеїв, наукові бібліотеки та ін.);

- вибухові та радіоактивні речовини і матеріали;

- бази та склади зі зберіганням цінностей на суму понад 100 тис. мінімальних зарплат;

- інші об'єкти державного значення.

Об'єкти та приміщення категорії "Б" (підприємства, магазини, бази, сховища та ін.), де зберігаються:

а) комп'ютерна техніка;

б) малогабаритна та дефіцитна оргтехніка;

в) відео- та аудіотехніка, що користується попитом;

г) кіно- та фототехніка;

г') хутра натуральні та штучні і вироби з них;

д) шкіра натуральна та вироби з неї;

е) автомобілі та запасні частини до них;

є) промислові та продовольчі товари повсякденного попиту;

ж) технологічне та господарче обладнання;

з) технічна та конструкторська документація;

й) інвентар, напівфабрикати та ін.;

і) інші цінні товари.

Об'єкти та приміщення категорії "В":

- особисте майно громадян (квартири, садиби громадян, гаражі, дачі, автомобільні стоянки та ін.).

1-й розряд

Повна або базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві згідно з вимогами до охорони об'єктів категорії Б, В, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Повна або базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією охоронника 1 розряду - не менше 1 року.

- У разі охорони об'єктів категорії А, Б та В з видаванням огнепальної зброї**.

*** За умови наявності законодавчих підстав вогнепальна зброя може видаватися охоронникам 3-6 розрядів після затвердження керівником підрозділу охорони висновку щодо можливості допуску конкретного працівника до самостійного несення служби зі зброєю.*

3-й розряд

Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка згідно з вимогами до охорони об'єктів категорії А, Б та В. Стаж роботи за професією охоронника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією охоронника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією охоронника 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією охоронника 5 розряду - не менше 1 року.

115. ПАЛІТУРНИК ДОКУМЕНТІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Переплітає документи вручну. Розпаковує та сортує картон, ріже на формат за подовжньою лінією, заготовляє корінець палітурки з технічної тканини. Підбирає документи за номерами та форматом, зіштовхує аркуші, підкладає листи картону зверху і знизу, укладає у форму. Свердлить отвори, прошиває документи, заклеює корінець палітурки. Заготовляє і наклеює ярлики на корінець палітурки та верхню кришку. Загострює ножі, свердла.

Повинен знати: стандартні формати; правила різання картону й технічної тканини та технічні вимоги до них; правила комплектування та брошурування документів; правила свердління отворів та загострювання ножів і свердел.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Переплітає вручну старовинні книжки рукописи та документи. Проводить прості реставраційні палітурні роботи, відновлює пошкоджені коленкорові або паперові палітурки з незруйнованим блоком, дезінфікує уражені палітурки; укріплює і реставрує кути, канти, кришки, готує нові палітурки на рідкісні, цінні книжки; укріплює старі корінці палітурки.

Повинен знати: технічні вимоги на палітурні роботи; види та методи реставрації палітурних робіт; властивості матеріалів, з яких виготовлено книжки та документи, що переплітаються; властивості клеїв, що використовуються під час виконання реставраційних палітурних робіт, їх рецептуру та готування.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією палітурника документів 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

- у разі виконання більш складних палітурно-реставраційних робіт: виготовлення різних видів форзаців (накидних, приклеєних, прошитих, пришитих); шиття книжкових блоків різними методами і способами; виготовлення шкіряного паперу; відновлення книжок у шкіряних палітурках (підготовка мастила для пом'якшення шкіряних палітурок; виготовлення канталу (тасьми) із тканини); знімання та відновлення окремих елементів палітурки під керівництвом художника-реставратора.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією палітурника документів 3 розряду - не менше 1 року.

116. ПІДСОБНИЙ РОБІТНИК

Завдання та обов'язки. Виконує підсобні та допоміжні роботи на виробничих ділянках та будівельних майданчиках, складах, базах, коморах тощо. Виконує вантаження, вивантаження, переміщення вручну та на візках (вагонетках) і укладання вантажів різних видів: рулонні матеріали, паркет у пачках, ящики, бочки, картон, папір, фанеру, пиломатеріали тощо, сипкі непиловидні матеріали (пісок, щебінь, гравій, шлак, вугілля, сміття, деревна тирса, металева стружка та інші відходи виробництва), скло, пляшки, пляшки з рідиною, вогнебезпечні та отруйні речовини тощо, пиловидні матеріали (розсипний цемент, мелене вапно, гіпс тощо). Перевозить усі вантажі на візках, а також на підводах і санях із кінною тягою. Підкочує колісні пари до верстатів для обточування і візків рухомого складу до локомотивів та вагонів. Очищає території, дороги, під'їзні шляхи. Прибирає цехи, будівельні майданчики та санітарно-побутові приміщення. Миє підлогу, вікна, тару, посуд, деталі та вироби.

Повинен знати: норми та правила вантаження і транспортування вантажів; способи вантаження, вивантаження, переміщення та укладання вантажів, які потребують обережності; будову тари та способи закріплення вантажів, що перевозяться; порядок оформлення приймально-здавальних і супровідних документів; порядок сортування вантажів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

117. ПІРОМЕТРИСТ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає температуру в плавильних, нагрівальних та сушильних печах, а також температуру металу під час його випускання і розливання за допомогою переносних пірометричних і контрольно-вимірювальних приладів. Реєструє заміри температури та відхилення від заданого технологічного режиму. Регулює прилади, замінює кожухи термодар, що згоріли. Переводить заміри температури з однієї шкали на іншу за допомогою таблиць.

Повинен знати: принцип роботи переносних пірометричних приладів; призначення та умови застосування пірометричних і контрольно-вимірювальних приладів; технологічний температурний режим роботи плавильних, нагрівальних та сушильних печей, допустиму температуру початку й закінчення заливання рідкого металу; правила реєстрації результатів спостереження і температур, правила користування таблицями для переведення показань замірів температури з однієї шкали на іншу; спосіб заміни кожухів термодар, що згоріли.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає температуру в плавильних, нагрівальних та сушильних печах за допомогою стаціонарних пірометричних і контрольно-вимірювальних приладів. Перевіряє правильність показань приладів. Робить заміри температури гартовних ванн. Виконує регулювання та поточний ремонт пірометричних приладів. Перевіряє термодари. Установлює термодари на робочому місці.

Повинен знати: будову та принцип роботи стаціонарних і переносних пірометричних та контрольно-вимірювальних приладів; основні причини виникнення несправностей у пірометрах і способи запобігання та усунення їх; порядок ведення записів і замірів температури; температурні режими плавлення і розливання металу, термообробки та сушіння; елементарні знання з

електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією пірометриста 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає температуру розплавлених металів, солей, газового середовища та зріджених газів за допомогою оптичних і радіаційних пірометрів. Здійснює установку та налагодження пірометричних приладів. Стежить, регулює і здійснює контрольну перевірку показань пірометричних мілівольтметрів, самописних приладів, регуляторів автоматичних потенціометрів та мостів. Вибирає метод вимірювання температури заданого середовища та підбирає необхідну апаратуру. Ремонтує пірометричні прилади.

Повинен знати: кінематичні та електричні схеми пірометричних приладів; основи металознавства, електротехніки й радіотехніки, типи радіоламп, генераторів високої частоти та електронних підсилювачів, які застосовуються в радіаційних пірометрах; технологічні температури металів, солей, газів на дільниці, що обслуговується.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією пірометриста 3 розряду - не менше 1 року.

118. ПРИБИРАЛЬНИК ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ

Завдання та обов'язки. Прибирає в цехах та інших виробничих приміщеннях відходи виробництва і сміття. Витирає пил, підмітає і миє вручну або за допомогою машин і пристроїв підлогу, сходи, сходові марші та площадки, вікна, стіни, стелі у виробничих приміщеннях. Готує різні мийні та дезінфікуючі розчини для миття підлоги, стін, вікон та стель. Транспортує відходи й сміття з виробничих приміщень до встановленого місця. Одержує мийні засоби, інвентар та витиральні матеріали. Наповнює бачки питною водою. Розставляє урни для сміття, чистить та дезінфікує їх. Прибирає та дезінфікує туалети, душові, гардеробні та інші місця загального користування на виробництві.

Повинен знати: вимоги промислової санітарії; призначення і концентрацію дезінфікуючих та мийних засобів; правила прибирання, будову і правила експлуатації використовуваного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

119. ПРИБИРАЛЬНИК СЛУЖБОВИХ ПРИМІЩЕНЬ

Завдання та обов'язки. Прибирає службові приміщення адміністративних будівель, коридори, сходи, санвузли, туалети квартири. Витирає пил, підмітає і миє вручну або за допомогою машин і пристроїв стіни, підлогу, стелю, віконні рами і скло, дверні блоки, меблі та килимові вироби. Чистить і дезінфікує раковини та інше санітарно-технічне устаткування. Очищає урни від паперу і промиває їх дезінфікуючими розчинами. Збирає сміття і відносить його до встановленого місця. Додержується правил санітарії і гігієни в приміщеннях, де прибирає.

Повинен знати: правила санітарії і гігієни з утримання приміщень; будову й призначення обслуговуваного устаткування і пристроїв; правила прибирання; концентрацію мийних і дезінфікуючих засобів та правила безпечного користування ними; правила експлуатації санітарно-технічного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

120. ПРИБИРАЛЬНИК ТЕРИТОРІЙ

Завдання та обов'язки. Підмітає проїжджу частину доріг і тротуарів вулиць, чистить їх від снігу та льоду, посипає піском. Копає та прочищає канавки й лотки для стоку води. Очищає від снігу та льоду пожежні колодязі для вільного доступу до них. Поливає бруківки, тротуари, зелені насадження, клумби та газони. Періодично промиває і дезінфікує вуличні урни, очищає їх від сміття. Веде нагляд за

санітарним станом обслуговуваної території.

Повинен знати: санітарні правила щодо утримання вулиць, правила безпеки під час виконання прибиральних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

121. ПРИЙМАЛЬНИК БАЛОНІВ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує приймання, облік та зовнішній огляд порожніх балонів. Визначає придатність порожніх балонів до чергового наповнення. Відбраковує балони для ремонту, змиває невиварені залишки для чергового гідравлічного випробування. Оформляє документи на балони, які направляються для ремонту та гідравлічного випробування. Веде облік балонів, виданих споживачам, і несправних.

Повинен знати: будову та характеристику різних типів балонів і їх вентилів, вимоги до балонів для рідкого та стиснутого газу; способи визначення кількості невиварених залишків рідкого газу в балонах; норми наповнення балонів рідким та стиснутим газом; будову вагів та способи їх перевірки і регулювання; види несправностей балонів та способи їх визначення; строки випробування балонів; правила транспортування балонів; форми обліку несправних, а також наповнених балонів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує приймання, облік та зовнішній огляд наповнених балонів. Перевіряє правильність наповнення, герметичність балонів та роботу вентилів після наповнення. Перевіряє стан самозакривних клапанів. Робить контрольне зважування порожніх і наповнених газом балонів. Реєструє в журналі наповнені балони. Веде записи в журналі про стан і роботу автоматичних приладів наповнення балонів зрідженим та стиснутим газом.

Повинен знати: будову автоматичних приладів для заповнення балонів зрідженим та стиснутим газом і самозакривних клапанів; способи спорожнення невиварених залишків зрідженого газу з балонів; порядок контрольного зважування порожніх та наповнених стиснутим і зрідженим газом балонів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією приймальника балонів 2 розряду - не менше 1 року.

122. ПРОБОВІДБІРНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Відбирає та обробляє проби руди, металів, сировини, напівфабрикатів, готової продукції, розчинів, нафтопродуктів, твердого мінерального палива, будівельних матеріалів тощо вручну за допомогою пробовідбірників і спеціальних пристроїв. Проводить аналізи, проби та механічні випробування під керівництвом лаборанта. Запаковує проби, оформляє етикетки до них, забезпечує збереження їх доставки в лабораторію. Мис та зберігає посуд, що використовується для відбирання проб. Веде облік відібраних проб.

Повинен знати: правила та способи відбирання проб у різних складських та виробничих умовах; властивості пробіруваних матеріалів, сировини та готової продукції на об'єкті або дільниці, що обслуговується; вимоги до якості проб, будову пробовідбірників.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Відбирає проби агресивних або отруйних речовин за допомогою пробовідбірників та спеціальних пристроїв або застосування респіраторів і апаратів, які знаходяться

під тиском чи вакуумом. Відбирає проби на трихінельоз. Виконує розважування, квартування, скорочення, переміщення, розподіл проб у пакети. Готує середні проби. Стежить за роботою пробовідбірних та пробообробних машин під час відбирання і оброблення проб твердого мінерального палива. Проводить оброблення і розшарування проб. Веде облік відібраних та оброблених проб і оформляє відповідні акти. Бере участь у ремонті машин та механізмів, що обслуговуються.

Повинен знати: будову та принцип дії пробовідбірних і пробообробних машин та механізмів; правила їх утримання; правила та способи відбирання проб агресивних і отруйних речовин із апаратів, які знаходяться під тиском або вакуумом; способи оброблення проб; правила поводження з отруйними та горючими речовинами.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією пробовідбірника 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Відбирає проби газу по радіусу колошника доменних печей. Пробиває та прочищає отвори для відбору газу із шахти доменної печі. Робить заміри температури та тиску на різних горизонтах шахти і в горні доменних печей. Відбирає проби газу та робить замір температури фурменної зони, а також проб розжарених напіврідких матеріалів із різних горизонтів доменної печі. Робить заміри витрат повітря у фурмах. Відбирає проби чавуну та шлаку на випусках. Готує та перевіряє справність устаткування для відбирання проб.

Повинен знати: будову доменної печі; основи процесу виплавки чавуну; хімічні та фізичні властивості газів, чавуну й шлаку; будову приладів для вимірювання температури й тиску в печі; правила та прийоми відбору проб газу, чавуну та шлаку; будову і правила роботи в кисневих апаратах.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією пробовідбірника 2 розряду - не менше 1 року.

123. ПРОСОЧУВАЛЬНИК З ВОГНЕЗАХИСНОГО ПРОСОЧУВАННЯ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює покриття простих та середньої складності дерев'яних виробів і конструкцій, різних матеріалів та тканин вогнезахисними речовинами вручну щіткою і у ваннах або із застосуванням фарбопультів та розпилювачів. Виконує підготовчі роботи до вогнезахисного оброблення різних дерев'яних виробів та конструкцій, матеріалів і тканин. Готує вогнезахисні суміші за заданою рецептурою. Бере участь у виконанні складних просочувальних робіт під керівництвом просочувальника вищої кваліфікації.

Повинен знати: загальні знання про вогнезахисне просочування дерев'яних виробів та конструкцій, матеріалів та тканин; правила поводження з отруйними хімікатами, які застосовуються для водозахисних розчинів та сумішей; способи приготування вогнезахисних сумішей та умови їх зберігання; правила та способи нанесення вогнезахисних сумішей на дерев'яні вироби та конструкції, матеріали та тканини вручну щіткою та у ваннах або із застосуванням фарбопультів та розпилювачів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює покриття та оброблення вогнезахисними сумішами складних та відповідальних дерев'яних виробів і конструкцій, цінних матеріалів та тканин, театральних декорацій, художніх стендів і макетів, органічних осердь для канатів. Готує різні вогнезахисні речовини та суміші. Виготовляє зразки просочувальних матеріалів і перевіряє їх на вогнестійкість. Керує механізмами за умови механізованого способу приготування розчинів і виконує просочувальні роботи. Веде облік виконання робіт і витрат матеріалів та хімікатів. Виконує поточний ремонт устаткування, що обслуговує, і бере участь у середньому та капітальному ремонтах.

Повинен знати: правила вогнезахисного просочування складних дерев'яних виробів та конструкцій, цінних матеріалів і тканин, театральних декорацій, художніх стендів та макетів, органічних осердь для канатів; основні властивості отрути і хімікатів, що застосовуються для вогнезахисних розчинів та сумішей; порядок та правила поводження з ними й умови їх зберігання; технічні умови та

державні стандарти на різні види вогнезахисного просочування; принцип роботи устаткування, яке застосовується під час виготовлення вогнезахисних розчинів та під час проведення просочувальних робіт; правила ведення обліку витрат хімікатів і матеріалів, а також оформлення технічної документації на виконані роботи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією просочувальника з вогнезахисного просочування 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює покривання вогнезахисними сумішами особливо цінних художніх театральних декорацій, картин, панно та інших виробів мистецтва. Розробляє рецептуру та готує суміші для особливо відповідального просочування. Відбирає проби та перевіряє якість сумішей і розчинів, що застосовуються. Підбирає хімікати та замінює одні іншими.

Повинен знати: правила та технологію вогнезахисного просочування особливо цінних художніх театральних декорацій, картин, панно та інших виробів мистецтва, властивості хімікатів і отрути, що застосовуються для вогнезахисних розчинів, правила поводження з ними та умови зберігання; технічні умови та державні стандарти на різні види вогнезахисного просочування; правила обліку витрат матеріалів та хімікатів і оформлення технічної документації на роботи, що виконуються; будову устаткування, яке застосовується під час готування розчинів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією просочувальника з вогнезахисного просочування 3 розряду - не менше 1 року.

124. РАДІОМЕХАНІК З ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА РЕМОНТУ РАДІОТЕЛЕВІЗІЙНОЇ АПАРАТУРИ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує розбирання, складання, чищення телевізорів, радіоприймачів, магнітофонів, електро-програвальних пристроїв та іншої радіоапаратури не вище II класу. Ремонтує кімнатні телевізійні антени. Виконує заміну запобіжника радіотелеапаратури, ремонт штекера, ручок керування, усунення нещільних контактів блокування, заміну та ремонт шнура живлення зі штепсельною вилкою, зняття та установку кінескопа телевізорів не вище III класу, блоків, перемикачів телевізійних програм та перемикачів телевізійних каналів антенного уводу. Виявляє причини несправностей і виконує ремонт однопрограмних радіотрансляційних гучномовців, електро-програвальних пристроїв без автостопа.

Повинен знати: основи електротехніки, радіотехніки та телебачення; будову, функціональні схеми й роботу основних вузлів чорно-білих телевізорів, радіоприймачів та іншої радіоапаратури; загальні знання про передавання і приймання кольорового зображення; правила, послідовність і способи розбирання та збирання чорно-білих телевізорів та іншої радіоапаратури; виявлення несправностей чорно-білих телевізорів, радіоприймачів та іншої радіоапаратури і методи їх ремонтування; призначення та порядок користування вимірювальними приладами; типи та конструкції кімнатних антен; правила та способи установлення телевізорів і радіоприймачів та підключення їх до антен; призначення та застосування монтажно-регульовального інструменту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує установлення чорно-білих телевізорів. Перевіряє напівпровідникові прилади (транзистори, діоди тощо) на випробувачах. Виявляє причини несправностей у чорно-білих телевізорах не вище II класу та здійснює ремонти, не пов'язані з усуненням неперіодичних дефектів, заміною та настроюванням контурів, заміною та ремонтом друкованих плат, галетних клавішних (кнопкових) перемикачів і усуває складні дефекти в ланцюгах автоматичних регулювань (автоматичного регулювання зусилля, автоматичного підстроювання частоти гетеродина і таке інше). Виявляє причини несправностей, ремонтує радіоприймачі IV і III класів і магнітофони IV класу, електрофони, трьохпрограмні радіотрансляційні гучномовці тощо.

Повинен знати: основи електротехніки, радіотехніки, телебачення; основні знання щодо

телевізорів кольорового зображення, характеристики напівпровідникових приладів; призначення, взаємодію, будову та роботу елементів схем чорно-білих телевізорів, радіоприймачів та іншої радіоапаратури; принципові та монтажні схеми чорно-білих телевізорів, радіоприймачів не вище II класу, магнітофонів - не вище III класу та іншої радіоапаратури; основні види несправностей цієї апаратури, методи, способи її перевірки, регулювання, настроювання і ремонту; призначення і правила користування контрольно-вимірювальними приладами, які застосовуються під час ремонту радіотелевізійної апаратури, правила установлення, монтажу телевізійних антен.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією радіомеханіка з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виявляє причини несправностей у чорно-білих телевізорах та виконує ремонти, не пов'язані з усуненням неперіодичних дефектів і настроюванням. Бере участь у роботі з установлення та ремонту кольорових телевізорів вітчизняного та імпортного виробництва. Виявляє причини несправностей, ремонтує, регулює і настроює радіоприймачі не вище II класу, магнітофони III і II класів і транзисторні магнітофони, антенні підсилювачі.

Повинен знати: методи і способи усунення несправностей електричного та механічного регулювання, перевірки, настроювання і ремонту всіх типів чорно-білих (у тому числі напівпровідникових) телевізорів, радіоприймачів та магнітофонів; принципові схеми, будову й правила установлення кольорових телевізорів; правила користування контрольно-вимірювальними приладами, які застосовуються під час установлення кольорових телевізорів, ремонту та установлення приймальних телевізійних антен.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією радіомеханіка з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виявляє причини несправностей та виконує роботи щодо усунення неперіодичних несправностей та настроювання телевізорів усіх класів вітчизняного та імпортного виробництва. Установлює кольорові телевізори вітчизняного та імпортного виробництва. Виявляє причини несправностей і виконує роботи з ремонту та настроювання кольорових і чорно-білих напівпровідникових телевізорів, конвертерів дециметрового діапазону, музичних центрів, відеомагнітофонів, транзисторних радіоприймачів I і вищого класів, стереофонічних, автомобільних приймачів усіх типів, магнітофонів транзисторних II та I класів. Виконує роботу з модернізації вузлів і блоків радіотелевізійної апаратури.

Повинен знати: принципові, монтажні схеми всіх типів телевізорів, радіоприймачів та іншої радіоапаратури; методи і способи проведення складних ремонтів чорно-білих та кольорових телевізорів, радіоприймачів та іншої радіоапаратури всіх класів методи і способи заміни деталей нетиповими; правила користування контрольно-вимірювальною апаратурою, що застосовується під час ремонту.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією радіомеханіка з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури 5 розряду - не менше 1 року.

125. РАДІОМОНТЕР ПРИЙМАЛЬНИХ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ АНТЕН

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує допоміжні роботи під час обладнання і ремонтування розподільних мереж антен колективного прийому телебачення всередині горищних приміщень, на сходових клітках і в квартирах різних будинків (підношення матеріалів, інструменту тощо). Бере участь у прокладанні кабелю, протяганні кабелю через закладні пристрої, розмічуванні трас прокладання кабелю, установленні різних типів розподільних коробок тощо.

Повинен знати: найпростіші відомості з електротехніки, радіотехніки, про властивості матеріалів, які застосовуються, та типи устаткування, будову устаткування систем колективного приймання телебачення, яке обслуговується, порядок користування інструментом під час проведення робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи з прокладання абонентських та магістральних кабелів розподільних мереж антен колективного телебачення. Обробляє кабель та припаює його до розподільних коробок і штекера телевізора. Бере участь у роботі з установлення, монтажу, демонтажу та ремонту різних типів телевізійних антен індивідуального та колективного прийому телебачення метрового діапазону хвиль, ремонту устаткування розподільних телевізійних мереж і електричних вимірювань у цих мережах, у підведенні електроживлення до антенних підсилювачів. Установлює та орієнтує кімнатні індивідуальні антени. Вмикає та підстроює телевізор основними ручками керування за телевізійною випробною таблицею, перевіряє на прийом телевізійної випробної таблиці та телевізійної передачі.

Повинен знати: елементарні знання з електротехніки, радіотехніки та телебачення; правила та інструкції з будови, установки, ремонту й експлуатації обслуговуваного устаткування; правила та способи прокладання кабелю і монтажу розподільних пристроїв магістральних мереж; типи телевізорів, правила їх вмикання та підстройки зовнішніми ручками керування; призначення і правила користування ампервольтметром та інструментом.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією радіомонтера приймальних телевізійних антен 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи з монтажу, установки та ремонту трьох- і п'ятиелементних, одноканальних та двоканальних телевізійних антен індивідуального і колективного приймання телебачення у метровім діапазоні хвиль з висотою антенних опор до 5 м та устаткування розподільних телевізійних мереж. Бере участь у роботі з установки, монтажу, демонтажу й ремонту всіх типів колективних та індивідуальних антен, крім метрового діапазону хвиль. Виконує підвід та ремонт електроживлення антенних підсилювачів, їх установлення та вмикання устаткування розподільної мережі. Бере участь у роботі з устаткування кабельних повітряних переходів. Визначає якість роботи антен за телевізійною випробною таблицею, проводить найпростіші електричні вимірювання в розподільних телевізійних мережах. Ремонтує кімнатні телевізійні антени.

Повинен знати: основи електротехніки, радіотехніки, телебачення; технічні характеристики і конструкцію устаткування, яке обслуговується, його монтажні схеми; правила установки, монтажу антен індивідуального та колективного прийому, розподільних мереж, кабельних і повітряних переходів; призначення елементів телевізійної випробної таблиці для перевірки та оцінки якості роботи телевізорів і антен; правила й способи перевірки та ремонту телевізійних антен і розподільних мереж; призначення та правила користування приладами, що застосовуються для електричних вимірювань.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією радіомонтера приймальних телевізійних антен 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи з установки, монтажу та ремонту багатоканальних (понад п'ять елементів) телевізійних антен індивідуального та колективного прийому телебачення метрового й дециметрового діапазону хвиль, з висотою антенних опор понад 5 до 9 м, розподільних мереж антен колективного прийому телебачення, розрахованих на підключення до 200 телевізорів і радіоприймачів. Установлює конвертери дециметрового діапазону хвиль. Ремонтує антенні підсилювачі. Бере участь у здаванні та прийманні робіт з установки й монтажу колективних антен і розподільних мереж, вимірюванні рівня та визначенні якості телевізійного сигналу.

Повинен знати: типи, конструкції, технічні характеристики індивідуальних та колективних телевізійних антен дециметрового діапазону хвиль; обладнання розподільних мереж; методи виявлення та способи усунення несправностей в антенах та розподільних телевізійних мережах, а також в антенних підсилювачах; усі типи чорно-білих телевізорів, їх регулювання та налаштування за телевізійною випробною таблицею; порядок застосування основних контрольно-вимірювальних приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією радіомонтера приймальних телевізійних антен 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи з установки, монтажу та ремонту синфазних багатоелементних антен, багатоканальних антен колективного прийому телебачення (у метровому та дециметровому діапазонах хвиль) і радіомовлення, складних антен для важких умов прийому (сильні відбиті сигнали, інтенсивні перешкоди тощо) з висотою опор понад 9 м, улаштування кабельних повітряних та підземних переходів. Ремонтує транзисторні антенні підсилювачі, конвертери. Здає та приймає заново установлені антенні системи колективного прийому радіомовлення і телебачення. Виконує роботи з установки, монтажу й ремонту складних систем колективного прийому телебачення і радіомовлення понад 200 телевізорів та радіоприймачів. Робить вимір телевізійних сигналів і розрахунок усіх систем колективного прийому телебачення і радіомовлення за типовими схемами.

Повинен знати: типи, конструкції, технічні характеристики всіх типів індивідуальних і колективних телевізійних антен метрового та дециметрового діапазонів хвиль, суміщених антен для прийому телебачення і радіомовлення, устаткування розподільних мереж; принципи розрахунку та побудови антенних систем колективного прийому телебачення та радіомовлення; типи телевізорів, їх функціональні схеми; методи виявлення та способи усунення несправностей чорно-білих телевізорів; методи вимірювання в системах колективного прийому телебачення та радіомовлення; будову та правила користування контрольно-вимірювальною апаратурою.

Кваліфікаційні вимоги. Неповна вища освіта (молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією радіомонтера приймальних телевізійних антен 5 розряду - не менше 1 року.

126. РЕГЕНЕРАТОРНИК ВІДПРАЦЬОВАНОГО МАСЛА

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує маслоочисні машини. Виконує центрифугування і фільтрування масла на фільтропресі. Перекачує масло з однієї ємності в іншу маслonasосом та за допомогою вакуумної установки. Замінює фільтрувальний папір на фільтропресі. Сушить вибілювальну землю і закладає сорбенти для очищення та регенерації масла. Очищає масло відстоюванням. Чистить та промиває тару під масло. Чистить бак і адсорбери після регенерації. Здійснює регенерацію відпрацьованого масла, розбирає, чистить та складає маслоочисні машини під керівництвом регенераторника вищої кваліфікації. Просмикує шпагат у польстерні щітки.

Повинен знати: основні відомості про будову центрифуги фільтропреса, маслonasоса; схему маслопроводів; розташування та призначення апаратів і устаткування маслогосподарства; правила керування устаткуванням; види масел; призначення очищення, сушіння і регенерації масла; призначення та умови застосування найрозповсюдженіших простих пристроїв і контрольно-вимірювальних інструментів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює регенерацію відпрацьованого масла вибілювальною землею, аміаком, силікагелем та активованим окисом алюмінію. Здійснює регенерацію підбивного буксового матеріалу. Очищає і сушить залишки продукту маслоочисними машинами та парою під вакуумом. Стежить за виробничим процесом очищення і регенерації масла. Відбирає проби масла для аналізу. Визначає стан масла за кольором та запахом. Розбирає, чистить, складає і виконує поточний ремонт маслоочисних машин, центрифуг, фільтропресів, апаратів та іншого устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: принцип роботи маслоочисного устаткування; основні методи очищення і регенерації масла та підбивного буксового матеріалу; властивості застосовуваних сорбентів і активаторів; властивості масел; призначення та умови застосування універсальних і спеціальних пристроїв та середньої складності контрольно-вимірювального інструменту.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією регенераторника відпрацьованого масла 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює регенерацію та тонке очищення відпрацьованого масла. Здійснює регенерацію польстерних щіток і мастильних матеріалів для букс рухомого складу. Здійснює регенерацію ацетону методом випарювання. Вибирає схему устаткування, необхідні матеріали і встановлює режим очищення та регенерації масла залежно від ступеня забруднення і старіння масла. Установлює режим сушіння силікагелю, вибілювальної землі, активного окису алюмінію перед завантаженням їх у апаратуру. Визначає якість масла без аналізу. Проводить скорочений фізико-хімічний аналіз масла. Визначає ступінь відновлення масла. Поліпшує експлуатаційні властивості масла шляхом уведення присадок і змішування. Очищає масло в апаратах, які перебувають під електричною напругою. Виконує центрифугування масла вакуум-центрифугою. Промиває масло водою. Здійснює парове нагрівання масла й сушіння його під вакуумом з розпиленням. Випробовує трансформаторне масло на пробій. Здійснює пуск і налагодження маслоочисних машин, апаратів і бере участь у їх ремонті.

Повинен знати: будову маслоочисного устаткування та апаратів регенераційної установки; основні фізико-хімічні властивості масла та сфери його застосування; процеси й різні методи регенерації та очищення масла; способи стабілізації та змішування масла; будову спеціальних та універсальних пристроїв і середньої складності контрольно-вимірювальних приладів; схему маслопроводів та взаємодії найважливіших частин устаткування; основні ознаки старіння масла; способи регенерації і призначення польстерних щіток і мастильних матеріалів для букс рухомого складу.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією регенераторника відпрацьованого масла 2 розряду - не менше 1 року.

127. РЕМОНТУВАЛЬНИК РЕСПІРАТОРІВ ТА ПРОТИГАЗІВ

Завдання та обов'язки. Розбирає і складає респіратори та протигази. Очищає та продуває фільтри від пилу. Промиває, просушує, перевіряє справність, здійснює ремонт та заміну непридатних частин респіраторів і протигазів. Видає, приймає і зберігає респіратори та протигази.

Повинен знати: будову респіраторів та протигазів; способи перевірки і виконання ремонту та випробування респіраторів і протигазів; правила зберігання респіраторів та протигазів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

128. РОБІТНИК ВИРОБНИЧИХ ЛАЗЕНЬ

Завдання та обов'язки. Приймає, зберігає, сортує та видає білизну й спецодяг. Готує пральні, крохмальні та підсинюючі розчини. Пере спецодяг, білизну та інші предмети виробничого призначення вручну і на машинах; сушить у сушильних барабанах (камерах) або в природних умовах; прасує на пресах або вручну. Виконує дрібний ремонт спецодягу та білизни. Стежить за станом душових установок, кранів, душових сіток, сходових кліток, вікон. Готує різні мийні та дезінфікуючі розчини. Наповнює бачки питною водою. Розставляє урни для сміття, чистить та дезінфікує їх. Прибирає та дезінфікує туалети, душові, гардеробні та інші місця загального користування у виробничих лазнях.

Повинен знати: вимоги промислової санітарії; призначення, властивості та необхідну концентрацію мийних, вибілюючих і дезінфікуючих засобів, способи готування та застосування їх; правила прибирання і прийоми миття; правила експлуатації обслуговуваного устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

129. РОБІТНИК З БЛАГОУСТРОЮ

Завдання та обов'язки. Видаляє нечистоти та тверді осади з вигрібних ям і каналізаційних колодязів вручну за допомогою черпака. Приймає асенізаційні машини та обози на зливній станції (пункті) і наглядає за зливанням. Приймає машини зі снігом на сніговому звалищі і сніготопці з визначенням місця для розвантаження снігу. Знешкоджує міські тверді гнильні відходи на звалищі шляхом покривання їх ізолюючим шаром землі. Створює умови, які забезпечують загибель хвороботворних мікробів і перешкоджають розмноженню мух. Обмежує можливості доступу гризунів

до відходів і усуває неприємні запахи. Спалює трупи тварин і сміття. Відкриває і закриває кришки каналізаційних колодязів та вигрібних ям. Дезинфікує вигрібні ями, звалища та приміщення зливних станцій (пунктів). Контролює і веде облік кількості доставленого снігу або рідких нечистот. Оформляє дорожні документи.

Повинен знати: санітарні правила з прибирання нечистот, улаштування та експлуатації звалищ і сніготопок, порядок дезинфекції вигрібних ям та звалищ; методи знешкодження твердих відходів, правила ветеринарно-санітарного нагляду за знищенням трупів тварин, порядок оформлення дорожніх документів; правила протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

130. РОБІТНИК ПЛОДООВОЧЕВОГО СХОВИЩА

Завдання та обов'язки. Вивантажує картоплю, овочі, фрукти з вагонів, барж, автомашин вручну або за допомогою машин і механізмів. Сортує продукцію за термінами зберігання та іншими встановленими ознаками, зважує і закладає на зберігання. Стежить за станом продукції в процесі зберігання. Запилює картоплю протиростковим препаратом. Обробляє сховища вапном, утеплює люки зберігання. Готує плодоовочі та картоплю до реалізації: перебирає вручну або на машині, зважує, затарує продукцію та відходи, складає для відправлення. Навантажує продукцію на автомашину. Сортує та ремонтує тару.

Повинен знати: асортимент продукції та правила її зберігання, способи збільшення термінів зберігання продукції; правила сортування та фасування продукції; будову і правила експлуатації механізмів, що обслуговуються.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

131. РОЗПОДІЛЮВАЧ РОБІТ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує дільницю, цех, що випускає складну номенклатуру виробів і який має різноманітну виробничу кооперацію, під керівництвом розподільвача робіт вищої кваліфікації або самостійно обслуговує дільницю з простою номенклатурою виробів та обмеженою виробничою кооперацією. Забезпечує робочі місця деталями, напівфабрикатами, інструментом, робочими нарядями та іншою технічною документацією згідно зі змінним завданням. Приймає заготовки, напівфабрикати для дільниці. Здає на склад готові деталі. Виконує здавання і кількісне приймання деталей, що проходять міжопераційне оброблення в інших цехах та дільницях.

Повинен знати: виробничі завдання дільниць, що обслуговуються, та графік завантаження робочих місць; технологічну послідовність оброблення основних деталей; номенклатуру вузлів та деталей, які обробляються на дільниці, що обслуговується; порядок обліку деталей та встановлену документацію; правила транспортування деталей.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує дільницю, цех, що випускає складну номенклатуру виробів з різноманітною виробничою кооперацією. Забезпечує робочі місця деталями, напівфабрикатами, інструментами, робочими нарядями та іншою технічною документацією згідно з установленими змінними завданнями. Приймає заготовки та напівфабрикати на дільницю і здає готову продукцію на склад. Бере участь у підготовці змінно-добових виробничих завдань для дільниць, а також веде облік виконаної роботи.

Повинен знати: змінно-добове виробничі завдання дільниць, що обслуговуються та графіки завантаження робочих місць; технологічну послідовність оброблення деталей; номенклатуру вузлів та деталей, які обробляються на дільниці, що обслуговується; правила зберігання деталей і порядок оформлення встановленої документації; основи планування завантаження робочих місць і обліку виконуваних робіт; порядок оформлення первинних платіжних документів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією розподільювача робіт 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Приймає, видає і зберігає відповідальні деталі, механізми, вузли, які дорого коштують, на дільницях з великою номенклатурою найменувань. Забезпечує робочі місця відповідальними та тими, що дорого коштують, матеріалами, заготовками, напівфабрикатами, а також пристроями, інструментом та технічною документацією. Веде облік та звітність. Знімає залишки незавершеного виробництва. Складає порівнювальні відомості руху деталей та механізмів. Складає та оформляє акти в разі виявлення недостачі деталей, механізмів і вузлів. Веде облік проходження виробів та вузлів згідно з графіком.

Повинен знати: номенклатуру деталей, механізмів та їх індекси; призначення інструменту та пристроїв, які застосовуються; сорти матеріалів та їх маркування; технологічну послідовність складання; систему обліку, що застосовується; порядок обліку виконуваних робіт; правила приймання і оформлення нарядів тощо; правила приймання і зберігання деталей, механізмів, вузлів, які надходять від складальників та видаються на робочі місця.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією розподільювача робіт 3 розряду - не менше 1 року.

132. САТУРАТОРНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Роздає газовану воду. Обслуговує установки для готування газованої води за встановленим рецептом. Заряджає сатуратор: заповнює водою та вуглекислим газом з балонів у відповідних пропорціях згідно з інструкцією. Здійснює хімічне промивання установки та арматури. Стежить за охолодженням та повним насиченням води вуглекислотою за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Усуває дрібні несправності в роботі устаткування та арматури.

Повинен знати: будову й призначення контрольно-вимірювальних приладів і арматури; норми витрат хімікатів; процес готування газованої води; способи зарядки установок і правила їх регулювання; санітарно-гігієнічний мінімум.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

133. СВІТЛОКОПІЮВАЛЬНИК

Завдання та обов'язки. Друкує і проявляє креслення, рисунки, плани та інші зображення на світлочутливому папері різних сортів на світлокопіювальних апаратах. Виконує повне оброблення світлокопій після печатання. Промиває, розкладає, обрізає за форматом, сушить, складає в стопи та перевіряє якість креслень і світлокопій. Виявляє браковані світлокопії та повторно копіює їх. Звіряє наклад світлокопій із замовленням, пакує замовлення. Підбирає креслення та світлокопії за вимогою або за переліком замовника.

Повинен знати: будову та призначення обслуговуваного устаткування; склад ванн для закріплення світлокопій та способи проявлення їх; сорти і властивості кальок та світлочутливого паперу; правила пуску та зупинки апарату.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує світлокопіювальні апарати різних систем. Регулює швидкість обертання барабана світлокопіювального апарата залежно від сорту, світлочутливості паперу, густини і якості кальки (негативу). Завантажує проявні камери за нормою. Готує розчини для проявлення. Усуває дрібні неполадки в роботі апарата, мастить і регулює його. Приймає і здає креслення та світлокопії.

Повинен знати: будову та призначення світлокопіювальних апаратів різних систем; порядок і норми завантаження проявних камер, фіксажних та промивальних ванн; рецептуру і правила готування розчинів; правила зберігання хімікатів, світлочутливого паперу, кальок, світлокопій.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією світлокопіювальника 1 розряду - не менше 0,5 року.

134. СКЛОГРАФІСТ (РОТАТОРНИК)

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Розмножує на ротаторі, склографі, гектографі та іншому устаткуванні текстові й графічні матеріали. Накладає відбитки восківки на ротатор або проявляє матеріали на склі. Готує реактиви, ґрунтовки, переводить кліше на матеріал, проявляє зображення. Перевіряє якість роботи, веде її облік і оформляє приймально-здавальні документи.

Повинен знати: будову, призначення і правила роботи на устаткуванні для розмноження текстових та графічних матеріалів; правила проявлення зображення, готування реактивів, ґрунтовки, переведення кліше на матеріал; якість і призначення фарб та мастик; стандарти матеріалу, який друкується; способи перевірки якості роботи, правила оформлення приймально-здавальних документів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

135. СКЛОПРОТИРАЛЬНИК

Завдання та обов'язки. Очищає скло та рами від бруду. Наносить на скло спеціальну речовину для протирання їх м'якою ганчіркою. Миє рами вікон та підвіконня. Вибирає для роботи необхідний інвентар та пристрої й утримує їх у чистоті.

Повинен знати: умови виконання роботи; види та властивості мийних засобів; правила і норми охорони праці та безпечного виконання робіт на висоті; правила користування спеціальними пристроями.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

136. СТОРОЖ

Завдання та обов'язки. Перевіряє цілісність об'єкта, що охороняється (замків та інших запірних пристроїв; наявність пломб; протипожежного інвентарю; справності сигналізації, телефонів, освітлення), разом з представником адміністрації або змінним сторожем. У разі виявлення несправностей (зламани двері, вікна, замки, відсутність пломб та печаток і таке інше), які не дозволяють прийняти об'єкт під охорону, доповідає про це особі, якій він підзвітний, представнику адміністрації та черговому з відділку міліції і охороняє сліди злочину до прибуття представників міліції. За умови виникнення пожежі на об'єкті підіймає тривогу, сповіщає пожежну команду та чергового з відділку міліції, вживає заходів щодо ліквідації пожежі. Чергує в прохідній підприємства, установи, організації: пропускає працівників, відвідувачів, автотранспорт на територію підприємства, установи, організації та назад після пред'явлення ними відповідних документів. Звіряє супровідні документи з фактичною наявністю вантажу, відкриває та закриває ворота. Приймає і здає чергування з відповідним записом у журналі. Утримує приміщення прохідної в належному санітарному стані.

Повинен знати: положення та інструкції з пропускового режиму; зразки підписів осіб, які мають право підписувати перепустки на винесення і вивезення матеріальних цінностей або відвідування підприємства, установи, організації; зразки постійних і разових перепусток; правила та інструкції з охорони об'єктів; межу об'єкта, що охороняється; номери телефонів представників адміністрації об'єкта, що охороняється, та чергового з відділку міліції.

Кваліфікаційні вимоги.

Сторож: базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

Старший сторож (у разі керування змінними сторожами): базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві. Стаж роботи за професією сторожа - не менше 0,5 року.

137. СТРОПАЛЬНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Стропує та ув'язує прості вироби, деталі, лісові (довжиною до 3 м) та інші аналогічні вантажі масою до 5 т для їх піднімання, переміщення та укладання. Відчеплює стропи на місці установлення або укладання. Подає сигнали машиністу крана (кранівнику) і стежить за вантажем під час піднімання, переміщення та укладання. Вибирає необхідні стропи відповідно до маси та розміру переміщуваного вантажу. Визначає придатність стропів.

Повинен знати: візуальне визначення маси переміщуваного вантажу; місця застропування типових виробів; правила стропування, піднімання і переміщення малогабаритних вантажів; умовну сигналізацію для машиністів кранів (кранівників); призначення та правила застосування стропів-тросів, ланцюгів, канатів тощо; граничні норми навантаження крана та стропів; потрібну довжину і діаметр стропів для переміщення вантажів; допустимі навантаження стропів і канатів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Стропує та ув'язує прості вироби, деталі, лісові (довжиною до 3 м) та інші аналогічні вантажі масою понад 5 до 25 т для їх піднімання, переміщення і укладання. Стропує та ув'язує вантажі середньої складності, лісові вантажі (довжиною понад 3 до 6 м), вироби, деталі та вузли з установленням їх на верстат, помости та інші монтажні пристрої і механізми, а також інші аналогічні вантажі масою до 5 т для їх піднімання, переміщення та укладання. Вибирає способи для швидкого й безпечного стропування та переміщення вантажів за різних умов. Сточує та зв'язує стропи різними вузлами.

Повинен знати: візуальне визначення маси та центру ваги переміщуваних вантажів; правила стропування, піднімання і переміщення простих важких вантажів та вантажів середньої складності; найбільш зручні місця стропування вантажів; терміни експлуатації стропів, їх вантажопідйомність, методи й строки випробування, способи сточування і зв'язування стропів; принцип роботи вантажозахоплювальних пристроїв.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією стропальника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Стропує та ув'язує прості вироби, деталі, лісові вантажі (довжиною до 3 м) та інші аналогічні вантажі масою понад 25 т для їх піднімання, переміщення та укладання. Стропує та ув'язує вантажі середньої складності, лісові вантажі (довжиною понад 3 до 6 м), вироби, деталі та вузли з установленням їх на верстат, помости та інші монтажні пристрої і механізми, а також аналогічні вантажі масою понад 5 до 25 т для їх піднімання, переміщення та укладання. Стропує та ув'язує лісові вантажі (довжиною понад 6 м), вироби, деталі та вузли, що вимагають підвищеної обережності, технологічне устаткування та пов'язані з ним конструкції, вироби, вузли, машини та механізми безпосередньо під час стапельного й секційного складання та розбирання, а також під час складання і розбирання машин, апаратів, конструкцій збірних елементів будівель та споруд і аналогічних складних вантажів масою до 5 т для їх піднімання, монтажу, переміщення та укладання. Заплітає кінці стропів. Вибирає стропи відповідно до маси та виду вантажу.

Повинен знати: способи стропування важких вантажів; будову вантажозахватних пристроїв, що застосовуються під час піднімання і переміщення вантажів, для охорони їх від прогину й псування; правила й способи сточування стропів; терміни експлуатації стропів та їх вантажопідйомність.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією стропальника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Стропує та ув'язує вантажі середньої складності, лісові вантажі (довжиною понад 3 до 6 м), вироби, деталі та вузли з установленням їх на верстат, помости та інші монтажні пристрої і механізми, а також аналогічні вантажі масою понад 25 т для їх піднімання, переміщення та укладання. Стропує та ув'язує лісові вантажі (довжиною понад 6 м), особливо відповідальні вироби, вузли машин і механізмів безпосередньо під час стапельного та секційного складання і розбирання, а також під час складання і розбирання машин, апаратів, конструкцій складних елементів будівель та споруд і аналогічних складних вантажів масою понад 5 до 50 т для їх піднімання, переміщення та укладання.

Повинен знати: конструкції пристроїв, що застосовуються під час піднімання та переміщення вантажів, для охорони їх від прогину й псування; методи й строки випробування стропів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією стропальника 4 розряду - не менше 1 року.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Стропує та ув'язує складні лісові вантажі (довжиною понад 6 м), особливо відповідальні вироби, вузли, машини та механізми безпосередньо під час стапельного та секційного складання і розбирання, а також під час складання і розбирання машин, апаратів, конструкцій складних елементів будівель та споруд і аналогічних складних вантажів масою понад 50 т для їх піднімання, монтажу, переміщення та укладання.

Повинен знати: правила й способи стропування особливо відповідальних вантажів; конструкції пристроїв, що застосовуються під час піднімання і переміщення відповідальних вантажів, для охорони їх від псування та прогину.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією стропальника 5 розряду не менше 1 року.

138. ТАКЕЛАЖНИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує такелажні роботи з горизонтального і вертикального переміщення, ув'язування, кріплення та встановлення на візки або платформи різних вантажів, устаткування, виробів тощо масою до 5 т із застосуванням лебідок, талей, домкратів, козел та скатів. Переміщає вантажі із заведенням тросів під час застропування. Споруджує настили, стояки, тимчасові містки та пристрої. Промиває, очищає, змащує, просушує, підбирає та укладає такелаж за видами і розмірами. Здійснює розкладання та намотування тросів та канатів і розбивку плетива з обплетенням кінців. Навішує бирки та готує такелаж до відвантаження. Виготовляє простий такелаж.

Повинен знати: будову й правила користування простими такелажними засобами під час переміщення вантажів, устаткування та виробів; правила стропування вантажів малої маси; способи спорудження тимчасових настилів, містків, стояків скатів; правила розбирання, змащування, сушіння та зберігання такелажу; види простих такелажних пристроїв та прийоми їх виготовлення; основи слюсарної та теслярської справи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує такелажні роботи з горизонтального й вертикального переміщення, складання, розбирання та встановлення на фундамент, платформу або візок машин, механізмів, верстатів та інших вантажів масою понад 5 до 25 т. Переносить, піднімає і спускає вручну на різні поверхи приміщень вантажі, які потребують особливої обережності: піаніно, роялі, лабораторне устаткування тощо. Установлює, монтує і демонтує блоки, талі, якорі, щогли й поліспасти вантажопідйомністю до 10 т. Закріплює і знімає розтяжки та відтяжки. Влаштовує тимчасові кліті зі шпал. Знімає і встановлює лісосплавний такелаж: ланцюги, троси, якорі та ремонтує його безпосередньо на плотях. Установлює на платформу легкові автомобілі. Сточує металеві троси діаметром до 25 мм і канати діаметром до 40 мм. Виготовляє всі види стропів. Виконує необхідні слюсарні та теслярські роботи.

Повинен знати: будову і правила користування вантажопідйомними механізмами та такелажними засобами для переміщення й улаштування різних вантажів, машин, верстатів, допустимі норми навантаження на троси, канати, ланцюги й такелажні пристрої; види такелажних вузлів, стропів і захоплювачів; правила спорудження тимчасових клітей зі шпал; способи й правила знімання, ремонту та встановлення такелажу; основні вимоги державного технагляду до проведення такелажних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією такелажника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує такелажні роботи з горизонтального й вертикального переміщення, складання, розбирання та встановлення на проектну відмітку або фундамент машин, механізмів, верстатів масою понад 25 до 50 т. Установлює, монтує і демонтує блоки, талі, якорі, щогли та поліспасти вантажопідйомністю понад 10 т. Виготовляє стропи, заправляє згони та коуші. Перевіряє і випробовує троси, канати, ланцюги та інші такелажні пристрої. Влаштовує естакади та кліті зі шпал. Сточує металеві троси діаметром понад 25 мм і канати діаметром понад 40 мм.

Повинен знати: будову й правила користування вантажопідйомними механізмами й такелажними засобами, способи їх оснащення та випробування; строки зношення і правила випробування тросів та канатів; правила піднімання і переміщення устаткування, машин, механізмів, верстатів та виробів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією такелажника 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує такелажні роботи з горизонтального й вертикального переміщення, складання, розбирання та встановлення на проектну відмітку або фундамент машин, механізмів, верстатів масою понад 50 т, які потребують від такелажника особливої точності, відповідальності та акуратності в роботі, з використанням кранів, лебідок, талей та інших спеціальних пристроїв. Визначає масу і центр ваги переміщуваних та монтованих агрегатів і конструкцій. Підбирає та випробовує троси, канати, ланцюги та спеціальні пристрої згідно з масою та конфігурацією вантажу.

Повинен знати: конструкцію різних вантажопідйомних механізмів і такелажних засобів; правила та способи стропування особливо відповідальних важких вантажів, агрегатів та конструкцій під час їх переміщення, складання, розбирання та встановлення на проектну відмітку або фундамент; правила виконання особливо складних такелажних робіт за різних положень вантажу та місцевості; способи визначення маси і центра ваги виробів, конструкцій та споруд, які піднімаються і переміщуються; правила підбирання та випробування тросів, канатів, ланцюгів і спеціальних пристроїв залежно від маси, габаритів та конфігурації вантажу.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією такелажника 4 розряду - не менше 1 року.

139. ТРАКТОРИСТ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує трактором з потужністю двигуна до 25,7 кВт (до 35 к.с.), який працює на рідкому паливі, під час транспортування різних вантажів, машин, механізмів, металоконструкцій і споруд різної маси та габаритів із застосуванням причіпних пристроїв або устаткування. Стежить за вантаженням, кріпленням і розвантаженням вантажів, що транспортуються. Заправляє трактор паливом та змащує трактор і всі причіпні пристрої. Виявляє та усуває несправності в роботі трактора. Проводить поточний ремонт і бере участь у всіх інших видах ремонту трактора та причіпних пристроїв, які обслуговує.

Повинен знати: принцип роботи та будову обслуговуваного трактора; правила вуличного руху; правила вантаження, укладання, стропування і розвантаження різних вантажів; правила проведення робіт із причіпними пристроями та устаткуванням; способи виявлення і усунення недоліків у роботі трактора; потужність обслуговуваного двигуна та граничне навантаження причіпного устаткування; порядок оформлення приймально-здавальних документів на перевезені вантажі або виконані роботи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Наявність кваліфікаційного свідоцтва на право керування тракторами відповідної категорії. Без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

- у разі керування трактором з потужністю двигуна понад 25,7 до 44,1 кВт (понад 35 до 60 к.с.).

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Наявність кваліфікаційного свідоцтва на право керування тракторами відповідної категорії.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією тракториста 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

- у разі керування трактором з потужністю двигуна понад 44,1 до 73,5 кВт (понад 60 до 100 к.с.).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Наявність кваліфікаційного свідоцтва на право керування тракторами відповідної категорії. Стаж роботи за професією тракториста 3 розряду - не менше 1 року.

5-й розряд

- у разі керування трактором потужністю двигуна понад 73,5 кВт (понад 100 к.с.).

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищена кваліфікації. Наявність кваліфікаційного свідоцтва на право керування тракторами відповідної категорії. Стаж роботи за професією тракториста 4 розряду - не менше 1 року.

Примітки:

1. Машиністи бульдозерів за цим випуском не тарифікуються. Вони тарифікуються за розділами ДКХП "Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи" і "Загальні професії гірничих та гірничо-капітальних робіт", залежно від характеру виконуваних робіт.

2. Трактористи, які зайняті в технологічному процесі будівництва суден під час транспортування великих блоків, будівельно-монтажними роботами (такелажними, підніманням і встановленням опор та устаткування, роботою із будівельно-дорожніми машинами і механізмами тощо), на бурінні свердловин, добуванні нафти й газу, на геологорозвідувальних та топографо-геодезичних роботах, на роботах із перевезень та обміну пошти з поштовими вагонами, транспортуванні по місту великогабаритних, важких вантажів на трейлерах вантажопідйомністю понад 100 т, тарифікуються на один розряд вище з такою ж потужністю обслуговуваного трактора.

3. Трактористи, які зайняті на косінні очерету випуску 3 ДКХП тарифікуються за розділом "Заготівля та перероблення очерету".

4. Трактористи, які зайняті в зеленому господарстві під час виконання комплексу робіт з підготування ґрунту, сівби, садінні зелених насаджень, догляду за ними, обробленні їх отрутохімікатами та аерозолями, утриманні міських площ, тротуарів, доріг, парків, скверів у належному стані, тарифікуються за 5 розрядом.

140. ТРАНСПОРТУВАЛЬНИК (ОБСЛУГОВУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ)

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує різного виду транспортні механізми, стрічкові, черв'ячні та інші конвеєри, крім гвинтових і ковшових елеваторних типу норії. Перевіряє несправності конвеєрних механізмів. Пускає та зупиняє їх. Забезпечує своєчасне подавання у виробництво різної сировини, напівфабрикатів, готової продукції та матеріалів у необхідних кількостях, не допускаючи порушення технологічного процесу. Керує пристроями для транспортування лісоматеріалів. Наглядає за справним станом механізмів, регулює швидкість, натяг ланцюгів, перешиває ремені та стрічки. Усуває дрібні дефекти в роботі механізмів. Усуває затори та перевантаження механізмів. Чистить та змащує обслуговуване устаткування.

Повинен знати: основні відомості з електротехніки; строки та правила подавання матеріалів на обслуговувані дільниці; принцип роботи та будову обслуговуваних транспортних механізмів; причини, які спричиняють несправність у роботі механізмів, і засоби їх усування; види мастильних матеріалів та застосування їх.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

- у разі обслуговування гвинтових конвеєрів і ковшових елеваторних типу норії.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією транспортувальника (обслуговування механізмів) 2 розряду - не менше 1 року.

141. ТРАНСПОРТУВАЛЬНИК (ТАКЕЛАЖНІ РОБОТИ)

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Переносить вручну і перевозить на візках, вагонетках, електропневмоталях та інших транспортних засобах, а також за допомогою тросів на робочі місця різні виробничі вантажі: сировину, напівфабрикати, деталі, вироби, інструмент, прилади тощо, які не потребують обережності, а також і сипкі матеріали згідно зі змінним завданням. Доставляє і здає на склад та ВТК зазначені вантажі з відповідним оформленням приймально-здавальних і супровідних документів. Доставляє хімічні матеріали та барвники із ваговою до місця їх приготування. Передає і кількісно приймає напівфабрикати, деталі, вироби, які проходять міжопераційне оброблення в інших цехах та на дільницях. Складає та сортує вантажі, що транспортуються.

Повинен знати: найменування вантажів, що переносяться та перевозяться; виробниче завдання обслуговуваних дільниць і графік завантаження робочих місць; технологічну послідовність оброблення матеріалів, деталей, вузлів; правила вантаження і транспортування вантажів; способи укладання та штабелювання вантажів; будову тари та способи закріплення вантажів, що перевозяться; порядок оформлення приймально-здавальних і супровідних документів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Переносить вручну і перевозить на візках, вагонетках та інших транспортних засобах на робочі місця різні виробничі вантажі: сировину, напівфабрикати, деталі, вироби, інструмент, прилади тощо, які потребують обережності; шкідливі, пожежо- і вибухонебезпечні речовини згідно із змінним завданням. Доставляє і здає на склад та ВТК зазначені вантажі з відповідним оформленням приймально-здавальних і супровідних документів.

Повинен знати: найменування вантажів, які перевозяться і переносяться; виробниче завдання обслуговуваних дільниць та графік завантаження робочих місць; технологічну послідовність оброблення матеріалів, деталей, вузлів; правила транспортування шкідливих, пожежо- і вибухонебезпечних речовин, способи їх складання; порядок оформлення приймально-здавальних документів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією транспортувальника (такелажні роботи) 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Переносить вручну і перевозить на візках, вагонетках та інших транспортних засобах на робочі місця особливо відповідальні, монументальні, художні, скульптурні вироби, унікальні декоративні вироби, складні моделі, діючі макети, а також вантажі, які потребують особливої обережності.

Повинен знати: правила перенесення, перевезення особливо відповідальних виробів і вибухонебезпечних речовин, способи складання їх; порядок оформлення приймально-здавальних

документів.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією транспортувальника (такелажні роботи) 3 розряду - не менше 1 року.

142. УКЛАДАЛЬНИК-ПАКУВАЛЬНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Фасує напівфабрикати і готову продукцію або окремі її компоненти в тару: пакети, пачки, банки, туби, флакони, ампули, пляшки, бутлі, ящики, мішки тощо вручну без зважування, відмірювання та оформлення. Загортає в різний обгортковий матеріал, укладає вручну вироби, деталі та продукцію в паперову, дерев'яну, картонну, металеву та іншу тару з комплектуванням за відомістю або специфікацією. Протирає, обдуває стиснутим повітрям, змащує (консервує) і обгортає деталі, що складає, продукцію і вироби у папір, вату, целофан та інші матеріали. Наклеює етикетки. Маркує обгортковий матеріал. Заготовляє папір, шпагат, етикетки, фольгу тощо. Виконує розкрій і розрізання пакувального матеріалу вручну за заданими розмірами або шаблоном. Установлює в гнізда ящиків бутлі, пляшки, флакони та прокладає між їхніми рядами папір, картон, вату, стружку, тирсу та інші ізоляційні матеріали. Оббиває пакувальну тару ізоляційним матеріалом або укладає прокладки, пакує - забиває ящики, закриває, заклеює мішки, завальцьовує кришки металевої тари вручну або на верстаті згідно з технічними умовами. Випишує фактури на упаковану продукцію із зазначенням виду, сорту, якості, артикулу, кількості, розміру тощо. Бере участь у складанні та пакуванні складних деталей і виробів, що дорого коштують, разом з укладальником-пакувальником вищої кваліфікації. Переміщає тару, пакувальні матеріали та упаковані вироби всередині складу вручну або з використанням підйомно-транспортного устаткування. Закупорює наповнені бутлі, пляшки, флакони, туби різними пробками вручну. Заливає шийки смолкою, мие та обтирає пляшки, флакони. Стежить за герметичністю закупорювання та глибиною забивання пробки.

Повинен знати: номенклатуру, сорти, вміст комплекту, розміри та масу деталей і виробів, що укладаються; правила й способи комплектування та упаковки; заходи боротьби з корозією; порядок заповнення пакувальних документів і облік упакованих виробів та товарів; правила підйому, переміщення вантажів і сигналізацію під час використання підйомно-транспортних засобів; призначення та правила застосування робочого контрольно-вимірювального інструменту і пристроїв, необхідних під час складання та пакування; способи закупорювання пляшок, бутлів, флаконів і туб; вимоги до готової продукції та якості фасування.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Фасує, дозує напівфабрикати й готову продукцію або окремі її компоненти в тару: пакети, пачки, банки, туби, флакони, ампули, пенали, целофанові стрічки, пляшки, бутлі, ящики, мішки тощо вручну за заданим обсягом, масою або кількістю різних твердих, сипких, рідких і штучних товарів. Укладає вручну або за допомогою підйомних механізмів (кранів, електроталей) великогабаритні і важкі готові вироби (граніт, мармур, вапняк та інше). Пакує укладені деталі, вироби й продукцію згідно з технічними умовами. Виконує художнє загортання кондитерських виробів вручну одночасно в декілька папірців (підгортку, фольгу, етикетку, целофан тощо) з підбиранням малюнка етикетки, додержанням рамки та інших спеціальних вимог. Укладає і пакує фасовану м'ясну та молочну продукцію. Веде облік запакованих деталей, виробів та іншої продукції. Веде встановлену документацію. Виконує розкрій та розрізання пакувального матеріалу на автоматичному верстаті за заданими розмірами або шаблоном. Чистить, змащує, виконує поточний ремонт та регулювання верстату.

Повинен знати: правила фасування, дозування напівфабрикатів, готової продукції або окремих її компонентів; принцип роботи фасувального напівавтомата або автомата і взаємодію його частин, технічні умови та державні стандарти на продукцію, що фасується і дозується; правила укладання, обгортання, кріплення в тарі та пакування великогабаритних і важких готових виробів; правила ведення звітності; розміри та форму тари для кожного роду виробів, деталей і товарів, що пакуються; види, сорти та розміри кріпильних ізолюючих деталей та пакувального матеріалу.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією укладальника-пакувальника 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Складає поліровані вироби великих габаритів із попереднім комплектуванням за кольором, текстурою, номерами. Складає крихкі, дорогі, отруйні, шкідливі, агресивні, пожежо- і вибухонебезпечні вантажі. Укладає чутливі точні прилади, які потребують обережного транспортування, з особливо складним кріпленням у тарі. Пакує укладену продукцію згідно з технічними умовами.

Повинен знати: правила фасування, дозування напівфабрикатів, готової продукції або окремих її компонентів на автоматичній лінії; будову агрегатів фасувальної автоматичної лінії та взаємодію їх частин; технічну характеристику вантажів, які пакуються; норми витрат пакувального матеріалу; правила комплектування; технічні умови на укладання і пакування крихких, дорогих, отруйних, шкідливих, агресивних, пожежо- і вибухонебезпечних вантажів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією укладальника-пакувальника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Завантажує антибіотики в бункери автоматів. Стежить та регулює хід технологічного процесу за допомогою контрольно-вимірювальних приладів і візуально. Самостійно лагодить автомати та їх окремі вузли в процесі роботи. Перевіряє дозування на електроаналітичних вагах. Веде записи показників роботи у виробничому журналі. Виконує поточний ремонт устаткування. Пакує монументальні, художні, скульптурні вироби, унікальні декоративні вироби, складні моделі, діючі макети, виготовляє спеціальну тару й виконує інші аналогічні роботи.

Повинен знати: будову фасувальних автоматів; правила лагодження автоматів та їх окремих вузлів; технологічний процес фасування і правила його регулювання; прийоми роботи; правила роботи в стерильних умовах; технічні умови й вимоги до антибіотиків; правила пакування особливо відповідальних монументальних, художніх, скульптурних виробів, складних моделей, діючих макетів; розміри, форму й правила виготовлення спеціальної тари для особливо відповідального пакування.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією укладальника-пакувальника 3 розряду - не менше 1 року.

143. ФОРСУННИК

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Регулює надходження палива та потрібного для горіння повітря в печі або топки котлів через форсунки згідно із заданим технологічним режимом і станом устаткування. Стежить за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Чистить та замінює форсунки і пов'язані з ними комунікації.

Повинен знати: будову печі, форсунок, пароповітропроводів та нафтопроводів, способи регулювання їх роботи; способи знімання та встановлення форсунок і їх чищення; призначення, правила застосування і будову інструменту та пристроїв для чищення форсунок.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

144. ЧЕРГОВИЙ БІЛЯ ЕСКАЛАТОРА

Завдання та обов'язки. Вмикає, наглядає за роботою і вимикає ескалатори в метро, магазинах, на аеро-, залізничних вокзалах та на інших громадських підприємствах і в організаціях. Наглядає та інформує по радіо пасажирів про виконання ними правил користування ескалаторами. Інформує пасажирів на їх прохання про найкоротший проїзд до станції метрополітену, яка їх цікавить, про розташування торгових відділів, секцій, службових приміщень. Надає допомогу старим, інвалідам та пасажирам з дітьми під час входу та виходу з ескалатора. Зупиняє ескалатор у разі аварії та нещасного випадку, надає необхідну допомогу потерпілим. Викликає ремонтний персонал або працівників аварійної служби в разі несправності ескалаторів.

Повинен знати: принцип роботи й експлуатації ескалатора та його електро- і радіооснащення;

місце знаходження медпункту, ремонтного персоналу та працівників аварійної служби; правила надання першої допомоги; правила приймання та здавання зміни; схему метрополітену, розташування відділів та секцій у магазинах й службових приміщень в аеровокзалах та на інших громадських підприємствах і в організаціях.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

145. ЧЕРГОВИЙ БЮРО ПЕРЕПУСТОК

Завдання та обов'язки. Випишує, оформлює і видає відповідно до встановленого порядку постійні, тимчасові і разові перепустки та інші пропускні документи, які надають право проходу (виходу) на підприємство або в'їзду (виїзду) на його територію. Реєструє в журналах або інших формах документів і веде облік одержуваних незаповнених бланків, виданих і повернутих перепусток. Складає щоденні звіти про видавання і повернення перепусток різних видів і готує необхідні довідки, пов'язані з оформленням пропускних документів.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, положення, інструкції, нормативні та інші керівні матеріали, що регламентують пропускний режим на підприємстві; правила й порядок видання перепусток та інших пропускних документів; структуру підприємства і режим роботи його підрозділів; порядок одержання, обліку й зберігання бланків і повернутих перепусток; форми документів, за якими оформлюються різні види перепусток; порядок обліку й складання встановленої звітності; правила внутрішнього трудового розпорядку; основи організації праці.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

146. ЧИСТИЛЬНИК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить, змачує, пропарює і дезінфікує машини, резервуари, устаткування, цистерни, ємності тощо, які не потребують знімання деталей. Чистить деталі, вузли, жерсть, дрібну тару щітками, скребками, напилками, наждаком, йоржами вручну й механізованими способами. Готує устаткування і допоміжний інвентар для чищення. Готує різні мийні кислотні та лужні розчини невисокої концентрації. Обмітає, витрушує, зіскоблює, обтирає предмети чистки. Здає машини, устаткування та тару після чищення.

Повинен знати: основні знання про будову застосовуваного устаткування; правила чищення та вимоги до якості чищення, призначення та правила користування механічними пристроями; правила готування розчинів та поведження з розчинами і розчинниками; властивості розчинів та розчинників.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить, змачує, пропарює, дезінфікує машини, устаткування, резервуари, цистерни, ємності та інші вузли від смоли, сажі, шламу, залишків продуктів тощо щітками, скребками, йоржами вручну або механічними способами із частковим зняттям деталей. Стерилізує машини та устаткування. Чистить прості малогабаритні деталі від окалини, корозії, шлаків та залишків продукту і протикорозійного покриття на ультразвукових установках. Обробляє предмети чищення повітрям, водою або розчинами під тиском. Виконує перевірку, очищення від сажі та золи й пропалювання димових труб, димоходів та лежаків опалювальних печей, вогнищ котельних установок виробничо-технічного призначення, які працюють на різних видах твердого й рідкого палива. Пробиває отвори в місцях чищення та закладає їх. Готує зв'язувальні розчини для замазування отворів. Усуває завали в димоходах і лежаках. Готує різні мийні, лужні, кислотні та травильні розчини за встановленою рецептурою. Ремонтує інструмент, який застосовує під час очищення труб, димоходів і лежаків.

Повинен знати: принцип роботи застосовуваного устаткування; правила знімання і встановлення окремих машин та устаткування; технічні режими чищення; вимоги до поверхні оброблюваних машин і деталей; будову застосовуваних механічних пристроїв; правила користування розчинниками та їх властивості; правила й строки очищення димових труб, димоходів та лежаків, їх будову й розташування; технічні протипожежні вимоги до димових труб, димоходів та лежаків; правила цегляної кладки й способи готування розчинів для замурування отворів у трубах та лежаках;

правила й способи випалювання сажі.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією чистильника 1 розряду - не менше 0,5 року.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Чистить, змащує, пропарює, дезінфікує машини, устаткування, вузли, резервуари, цистерни, ємності та таке інше від пилу, сажі, шламу, осадів, залишків продукту тощо щітками, йоржами, скребками вручну або механічними способами зі зніманням деталей. Чистить зварний дріт шляхом волочіння його через бункер з абразивним дрібняком. Стерилізує машини та устаткування зі зніманням деталей. Вибирає рецептуру мийного розчину. Чистить складні великогабаритні та відповідальні деталі листа й стрічки з металевих порошоків після спікання на ультразвукових установках. Контролює стан устаткування та бакової апаратури. Очищає бункери від залишків вугілля, концентрату й промислових відходів. Здійснює замірювання вмісту газу в бункерах. Виконує поточний ремонт і лагодження застосовуваних машин та устаткування. Перевіряє, чистить від сажі та золи й пропалює димові труби, лежаки, топки, димоходи, газоходи котельних установок центрального парового опалення виробничо-технологічного призначення, бойлерних і сушильних установок, промислових випалювальних печей, плит ресторанного типу, печей хлібопечення, газових опалювальних систем і установок, які працюють на різних видах твердого та рідкого палива. Чистить калорифери, газові холодильники промислового типу, канали виробничої вентиляції, пилоуловлюючі пристрої. Перевіряє димоходи, газоходи й вентиляційні канали на прохідність, відокремленість та щільність. Складає письмові висновки про технічний і протипожежний стан топок, котлів, промислових печей, газоходів, димоходів та системи виробничої вентиляції.

Повинен знати: будову застосовуваного устаткування, правила знімання та встановлення деталей машин і устаткування; правила користування механічними пристроями; правила й строки очищення димових труб, лежаків, топок, димоходів і газових котельних установок центрального парового опалення виробничо-технологічного призначення, каналів виробничої вентиляції, газових опалювальних установок, сушильних, випалювальних, хлібопечарних печей, ресторанных плит, калориферів і газових холодильників промислового типу; способи перевірки димоходів, газоходів та вентиляційних каналів на прохідність, відокремленість і щільність; правила оформлення технічної документації про стан топок, печей, газоходів і димоходів; властивості газоподібного палива та причини виникнення вибухонебезпечних сумішей; способи усунення завалів у системі димоходів, газоходів та топок; правила і способи обмуровування та футерування котлів; правила налагодження машин і устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією чистильника 2 розряду - не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Перевіряє і очищає від сажі та золи топки, газоходи й димоходи виробничих багатоповерхових печей, плавильних, гартівних, термічних печей та установок, малярних камер, парильних колонок і кондитерських печей. Перевіряє і чистить складні частини каналів виробничої вентиляції. Здійснює контрольну перевірку технічного й протипожежного стану складних виробничих та спеціальних печей і оформляє письмові висновки. Складає схеми розгортки та прив'язку газоходів у багатоповерхових будинках і промислових об'єктах. Визначає можливості переведення печей зі установок на газове паливо із складанням відповідної технічної документації на основі чинних протипожежних правил та норм. Здійснює повний ремонт усіх видів інструменту і пристроїв, що застосовуються під час очищення топок, печей, газоходів та димоходів. Виконує очищення міждонних відсіків і танків суден.

Повинен знати: конструктивну будову виробничих багатоповерхових, гартівних, термічних, плавильних та інших спеціальних печей, технічні і протипожежні вимоги до них; способи ремонту, кладки, обмуровування і футерування виробничих печей та установок; правила складання технічної документації про стан топок, печей, газоходів, димоходів і виробничої вентиляції.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією чистильника 3 розряду - не менше 1 року.

147. ШВЕЙЦАР

Завдання та обов'язки. Наглядає за входом і виходом відвідувачів на підприємствах громадського харчування, торгівлі, комунального господарства тощо. Інформує відвідувачів про розташування відділів, секцій, торговельних залів, наявність вільних місць. Приводить у порядок вестибюль, протирає скло, стіни в тамбурі та під'їзді, чистить металеві предмети на дверях і перевіряє їх справність. Повідомляє адміністрацію про помічені несправності. Викликає таксі на прохання відвідувачів. Вмикає і вимикає світлові реклами, перевіряє систему сигналізації.

Повинен знати: правила обслуговування відвідувачів; розташування відділів, секцій, торгових залів; номери телефонів виклику таксі, швидкої допомоги, міліції, пожежної команди тощо; місця розташування навколишніх підприємств громадського харчування, торгівлі, комунального господарства тощо; розташування засобів протипожежного захисту та сигналізації і правила користування ними; правила санітарії та гігієни; способи чищення металевих предметів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

148. ШТЕМПЕЛЮВАЛЬНИК ЕТИКЕТОК

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Штемпелює етикетки або штампує, компостує на етикетках, бандеролях, ампулах і флаконах вручну або за допомогою машини відповідні написи. Готує фарби. Заправляє машини рулоном паперу та фарбою. Регулює роботу штемпельної машини.

Повинен знати: принцип роботи штемпельних машин; асортимент продукції; способи штемпелювання, компостування на етикетках, бандеролях, ампулах і флаконах; зміст тексту; сорти застосовуваних фарб.

Кваліфікаційні вимоги. Базова загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві, без вимог до стажу роботи.

ПЕРЕЛІК

назв професій, передбачених цим розділом, із зазначенням їх назв за випуском 01 ЕТКС видання 1986 р. та іншими джерелами

№ пор.	Назви професій, що вказані у цьому розділі	Діапазон розрядів	Назви професій за випуском 01 ЕТКС видання 1986 р. та іншими джерелами	Діапазон розрядів
1	2	3	4	5
1.	Акумуляторник	1-5	Аккумуляторщик	1-5
2.	Апаратник очищення стічних вод	2-4	Аппаратчик очистки сточных вод	2-4
3.	Апаратник повітроподілу	2-6	Аппаратчик воздуходеления	2-6
4.	Апаратник хімводоочищення	1-4	Аппаратчик химводоочистки	1-4
5.	Бригадир на дільницях основного виробництва		Бригадир на участках основного производства	*)
6.	Бункерувальник	2-4	Бункеровщик	2-4
7.	Вагар	-	Весовщик	*)
8.	Вантажник	-	Грузчик	*)

9.	Варник смолки	2	Варщик смолки	2
10.	Випробувач балонів	3-5	Испытатель баллонов	3-5
11.	Виробник трафаретів, шкал та плат	1-4	Изготовитель трафаретов, шкал и плат	1-4
12.	Водій електро- та автовізка	2	Водитель электро- и автотележки	*)
13.	Водій навантажувача	2-6	Водитель погрузчика	2-6
14.	Возій	-	Возчик	*)
15.	Газівник	2-5	Газовщик	2-5
16.	Газогенераторник	2-5	Газогенераторщик	2-5
17.	Газорятівник	3-5	Газоспасатель	3
18.	Гардеробник	-	Гардеробщик	1
19.	Генераторник ацетиленової установки	2-4	Генераторщик ацетиленовой установки	2-4
20.	Двірник	-	Дворник	*)
21.	Дезактиваторник	2-5	Дезактиваторщик	2-5
22.	Дезінфектор	-	Дезинфектор	*)
23.	Дефектоскопіст з газового та рідинного контролю	2-6	Дефектоскопист по газовому и жидкостному контролю	2-6
24.	Дефектоскопіст з магнітного контролю	2-5	Дефектоскопист по магнитному контролю	2-5
25.	Дефектоскопіст з ультразвукового контролю	2-6	Дефектоскопист по ультразвуковому контролю	2-6
26.	Дефектоскопіст рентгено-, гамма-графування	2-6	Дефектоскопист рентгено-, гамма-графирования	2-6
27.	Дозиметрист	2-5	Дозиметрист	2-5
28.	Електромеханік з ліфтів	1-6	Электромеханик по лифтам	1-6
29.	Електромонтер диспетчерського устаткування та телеавтоматики	1-6	Электромонтер диспетчерского оборудования и телеавтоматики	1-6
30.	Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	2-6	Электромонтер по ремонту и обслуживанию электрооборудования	2-6
			Электромонтер по обслуживанию электрооборудования	2-6
			Электромонтер по ремонту электрооборудования	2-6
31.	Емульсовар	2-3	Эмульсовар	2-3
32.	Заправник поливально-мийних машин	2	Заправщик поливо-моечных машин	*)

33.	Зарядник вогнегасників	2-3	Зарядчик огнетушителей	2-3
34.	Зарядник протигазових коробок	3	Зарядчик противогазовых коробок	3
35.	Зарядник холодильних апаратів	2-4	Зарядчик холодильных аппаратов	2-4
36.	Зливальник-розливальник	2-4	Сливщик-разливщик	2-4
37.	Кастелянка	-	Кастелянша	*)
38.	Клеєвар	1-4	Клеевар	1-4
39.	Комендант	-	Новая профессия	
40.	Комірник	1-2	Кладовщик	*)
41.	Консервувальник устаткування та металовиробів	1-3	Консервировщик оборудования и металлоизделий	1-3
42.	Контролер з неруйнівного контролю	I-II рі- вень	Новая профессия	
43.	Котлочистильник	1-6	Котлочист	1-6
44.	Кочегар технологічних печей	3-4	Кочегар технологических печей	3-4
45.	Кубівник	-	Кубовщик	*)
46.	Кур'єр	-	Курьер	*)
47.	Лаборант-електроакустик	2-4	Лаборант-электроакустик	2-4
48.	Лаборант електромеханічних випробувань та вимірювань	2-5	Лаборант электромеханических испытаний и измерений	2-5
49.	Лаборант з аналізу газів та пилу	2-4	Лаборант по анализу газов и пыли	2-4
50.	Лаборант з аналізу газів у металах	2-5	Лаборант по анализу газов в металлах	2-5
51.	Лаборант з аналізу люмінофорів	4	Лаборант по анализу люминофоров	4
52.	Лаборант з аналізу формувальних та шихтових сумішей	2-3	Лаборант по анализу формовочных и шихтовых смесей	2-3
53.	Лаборант з електроізоляційних матеріалів	2-5	Лаборант по электроизоляционным материалам	2-5
54.	Лаборант з ультразвукової техніки	3-5	Лаборант по ультразвуковой технике	3-5
55.	Лаборант з фізико-механічних випробувань	2-6	Лаборант по физико-механическим испытаниям	2-6
56.	Лаборант-кристалооптик	3-4	Лаборант-кристаллооптик	3-4

57.	Лаборант лабораторії штучного старіння скловиробів	2	Лаборант лаборатории искусственного старения стеклоизделий	2
58.	Лаборант-металограф	2-5	Лаборант-металлограф	2-5
59.	Лаборант-мікробіолог	3-4	Лаборант-микробиолог	3-4
60.	Лаборант мінералогічного аналізу	2-5	Лаборант минералогического анализа	2-5
61.	Лаборант-полярографіст	3-4	Лаборант-полярографист	3-4
62.	Лаборант пробірного аналізу	3-5	Лаборант пробирного анализа	3-5
63.	Лаборант-радіометрист	3-6	Лаборант-радиометрист	3-6
64.	Лаборант рентгеноспектрального аналізу	2-6	Лаборант рентгеноспектрального анализа	2-6
65.	Лаборант-рентгено-структурник	2-6	Лаборант-рентгено-структурщик	2-6
66.	Лаборант-сенситометрист	3-4	Лаборант-сенситометрист	3-4
67.	Лаборант спектрального аналізу	2-6	Лаборант спектрального анализа	2-6
68.	Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу	2-3	Лаборант химико-бактериологического анализа	2-3
69.	Лаборант хімічного аналізу	2-5	Лаборант химического анализа	2-5
70.	Лебідник	2-3	Лебедчик	2-3
71.	Маляр	1-6	Маляр	1-6
72.	Маркувальник	1	Маркировщик	*)
73.	Мастильник	1-3	Смазчик	1-3
74.	Машиніст автомобілерозвантажувача	3-4	Машинист автомобилеразгрузчика	3-4
75.	Машиніст вагоноперекидача	2-5	Машинист вагоноопрокидывателя	2-5
76.	Машиніст вентиляційної та аспіраційної установок	2-3	Машинист вентиляционной и аспирационной установок	2-3
77.	Машиніст газогенераторної станції	2-4	Машинист газогенераторной станции	2-4
78.	Машиніст газодувних машин	2-6	Машинист газодувных машин	2-6
79.	Машиніст двигунів внутрішнього згорання	2-6	Машинист двигателей внутреннего сгорания	2-6
80.	Машиніст ексгаустера	3-4	Машинист эксгаустера	3-4

81.	Машиніст із прання та ремонту спецодягу	2	Машинист по стирке и ремонту спецодежды	*)
82.	Машиніст компресорних установок	2.6	Машинист компрессорных установок	2-6
83.	Машиніст (кочегар) котельні	2-6	Машинист (кочегар) котельной	2-6
84.	Машиніст крана (кранівник)	2-6	Машинист крана (крановщик)	2-6
85.	Машиніст мийних машин	1-4	Машинист моечных машин	1-4
86.	Машиніст насосних установок	2-5	Машинист насосных установок	2-5
87.	Машиніст парової машини та локомотива	3-4	Машинист паровой машины и локомотива	3-4
88.	Машиніст перевантажувачів	3-5	Машинист перегружателей	3-5
89.	Машиніст підіймальної машини	3-4	Машинист подъемной машины	*)
90.	Машиніст повітророзділювальних установок	2-5	Машинист воздухоразделительных установок	2-5
91.	Машиніст розфасувально-пакувальних машин	2-5	Машинист расфасовочно-упаковочных машин	2-5
92.	Машиніст скрепера (скреперист)	3-4	Машинист скрепера (скреперист)	3-4
93.	Машиніст холодильних установок	2-6	Машинист холодильных установок	2-6
94.	Машиніст штабелеформувальної машини	5	Машинист штабеле-формирующей машины	5
95.	Моторист електродвигунів	2-3	Моторист электродвигателей	2-3
96.	Моторист механічної лопати	3	Моторист механической лопаты	3
97.	Наповнювач балонів	2-4	Наполнитель баллонов	2-4
98.	Натирач підлоги	-	Полотер	*)
99.	Нейтралізаторник ціаністих розчинів	3	Нейтрализаторщик цианистых растворов	3
100.	Носій	-	Носильщик	*)
101.	Нянька	-	Няня	*)
102.	Оббивальник	1-5	Обойщик	1-5
103.	Опалювач	-	Истопник	*)
104.	Оператор акустичних випробувань	2-6	Оператор акустических испытаний	2-6
105.	Оператор апаратів мікрофільмування та	3-4	Оператор аппаратов микрофильмирования и	*)

	копіювання		копирования	
106.	Оператор електронно-обчислювальних та обчислювальних машин	2-4	Оператор вычислительных машин II, I категории	*)
			Оператор электронно-вычислительных машин	*)
107.	Оператор заправних станцій	2-5	Оператор заправочных станций	2-5
108.	Оператор з диспетчерського обслуговування ліфтів	-	Новая профессия	
109.	Оператор з обслуговування установок для пилогазоуловлювання	2-4	Оператор по обслуживанию пылегазоулавливающих установок	2-4
110.	Оператор котельні	2-6	Оператор котельной	2-6
111.	Оператор механізованих та автоматизованих складів	2-5	Оператор механизированных и автоматизированных складов	2-5
112.	Оператор осцилографування та тензометрування	2-4	Оператор осцилографирования и тензометрирования	2-4
113.	Оператор теплового пункту	2-4	Оператор теплового пункта	2-4
114.	Охоронник	1-6	Новая профессия	
115.	Палітурник документів	2-4	Переплетчик документов	*)
116.	Підсобний робітник	-	Подсобный рабочий	1-2
117.	Пірометрист	2-4	Пирометрист	2-4
118.	Прибиральник виробничих приміщень	-	Уборщик производственных помещений	*)
119.	Прибиральник службових приміщень	-	Уборщик служебных помещений	*)
120.	Прибиральник територій	-	Уборщик территорий	*)
121.	Приймальник балонів	2-3	Приемщик баллонов	2-3
122.	Пробовідбірник	1-3	Пробоотборщик	1-3
123.	Просочувальник з вогнезахисного просочування	2-4	Пропитчик по огнезащитной пропитке	2-4
124.	Радіомеханік з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури	3-6	Радиомеханик по обслуживанию и ремонту радиотелевизионной аппаратуры	3-6
125.	Радіомонтер приймальних телевізійних антен	2-6	Радиомонтер приемных телевизионных антенн	2-6
126.	Регенераторник	1-3	Регенераторщик	1-3

	відпрацьованого масла		отработанного масла	
127.	Ремонтувальник респіраторів та протигазів	-	Ремонтировщик респираторов и противогазов	2
128.	Робітник виробничих лазень	-	Рабочий производственных бань	*)
129.	Робітник з благоустрою	-	Рабочий по благоустройству населенных пунктов	*)
130.	Робітник плодоовочевого сховища	-	Рабочий плодоовощного хранилища	*)
131.	Розподільювач робіт	2-4	Распределитель работ	2-4
132.	Сатураторник	1	Сатураторщик	*)
133.	Світлокопіювальник	1-2	Светокопировщик	*)
134.	Склографіст (ротаторник)	2	Стеклографист (ротаторщик)	*)
135.	Склопротиральник	-	Стеклопротирщик	*)
136.	Сторож	-	Сторож	*)
137.	Стропальник	2-6	Стропальщик	2-6
138.	Такелажник	2-5	Такелажник	2-5
139.	Тракторист	2-6	Тракторист	2-6
140.	Транспортувальник (обслуговування механізмів)	2-3	Транспортерщик	2-3
141.	Транспортувальник (такелажні роботи)	2-4	Транспортировщик	2-4
142.	Укладальник-пакувальник	1-4	Укладчик-упаковщик	1-4
143.	Форсунник	2	Форсунщик	2
144.	Черговий біля ескалатора	-	Дежурный у эскалатора	*)
145.	Черговий бюро перепусток	-	Новая профессия	
146.	Чистильник	1-4	Чистильщик	1-4
147.	Швейцар	-	Швейцар	*)
148.	Штемпелювальник етикеток	1	Штемпелевщик этикеток	1

Примітка. Назви професій з "Квалификационного справочника профессий рабочих, которым устанавливаются месячные оклады". - М.: Экономика, 1990 (затверджений постановою Держкомпраці СРСР та ВЦРПС від 20 лютого 1984 р. N 58/3-102) показані зі знаком *).

ПЕРЕЛІК

назв професій, передбачених випуском 01 ЕТКС видання 1986 р. та іншими джерелами, із зазначенням їх назв за цим розділом

N пор.	Назви професій за випуском 01 ЕТКС видання 1986 р. та іншими джерелами	Діапазон розрядів	Назви професій, що вказані у цьому розділі	Діапазон розрядів
1	2	3	4	5
1.	Аккумуляторщик	1-5	Акумуляторник	1-5
2.	Аппаратчик воздухоразделения	2-6	Апаратник повітроподілу	2-6
3.	Аппаратчик очистки сточных вод	2-4	Апаратник очищення стічних вод	2-4
4.	Аппаратчик химводоочистки	1-4	Апаратник хімводоочищення	1-4
5.	Бригадир на участках основного производства	*)	Бригадир на ділянках основного виробництва	-
6.	Бункеровщик	2-4	Бункерувальник	2-4
7.	Варщик смолки	2	Варник смолки	2
8.	Весовщик	*)	Вагар	-
9.	Водитель погрузчика	2-6	Водій навантажувача	2-6
10.	Водитель электро- и автотележки	*)	Водій електро- та автовізка	2
11.	Возчик	*)	Возій	-
12.	Газовщик	2-5	Газівник	2-5
13.	Газогенераторщик	2-5	Газогенераторник	2-5
14.	Газоспасатель	3-5	Газорятівник	3-5
15.	Гардеробщик	*)	Гардеробник	-
16.	Генераторщик ацетиленовой установки	2-4	Генераторник ацетиленової установки	2-4
17.	Грузчик	*)	Вантажник	-
18.	Дворник	*)	Двірник	-
19.	Дежурный у эскалатора	*)	Черговий біля ескалатора	-
20.	Дезактиваторщик	2-5	Дезактиваторник	2-5
21.	Дезинфектор	*)	Дезінфектор	-
22.	Дефектоскопист по газовому и жидкостному контролю	2-6	Дефектоскопіст з газового та рідинного контролю	2-6
23.	Дефектоскопист по магнитному контролю	2-5	Дефектоскопіст з магнітного контролю	2-5
24.	Дефектоскопист по ультразвуковому контролю	2-6	Дефектоскопіст з ультразвукового контролю	2-6

25.	Дефектоскопист рентгено-, гамма-графирования	2-6	Дефектоскопіст рентгено-, гамма-графування	2-6
26.	Дозиметрист	2-5	Дозиметрист	2-5
27.	Заправщик поливо-моечных машин	*)	Заправник поливально-мийних машин	2
28.	Зарядчик огнетушителей	2-3	Зарядник вогнегасників	2-3
29.	Зарядчик противогазовых коробок	3	Зарядник протигазових коробок	3
30.	Зарядчик холодильных аппаратов	2-4	Зарядник холодильних апаратів	2-4
31.	Изготовитель трафаретов, шкал и плат	1-4	Виробник трафаретів, шкал та плат	1-4
32.	Испытатель баллонов	3-5	Випробувач балонів	3-5
33.	Истопник	*)	Опалювач	-
34.	Кастелянша	*)	Кастелянка	-
35.	Кладовщик	*)	Комірник	-
36.	Клеевар	1-4	Клеєвар	1-4
37.	Консервировщик оборудования и металлоизделий	1-3	Консервувальник устаткування та металовиробів	1-3
38.	Котлочист	1-6	Котлочистильник	1-6
39.	Кочегар технологических печей	3-4	Кочегар технологічних печей	3-4
40.	Кубовщик	*)	Кубівник	-
41.	Курьер	*)	Кур'єр	-
42.	Лаборант-кристаллооптик	3-4	Лаборант-кристалооптик	3-4
43.	Лаборант лаборатории искусственного старения стеклоизделий	2	Лаборант лабораторії штучного старіння скловиробів	2
44.	Лаборант-металлограф	2-5	Лаборант-металограф	2-5
45.	Лаборант-микробиолог	3-4	Лаборант-мікробіолог	3-4
46.	Лаборант минералогического анализа	2-5	Лаборант мінералогічного аналізу	2-5
47.	Лаборант по анализу газов и пыли	2-4	Лаборант з аналізу газів та пилу	2-4
48.	Лаборант по анализу газов в металлах	2-5	Лаборант з аналізу газів у металах	2-5
49.	Лаборант по анализу	4	Лаборант з аналізу	4

	люминофоров		люмінофорів	
50.	Лаборант з аналізу формовочных и шихтовых смесей	2-3	Лаборант з аналізу формувальних та шихтових сумішей	2-3
51.	Лаборант-полярографист	3-4	Лаборант-полярографіст	3-4
52.	Лаборант по ультразвуковой технике	3-5	Лаборант з ультразвукової техніки	3-5
53.	Лаборант по физико-механическим испытаниям	2-6	Лаборант з фізико-механічних випробувань	2-6
54.	Лаборант по электроизоляционным материалам	2-5	Лаборант з електроізоляційних матеріалів	2-5
55.	Лаборант пробирного анализа	3-5	Лаборант пробірної аналізу	3-5
56.	Лаборант-радиометрист	3-6	Лаборант-радіометрист	3-6
57.	Лаборант рентгеноспектрального анализа	2-6	Лаборант рентгеноспектрального аналізу	2-6
58.	Лаборант-рентгеноструктурщик	2-6	Лаборант-рентгеноструктурник	2-6
59.	Лаборант-сенситометрист	3-4	Лаборант-сенситометрист	3-4
60.	Лаборант спектрального анализа	2-6	Лаборант спектрального аналізу	2-6
61.	Лаборант химико-бактериологического анализа	2-3	Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу	2-3
62.	Лаборант химического анализа	2-5	Лаборант хімічного аналізу	2-5
63.	Лаборант-электроакустик	2-4	Лаборант-електроакустик	2-4
64.	Лаборант электромеханических испытаний и измерений	2-5	Лаборант електромеханічних випробувань та вимірювань	2-5
65.	Лебедчик	2-3	Лебідник	2-3
66.	Маляр	1-6	Маляр	1-6
67.	Маркировщик	*)	Маркувальник	1
68.	Машинист автомобилеразгрузчика	3-4	Машиніст автомобіле-розвантажувача	3-4
69.	Машинист вагоноопрокидывателя	2-5	Машиніст вагонперекидача	2-5
70.	Машинист вентиляционной и аспирационной	2-3	Машиніст вентиляційної та аспіраційної	2-3

	установок		установок	
71.	Машинист воздухоразделительных установок	2-5	Машиніст повітророзділювальних установок	2-5
72.	Машинист газогенераторной станции	2-4	Машиніст газогенераторної станції	2-4
73.	Машинист газодувных машин	2-6	Машиніст газодувних машин	2-6
74.	Машинист двигателей внутреннего сгорания	2-6	Машиніст двигунів внутрішнього згоряння	2-6
75.	Машинист компрессорных установок	2-6	Машиніст компресорних установок	2-6
76.	Машинист (кочегар) котельной	2-6	Машиніст (кочегар) котельні	2-6
77.	Машинист крана (крановщик)	2-6	Машиніст крана (кранівник)	2-6
78.	Машинист моечных машин	1-4	Машиніст мийних машин	1-4
79.	Машинист насосных установок	2-5	Машиніст насосних установок	2-5
80.	Машинист паровой машины и локомобиля	3-4	Машиніст парової машини і локомотива	3-4
81.	Машинист перегрузателей	3-5	Машиніст перевантажувачів	3-5
82.	Машинист подъемной машины	*)	Машиніст підіймальної машини	3-4
83.	Машинист по стирке и ремонту спецодежды	*)	Машиніст із прання та ремонту спецодягу	2
84.	Машинист расфасовочно-упаковоч ных машин	2-5	Машиніст розфасувально- пакувальних машин	2-5
85.	Машинист скрепера (скреперист)	3-4	Машиніст скрепера (скреперист)	3-4
86.	Машинист холодильных установок	2-6	Машиніст холодильних установок	2-6
87.	Машинист штабелеформирующей машины	5	Машиніст штабелеформувальної машини	5
88.	Машинист эксгаустера	3-4	Машиніст эксгаустера	3-4
89.	Моторист механической лопаты	3	Моторист механічної лопати	3
90.	Моторист электродвигателей	2-3	Моторист електродвигунів	2-3
91.	Наполнитель баллонов	2-4	Наповнювач балонів	2-4
92.	Нейтрализаторщик цианистых растворов	3	Нейтралізаторник ціанистих розчинів	3

93.	Носильщик	*)	Носій	-
94.	Няня	*)	Нянька	-
95.	Обойщик	1-5	Оббивальник	1-5
96.	Обработчик информационного материала	*)	Оброблювач інформаційного матеріалу	2-3
97.	Оператор акустических испытаний	2.6	Оператор акустичних випробувань	2-6
98.	Оператор аппаратов микрофильмирования и копирования	*)	Оператор апаратів мікрофільмування та копіювання	3-4
99.	Оператор вычислительных машин II, I категории	*)	Оператор електронно- обчислювальних та обчислювальних машин	2-4
100.	Оператор заправочных станций	2-5	Оператор заправних станцій	2-5
101.	Оператор котельной	2-6	Оператор котельні	2-6
102.	Оператор механизированных и автоматизированных складов	2-5	Оператор механізованих та автоматизованих складів	2-5
103.	Оператор осциллографирования и тензометрирования	2-4	Оператор осцилографування і тензометрування	2-4
104.	Оператор по обслуживанию пылегазоулавливающих установок	2-4	Оператор з обслуговування установок для пилогазоуловлювання	2-4
105.	Оператор теплового пункта	2-4	Оператор теплового пункту	2-4
106.	Оператор электронно- вычислительных машин	*)	Оператор електронно- обчислювальних та обчислювальних машин	2-4
107.	Переплетчик документов	*)	Палітурник документів	2-4
108.	Пирометрист	2-4	Пірометрист	2-4
109.	Подсобный рабочий	1-2	Підсобний робітник	-
110.	Полотер	*)	Натирач підлоги	-
111.	Приемщик баллонов	2-3	Приймальник балонів	2-3
112.	Пробоотборщик	1-3	Пробовідбірник	1-3
113.	Пропитчик по огнезащитной пропитке	2-4	Просочувальник з вогнезахисного просочування	2-4
114.	Рабочий плодоовощного хранилища	*)	Робітник плодоовочового сховища	-
115.	Рабочий по благоустройству	*)	Робітник з благоустрою	-

	населенных пунктов			
116.	Рабочий производственных бань	*)	Робітник виробничих лазень	-
117.	Радиомеханик по обслуживанию и ремонту радиотелевизионной аппаратуры	3-6	Радіомеханік з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури	3-6
118.	Радиомонтер приемных телевизионных антенн	2-6	Радіомонтер приймальних телевізійних антен	2-6
119.	Распределитель работ	2-4	Розподільувач робіт	2-4
120.	Регенераторщик отработанного масла	1-3	Регенераторник відпрацьованого масла	1-3
121.	Ремонтировщик респираторов и противогазов	2	Ремонтувальник респіраторів та протигазів	-
122.	Сатураторщик	*)	Сатураторник	1
123.	Светокопировщик	*)	Світлокопіювальник	1-2
124.	Сливщик-разливщик	2-4	Зливальник-розливальник	2-4
125.	Смазчик	1-3	Мастильник	1-3
126.	Стеклографист (ротаторщик)	*)	Склографіст (ротаторник)	2
127.	Стеклопротирщик	*)	Склопротиральник	-
128.	Сторож	*)	Сторож	-
129.	Стропальщик	2-6	Стропальник	2-6
130.	Такелажник	2-5	Такелажник	2-5
131.	Тракторист	2-6	Тракторист	2-6
132.	Транспортерщик	2-3	Транспортувальник (обслуговування механізмів)	2-3
133.	Транспортировщик	2-4	Транспортувальник (такелажні роботи)	2-4
134.	Уборщик производственных помещений	*)	Прибиральник виробничих приміщень	-
135.	Уборщик служебных помещений	*)	Прибиральник службових приміщень	-
136.	Уборщик территорий	*)	Прибиральник територій	-
137.	Укладчик-упаковщик	1-4	Укладальник-пакувальник	1-4
138.	Форсунщик	2	Форсунник	2
139.	Чистильщик	1-4	Чистильник	1-4
140.	Швейцар	*)	Швейцар	-

141.	Штемпелевщик этикеток	1	Штемпелювальник етикеток	1
142.	Электромеханик по лифтам	1-6	Електромеханік з ліфтів	1-6
143.	Электромонтер диспетчерского оборудования и телеавтоматики	1-6	Електромонтер диспетчерського устаткування та телеавтоматики	1-6
144.	Электромонтер по ремонту и обслуживанию электрооборудования	2-6	Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	2-6
145.	Электромонтер по ремонту электрооборудования	2-6	Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	2-6
146.	Эмульсовар	2-3	Емульсовар	2-3

Примітка. Назви професій з "Квалификационного справочника профессий рабочих, которым устанавливаются месячные оклады". - М.: Экономика, 1990 (затверджений постановою Держкомпраці СРСР та ВЦРПС від 20 лютого 1984 р. N 58/3-102) показані зі знаком *).

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРОФЕСІЙ

N пор.	Назви професій	Діапазон розрядів
1	2	3
1.	Акумуляторник	1-5
2.	Апаратник очищення стічних вод	2-4
3.	Апаратник повітроподілу	2-6
4.	Апаратник хімводоочищення	1-4
5.	Бригадир на ділянках основного виробництва	-
6.	Бункерувальник	2-4
7.	Вагар	-
8.	Вантажник	-
9.	Варник смолки	2
10.	Випробувач балонів	3-5
11.	Виробник трафаретів, шкал та плат	1-4
12.	Водій електро- та автовізка	2
13.	Водій навантажувача	2-6
14.	Возій	-
15.	Газівник	2-5
16.	Газогенераторник	2-5
17.	Газорятівник	3-5

18.	Гардеробник	-
19.	Генераторник ацетиленової установки	2-4
20.	Двірник	-
21.	Деактиваторник	2-5
22.	Дезінфектор	-
23.	Дефектоскопіст з газового та рідинного контролю	2-6
24.	Дефектоскопіст з магнітного контролю	2-5
25.	Дефектоскопіст з ультразвукового контролю	2-6
26.	Дефектоскопіст рентгено-, гамма-графування	2-6
27.	Дозиметрист	2-5
28.	Електромеханік з ліфтів	1-6
29.	Електромонтер диспетчерського устаткування та телеавтоматики	1-6
30.	Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	2-6
31.	Емульсовар	2-3
32.	Заправник поливально-мийних машин	2
33.	Зарядник вогнегасників	2-3
34.	Зарядник протигазових коробок	3
35.	Зарядник холодильних апаратів	2-4
36.	Зливальник-розливальник	2-4
37.	Кастелянка	-
38.	Клеєвар	1-4
39.	Комендант	-
40.	Комірник	-
41.	Консервувальник устаткування та металовиробів	1-3
42.	Контролер з неруйнівного контролю	I-II рівень
43.	Котлочистильник	1-6
44.	Кочегар технологічних печей	3-4
45.	Кубівник	-
46.	Кур'єр	-
47.	Лаборант-електроакустик	2-4
48.	Лаборант електромеханічних випробувань та вимірювань	2-5
49.	Лаборант з аналізу газів та пилу	2-4
50.	Лаборант з аналізу газів у металах	2-5
51.	Лаборант з аналізу люмінофорів	4
52.	Лаборант з аналізу формувальних та шихтових сумішей	2-3

53.	Лаборант з електроізоляційних матеріалів	2-5
54.	Лаборант з ультразвукової техніки	3-5
55.	Лаборант з фізико-механічних випробувань	2-6
56.	Лаборант-кристалооптик	3-4
57.	Лаборант лабораторії штучного старіння скловиробів	2
58.	Лаборант-металограф	2-5
59.	Лаборант-мікробіолог	3-4
60.	Лаборант мінералогічного аналізу	2-5
61.	Лаборант-полярнографіст	3-4
62.	Лаборант пробірного аналізу	3-5
63.	Лаборант-радіометрист	3-6
64.	Лаборант рентгеноспектрального аналізу	2-6
65.	Лаборант-рентгеноструктурник	2-6
66.	Лаборант-сенситометрист	3-4
67.	Лаборант спектрального аналізу	2-6
68.	Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу	2-3
69.	Лаборант хімічного аналізу	2-5
70.	Лебідник	2-3
71.	Маляр	1-6
72.	Маркувальник	1
73.	Мастильник	1-3
74.	Машиніст автомобілерозвантажувача	3-4
75.	Машиніст вагоноперекидача	2-5
76.	Машиніст вентиляційної та аспіраційної установок	2-3
77.	Машиніст газогенераторної станції	2-4
78.	Машиніст газодувних машин	2-6
79.	Машиніст двигунів внутрішнього згоряння	2-6
80.	Машиніст експаустера	3-4
81.	Машиніст із прання та ремонту спецодягу	2
82.	Машиніст компресорних установок	2-6
83.	Машиніст (кочегар) котельні	2-6
84.	Машиніст крана (кранівник)	2-6
85.	Машиніст мийних машин	1-4
86.	Машиніст насосних установок	2-5
87.	Машиніст парової машини та локомотива	3-4
88.	Машиніст перевантажувачів	3-5
89.	Машиніст підіймальної машини	3-4

90.	Машиніст повітророзділювальних установок	2-5
91.	Машиніст розфасувально-пакувальних машин	2-5
92.	Машиніст скрепера (скреперист)	3-4
93.	Машиніст холодильних установок	2-6
94.	Машиніст штабелеформувальної машини	5
95.	Моторист електродвигунів	2-3
96.	Моторист механічної лопати	3
97.	Наповнювач балонів	2-4
98.	Натирач підлоги	-
99.	Нейтралізаторник ціанистих розчинів	3
100.	Носій	-
101.	Нянька	-
102.	Оббивальник	1-5
103.	Опалювач	-
104.	Оператор акустичних випробувань	2-6
105.	Оператор апаратів мікрофільмування та копіювання	3-4
106.	Оператор електронно-обчислювальних та обчислювальних машин	2-4
107.	Оператор заправних станцій	2-5
108.	Оператор з диспетчерського обслуговування ліфтів	-
109.	Оператор з обслуговування установок для пилогазоуловлювання	2-4
110.	Оператор котельні	2-6
111.	Оператор механізованих та автоматизованих складів	2-5
112.	Оператор осцилографування та тензометрування	2-4
113.	Оператор теплового пункту	2-4
114.	Охоронник	1-6
115.	Палітурник документів	2-4
116.	Підсобний робітник	-
117.	Пірометрист	2-4
118.	Прибиральник виробничих приміщень	-
119.	Прибиральник службових приміщень	-
120.	Прибиральник територій	-
121.	Приймальник балонів	2-3
122.	Пробовідбірник	1-3
123.	Просочувальник з вогнезахисного просочування	2-4
124.	Радіомеханік з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури	3-6

125.	Радіомонтер приймальних телевізійних антен	2-6
126.	Регенераторник відпрацьованого масла	1-3
127.	Ремонтувальник респіраторів та протигазів	-
128.	Робітник виробничих лазень	-
129.	Робітник з благоустрою	-
130.	Робітник плодоовочевого сховища	-
131.	Розподільувач робіт	2-4
132.	Сатураторник	1
133.	Світлокопіювальник	1-2
134.	Склографіст (ротаторник)	2
135.	Склопротиральник	-
136.	Сторож	-
137.	Стропальник	2-6
138.	Такелажник	2-5
139.	Тракторист	2-6
140.	Транспортувальник (обслуговування механізмів)	2-3
141.	Транспортувальник (такелажні роботи)	2-4
142.	Укладальник-пакувальник	1-4
143.	Форсунник	2
144.	Черговий біля ескалатора	-
145.	Черговий бюро перепусток	-
146.	Чистильник	1-4
147.	Швейцар	-
148.	Штемпелювальник етикеток	1